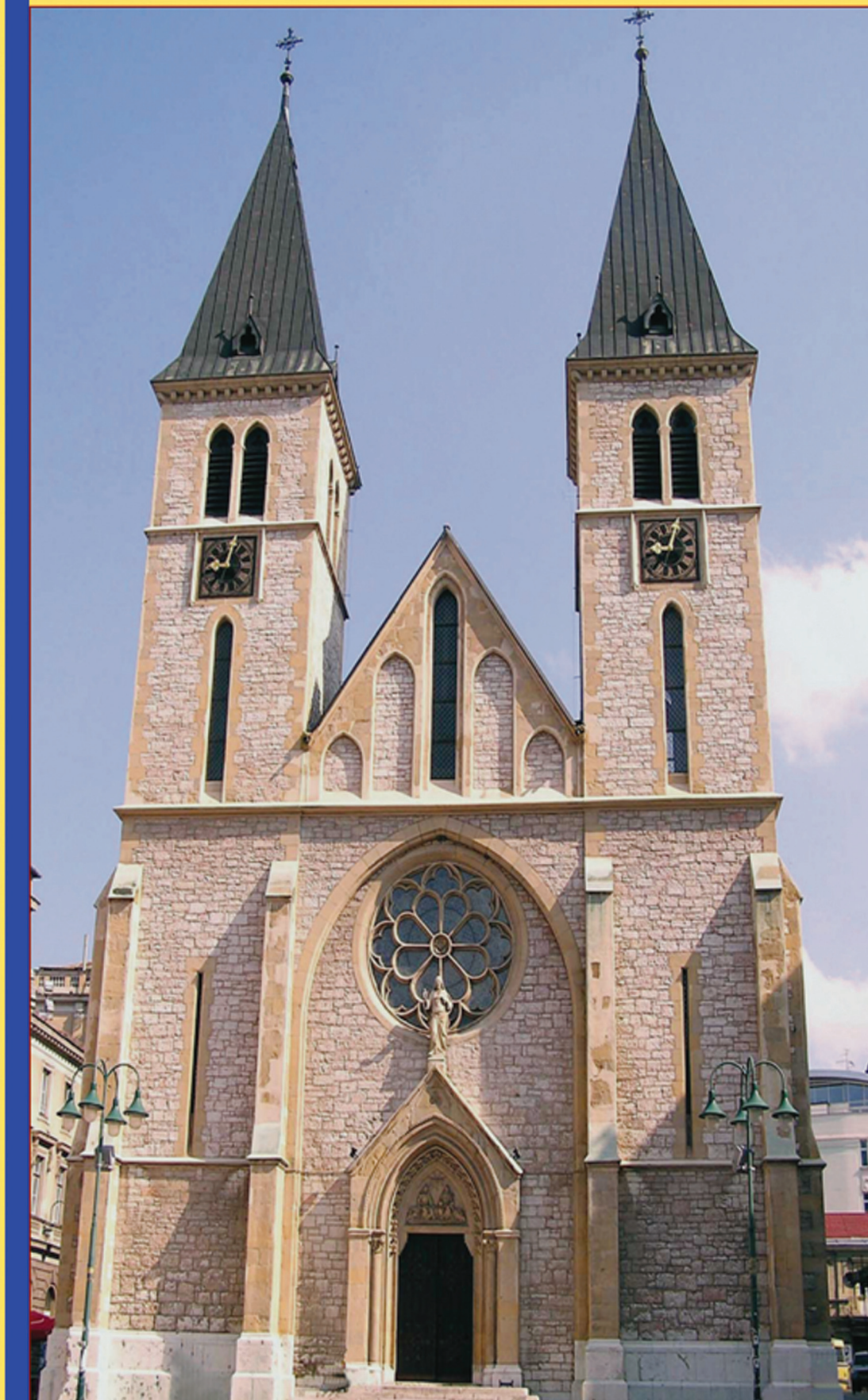

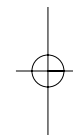
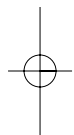
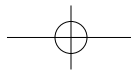
Broj 2/2009
Godina CXXIII
Sarajevo

VRHBOSNA

Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

GODINA SVEĆENIKA

VRHBOSNA - Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

Izdavač:
Vrhbosanska nadbiskupija
Kaptol 7, BiH - 71000 Sarajevo

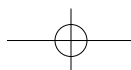
Nakladnik:
Medijski centar Vrhbosanske nadbiskupije

Odgovara:
Vinko kardinal Puljić
vrhbosanski nadbiskup

Glavni urednik:
Marko Zubak, kancelar

Grafička obrada:
MCVN

Tisak:
Graforad - Zenica

Sadržaj

UREDNIKOVA RIJEČ

Sveci nisu dosadni!.....127

SVETA STOLICA

"Papina poruka za Svjetski dan molitve za zvanja.....128

CONGREGATIO PRO CLERICIS - uz godinu svećenika.....130

Potpuni oprost u Svećeničkoj godini.....133

Priopćenje s Europskog susreta biskupa zaduženih za socijalna pitanja pri Europskim BK.....134

BK BIH

Poruka na svršetku trogodišnje duhovne obnove obitelji u BiH.....137

Pismo kardinala Puljića Svetom Ocu.....138

"Korake nam upravljaj putovima mira i dobra, Kriste" - propovijed biskupa Komarice na susretu mladih.....139

Sućut kardinala Puljića u povodu potresa u Italiji.....140

Susret biskupa BK BiH s članovima Konferencije redovničkih poglavara i poglavarica BiH.....143

IZ ORDINARIJATA

Otvaranje Svećeničke godine u Vrhbosanskoj nadbiskupiji.....145

Memorija za solidarnost.....145

Nadzorno vijeće Caritasa.....147

Upravno vijeće Caritasa.....148

Imenovanje Nadzornog odbora MCVN.....148

Imenovanje Upranog odbora MCVN.....149

Članovima Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije.....149

Seminar za ovlast isповijedanja 2009.....150

Sjednica konzultora Vrhbosanske nadbiskupije.....151

XII. Ministrantsko zborovanje Vrhbosanske nadbiskupije.....151

Program XII. Zborovanja ministranata - upute.....152

Duhovna obnova ministranata.....153

Imenovanja i premještaji.....153

Dostava Prijepisa matica.....154

Popis sudionika na saboru svećenika.....154

Radost koju nam nitko ne može oduzeti - Stadlerovi dani.....159

Besplatno primiste, besplatno dajte - Stadlerovi dani.....161

Ako imadnete vjere - Stadlerovi dani.....163

Imaj prema Bogu srce djetinje, prema bližnje-mu srce materinje, a prema sebi srce sudačko - Stadlerovi dani.....165

Termini duhovnih vježbi u "karmelu sv. Ilija" na Buškom jezeru - Stadlerovi dani.....167

Nove adrese.....167

Povelja o posveti oltara u župi Globalarica.....168

Povelja o posveti crkve i oltara u župi Ilijaš.....169

Povelja o blagoslovu temelja crkve u Žeravcu.....170

Povelja o blagoslovu kamena temeljca Svećeničkog doma u Sarajevu.....171

PRILOZI

Propovijed kardinala Puljića na uskrsoj misi.....172

Propovijed kardinala Vinka Puljića u Posavskoj Mahali.....173

Propovijed kardinala Puljića na krizmi u Zavidovićima.....175

IZ KORESPONDENCIJE

Uskrsne čestitke predstavnika srpske pravoslavne crkve kardinalu Puljiću.....	177
Uskrsne čestitke predstavnika hebrejske zajednice kardinalu Puljiću.....	178
Uskrsne čestitke predstavnicima srpske pravoslavne crkve.....	178
Uskrsne čestitke članova predsjedništva BiH kardinalu Puljiću.....	179
Nadbiskupova kronika.....	180

TEOLOŠKE TEME

U Franjinoj jednostavnosti doživjeti Pavla.....	187
Pavlovi suradnici u okupljanju i vođenju zajednica krštenih.....	194

BILJEŽIMO

Potvrda podjeljivanje službi ČITAČA I AKOLITA.....	200
Potvrda primljene kandidature.....	201
Papa proglasio petero novih svetaca.....	202
Papa otvorio Svećeničku godinu.....	202
Vlč. Mario Bernadić - novi doktor teologije.....	203
Kardinal Puljić primio veleposlanicu BiH pri Svetoj Stolici.....	203
Veliko slavlje u Lusu: Kardinal Vinko Puljić posvetio novu crkvu.....	204
Svećenici, redovnici i redovnice čestitali Uskrs kardinalu Puljiću.....	205
Sabor svećenika Vrhbosanske nadbiskupije.....	206
Izabrana nova uprava Franjevačke provincije Bosne Srebrene.....	207
Preč. Nikola Kekić imenovan biskupom Križevačke eparhije za vjernike bizantsko-slavenskog obreda.....	207
Predstavljeno idejno rješenje spomen-obilježja pape Ivana Pavla II. U Sarajevu.....	209
Proglas mladih okupljenih na drugom Susretu hrvatske katoličke mladeži u Livnu.....	210
Kardinal Rode na proslavi naslovnika katedrale i vrhbosanske nadbiskupije.....	211
Vrhbosanska teologija u 37 godina moje profesorske službe.....	212
Novi Ređenici - Mladomisnici.....	214

NOVE KNJIGE

Prenositi vjeru na djecu.....	216
Mato Zovkić - "Poslužitelj Krista Isusa među poganima": egzegetske-teološke studije o Pavlu.....	216

NAŠI POKOJNICI

+ Jozefina Babić.....	221
+ Kata Baotić.....	221
U spomen vlč. Anti Bajiću prigodom prijenosa tijela u groblje rodnog Čardaka.....	222
+ Fra Vlado Koštroman.....	224
+ Ruža Mikičić.....	224
+ Lucija Mandić, rođ. Miloš.....	225
+ Prof. Dr. Marko Josipović, prelat, kanonik.....	225

Sveci nisu dosadni!

HVALA TI, SVETI PAVLE!

Nakon tolikih milosnih susreta i pokušaja duhovnoga obogaćenja po nadahnuću sv. Pavla, počevši od one: "Dosta ti je moja milost", pa sve do završetka "trke", jer smo dobar boj bili, vrijeme je i za reći Hvala sv. Pavlu. Milost se po njemu tek zahuktala u nama i uvjeren sam, neće prestati dok roda ne donese. A oni koji sa zahvalnošću od Boga primaju darove, u budućnosti zaslužuju još veća dobročinstva.

Stoga Godina sv. Pavla neće prestati, nego će se nastaviti u Godini svećenika. Svakodneвно ćemo iznova susretati milost, te poput Pavla, "padati s konja" svoga neznanja, nesuradnje, nevjere ili možda triju napasti i požuda. Ali iskustvom Pavla, sveca i velikana, dizati se i oblačiti u plašt poniznosti, vjere i samozatajenja.

ŠTO SI NAM HTIO REĆI?

Ako bismo htjeli čuti što nam je u ovoj Godini htio reći iskusni Pavao, sigurno bi to bilo: "Ne trnite Duha" ili "Propovijedaj Riječ, uporan budi...!"

Kad bi Pavao opet prolazio ovim krajevima i navješćivao Riječ bi li koristio iste metode? Sigurno bi se popeo dalje od "Areopaga"!

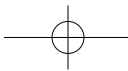
Stoga, ono što ne može više Pavao, može milost Božja u nama. Zašto joj ne dopustiti? Dobro reče jedan kolega uz dekanatska izvješća o Godini sv. Pavla: "Ja sam radio na sebi"!

Svaka obnova i svaki poduhvat počinje od nas i svugdje unosimo sebe.

Zato naučimo od svetaca:

- Sveci nisu dosadni
- Suraduju s Milošću
- Ostavljaju prostora Bogu
- Poštuju tuđa mišljenja
- Obično putuju neopaženi
- Mudro koriste vrijeme
- Šire male radosti
- Ne razbijaju glavu prošlim neuspjesima
- Imaju ugodne misli
- Ne uzimaju sebe previše ozbiljno!

Urednik

“Pouzdanje u Božju inicijativu i ljudski odgovor”

Papina poruka za Svjetski dan molitve za zvanja

Broj: 759/09

Časna braćo u biskupstvu i u svećeništvu,
Draga braćo i sestre

U prigodi skoroga Svjetskog dana molitve za duhovna zvanja, koji se obilježava 3. svibnja, na četvrtu uskrсну nedjelju, rado pozivam svekoliki Božji puk da razmišlja o temi: Pouzdanje u Božju inicijativu i ljudski odgovor. U Crkvi odzvanja vječna Isusova pobuda učenicima: “Molite Gospodara žetve da pošalje poslenike u žetvu svoju! (Mt 9,38). Molite! Uporni Gospodinov poziv ističe kako molitva za zvanja mora biti neprekidna i puna povjerenja. Jedino ako bude nadahnjivana molitvom, kršćanska će zajednica zaista moći “imati veću vjeru i nadu u Božju inicijativu”, (posinodska apostolska pobudnica Sakrament ljubavi, 26) samo ako je pokreće vjera.

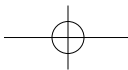
Poziv u svećeništvo i posvećeni život poseban je dar Božji, koji se uključuje u široki projekt ljubavi i spasenja koji Bog ima za svakoga čovjeka i cijelo čovječanstvo. Apostol Pavao, kojega se na poseban način sjećamo u ovoj Pavlovoj godini u prigodi njegova dvije tisućitog rođendana, pišući Efežanima tvrdi: “Bog, Otac Gospodina našega Isusa Krista, koji nas je blagoslovio svakim duhovnim blagoslovom na nebesima u Kristu, u njemu nas izabra prije stvaranja svijeta, da budemo sveti i bez mane pred njim u ljubavi.(Ef 1,3-4) U sveopćem pozivu na svetost ističe se posebni Božji zahvat, kojim odbire neke da budu povlašteni službenici i svjedoci. Božanski je učitelj osobno pozvao Apostole “ da budu s njim, da ga prate, da ih pošalje propovijedati, i da imaju vlast izgoniti zle duhove” (Mk 3, 14-15), oni su sa svoje strane si potom pridružili druge učenike, vjerne suradnike u misionarskoj službi. I tako su se u Crkvi tijekom stoljeća, odgovarajući na Gospodinov poziv i poslušni Duhu Svetome, čete bezbrojnih svećenika i posvećenih osoba stavile u posvemašnju službu Evanđelja. Zahvaljujemo Gospodinu da i danas nastavlja pozivati djelatnike u svoj vinograd. Iako je istina da se u nekim predjelima zemlje bilježi zabrinjavajući nedostatak svećenika, te da teškoće i smetnje prate Crkvu na njezinu putu, podupire nas neoboriva sigurnost da je na

putovima vremena prema konačnome ostvarivanju Kraljevstva čvrsto vodi On, Gospodin, koji slobodno bira i poziva da slijede osobe iz svake kulture i svake dobi, prema nedokučivim nacrtima svoje milosrdne ljubavi.

Stoga je naša prva obveza neprestanom molitvom održavati živim taj poziv božanske inicijative u obiteljima i župama, u pokretima i udrugama zauzetim u apostolatu, u redovničkim zajednicama i u svim očitovanjima dijecezanskoga života. Moramo moliti da cijeli Božji puk raste u pouzdanju u Boga, uvjeren da “Gospodar žetve” ne prestaje zahtijevati da neki svoj život slobodno založe kako bi čvršće surađivali s njim u djelu spasenja. A od pozvanih zahtijeva pažljivo slušanje i mudro raspoznavanje, velikodušno i spremno prihvaćanje božanskoga nacrtu, ozbiljno produblivanje vlastitosti svećeničkoga i redovničkoga zvanja kako bi mu odgovorno i uvjerenom odgovorili.

Katekizam Katoličke Crkve shodno podsjeća da slobodna Božja inicijativa zahtijeva slobodan ljudski odgovor. Pozitivan odgovor uvijek pretpostavlja prihvaćanje i dijeljenje plana koji Bog ima za svakoga od nas; odgovor koji prihvaća inicijativu Gospodinove ljubavi a za pozvanoga postaje obvezujući moralni zahtjev, zahvalno štovanje Boga i potpuna suradnja u planu koji On ostvaruje u povijesti. (ssp. br. 2062)

Razmišljajući o euharistijskom otajstvu, koje najbolje očituje dar koji je Otac u osobi svoga jedinorođenoga Sina podario za spas ljudi, te potpunu i poslušnu Kristovu odanost da do dna ispije “kalež” Božje volje, (usp. Mt 26, 39) bolje shvaćamo kako “pouzdanje u Božju inicijativu, oblikuje i daje vrijednost “ljudskome odgovoru”. U Euharistiji, savršeni dar koji ostvaruje projekt ljubavi za otkupljenje svijeta, Isus se slobodno žrtvuje za spas čovječanstva. “Crkva je - napisao je moj ljubljani prethodnik Ivan Pavao II. - od Krista svoga Gospodina primila Euharistiju, ne kao neki dar, premda dragocjen među brojnim, nego kao najuzvišeniji dar, jer je darivanje njega samoga, njegove osobe u njegovu svetome čovječstvu, također i njegova djela spasenja” (Ecclesia de Euharistija 11).

Svećenici su određeni vršiti ovo spasonosno otajstvo kroz vjekove, sve do slavnoga Gospodinova povratka, oni baš u euharistijskome Kristu mogu razmatrati izvrstan model " dijaloga zvanja" između slobodne Očeve inicijative i Kristova odgovora puna pouzdanja. U Euharistijskome slavlju Krist djeluje u onima koje je pozvao da mu budu službenici; podupire ih kako bi se njihov odgovor razvio u dimenziju pouzdanja i zahvalnosti koja razrjeđuje svaki strah, čak i onda kad se iskustvo vlastite slabosti čini jačim, ili postaje oštrijim kontekst nerazumijevanja pa čak i proganjanja.

Svijest da smo po ljubavi Kristovoj spašeni, koju svaka sveta misa hrani u vjernicima i svećenicima, ne može a da u njima ne potakne pouzdano predanje Kristu koji je dao život za nas. Vjerovati u Gospodina i prihvatiti njegov dar, potiče nas da mu se zahvalnim duhom povjerimo pristajući uz njegov spasonosni projekt. Ako se to dogodi, pozvani rado napušta sve i stavlja se u školu božanskoga učitelja; tada započinje plodan dijalog između Boga i čovjeka, otajstveni susret između ljubavi Gospodina koji zove i slobode čovjeka koji ljubavljivo odgovara, slušajući u svojoj nutrini Isusove riječi: "Niste vi izabrali mene, nego sam ja izabrao vas i odredio vas da idete i rodite rod i da vaš rod ostane." (Iv 15,16)

Taj splet ljubavi između Božje inicijative i ljudskoga odgovora prisutan je također na zadivljujući način, u pozivu na posvećeni život.

II. vatikanski sabor uči: "Evandeoski savjeti Bogu posvećene čistoće, siromaštva i poslušnosti, budući da su utemeljeni na Gospodinovim riječima i uzoru, a preporučeni od apostola, Otaca, učitelja i crkvenih pastira, dar su Božji, koji je Crkva primila od svoga Gospodina i s njegovom milošću uvijek čuva." (LG 43) Isus je stoga primjeran uzor posvemašnjega i pouzdanog prihvaćanja volje Očeve, u njega se svaka posvećena osoba mora ugledati. Odgovarajući na Božji poziv, već od prvih stoljeća kršćanstva, mnogi su ljudi i žene napustili obitelj, posjede, materijalna bogatstva i sve ono što je ljudski poželjno, da velikodušno slijede Krista i beskompromisno žive evanđelje, koje je za njih bilo škola radikalne svetosti. Brojni i danas idu tim zahtjevnim putem evandeoskoga savršenstva. Svjedočanstvo te naše braće i sestara, u samostanima kontemplativnoga života kao i u zavodima i družbama apostolskoga života, podsjeća Božji puk "na otajstvo kraljevstva Božjega koje već djeluje u povijesti, iako svoje puno ost-

varenje očekuje u nebesima" (Vita consecrata 1).

Tko se može smatrati dostojnim pristupiti svećeničkoj službi? Tko može prigrliti posvećeni život računajući samo na ljudske snage? Korisno je još jednom ustvrditi kako se ljudski odgovor na Božji poziv, budući da smo svjesni da Bog pokreće inicijativu i da On upravlja svojim spasonosnim planom, nikada se ne zaodijeva bojažljivim kalkuliranjem lijenoga sluge koji je iz straha zakopao u zemlju povjerene mu talente, (usp. Mt 25,14-30) nego se očituje u spremnom prihvaćanju Gospodinova poziva, kao što je učinio Petar kada, pouzdajući se u Učiteljeve riječi, nije oklijevao ponovno baciti mreže, premda cijelu noć nije ništa ulovio. (usp. Lk 5,5) Ne odričući osobne odgovornosti, slobodan čovjekov odgovor Bogu postaje "suodgovornost, odgovornost u Kristu i s Kristom, po snazi djelovanja njegova Duha Svetoga; postaje zajedništvo s Onim koji nas čini kadrima donijeti obilat plod. (usp. Iv 15,5)

Primjeran ljudski odgovor, pun povjerenja u Božju inicijativu jest velikodušni i potpuni Amen -Neka mi bude - Nazaretske Djevice, izgovoren poniznim i odlučnim prihvaćanjem planova Svevišnjega, koje joj je priopćio nebeski glasnik (usp. Lk 1,38). Njezin spremni "DA" omogućio joj je da postane Majkom Božjom, Majkom našega Spasitelja. Marija, nakon prvoga 'Fiat' - neka mi bude - morala ga je još puno puta ponoviti, sve do trenutka Isusova razapinjanja, kada je "stajala pod križem", kako piše evanđelist Ivan, sudjelujući u strašnoj boli svoga nevinog Sina. A upravo s križa, umirući Isus nam Mariju daje za Majku, kao sinove nas je povjerio njoj (usp. Iv 19, 26-27); Majku posebno svećenicima i posvećenim osobama. želio bih njoj povjeriti sve koji osjećaju Božji poziv da krenu na put ministerijalnoga svećeništva ili posvećena života.

Dragi prijatelji, ne budite malodušni u teškoćama i sumnjama; uzdajte se u Boga i vjerno slijedite Isusa i bit ćete svjedoci radosti koja potječe iz čvrstoga zajedništva s njim. Oponašajući Djevicu Mariju, koju naraštaji proglašavaju blaženom jer je povjerovala, trudite se svom duhovnom snagom ostvariti spasonosni plan nebeskoga Oca, gajeći u svom srcu, poput Marije, sposobnost divljenja i štovanja Onoga koji ima vlast činiti "velike stvari" jer je sveto Ime Njegovo (usp. Lk 1, 49)

Vatikan, 20. siječnja 2009.
Papa Benedikt XVI.

CONGREGATIO PRO CLERICIS

Iz Vatikana, 3. lipnja 2009.

SVETA STOLICA

Broj protokola: 20091357

Uzoriti/Preuzvišeni gospodine,

Prošlog 3. travnja pisali smo Vam kako bi smo Vam priopćili da je Papa Benedikt XVI. odredio Svećeničku godinu koja će se odvijati između svetkovine Presvetog Srca Isusova 2009. (19. lipnja) i one 2010. (11. lipnja).

Kako je Sveti Otac želio, s takvom godinom, "potpomoći trud svećenika oko duhovnog savršenstva od kojeg nadasve ovisi djelotvornost njihove službe", značajno je napomenuti da se spomenuti Crkveni događaj podudara sa 150° godišnjicom smrti svetog Arškog župnika, jednog od "onih svećenika koji su tijekom stoljeća (...) ostavili sjajni primjer svetosti" (Lumen gentium, 41).

U odluci da imenuje svetog Ivana Mariju Vianneya "zaštitnikom svih svećenika svijeta", Sveti nas Otac poziva da temeljito ispitamo njegov duhovni lik i njegovo naučavanje, prezentirajući ih na takav način kako bi svaki svećenik mogao u njemu pronaći starijega brata i zagovornika, koji je također poznao težinu dana zajedno s radošću da može velikodušno odgovoriti Onomu koji ga je izabrao i poslao da služi Evanđelju i svojim suvremenicima.

Poznato je vašoj Uzoritosti/Preuzvišenosti da će, narednog 19. lipnja, Sveti Otac predsjedati slavlju Večernje u Bazilici Svetoga Petra, u nazočnosti relikvije srca svetog župnika iz Arsa. Kao što je poznato, relikvije su znak naše vjere u djelotvornu prisutnost Duha Svetoga koji čini svoj hram s našim tijelima (usp. 1 Kor 6,19), posvećujući ih u nadi uskrsnuća.

Od najstarijih vremena, ljudi su običavali okupljati se na grobu svojih pokojnika, a kršćani postaju hodočasnici da bi štovali svece u njima posvećenim svetištima. Oni koji ne mogu otići na njihov grob, vesele se primanju njihovih relikvija, preko kojih, na osobit način, sami sveci dolaze među njih, gotovo u jednom

Pohodu, na slavu Onoga koji je jedini izvor svake svetosti. Iskustvo pokazuje da takva pobožna putovanja sačinjavaju valjanu pastoralnu inicijativu, jedno vrelo duhovne obnove.

Već nekoliko godina, upravo u tom duhu, značajna relikvija srca svetog Ivana Marije Vianneya prolazi svijetom, pobuđujući uvijek pokretanje žara od strane kršćanskih vjernika, napose svećenika i kandidata za svećeništvo. Da bi sveti Arški župnik mogao pridonijeti, također na ovaj način, plodnosti Svećeničke godine, ova Kongregacija živo potiče Biskupske konferencije koje bi to željele, da organiziraju, u vlastitim narodima, pobožno putovanje gore spomenute relikvije, obraćajući se s tom namjerom Ordinariju biskupije Belley-Ars (Preuzvišeni gospodin Mons. Guy Bagnard - B.P. 154 - 01004 Bourg en Bresse - Francuska) da bi rezervirali termin koji je još slobodan, u 2010. ili u narednim godinama.

Sa željom da takva inicijativa bude vrelo milosti za vjernike i za svećenike tog naroda, te da bude plodna prilika pastoralna zvanja, koristim priliku da ponovim osjećaje osobitog poštovanja

Vašoj Uzoritosti/Preuzvišenosti
najodaniji u Gospodinu

Cláudio Kardinal Hummes
Prefekt

+ Mauro Piacenza
Naslovni nadbiskup Vittoriane
Tajnik

Uzoritim i Preuzvišenim Predsjednicima
Biskupskih Konferencija
Njihova središta

Dragi svećenici!

Otprilike za dva tjedna, u petak 19. lipnja, na svetkovinu Presvetog Srca Isusova, moći ćemo živjeti intenzivne trenutak vjere, tijesno sjeđinjeni sa Sveti Ocem i međusobno, kada ćemo u Papinskoj Bazilici Svetoga Petra u Vatikanu slaveći Večernju započeti Svećeničku godinu.

Svaki smo dan pozvani na obraćenje, ali u ovoj godini smo na to pozvani na poseban način, zajedno sa svima onima koji su primili dar svećeničkog ređenja. Obraćenje za što? Obraćenje kako bi bili sve više ono što jesmo, obraćenje našem crkvenom identitetu za službu da bude apsolutno dosljedna s njim, kako bi obnovljena i radosna savjest našega "biti" odredila naše "djelovati" ili bolje ponudila prostor Kristu Dobrom Pastiru da živi u nama i djeluje preko nas.

Naša duhovnost ne može biti drugo doli odsjaj Kristove duhovnosti koji je jedini u Vrhovni Svećenik Novoga zavjeta.

U ovoj Godini koju je Papa providonosno odredio nastojat ćemo svi zajedno pozvati se na identitet Krista Božjeg Sina, u zajedništvo s Ocem i Duhom Svetim, koji je postao čovjek u Marijinom djevičanskom krilu i na njegovo poslanje da objavi Oca i njegov divni plan spasenja. Ovo Kristovo poslanje zahtijeva također izgradnju Crkve: evo Dobrog Pastira (usp. Iv 19,1-21) koji dariva život za Crkvu (usp. Ef 5,25).

Obraćenje da, i to svakoga dana, kako bi Kristov način života bio sve više način života svakoga od nas.

Moramo biti za ljude, moramo se angažirati da živimo u zajedništvu svete i božanske ljubavi s narodom, ljubavi koja dariva život (evo također ovdje upisanog bogatstva svetog celibata), koja obvezuje na autentičnu solidarnost s patnicima i siromasima svih vrsta siromaštva.

Moramo biti radnici za izgradnju jedine Kristove Crkve, radi čega moramo motivirano i vjerno živjeti zajedništvo ljubavi s Papom, s biskupima, sa subraćom, s vjernicima. Mora-

mo živjeti zajedništvo s neprekinutim hodom Crkve unutar Mističnoga Tijela.

Moramo moći trčati duhovno u ovoj Godini "dilatato corde" sukladno našem pozivu da bismo bolje mogli progovoriti, u istini: "živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist" (Gal 2,20).

Svetost svećenika je na korist cijele Crkve, radi čega: zaređeni vjernici kao i sjemeništarci i bogoslovi, redovnici, redovnice i vjernici laici, svi zajedno možemo se naći u Vatikanskoj Bazilici na Večernjoj kojom će predsjedati Sveti Otac nakon dočeka relikvije srca onog svijetlog uzora koji je sveti Ivan Marija Vianney.

Svi oni koji neće biti u Rimu, moći će to podjednako činiti, na vlastitom teritoriju, u duhovnom jedinstvu.

Ulaz u Baziliku od 16,00 sati.

Doček relikvije u 17,30, nakon čega slijedi slavlje Večernje.

Ulaznice će morati biti zatražene faxom (06-69885863) u Prefekturi Papinske kuće i moći će se podići prethodnog dana kod "Brončanih Vrata - Portone di Bronzo", ispod kolonata, uz bok Bazilike.

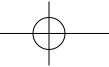
Svećenici će obući odijelo njima vlastito a Redovnici ono Instituta kojem pripadaju.

Svećenička godina će završiti Međunarodnim Kongresom u Rimu 9.-10.-11. lipnja 2010. godine.

O tom će se događaju dati iscrpna i detaljna obavijest do konca tekućeg mjeseca lipnja.

Svi oni koji su zainteresirani sudjelovati mogu se obratiti za sva praktična pitanja Papinskom djelu za hodočašća (Opera Romana Pellegrinaggi), ...

+ Mauro Piacenza
Naslovni nadbiskup Vittoriane
Tajnik

CONGREGATIO PRO CLERICIS

Iz Vatikana, 3. travnja 2009.

Broj protokola: 20090980

Uzorita/Preuzvišena gospodo,

Na Audijenciji udijeljenoj prošlog 16. ožujka članovima ove Kongregacije, sabranim na Plenarnoj Skupštini, Sveti Otac Benedikt XVI. "da bi potpomogao trud svećenika oko duhovnog savršenstva od kojeg nadasve ovisi djelotvornost njihove službe" ljubazno je odredio posebnu "Svećeničku godinu", koja će trajati od sljedećeg 19. lipnja, svetkovine Presvetog Srca Isusova, do istog datuma 2010. godine. Primiće se naime 150° obljetnica smrti Svetog Arškog župnika, Ivana Marije Vianneya, pravog uzora pastira u službi Kristova stada (usp. Govor Svetog Oca).

Svećenička godina predstavlja tako važnu priliku da se opet i svagda s ugodnim čuđenjem gleda na Spasiteljevo djelo koji je, "one noći kad bijaše predan" (1 Kor 11,23), želio ustanoviti ministerijalno svećeništvo, vezujući ga neminovno uz Euharistiju, vrhuncem i izvorom života za cijelu Crkvu. Bit će, dakle, Godina u kojoj se nanovo otkriva ljepota i važnost svećeništva i pojedinih ređenika, senzibilizirajući za to cjelokupni sveti narod Božji: posvećene, kršćanske obitelji, patnike i, napose, mlade tako osjetljive za velike ideale, življene s istinskim poletom i ustrajnom vjernošću.

U tom smjeru ide također naslov što ga je sretno odabrao Sveti Otac za tu Godinu: "Vjernost Krista, vjernost svećenika", da označi apsolutni primat milosti, "Mi ljubimo jer On nas prije uzljubi" (1 Iv 4,19) i, ujedno, neophodno potrebno srdačno prijanjanje slobode ljubiteljice, sjećajući se da, ime ljubavi, u vremenu, jest "vjernost!"

Kao što će Vaša Uzoritost/Preuzvišenost moći utvrditi, riječ je o važnoj prilici teološko-duhovnog produbljenja i pastoralnog poslanja, plodnog prije svega radi samih svećenika, pozvanih da obnove svijest vlastitog identiteta i, dosljedno, da osnaže misionarski napor koji izvire iz božanske intimnosti, iz "biti" sa Gospodinom. Pastoralna plodnost koja se proteže na sva crkvena područja i osobe, s

posebnom pažnjom na neophodno potrebno i prioritetno promicanje zvanja zaređenih službenika.

Svećenička godina bit će inaugurirana na sljedećoj svetkovini Presvetog Srca Isusova u Papinskoj Bazilici Svetog Petra u Vatikanu, slavljenjem Večernje kojim će predsjedati Sveti Otac. Za tu priliku bit će donesena iz Arsa relikvija srca Svetog Ivana Marije Vianneya, srce koje je kucalo u istom ritmu s božanski Srcem Dobrog Pastira. Bilo bi značajno da se programira slično slavlje u svakoj katedrali ili svetištu ili značajnoj crkvi za pojedina crkvena područja, sa svećenicima i vjernicima koji će htjeti ujediniti se u molitvi.

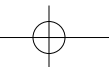
Tijekom Godine, malo po malo, preko redovitih sredstava komunikacije i, napose, preko Web stranice ove Kongregacije (www.clerus.org) bit će priopćeni događaji i ponuđeni korisni materijali za sastanke, duhovne vježbe, trenutke molitve, kongrese i svaku drugu inicijativu koju će primjerena pastoralna kreativnost htjeti programirati.

Riječ je o jednom ne-spektakularnom događaju ali za kojega bi se htjelo da bude življen napose kao unutarinja obnova u radosnom ponovnom otkrivanju vlastitog identiteta, bratstva vlastitog prezbiterija, sakramentalnog odnosa s vlastitim biskupom. Inicijative koje će tako trebati poduzeti u pojedinačnim crkvenim područjima i Institutima pripadanja.

Na nacionalnoj razini možda bi se moglo zainteresirati eventualno neko osobito značajno svetište.

U tom smislu bit će shodno rezervirati primjerenu vidljivost Svećeničkoj godini preko sredstava društvenog priopćavanja, napose katoličkih, pazeći pomno da se o njoj dadne uvijek točna i nepristrana interpretacija.

Osim prezbiterija, pojedinih svećenika i župa, bit će dobro uključiti mjesta svećeničke formacije, udruge i pokrete, tako bogate mladenačke prisutnosti, katoličke škole, svakog reda i stupnja, samostane, institute posvećenoga života i sve autentično crkvene stvarnosti

koji, prema vlastitim uvjetima i vlastitoj karizmi, mogu ponuditi vrstan doprinos Svećeničkoj godini. Godina će se zaključiti Svjetskim danom za svećenike, koji će svoj vrhunac imati u Rimu na svetkovini Presvetog Srca Isusova 2010. godine, sa Svetim Ocem.

U spomenutom govoru, Sveti je Otac podsjetio da: "Hitnim se čini također ponovna uspostava one svijesti koja potiče svećenike da budu prisutni i prepoznatljivi bilo po sudu vjere, bilo po osobnim krepostima bilo pak po odijevanju, na područjima kulture i ljubavi, oduvijek u srcu crkvene misije". U tom smislu se želi da, ta Biskupska konferencija, posveti posebnu pažnju za pravično vrednovanje svećenika u cjelokupnosti njihove pastoralne službe te da se brine za njihovu "prisutnost" na svakom području crkvene misije, također idući ususret onima koji, iako su kršteni, nisu

još bili dostatno evangelizirani.

Siguran da Vaša Uzoritost/Preuzvišenost neće manjkati ostvariti, u srdačnom duhu kolegijalnog bratstva, svaku zgodnu inicijativu da se promiče najosmišljenije i najplodonosnije slavlje Svećeničke godine u toj Biskupskoj konferenciji, koristim priliku da ponovim osjećaje osobitog poštovanja Vašoj Uzoritosti/Preuzvišenosti najodaniji u Gospodinu

Cláudio Kardinal Hummes
Prefekt

+ *Mauro Piacenza*
Naslovni nadbiskup Vittoriane
Tajnik

Prijevod dr. Marinko Perković

SVETA STOLICA

Potpuni oprost u Svećeničkoj godini

Vatican, 17. 6. 2009.

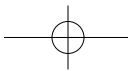
Priopćenjem koje su potpisali kardinal James Francis Stafford, vrhovni pokorničar apostolske Pokorničarne i biskup Gianfranco Girotti, O.F.M. Conv., regent iste Pokorničarne, obznanjuje se da papa Benedikt XVI. svećenicima i vjernicima podjeljuje potpuni oprost u prigodi Svećeničke godine, koja započinje 19. lipnja 2009. i završava 19. lipnja 2010., a koja je proglašena prigodom 150. obljetnice smrti svetog Arškog župnika Ivana Marije Vianneya.

"Ovo sveto vrijeme započet će svetkovinom Presvetog Srca Isusova, danom svećeničkog posvećivanja, kad će Vrhovni svećenik slaviti Večernju pred svetim relikvijama sv. Ivana Marije Vianneya, koje će u Rim donijeti biskup Belley-Arsa. Jednako tako, Sveti Otac će zaključiti Svećeničku godinu na Trgu sv. Petra, u nazočnosti svećenika iz cijelog svijeta, koji će obnoviti vjernost Kristu i svezu bratstva", kaže se u priopćenju.

Svećenicima koji se istinski pokaju, i koji bilo koji dan pobožno izmole barem Jutarnje pohvale i Večernju pred Presvetim sakramentom, izloženim javnom čašćenju ili pohranjenom u svetohraništu, i, po primjeru sv. Ivana

Marije Vianneya, spremno i velikodušno se daju u slavljenju sakramenata, napose ispovijedi, podjeljuje se milosrdno u Bogu potpuni oprost, koji će također moći namijeniti za pokojnu subraću, ako, u skladu sa važećim odredbama, pristupe sakramentalnoj ispovijedi i euharistijskoj gozbi, i ako izmole molitve na nakane Vrhovnog svećenika. Svećenicima se osim toga podjeljuje djelomični oprost koji se također može namijeniti za pokojnu subraću, svaki put kad pobožno izmole propisno odobrene molitve kako bi vodili sveti život i sveto vršili povjerene im službe.

Svim vjernicima koji se istinski pokaju i koji, u crkvi ili oratoriju, pobožno sudjeluju u božanskoj žrtvi mise i Isusu Kristu, Vječnom svećeniku za svećenika Crkve prikazuju molitve i bilo kakvo dobro djelo izvršeno tog dana, s nakanom da ih posveti i oblikuje prema Svome Srcu, podjeljuje se potpuni oprost ako se pokaju za svoje grijehе u sakramentalnoj ispovijedi i izmole molitve na nakane Vrhovnog svećenika: na dan otvaranja i zatvaranja Svećeničke godine, na dan 150. obljetnice preminuća sv. Ivana Marije Vianneya, prvog četvrtka u mjesecu

ili u koji drugi dan koji je odredio mjesni ordinarij radi koristi vjernicima.

Starima, bolesnima i svima koji iz opravdanih razloga ne mogu izaći iz kuće, u stanju nenavezanosti na bilo kakav grijeh i s nakanom ispuniti tri uobičajena uvjeta čim to bude moguće, jednako se podjeljuje potpuni oprost ako, u gore navedene dane, u vlastitoj kući ili gdje ih je zapriječenost snašla, izmole

molitve za posvećenje svećenika i prikažu bolesti i nevolje vlastitog života s povjerenjem u Boga po Mariji, Kraljici Apostola.

Podjeljuje se, konačno, djelomični oprost svim vjernicima svaki put kad pobožno izmole pet puta Oče naš, Zdravo Marijo i Slava Ocu, ili drugu odobrenu molitvu na čast Presvetom Srcu Isusovom s nakanom da svećenici budu očuvani u čistoći i svetosti života.

Priopćenje s europskog susreta biskupa zaduženih za socijalna pitanja pri europskim BK

*Crkveni realizam i povjerenje u vremenu krize
Zagreb, 10. lipanj 2009.*

Crkveni realizam i povjerenje u vremenu krize

Tajništvo Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) objavilo je priopćenje s europskog susreta biskupa zaduženih za socijalna pitanja pri europskim biskupskim konferencijama koji je održan 9. lipnja u Zagrebu. Priopćenje donosimo u cijelosti:

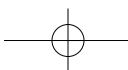
“Zaključeni su radovi Europskog susreta biskupa zaduženih za socijalna pitanja pri europskim biskupskim konferencijama na kojem je sudjelovalo 37 delegata koji su predstavljali 22 biskupske konferencije. Susret je organiziran u suradnji s Hrvatskom biskupskom konferencijom, a domaćin je bio zagrebački nadbiskup i potpredsjednik CCEE-a kardinal Josip Bozanić koji je u svom pozdravu na početku objasnio razlog održavanja susreta. “Crkva se osjeća uvijek živo uključena tamo gdje se dovodi u pitanje čovjekov život, dostojanstvo ljudske osobe, opće dobro, pravo na rad, na dostojan život i obrana najranjivijih društvenih slojeva”. Ona, potvrđujući kako osobi pripada središnje mjesto, brani “javni značaj vjere” i neumorno poziva društvo “na one vrijednosti kojima se ne trguje, jer nisu postavljene od čovjeka”. Crkva se trudi dati “vlastiti doprinos u izradi prikladnih odgovora na društvene probleme, na temelju vlastite vjerske baštine i vlastitoga socijalnog iskustva”.

Posebna situacija u kojoj se našao svijet, zahvaćen teškom društveno-ekonomskom kri-

zom, potiče prije svega biskupske konferencije u Europi na umrežavanje, na razmišljanje, na duboko proučavanje stanja, na razmjenu iskustava, na traženje zajedničkih strategija, na suradnju koja će biti djelotvorna i koja će voditi računa o svim crkvenim strukturama i tijelima koja se bave društvenim pitanjima. Sadašnja nas, naime, kriza uči da iz nje ne možemo izaći sami, već je nužno na tome zajednički poraditi. Upravo je stoga susret u Zagrebu započeo osvrutom na crkvene strukture socijalnog pastoralara tajnika Papinskog vijeća za pravdu i mir mons. Giampaola Crepaldija.

Crkvene strukture socijalnog pastoralara

U Europi postoje određene biskupske komisije odnosno građanske udruge kršćanskog nadahnuća koje se posvećuju toj službi. S druge strane, “socijalna kultura” postoji od samih početaka Crkve i nalazi svoj temelj upravo u evanđelju Isusa Krista. Socijalni pastoral Crkve “nije nešto što bi tek trebalo izmisliti. To je već raširena, vrijedna i obećavajuća stvarnost koju se ne može ne uzeti uz obzir. Poradi svoje naravi spasenjske stvarnosti koju je u povijest unio Krist Gospodin, Crkva naprosto mora osmisliti svoj socijalni pastoral kroz različite izraze”, istaknuo je mons. Crepaldi. Da bi odgovorila na tu službu, Crkva je iznjedrila različite strukture i organizacije. Prije svega to je Papinsko vijeće za pravdu i mir koje “nije neko

pastoralno tijelo čija zadaća nije toliko koordinirati djelovanja, koliko pružati smjernice i poticaje". Na biskupskim komisijama i nacionalnim i/ili biskupijskim uredima leži taj zadatak pružanja smjernica za organizaciju i rad sa ciljem da se socijalnom pastoralu dadne sustavnost i kontinuitet.

U djelovanju Crkve i kontinentalne komisije imaju vodeću ulogu, a ta je utvrditi općeprihvaćene crte zajedničkog djelovanja. Ako je, stoga, s jedne strane nužno intelektualno produbiti socijalni nauk Crkve zbog čega također katolička sveučilišta i istraživački centri imaju ozbiljnu dužnost staviti na raspolaganje svoja znanja i stručnost te pokazati veću raspoloživost da umni rad bude obasjan ljubavlju i dublju vjeru u sposobnost kršćanske Riječi da nadahne također suvremene kulture uključujući socijalna udruženja; s druge je strane nužno da poraste svijest o potrebi zajedničkog djelovanja. Opaža se naime i kod samih vjernika određeno nepoznavanje socijalnog nauka Crkve. često ga se promatra kao nešto odijeljeno od konkretnog i neposrednog karitativnog djelovanja. Socijalno se djelovanje Crkve ne ograničava na karitativni rad, već ima za cilj unijeti evanđelje u krvotok društvenog života.

Nužno je zato pronaći prigode i metode koji omogućavaju katoličkim vjernicima da iznova usvoje baštinu društvenog nauka Crkve. U tome su smislu korisni također katolički socijalni tjedni, koji se priređuju u različitim zemljama, a na kojima predstavnici crkvene hijerarhije rade uz bok stručnjaka laika. "Poželjno je da se ta tradicija ne samo ne prekine, već da se obnovi, preuzme i provodi i u narodima koji ranije nisu imali slična iskustva", istaknuo je mons. Crepaldi.

Predsjednik CCEE-a nadbiskup Esztergoma i Budimpešte kardinal Peter Erd? upravo je istaknuo nužnost da se dadne "globalni odgovor" također i na crkvenoj razini na "globalni problem" koji je sadašnja financijska kriza. U tome je smislu od temeljne važnosti suradnja među biskupskim konferencijama. Ako se nakon Drugoga vatikanskog koncila bilježi sve veći broj biskupskih komisija, ureda biskupskih konferencija i raznih civilnih udruga kršćanskog nadahnuća, upravo nas iskustvo posljednjih desetljeća uči koliko je nužno pronaći nove oblike suradnje između različitih crkvenih instanci. Naime, komplementarnost među

službama i karizmama u samoj je naravi Crkve.

Pored toga, a kao odgovor onima koji drže da socijalna pitanja ne spadaju u nadležnost Crkve, predsjednik CCEE-a ističe kako "Crkva promatra politiku i sve ono što je vezano uz društveni život kao sastavni dio svojega službenja Bogu i, u Božje ime, čovjeku jer je nošena ljubavlju i ima pred očima istinsko dobro osobe čije su različite ljudske sposobnosti dio jedne duboke stvarnosti osobe". Zato je očito kako pitanja vezana uz pravednost i mir duboko pripadaju misiji Crkve. Svaki pokušaj da se pastoralno poslanje ili evangelizaciju odijeli od socijalnih problematika, predstavljalo bi veliku pogrešku i ostavilo bi dojam da socijalna pravednost nema ništa zajedničko s vjerom ili da Bog nije Gospodar povijesti".

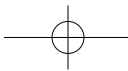
Zato je predsjednik CCEE-a pozvao europske komisije za pravdu i mir da svojim djelovanjem donesu "svijetu riječ nade" i povjerenja, poglavito "dok brane najranjivije". Zbog toga je kardinal Erd? izrazio želju da predloži osnivanje posebne biskupske komisije za ta pitanja u krilu CCEE-a.

Ekonomsko-financijska kriza

Drugi dio radova bio je usredotočen na sadašnju ekonomsko-financijsku krizu. U temu je ponovno uveo novi tajnik vatikanskog dikasterija mons. Crepaldi koji je prikazao sadržaje note toga Papinskog vijeća Novi međunarodni financijski sporazum.

Kriza pokazuje da se ekonomija ne zna održati sama od sebe, bez potpore sustava referentnih vrijednosti koja ju nadilazi. Društveni nauk Crkve nije moralizam niti niz etičkih želja ili konkretnih nada vezanih uz društvenu ili ekonomsku zbilju, kao što ga mnogi, čini se, shvaćaju. Prema mons. Crepaldiju, "društveni nauk Crkve je plod susreta svjetla kršćanske vjere s djelovanjem razuma". U ovom kriznom vremenu, stoga, nema mjesta nikakvom antropološkom pesimizmu, "već nas mora voditi realizam nade".

Ta nada može postati prilika da se odgovorno vratimo putu razvoja. "Kriza nas obvezuje da razmišljamo i stvaramo nove planove, da si postavimo nova pravila i pronađemo nove oblike djelovanje, da smjeramo k pozitivnim iskustvima i odbacimo negativna. Kriza je prilika za razlučivanje i nova planiranja", istaknuo je

tajnik vatikanskog dikasterija.

U ovom povlaštenom trenutku za ponovno razmišljanje o ekonomiji nužno je voditi računa o potrebama siromašnih. Kriza je konkretno ukazala na jednu opasnost: da se prestanu izdvajati, ionako oskudna, financijska sredstva za razvoj. Mnoge zemlje nisu izvršile preuzetu obvezu da će izdvojiti 0,7 svoga BDP-a u tu svrhu. Za mons. Crepaldija je nužno "ispuniti preuzete obveze i u kotač zamašnjak razvoja ubrizgati ono povjerenje koje najsiromašnije zemlje, najvećim dijelom afričke, apsolutno trebaju".

Predsjednik udruženja Compagnia delle Opere Bernard Scholz istaknuo je, pak, kako "ovoj krizi ne treba pristupati ni s pesimizmom ni s optimizmom, a ni s ravnodušnošću ili srditošću, nego s realizmom kojim ćemo pokušati shvatiti što se doista dogodilo, što možemo naučiti i što je, dakle, moguće promijeniti eda bi se pronašlo nove ekonomske i društvene uvjete za održavanje 'dobrog života'. Taj zauzeti realizam je također oblik solidarnosti s onima koji, u ovome trenutku, loše stoje zbog te krize". Scholz je ukazao na tri pravca djelovanja Crkve: nužnost da se ponovno otkrije vrijednost rada; promicanje društvene uloge poduzeća i nužnost da se ponovno predloži načelo supsidijarnosti.

Nakon tih izlaganja sudionici su uzeli u razmatranje pojedine teme, vezane uz aktualnu situaciju, kao što su rast nezaposlenosti u Europi, društvena previranja, "kriza" mirovinskih sustava i migracije.

Nezaposlenost je jedna od najvidljivijih i najtežih posljedica krize. Riječ je o problemu koji u nekim zemljama poprima sve dramatič-

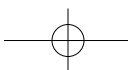
nije razmjere, pogađa veoma veliki broj osoba te mu Crkva treba posvetiti posebnu pozornost zbog teških posljedica koje ono ima po pojedince, obitelji i društvo u cjelini.

Za mons. Juan Jose Omella Omella "trenutačna je kriza jasno ukazala na antropološko rasulo do kojeg dolazi kada poradi stjecanja ekonomskog probitka osoba prestane biti temeljno uporište rada i poduzetništva".

Putem niza svjedočanstava sudionici su upoznati s nekim pojedinačnim situacijama u Europi. Prije svega, predstavnik iz Rumunjske mons. Jenö Schönberger izrazio je zabrinutost zbog "društveno zapuštene" djece uslijed velikog iseljavanja roditelja u druge europske zemlje; zatim mađarskog biskupa Mihaly Mayera koji je izrazio zabrinutost zbog sve većeg broja ljudi koji žive isključivo od pomoći države. U Mađarskoj, kao i u mnogim drugim zemljama bivšeg sovjetskog bloka, sustavi mirovinskih fondova, sustavi socijalne i zdravstvene pomoći, prolaze kroz velike teškoće. Na kraju je mons. Michel Dubost iznio primjer pučke četvrti u predgrađu Grignyja, koja je veoma siromašna i multietnička (u četvrti žive predstavnici 63 naroda), u kojem je nedavno došlo do socijalnih nemira, a u kojima je Crkva shvatila da je njezina uloga da bude prisutna, da prati i pomaže siromašne putem kulturnog rada.

Uz molitvu i slavljenje euharistije susret je protekao u ozračju prijateljstva i bratske suradnje što su razlozi nade za buduću suradnju na području socijalnog nauka Crkve u Europi."

(kta/ika)

Poruka na svršetku trogodišnje duhovne obnove Obitelji u BiH

BK BiH

Mir i radost u Gospodinu svećenicima, redovnicima, redovnicama i svim vjernicima!

Na kraju Trogodišnje duhovne obnove (Presveto Trojstvo, 2006. - Presveto Trojstvo, 2009.), u kojoj su sudjelovale naše obiteljske, redovničke, osobito župne i biskupijske zajednice, obraćamo vam se ovom zaključnom Porukom sažimajući četiri stožerne teme koje su istaknute i na prigodnom plakatu i sličici: Molitva, Euharistija, Crkva, Obitelj; četiri vrijednosti kao ugaoni temelji našega kršćanskog života. A sve želimo potkrijepiti mislima i porukama SV. PAVLA, propovjednika istine i učitelja naroda, na izmaku ove njegove Jubilarne godine.

Molitva. Kao što sok prenosi i podržava život svemu bilju ili kao što krv prenosi i podržava ljudski život, tako je i molitva poput soka i krvi u našem duhovnom životu. Molitva kao čin klanjanja Bogu u poniznosti i stvorenosti naše ljudske naravi; molitva kao izraz kajanja zbog svih propusta dobra koje smo trebali učiniti i zbog svih čina zla koje nismo smjeli počinuti; molitva kao slava i zahvala Bogu zbog njegovih neizmjernih darova i ovozemnih provjera kojima ispituje našu slobodu; molitva kao molbenica Bogu za ispunjenje raznih potreba duhovnih i tjelesnih, zemaljskih i prekograničnih. Molitva kao osobni i obiteljski čin vjere, ufanja i ljubavi. Gospodin Isus i praksom i poukom pokazuje da je molitva nužno sredstvo našega napretka i puta u život vječni. Zato nam je Gospodin ostavio savršenu molitvu sa sedam zaziva (Mt 6,9-13) i naredio da nam uvijek bude i u srcu i na usnama: da Božje ime bude sveto u nama i po krštenju i po kršćanskom nastojanju; da njegovo kraljevstvo istine i pravde, milosti i mira raste među nama i po darovima Duha Svetoga i po vlastitom svjedočenju; da se volja Očeva ispuni u svemu i u svima i po milosti svećeništva koje prikazuje najuzvišeniju žrtvu i po našoj spremnosti na svaku žrtvu u životu; da imamo kruha svagdanjega, a osobito žarke želje i ljubavi za euharistijskim; da praštamo dugove jedni drugima, od srca, kako bi i Bog oprostio svima nama, napose u sakramentu pomirenja; da nas oslobodi napasti kojima je ugrožen narav-

ni red, kršćanski brak, obiteljska zajednica te da poštujemo sakrament ženidbe kao stup života; i od svakoga zla, ovozemnoga i onovječnoga, napose darom sakramentalnoga pomazanja bolesnih, koje služi dobru duše, a, po volji Božjoj, i tijela!

SV. PAVAO o kršćanskoj molitvi ovako zapamtljivo poručuje: u nadi radosni, u nevolji strpljivi, u molitvi postojani! (Rim 12,12).

Euharistija jest Očev projekt koji je Sin Božji, Isus Krist, odlučno i doslovno proveo, uz cijenu vlastita života, makar ga svi sljedbenici, pa i oni najintimniji, napustili (Iv 6,67). Euharistija je istodobno otajstvo i čudo (mysterium et miraculum) koje nadilazi naše ljudsko razumsko shvaćanje, ali koje se može i treba prihvatiti vjerom, ljubavlju, srcem, svim bićem. Euharistija je spomen-čin svega Božjega djelovanja u povijesti spasenja; ona je duhovna hrana našem životu i upućuje nas i vodi u život vječni; ona je žrtva u kojoj se krv i tijelo Kristovo predaju za nas, da budemo otkupljeni te da zajedno s Kristom pobjeđujemo svijet, grijeh, đavla i smrt. I da nam nikada ne ponestane službenika Euharistije, koje Gospodar života, na našu molitvu, poziva i šalje kao svoje poselnike u svoju ekonomiju spasenja.

SV. PAVAO insistira na tome da mi kršćani jasno i uvijek razlučujemo dobro od zla, spasenje od propasti, a to osobito činimo izbjegavajući idolopoklonstvo ovoga svijeta i prihvaćajući Krista euharistijskoga: "A neću da budete zajedničari vražji. Ne možete piti čašu Gospodnju i čašu vražju. Ne možete biti sudionici stola Gospodnjega i stola vražjega. Ili da izazivamo ljubomor Gospodnji? Zar smo jači od njega?" (1 Kor 10,20-22). Mi se napose odričemo sotone i njegova sjaja, utjecaja i zavođenja prigodom primanja sv. krštenja i sv. Potvrde, a prianjamo uz vjeru Crkve. Euharistija nam pomaže da budemo povezani i sjedinjeni s Kristom Spasiteljem.

Crkva. Sv. Ciprijan (199.-258.), biskup u afričkoj Kartagi, crkveni otac i mučenik, u tumačenju Očenaša za Crkvu kaže da je ona "puk skupljen u jedinstvu Oca i Sina i Duha Svetoga". Izravno povezana s Presvetim Trojstvom, jer su se sve tri božanske Osobe uključile u id-

BK BIH

ejni i izvedbeni plan Crkve koja je od Oca u povijesti divno pripravljena, u Sinu ustanovljena, u Duhu Svetom očitovana. Ona je zajednica molitve, zajedništvo Euharistije i svih ostalih sakramenata. Taj puk za glavu ima Krista, za zakon novu zapovijed ljubavi, za svrhu Kraljevstvo Božje. U svijetu nazočna i djelatna na čelu s Kristovim namjesnikom i Petrovim nasljednikom i svim zborom biskupa, a u pojedinim mjesnim dijecezama po biskupu i svim sakramentima, osobito po presvetoj Euharistiji. "Kao što je Krist izvršio djelo otkupljenja u siromaštvu i progonu, tako je i Crkva pozvana da ide istim putem, da saopći ljudima plodove spasenja" (LG, 8).

SV. PAVAO radosno i smiono: "Radujem se sada dok trpim za vas i u svom tijelu dopunjam što nedostaje mukama Kristovim za Tijelo njegovo, za Crkvu" (Kol 1,24). Dopunja, ne u objektivnom Otkupljenju, jer je to božanski savršeno Krist učinio, nego u subjektivnom smislu, primjenjujući Kristovo Otkupljenje na sebe, na svoje vjernike, na cijelu Crkvu.

Obitelj. Ona je bila izravan povod ovoj našoj trogodišnjoj obnovi; njezina ugroženost, raspršenost, razorenost. Nasuprot tim razaralackim silnicama postavili smo pred oči "Obitelj - zajednicu vjere, života i ljubavi." Tako je naslovljen i zbornik predavanja održanih u Sarajevu, Mostaru i Banjoj Luci - 2006.-2008. - pod pokroviteljstvom Biskupske konferencije. Zaželjeli smo ovu obnovu u molitvi, crkvenosti i sakramentalnosti, da se obitelj ponovno pokaže i raste kao "Crkva u malom", kao mjesto rađanja i odgoja djece, izvorište tjelesnoga života i svih darova od Boga danih, napose duhovnih zvanja. Jer po obitelji, temeljnoj stanici

života, vraćaju se među nas sve one vrijednosti koje su pogođene ratom i uništenjem i zahvaćene duhom svijeta, svjetovnim medijima na kojima zlo osvaja jednako prostora i prava kao i dobro, pa i više od dobra, relativizirajući istinu, dobrotu i ljepotu kojima je izvorište u Presvetome Trojstvu.

SV. PAVAO za kršćansku ženidbu kaže da je to "otajstvo veliko" (Ef 5,32), jer odražava ljubav Krista i Crkve. Ne samo ženidba, nego otajstvo je veliko i cijela obitelj u kojoj struji Božja ljubav među samim roditeljima - bračna; među roditeljima i djecom - roditeljsko-sinovska; među samom djecom - bratsko-sestarska. A ništa od toga nije moguće postići bez ustrajne molitve: "Svakovrskom se molitvom i prošnjom u svakoj prigodi u Duhu molite. Poradi toga i bdijte sa svom ustrajnošću i molitvom za sve svete" (Ef 6,18).

Mi, vaši biskupi, do sada smo na više načina - knjigama, predavanjima, porukama, sličicama, plakatima - željeli posvješćivati tradicionalnu lozinku Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom slavi svetu Misu i preporučivati Molitvu Presvetomu Trojstvu za obitelj i Ispovijed vjere Hrvata katolika. To i dalje svesrdno preporučujemo svakoj obitelji. Na svršetku ove Trogodišnje duhovne obnove stavljamo na raspolaganje također prikladan Molitvenik za obitelj sa željom da ga što češće koristite za svoje osobno i zajedničko duhovno dobro. Na sve vas zazivamo blagoslov Trojedinoga Boga Oca, Sina i Duha Svetoga.

Duhovi, 2009.

Vaši biskupi

Pismo kardinala Puljića Svetom Ocu

Sarajevo, 1. travanj 2009.

Predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski, uputio je 31. ožujka Pismo Svetom Ocu Benediktu XVI.:

"Sveti Oče!

Od srca zahvaljujem za Vaše očinsko Pismo upućeno nama biskupima s riječju objašnjenja

u vezi s povlačenjem izopćenja četvorice biskupa. Izražavam solidarnost i odanost u svoje ime i u ime cijele krajevne Crkve u Bosni i Hercegovini. Nama je bilo sasvim jasno da ova gesta Vaše Svetosti jest izraz ljubavi i brige za duše. Nakon nepotrebnih reakcija, posebno u Crkvi, pratimo Vas još intenzivnijom molitvom.

Čestitamo na Vašem pastoralnom pohodu Africi. Sve Vaše poruke ohrabrenja razumjeli smo također i kao poziv našim mjesnim Crkvama za davanje još jače podrške u molitvi, materijalnoj i misionarskoj potpori Crkvi i narodima na afričkom kontinentu koji puno pate, ali koji uistinu mogu biti veliko obogaćenje cijeloj Katoličkoj Crkvi i cijelom čovječanstvu.

Godišnjica smrti Sluge Božjeg Ivana Pavla II. poticaj je našoj krajevnoj Crkvi da dadne hvalu Bogu za Papu koji je uistinu bio sluga Božji, sluga Crkve i sluga čovjeka. Njegove posjete našoj Zemlji u tako teškom vremenu nakon rata jesu trajni poziv svima nama u Bosni i Hercegovini da gradimo svoju budućnost na temeljima pravde, oprostjenja, pomirenja i mira.

U isto vrijeme s radošću se sjećamo godišnjice Vašeg izbora za nasljednika svetog Petra. Dok upućujemo iskrene čestitke u povodu obljetnice izbora za Papu, jamčimo Vam svoju odanost i vjernost praćenu molitvom.

U svoje ime i u ime biskupa, svećenika, redovnika i redovnica kao i u ime cijelog vjernog naroda upućujem najiskrenije čestitke za Uskrs! U slavlju našeg spasenja i otkupljenja ostajem odan u Gospodinu. S najiskrenijim i najsrdačnijim čestitkama molim apostolski blagoslov za našu krajevnu Crkvu i za cijelu Zemlju."

Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup vrhbosanski i predsjednik BKBIH

BK BIH

"Korake nam upravljaj putovima mira i dobra, Kriste"

Propovijed biskupa Franje Komarice na središnjoj Misi II. Susret hrvatske katoličke mladeži u Bosni i Hercegovini, Livno, 9. svibanj 2009.

Draga moja braćo i sestre u Kristu Isusu, dragi mladi Kristovi prijatelji, čovjek današnjeg vremena je više nego onaj iz prijašnjih generacija, hodočasnik, bogotražitelj. To se osobito odnosi na našu današnju mladu generaciju. Današnja mladež u europskim zemljama - pa tako i vi ovdje nazočni - sve više otkriva Crkvu kao zajednicu. Mladi se danas s oduševljenjem, istinski zanimaju za Kristovo Evanđelje, i za samu osobu Isusa Krista.

Mi, vaši biskupi i svećenici, imamo povjerenja u veliko oduševljenje vas mladih za sve što je plemenito i veliko; u vaše spontano i nesebično požrtvovno zanimanje za istinske ideale. Jer vi vjerujete u Krista, u kojega cijelo čovječanstvo neprevarljivo već 20 stoljeća stavlja svoje pouzdanje.

Krist i mladi

Plemeniti žar vašeg oduševljenja zahvatio je ovih proteklih godina nove mlade ljude i u našem hrvatskom narodu po našim župama i biskupijama, po našim školama i fakultetima. življeno Kristovo Evanđelje - očito - uistinu usređuje i oduševljava. Vi mladi, - kao i mi stariji - možete takoreći rukama opipati, svakodn-

evno doživjeti koliko ovaj naš suvremeni svijet treba Krista, njegovu spasavajuću osobu i njegov neprevarljiv, trajno aktualan nauk.

Jer samo Krist može čovjeka istinski osloboditi. Sv. Ivan apostol i evanđelist je tu istinu ovako izrekao: "Onima, koji Isusa primiše On podade moć da postanu djeca Božja" (usp. Iv 1,12). To znači: Isus Krist je izvor snage koja čovjeka iznutra obnavlja; on je temelj onoga novog života, istinskog života, koji ne prolazi, ne malakše nego prelazi u vječni život (usp. Iv 4,14). U Isusu Kristu raspetom, koji je pokopan i potom uskrsnuo, "zasja nam nada blaženog uskrsnuća i obećanje buduće besmrtnosti" (Predslovlje u misi za pokojne).

Crkva i mladi

Crkva Kristova, kojoj i mi pripadamo po krštenju i vlastitom htjenju, živi od te Božje, objavljenosti istine o čovjeku, o nemirnom čovjekovu srcu koje se istinski može smiriti tek u Bogu, svome Stvoritelju. U tom stvaralačkom nemiru našeg ljudskog srca "kuca i teče ono najljudskije, a to je traženje istine; nezasitna potreba za dobrim, glad za slobodom, težnja za lijepim te glas savjesti" (Ivan Pavao II.). Crkava

je Krist koji se neprestano utjelovljuje u svijetu, uklopljen je u svijet ali neovisan o njemu. Crkva je svjesna da je "čuvarica velikog blaga, koje ona ne smije izgubiti, nego ga mora neprestano povećavati" (isto). Zato današnja Crkva sve većim žarom ponavlja svoju drevnu molitvu Duhu Svetom: "Dođi, Duše Sveti! Dođi! Nečiste nas umivaj, suha srca zalivaj, vidaj rane ranjenim! Mekšaj čudi kamene, zagrij grudi ledene, ne daj nama putem zlim!" (Duhovska posljednica). Svaki član Crkve je pozvan da se aktivno uključi u taj prevažni posao Crkve, u stvaranje javnog mišljenja, u odlučno zauzimanje za život dostojan čovjeka kao bogolikog bića. Pozvan je na taj posao i svaki od vas mladih katolika.

Dragi mladi prijatelji,

moći ćete biti učinkoviti i plodni sa svojim mladenačkim energijama, ako se odazovete tome pozivu, ako se budete rado i često okupljali oko Krista, nazočna osobito u euharistiji - u vojoj župnoj zajednici, u svojoj biskupiji. Kroz zajedništvo u vašoj župi i biskupiji bit ćete ujedno ovezani i sa velikim mnoštvom svojih sunarodnjaka, istomišljenika, pripadnika velike Kristove zajednice, Crkve sastavljene od mnogobrojnih naroda sa svih pet kontinenata. Jer, Katolička Crkva je otvorena i za druge kršćanske zajednice, ali i za sve ljude i vjernike i nevjernike. Krist nas po svojoj Crkvi uči, da se tek onda ispravno živi, ako se živi za druge, a ne samo za sebe; ako se ne živi izolirano nego u zajedništvu s drugima, u prijateljstvu, u braku, u obitelji. Samo u otvorenosti prema drugome i drugačijem mi doživljavamo istinsku slobodu Božjeg djeteta. U izolaciji, u samoći, čovjek nije slobodan, nego je zarobljen u svojoj nesigurnosti u svome strahu, a što ga lako potiče na agresivnost, odbojnost. U takvoj situaciji čovjek samac lako postane žrtvom raznih manipulacija od strane nedobronamjernih ljudi, koji radi svojih sebičnih i kratkoročnih, često duboko nehumanih interesa, nastoje porobiti i unesrećiti što veći broj poglavito mladih ljudi. Imamo i u ovoj zemlji mnogo takvih gorkih iskustava iz nedavne prošlosti, pa i ovih naših dana. Potičem vas zato: osnivajte svoje vjerničke udruge i učlanite se u njih; idite u zajedništvo Crkve s velikim pouzdanjem prema ljudima, prema svakom čovjeku! Krist je otkupio svakog čovjeka! On je povezan sa

svakim čovjekom, pa i sa onim koji toga nije ni svjestan. On se zanima za svakog čovjeka i želi ga usrećiti. Zato je čovjek, njegove duhovne i materijalne potrebe kao i njegovi potencijali, njegove snage - onaj put kojim je današnja Crkva dužna ići; kojim putem je dužan ići i svaki od nas koji se smatramo Kristovim učenicima i njegovim suradnicima.

Vi ste pokazali kroz svoju ozbiljnu višemjesečnu pripravu i za ovaj predivni susret, prvi u mojoj biskupiji, da volite Krista, da volite njegovu Crkvu, osobito da volite Krista Patnika u onoj svojoj braći i sestrama koji pate zbog nevjere, beznađa, sebičnosti, nepravde. A takvih ima mnogo i u ovoj u zadnja dva rata dramatično uništenoj biskupiji: ima ih mnogo u ovoj našoj zemlji ali i u susjednim zemljama, u vašem životnom ambijentu.

Apostolat i mladi

Dragi mladi prijatelji, vi ste djelom pokazali da biti kršćanin znači biti apostol. A biti apostol za istinskog Kristova učenika nije maštanje nego je to njegova dužnost. Kako bi i bilo drugačije, kad je svaki od vas, kao kršćanin dionik onoga života kojega je Krist došao proširiti i uvećati! Krist veli: "Došao sam da oganj donesem i što hoću nego da se zapali" (usp. Lk 12,49). O kakvom je ognju riječ? O ognju njegove neizmjerne i nezaustavljive ljubavi i milosrđa prema svakom čovjeku i prema cijelom čovječanstvu! Prema tome, svaki kršćanin, svaki od nas, koji je primio vjeru kršćansku kao izvanredni Božji dar, primio je ujedno i zapovijed da taj dar daruje dalje - drugima, slično kao u procesiji sa svijećama, kad plamen svoje svijeće daješ drugima oko sebe da i oni zapale svoje svijeće. Ne bi smjelo biti kod pravih Kristovih sljedbenika statičnosti, nezainteresiranosti, bez-voljnosti, mlitavosti, a pogotovo ne beznađa, mržnje, želje za osvetom. Ne bi smjeli pravi kršćani svoju vjeru samo čuvati i braniti bez obveze da je produbljuju i razvijaju. Oni je nužno moraju širiti među svoje vršnjake, sugrađane, suvremenike, jer i oni imaju pravo na Krista, Spasitelja, s kojim ih mi moramo upoznati i za njega ih oduševiti!

Što želimo konkretno

Vi ste u himni Kristu rekli da želite s njim zajedno biti graditelji mira i činitelji dobra.

Zato se opravdano pitate: Što možemo mi mladi učiniti za mir - pravedni i trajni - u svojim obiteljima, župnim zajednicama, u svojoj životnoj sredini, u svojoj domovini?

Možemo li nešto konkretno i uspješno poduzeti da bismo spriječili svađe, nesporazume, neprijateljstva, neki novi rat, neku moguću novu katastrofu koja bi mogla zadesiti nas i sljedeću generaciju i imati još teže i nesagledive posljedice nego ovaj nedavni rat koji smo morali doživjeti kao mala djeca zajedno sa svojim roditeljima? Već u samom formuliranju pitanja možete, dragi mladi, naći odgovor. Razmislite najprije o konkretnom, konstruktivnom programu zaštite i promoviranja života, osobito čovjekova života - onoga još nerođenog i onoga rođenog. Vi mladi imate mogućnost, a i pravo zahtijevati od nas starijih u svome životnom ambijentu ostvarivanje pravde i izgradnju mira - za sebe i za svakog čovjeka.

A to uključuje:

- određeno dobrohotno ponašanje kod ocjenjivanja samih sebe i drugih i drugačijih pored nas;

- zatim, iskrenu i odlučnu želju za pravdom i pravednošću koja počiva na poštivanju drugog i drugačijeg i uvažavanju njegovih osnovnih prava kako materijalnih tako i duhovnih. Tako će se stvarati i proširivati atmosfera bratstva i bliskosti već sada, a osobito sutra kada vi i vaša generacija budete glavni nositelji odgovornosti u društvu i državi. Ako se želi izgrađivati jedan humaniji, solidarniji, bratskiji svijet - svagdje, pa tako i kod nas - onda se mora najprije za budućnost, dobro formirati i informirati nove ljude humanije, solidarnije, bratskije.

Isus, naš božanski Učitelj, daje jasnu prosludu što je uistinu vrijedno u Božjim očima i za što čovjek treba investirati sve sile svoga uma i srca. On nas ne želi odvući od rada i zalaganja za naš zemaljski život. On nas samo upozorava da ono najbitnije ne izgubimo iz vida pa veli: "Tražite najprije Kraljevstvo nebesko i pravdu njegovu!" (Mt 6,33). Tražite najprije Boga, svoga Stvoritelja, milosrdnog Oca i svoga Spasitelja Isusa Krista! Dopustite mu da vas on prožme svojim mirom, obujmi svojom snagom, prosvijetli svojim svjetlom! Krist nas neizmerno voli. Dopustimo mu da nas on učini sretnima! "želimo te slijediti, pozivu dostojni biti!" Tako smo pjevali Kristu! Krist ne treba

navijače nego igrače! Treba suradnike, a ne zašušante, ljenčine; ne samo slušatelje, nego i izvršitelje njegovih naputaka i zapovijedi. Treba vjerne i vjerodostojne nasljedovatelje poput sv. Pavla, sv. Franje, bl. Ivana Merza i tolikih drugih velikana Crkve! Krist je i svakoga od nas pozvao: slijedi me!

To znači treba nam stupati stazama Kristovim, ići stopama njegovim, držati se njegove blizine!

Valja nam poput našeg nebeskog zaštitnika bl. Ivana Merza imati Isusa uvijek pred sobom, ići u njegovu školu, dobro ga upoznati, ući, prodrijeti u njegovu tajnu. To je za nas temeljna, centralna zadaća. Ako budemo tako postupali, Krist će nas po svome svetom Duhu poučiti što nam je činiti, kako se trebamo ponašati u konkretnim situacijama života, za što i kako se trebamo zalagati, kako se trebamo upustiti u dijalog s današnjim svijetom i njegovim izazovima, problemima i dramama. Ako pak pitate, što trebamo činiti u Kristovoj Crkvi, u svojoj župi i biskupiji, evo odgovara: Upoznavati Krista. Trajno. Slušati ga, razmišljati o njegovim riječima i nastojati ih provoditi u djelo. Pitati se uvijek: što bi Krist učinio u mojoj sadašnjoj situaciji?

Odgovornost za druge

Katolik, osobito mlad i poletan, pozvan je na suradnju i sa svim drugim Kristovim učenicima. Pozvan je na akciju. Svjedoci smo da su danas i mnogi drugi ljudi, pa i mladi, u akciji, a te akcije nisu uvijek konstruktivne. Suvremeni filozofski i politički liberalizam zapljuskuje sve jače i dramatičnije naš kršćanski svjetonazor, koji u svom središtu ima čovjeka kao bogoliko stvorenje, sastavljeno od tijela i od duše. Uz svoje svećenstvo Crkva se danas obraća i vama, vjernicima laicima, osobito mladima. Računa s nazočnošću Božjeg Duha u vašim srcima. Zato vas podsjeća kako ste upravo vi veoma prikladni da unesete, da utjelovite božansko u čovječanskom, da dadnete prvenstvo duhovnim vrijednostima ispred materijalnih. Radeći zajedno sa svojim duhovnim vođama svećenicima u duhu Kristova Evanđelja vi pokazujete da ste izuzetno velika snaga za pokretanje i ostvarenje mnogih dobrih zamisli i konkretnih akcija.

Jedna od prvih mogućih akcija svih nas,

BK BiH

članova Kristove Crkve u našem narodu i domovini, svakako je da se međusobno više i čvršće povežemo, umrežimo. Tome služe i ovakvi jedinstveni susreti - kod nas u Bosni i Hercegovini, u Hrvatskoj, pa i u drugim zemljama, gdje nam se pruža prilika da sudjelujemo. Suvremena sredstva komunikacija, osobito Internet, mogu nas još više međusobno zbližiti, a trebali bismo se potruditi i naći načina da se na taj način povežemo i s mnogim mladima na katoličkim sveučilištima diljem svijeta, ne samo kad su u pitanju digitalni materijali iz teologije, nego i iz psihologije, iz tehnologije, iz ekonomije i prava. Na taj način bismo ujedno prisilili i naše domaće profesore da i oni dignu kvalitetu svojih predavanja.

Veliki prijatelj mladih, ali i našeg hrvatskog naroda, nezaboravni papa Ivan Pavao II., u svojoj znamenitoj enciklici "Fides et ratio" - vjera i znanost - ponudio je svijetu - osobito mladoj generaciji - divnu viziju, koju je slično imao i naš domaći veliki blaženik Ivan Merz, kojega i sadašnji papa osobito štuje i svakodnevno mu se moli. Papa je jasno naglasio kako je samo jedno od toga dvoje - vjera ili znanost - slično veslanju samo s jednim veslom ili let samo s jednim krilom. To mi vidimo i u praksi. Uočavamo da nažalost, malo profesora i učitelja stvara sinergiju, tj. povezivanje osjećanja i mišljenja, srca i glave. To je povezivanje vjere i znanosti. Gdje nema tog povezivanja, nego je razdvojena vjera od znanosti, tu se lako stvara, osobito u mladim dušama, šizofrenija. Ako se onom božanskom, što se nalazi u duši svakog mladog čovjeka ne daje prava podrška od strane učitelja, odn. starijih i od onog što oni nude, onda se lako stvara i razvija kod mladog čovjeka bezvoljnost, gubitak motivacije za učenjem, za kreativnošću, za angažiranjem oko zajedničkog dobra za izgradnjom sretne

budućnosti - svoje osobne i budućnosti svoje domovine. Samo u spajanju vjere i znanosti bit ćete i vi, kao mladi Hrvati katolici u stanju uspješno se nositi sa sadašnjim i budućim tehnološkim, ekonomskim, pravnim i političkim izazovima i poteškoćama koje pred vas stavlja sve izraženija globalizacija. I ova, najnovija financijska kriza u svjetskim razmjerima, skinula je masku s ideologije liberalnog kapitalizma. Zato će i taj liberalni, kruti kapitalizam pasti i propasti - slično kao što se desilo i s padom komunizma. Bog je gospodar ljudske povijesti i svi pokušaji ljudi koji negiraju ili zatiru bogoliku sliku čovjeka - svi prošli i sadašnji tzv. -izmi bit će sigurno raskrinkani i nestat će s lica zemlje.

Očekuje se s pravom od - vas, mladih katoličkih intelektualaca da na vrijeme shvatite neminovnost toga razobličavanja i da vam zato jedino preostaje okrenuti se odlučnije Bogu, Kristu, upoznati ga što temeljitije, uzljubiti ga što žarče i staviti mu se na raspolaganje da on s vama, kao svojim vjerodostojnim suradnicima izgrađuje sretniju budućnost svoje Crkve, svoga naroda i svih ljudi dobre volje u našim domovinama.

Dragi mladi prijatelji, iz mladenačkih vaših srdaca se ovih proteklih mjeseci pa sve do malo prije mnogo puta izvila radosna, iskrena molitva obučena u glazbeno ruho i stavljena kao geslo i ovog susreta: Korake nam upravljaj putovima mira i dobra, Kriste! To je dostojan nastavak drevne crkvene popijevke naših vjernih predaka katolika - Hrvata, koji su zanosno pjevali, a glasi: Znademo za kim stupamo! Vođa je nama svevišnji Bog, zato će Hrvat katolik i ubuduće ostati uz Krista Kralja svog! Amen. Tako neka bude.

Franjo Komarica, biskup banjolučki

Sućut kardinala Puljića u povodu potresa u Italiji

"Uzdizemo svoje molitve nebeskom Ocu da u svoje kraljevstvo primi sve poginule"
Sarajevo, 7. travanj 2009.

Predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski, uputio je, 7. travnja izraze sućuti predsjedniku Talijanske biskupske konferencije kardinalu Angelu Bagnascu (Anđelo Banjasko) u povodu potresa koji je

pogodio talijanski grad Aquilu (Akvila) i Abruzzo (Abruco) u središnjoj Italiji zamolvši kardinala Bagnasca da nadbiskupu Aquile mons, Giuseppeu Molinariju (đuzepe Molinari) prenese izraze sućuti svih biskupa, svećenika, redovnika, redovnica i svih vjernika u Bosni i Hercegovini sa svim žrtvama potresa.

“Vijesti o užasnom zemljotresu, prema kojima se broj poginulih povećava iz sata u sat, ispunjaju naše duše osjećajima žalosti i solidarnosti. Uzdižemo svoje molitve nebeskom Ocu da u svoje kraljevstvo primi sve poginule

te dadne snagu i hrabrost članovima njihovih obitelji da im vjera u Boga i solidarnost braće i sestara iz cijelog svijeta bude izvor nade u njihovoj boli. Razmatrajući muku Gospodina našega Isusa Krista tijekom Velikog tjedna, molimo da sve osobe, koje nose posljedice zemljotresa, ujedine svoje patnje s mukom Kristovom”, stoji u pismu sućut kardinala Puljića upućenog predsjedniku Talijanske biskupske konferencije kardinalu Bagnascu.

(kta)

BK BiH

Susret biskupa BK BiH s članovima Konferencije redovničkih poglavara i poglavarica BiH

Priopćenje za javnost

Priopćenje za javnost prenosimo u cijelosti:

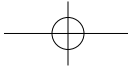
Biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine i članovi Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH održali su 29. travnja svoj četvrti redovni godišnji susret u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog u Sarajevu pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića. Sudjelovali su svi biskupi BK BiH i svi provincijalni poglavari i poglavarice u BiH.

Na početku zasjedanja upućene su čestitke novoimenovanom provincijalu Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Lovri Gavranu i nedavno izabranoj provincijskoj predstojnici Školskih sestara franjevki Bosansko-hrvatske provincije s. Ivanki Mihaljević kao novim članovima redovničke Konferencije.

Imajući pred očima Godinu sv. Pavla, biskupi i provincijalni poglavari i poglavarice u središte svog razmišljanja stavili su ponajprije misionarsko djelovanje ovog apostola naroda koji je neumorno naviještao Krista te postao uzor i nadahnuće svim propovjednicima koji prouose radosnu vijest spasenja. Razmišljajući o povjerenosti službi te o poslanju navjestitelja Božje riječi i onih koji služenjem kroz redovničku karizmu svjedoče Krista i služe Crkvi i svojoj zajednici, nastojali su prepoznati važnost čekanja odnosno strpljivosti u pripravi kroz molitvu i rad. U sposobnosti sv. Pavla da sluša

i poslušna prije svega apostole i njihova prvaka sv. Petra, uočavaju potrebu u današnje vrijeme da oni sami ali i svi članovi povjerenih im zajednica budu otvoreni iznad svega za slušanje Božje riječi ali i poslušnost Svetom Ocu i biskupima kao nasljednicima apostola. U tom duhu svjesni su problema i bolnih rana s kojima se suočava krajevna Crkva u Bosni i Hercegovini te smatraju svojom obavezom učiniti sve što je potrebno da bi se očuvalo jedinstvo vjere i crkveno zajedništvo. Želja im je da katolici ali i svi ljudi u Bogu posvećenim osobama nađu uho spremno čuti i srce pripravno razumjeti njihove poteškoće te ih ohrabriti i osnažiti na putu dobra. Na osobit način potiču sve navjestitelje Evandjelja da budu uvijek spremni propovijedati poput sv. Pavla te se nikad ne umore govoriti o Kristu. Svjesni odgovornosti u povjerenosti im službi, biskupi te provincijali i provincijalke promatrali su način Pavlova zapovijedanja koje je, poštujući neotuđivo dostojanstvo ljudske osobe, bilo u službi zajednice i u službi Evandjelja. Na osobit način žele biti nadahnuti Pavlovom spremnošću na trpljenje kako bi i oni sami i svi svećenici, redovnici i redovnice bili nošeni njegovim žarom u svom življenju i podnošenju svega što ih u životu susreće.

U povodu osamstote obljetnice franjevačkog pokreta biskupi, provincijali i provincijalke razmišljali su i o liku sv. Franje koji je sa sv.

BK BiH

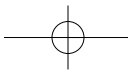
Pavlom imao puno zajedničkog iako su ih razdvajala stoljeća: obojici je bio presudan susret s Kristom koji im je postao mjerilo, kriterij i sudbina njihova života; cijeli život im je bio služ enje Gospodinu i preko Gospodina ljudima; obojica su doživjela najdublje iskustvo unutarne preobrazbe. Ova dva velika lika - po vjeri u Krista dva blizanca - poziv su i osobama u duhovnom pozivu da najprije služe Gospodinu i da je najsnažniji poziv vlastito obraćenje i unutarnja preobrazba kroz osobni odnos prema Isusu Kristu. U ovome vremenu kada se i kod pojedinih osoba u duhovnome zvanju zamjećuje svojevrsni zazor i strah od vjerodostojnoga naviještanja Evanđelje, napose njegova svjedočenja i življenja u krajevima gdje su katolici manjina, biskupi, provincijali i provincijalke traže da svaki svećenik, redovnik i redovnica odišu duhom širine i otvorenosti prema svima u duhu Evanđelja i služenja.

Svjesni da u je u današnjem vremenu rece-

sije, koja je velikim dijelom uzrokovana stavom kako je važnije imati nego biti, čovjeku više od svega potrebno ohrabrenje i putokaz prema duhovnim vrednotama, biskupi, provincijali i provincijalke potiču sve koji su izabrali izbliza slijediti Krista kroz svećeništvo ili redovnički poziv da budu nositelji neuništive nade i ohrabrenja. Stoga pozivaju na duboku obnovu duha i istinsko oslanjanje na Boga po služ enju svakom čovjeku a osobito onima na rubu društva. Svjesni su potrebe da oni sami i svi koji su izabrali poziv naviještati i svjedočiti Krista riječju, pisanjem, karizmom, odijevanjem..., sve više žive iz same biti svog života i poslanja: Krista raspetoga i uskrsloga.

Želeći vlastitim primjerom pokazati svoju vjeru u moć molitve, biskupi i poglavari su svoj jednodnevni susret završiti hodočasničkim Misnim slavljem u franjevačkoj samostanskoj crkvi Sv. Pavla na Nedžarićima.

(kta)

Otvaranje svećeničke godine u Vrhbosanskoj nadbiskupiji

Svetkovina Srca Isusova, 19. lipnja 2009. godine

Datum: 11. lipnja 2009.
Broj: 1033/09

Primili smo dopis iz Kongregacije za kler, potpisan od prefekta Kongregacije kardinala Klaudija Hummesa, u kojem nas obavještava da je sveti Otac Benedikt XVI. odlučio otvoriti Svećeničku godinu na Svetkovinu Presvetog Srca Isusova: "da bi pomogao trud svećenika oko duhovnog savršenstva od kojeg nadasve ovisi djelotvornost njihove službe".

Sveti otac otvara Svećeničku godinu uz 150-tu obljetnicu smrti svetog arškog župnika, Ivana Marije Vianneya. Spomenuti dopis bit će u prijevodu dostavljen svim našim svećenicima.

U Vrhbosanskoj nadbiskupiji Svećeničku godinu otvorit ćemo na vanjsku proslavu Naslovnika Nadbiskupije i Katedrale u nedjelju 21. lipnja 2009. pod svečanom koncelebriranjem Misom u Prvostolnici u 10,30.s. Svetim Misnim slavljem predsjedat će kardinal Franz Rode, prefekt Kongregacije za posvećeni život.

Kako u našoj Nadbiskupiji, uz katedralu, imamo deset župnih crkava posvećenih Srcu Isusovu, još je veća prigoda, uz ovu Svetkovinu očitovati naše svećeničko zajedništvo u Misnim sl-

avljima te pozvati vjernike da nas prate osobnim i zajedničkim molitvama u duhovnom obnavljanju i svjedočenju svećeničkog identiteta i radosnog služenja Kristu i Crkvi za spas duša.

Hodočašće svećenika Vrhbosanske nadbiskupije u Sv. Zemlju, koje je predviđeno za rujan ove godine je jedan od vidova naše zajedničke proslave Svećeničke godine, kako bismo se Kristovim stopama obnovili u Njegovom duhu i žaru ljubavi. Svi svećenici koji su u mogućnosti, neka nam se pridruže u tom hodočašću. O ostalim programima razmišljat ćemo i dogovarati kako bismo Svećeničku godinu doživjeli u produbljanju svijesti o svojem identitetu, službi, posvećenju i poslanju.

Radujući se proslavi Svećeničke godine sve vas bratski pozdravljam i na sve zazivam Božji blagoslov na putu osobnog i zajedničkog posvećenja.

Vinko kardinal Puljić
Nadbiskup vrhbosanski

Preč. Marko Zubak, kancelar

IZ ORDINARIJATA

Memorija za solidarnost

Tema za Pastoralnu 2009/10 godinu u Vrhbosanskoj nadbiskupiji

Datum: 11. 06. 2009.
Broj: 1032/09

Na posljednjim dvjema sjednicama Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije (PVVN), razmatralo se o temi za slijedeću Pastoralnu godinu u našoj Nadbiskupiji. Nakon što je utvrđena tema, te u poslovnom Odboru razrađena, na zasjedanju PVVN-a usvojen je i program za Pastoralnu 2009/10 godinu (rujan 2009. g. - rujan 2010. g.).

U nekoliko navrata, uočeno je da se našoj povijesti pristupa izvrtanjem činjenica i nametanjem javnosti nove slike o našim korijenima i povijesnoj baštini u Bosni i Hercegovini. Živimo u užurbanom vremenu te smo, nažalost, sve češće skloni zaboravu vlastite prošlosti. Još

zornijim postaje i manjak prenošenja pamćenja s koljena na koljeno, jer nam se nameću moderna sredstva komuniciranja, te tradicija polagano blijedi i odlazi u zaborav. Još je bolnija činjenica, u sustavnoj politizaciji koja ljudima nameće zaborav korijena i kulture, vjerske i nacionalne baštine. Otušeni od svoga, ljudi često "dogore" u ljubavi prema rodnom kraju i zavičaju. U svemu ovome, nažalost, nije rijetkost da se zaboravljaju i grobovi svojih najbližih. Sve manje vodi se briga o takvim grobljima kao i o starim kućistima. Sve nas ovo uozbiljuje da postanemo svjesniji svoje povijesti, kulturne i vjerske baštine - svojih korijena.

Za naslov svojeg programa uzeli smo: MEMORIA - sjećanje ili pamćenje. Ovakvu svijest želimo probuditi u svim vjernicima, a posebno u nama koji animiramo pastoral i vodimo pastoralno djelovanje i akcije.

1. Preporučam da se u svim župama napravi mali prospekt povijesti župe i sadašnje stanje. Neka to bude dostupno svim vjernicima, a posebno gostima koji navrate i posjete župu. Ukoliko je moguće napraviti prijevod na neki od svjetskih jezika, još je veća prigoda pravog upućivanja stranaca u našu stvarnost. Odajem priznanje župama i župnicima koji su uspjeli tiskati i izdati monografiju ili kratku povijest, te tako pisanim putem prenijeti pokoljenjima pamćenje naših korijena. Ako bismo uspjeli sakupiti sve prospekte i tiskati ih kao jednu knjigu s osnovnim i kraćim podacima, a koji bi bili dostupni većem broju zainteresiranih, uspjeli bismo uprisutniti svoju prošlost i sadašnjost u javnosti.

2. Ukoliko se na području pojedine župe nalaze bilo kakvi arheološki ostaci crkvenih zdanja, valja ih sačuvati. Od posebne važnosti jest potreba ukazivanja nadležnim vlastima za njihovo konzerviranje i zaštitu, kako bi ostali tragovi naše crkvene i nacionalne povijesti. Neka se organizira čišćenje takvih mjesta i (o)čuvanje starina.

3. Bilo bi hvalevrijedno u okviru župske kateheze i školskog vjeronauka, kao i izvan toga, organizirati pohode i posjete našim povijesnim znamenitostima kako bismo djeci i mladima prenijeli ljubav prema svojoj prošlosti. Takva događanja trebala bi se posebno vezati uz važne događaje i datume iz naše povijesti.

4. Ukoliko se u župskim grobljima nalaze pokopani svećenici, bilo da su rodom iz te župe bilo da su djelovali u njoj i nakon smrti sahranjeni u mjesnom groblju, neka se uz zauzetost župnika i župne zajednice obnove takvi grobovi i neka im se izražava dužno poštovanje godišnjim okupljanjem i molitvom.

Uz MEMORIJU, koju valja obnoviti i čuvati, važan naglasak nalazi se i u SOLIDARNOSTI. Ovaj program od posebne je važnosti u sadašnjem vremenu u kojem se prisjećamo ratnih događanja, kad smo zavisili od pomoći drugih da bismo preživjeli. U tom vremenu, postupno se stvorio mentalitet brige za vlastite potrebe i uočavanje samo svojih muka. Ni danas one nisu manje, ali nije dobro "razboliti se od plakanja nad sobom".

U ovom Pastoralnom programu, bilo na ra-

zini osobnog, obiteljskog, župnog ili nadbiskupijskog življenja, želimo odgajati srce za druge i osjećaj za drugoga. Stara je besjeda: kad ti je najteže misli na patnje drugih pa ćeš i svoje lakše nositi. Budući da je Caritas važna sastavnica u pastoralnom djelovanju, u ovoj Godini solidarnosti početak ćemo upravo od karitativne zauzetosti i djelovanja.

1. Potrebno je organizirati u svakoj župnoj zajednici, u suradnji sa ŽPV, karitativnu skrb za najsiromašnije, kao i sve koji su potrebni naše kršćanske pomoći i potpore. Važno je, stoga, uvezati sve aktivnosti sa središnjicom Vrhbosanskog Caritasa, kako bismo bili što učinkovitiji i uspješniji. Od posebne važnosti jest i odgajanje vjernika za volonterijat. Volonterski rad je plemenita aktivnost zauzetosti za potrebe drugih, kao i oplemenjivanje vlastitog srca. Pozvani smo nadići duh materijalizma našeg vremena, koji često gleda sve kroz prizmu novca. Također, potrebno je izbjegavati zlouporabu drugih i njihovu "spremnost" za pomoć.

2. U radu s mladima važno je odgajati socijalnu osjetljivost za druge. Mladi su često odgojeni u duhu da im se sve želje trebaju zadovoljiti i ispuniti pod geslom vlastitih roditelja: "Neću da moje dijete pati, ako sam se ja napatio!" Na taj način, roditelji (ne)svjesno osiromašuju svoju djecu da se suoče sa izazovima života i potrebama drugih. Mladi su po svojoj prirodi potrebni upućenosti jednih na druge, stoga ih treba i odgajati u duhu da se znaju i umiju žrtvovati za ideale i potrebe jednih prema drugima.

3. Kako svaka naša župa nosi različite posljedice ovog Domovinskog rata, potrebno je obnoviti zauzetost međužupne solidarnosti, koju smo započeli. Nažalost, ona se svela samo na prikupljenu milostinju, ukoliko je i to ostalo!? Uz ovaj materijalni vid, još je važniji duh uvezivanja među župama, kako bismo jedni drugima pomogli u ohrabrenju i nadi o(p)stanka, preživljavanja i obnove. Svaka župa boljeg materijalnog stanja, pod vodstvom župnika, treba imati župu kojoj će iskazati kršćansku solidarnost i kroz materijalnu pomoć, ali i na razne druge načine, kako u organiziranju pohoda, tako i u organiziranju majstora za vikend-pomoć za obnovu u partnerskoj župi itd. To je veći znak od same materijalne pomoći.

4. Ukoliko u pojedinom dekanatu postoji župna zajednica skromnih mogućnosti, bilo bi dobro iznaći način potpore takvoj zajednici kako bi se stvorio osjećaj zajedništva i solida-

rnosti kroz potporu.

5. Posebna aktivnost na razini župne zajednice, gdje je moguće i gdje postoji organizirani gospodarski sustav, jest pomoć stipendiranja studenata na učilištima u BiH. Na taj način, pružila bi se potpora mladim ljudima da se školuju, budu raspoloživi i rade za svoj narod u ovoj zemlji.

6. U sve većoj mjeri postali smo svjesni da je i u naše društvo došlo vrijeme organiziranog rada. Zato je važno za pojedine programe organizirati Udruge ili društva koja će imati zajednički cilj kroz duhovni i pastoralni rad. Ukoliko su to katolička društva, obvezno je imati Pravilnik rada odobren od Ordinarija. Ovdje poseban naglasak i pozornost stavljam na stare i nemoćne u župi, gdje bi takve udruge ili društva mogli za njih uspješno skrbiti. Tako bi se vjernici na vrijeme pripravili na sakrament bolesničkog pomazanja, koji je u posljednje vrijeme vrlo slabo prihvaćen.

7. U posljednje vrijeme zamjetna je činjenica pada nataliteta u svim društvenim strukturama. Naša zadaća je brinuti se za poboljšanje nataliteta u katoličkim obiteljima. Na ovom planu važno je organiziranje Udruga oko obiteljskog pastora na razini župa (bilo da se radi o obiteljima s više djece, o skrbi za novorođene u župi, kroz materijalnu potporu ili koji drugi oblik brige).

Sveti Otac Benedikt XVI. proglasio je ovu godinu svećeničkom godinom. Stoga je važno

je na razini Nadbiskupije organizirati i zauzimati se za uspješniju solidarnost među svećenicima. Razvijajmo tu solidarnost i svećeničku skrb jedni prema drugima, kako bismo bili (i primali) bratsk(u)a potpora u životu i radu. O tomu će biti donesen poseban osvrt i poticajne riječi, ali neka ovdje i nama svećenicima bude jasno, da ne možemo odgajati za solidarnost ako je u sebi i među sobom ne živimo.

Naveo sam nekoliko točaka za Memoriju i Solidarnost koje smatram potrebnima i koje mogu poslužiti kao orijentir našeg pastoralnog rada. Svaka župa i dekanat mogu, u ovom kontekstu, nadopunjavati već postojeće pastoralno djelovanje, te sve svoje pastoralne aktivnosti, predložene i ustaljene, prožimati ovim dvjema temama. Malim koracima pažnje, ljubavi i znanja napraviti ćemo više od prezahtjevnih projekata koje najčešće u samom početku odbacimo "jer za njih nemamo uvjeta".

Nadam se i vjerujem da će proučavanje i upoznavanje vlastite povijesti učvrstiti naše zajedništvo na kojem možemo graditi izgledniju i sigurniju budućnost. Solidarnost ima svoj temelj u LJUBAVI, koja je prva zapovijed i posebno kršćane ne smije ostaviti ravnodušnim za bližnje i potrebne, jer "ljubav ne traži svoje i nikad ne prestaje". (1 Kor 13, 5. 8.)

Vinko kardinal Puljić
Nadbiskup vrhbosanski

Nadzorno vijeće Caritasa

Datum: 26. ožujka 2009.
Broj: 648/09

Ovim imenujem Nadzorno vijeće Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije na tri godine sljedeće članove prema čl. 13 Statuta Caritasa:

1. Predsjednik vijeća: Vinko kardinal Puljić
2. Preč. Luka Kesedžić, član
3. Vlč. Fabijan Stanušić, član

Kao članovi ovog vijeća usko ćete surađivati s Predsjednikom Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije i raditi prema odredbama Statuta.

Karitativna djelatnost je temeljna na samom poslanju Evandjelja, a posebno je prevažna u ovom vremenu kušnje koju proživljava Crkva vrhbosanska i naš narod.

Uz zahvalu za spremnost služenja svojoj Crkvi i na ovaj način iskreno Vas pozdravljam u Gospodinu i zazivam obilje Božjeg blagoslova.

Vinko kardinal Puljić
Nadbiskup vrhbosanski

Marko Zubak, kancelar

Dostavljeno:

- Imenovanima
- Caritasu Vrhbosanske nadbiskupije
- Arhivu Nadbiskupije

Upravno vijeće Caritasa

Datum: 26. ožujka 2009.
Broj: 647/09

IZ ORDINARIJATA

Ovim imenujem u Upravno vijeće Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije sljedeće članove na tri godine prema čl. 16 Statuta Caritasa i prema prijedlogu dekana na dekanskoj konferenciji 19. 11. 2009. godine:

1. Fojnički arhidakonat - Sarajevski dekanat: preč. Ivo Paradžik, dekan
2. Gučogoranski arhidakonat - Žepački dekanat: preč. Zlatko Ivkić, dekan
3. Plehanski arhidakonat - Derventski dekanat: preč. Franjo Tomić, dekan
4. Toliški arhidakonat - Brčanski dekanat: preč. Veselko Župarić, dekan

Karitativna djelatnost je temeljna na samom poslanju Evandjelja, a posebno je prevažna u ovom vremenu kušnje koju proživljava Crkva vrhbosanska i naš narod.

Uz zahvalu za spremnost služenja svojoj Crkvi i na ovaj način iskreno Vas pozdravljam u Gospodinu i zazivam obilje Božjeg blagoslova.

*Vinko kardinal Puljić
Nadbiskup vrhbosanski*

Marko Zubak, kancelar

Upravno vijeće CVN tvore po svojoj službi i članovi Upravnog odbora CVN.

Kao članovi ovog vijeća usko ćete surađivati s Predsjednikom Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije i raditi prema odredbama Statuta Caritasa.

Dostavljeno:

- Imenovanima
- Caritasu Vrhbosanske nadbiskupije
- Arhivu Nadbiskupije

Imenovanje Nadzornog odbora MCVN

Datum: 26. ožujka 2009.
Broj: 651/09

Ovim imenujem u Nadzorni odbor Medijskog centra Vrhbosanske nadbiskupije na četiri godine sljedeće članove prema čl. 23 Statuta MCVN:

1. Mons. Ivo Tomašević, predsjednik
2. Preč. Luka Kesedžić, član
3. Vlč. Fabijan Stanušić, član

Kao članovi odbora radit ćete prema odredbama Statuta (čl. 22 - 24).

Medijska djelatnost je prevažna u suvremenom svijetu, a nama izazov za što bolje naviještanje i svjedočenje Radosne vijesti.

Uz zahvalu za spremnost služenja svojoj Cr-

kvi i na ovaj način, iskreno Vas pozdravljam u Gospodinu i zazivam obilje Božjeg blagoslova.

*Vinko kardinal Puljić,
Nadbiskup vrhbosanski*

Marko Zubak, kancelar

Dostavljeno:

- Imenovanima
- Medijskom centru Vrhbosanske nadbiskupije
- Arhivu

Imenovanje Upravnog odbora MCVN

Datum: 26. ožujka 2009.
Broj: 652/09

Ovim imenujem u Upravni odbor Medijskog centra Vrhbosanske nadbiskupije na četiri godine sljedeće članove prema čl. 13 Statuta MCVN:

4. Vinko kardinal Puljić, predsjednik
5. Preč. Luka Tunjić, član
6. Preč. Marko Zubak, član
7. Vlč. mr. Josip Lebo, član
8. Vlč. mr. Luka Brković, član

naviještanje i svjedočenje Radosne vijesti.

Uz zahvalu za spremnost služenja svojoj Crkvi i na ovaj način, iskreno Vas pozdravljam u Gospodinu i zazivam obilje Božjeg blagoslova.

*Vinko kardinal Puljić,
Nadbiskup vrhbosanski*

Marko Zubak, kancelar

Dostavljeno:

Kao članovi ovog odbora usko ćete surađivati s Predsjednikom odbora i raditi prema odredbama Statuta (čl. 13 - 17).

Medijska djelatnost je prevažna u suvremenom svijetu, a nama izazov za što bolje

- Imenovanima
- Medijskom centru Vrhbosanske nadbiskupije
- Arhivu

Članovima Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije

Datum: 13. svibnja 2009.
Broj: 896/09

Pozivam na sjednicu članove Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije koja će se održati u petak, 22. svibnja 2009. godine u 16:00 sati u prostorijama Ordinarijata Vrhbosanske nadbiskupije.

Predlažem sljedeći dnevni red:

1. Zapisnik s prošle sjednice
2. Izvješće sa sjednice Poslovnog odbora PVVN (preč. Ivo Paradžik)
3. Prijedlozi i naglasci PVVN za pastoralnu godinu 2009/10 "Memorija za solidarnost"
4. Naredna godina 2009/10. je proglašena godinom svećenika
5. Razno

Kao što vidite iz dnevnog reda dva su naglaska: Memorija za solidarnost i svećenička godina. Obadvije su teme aktualne i važne kako u općoj Crkvi tako i u našoj mjesnoj.

Koristim prigodu zahvaliti Vam za trud i zalaganje u Vašoj župi i zajednici u kojoj živite, kao i za nastojanja promicanja sustavnijeg pastoralnog u našoj Nadbiskupiji.

Uz zahvale iskreno pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kardinal Puljić
Nadbiskup vrhbosanski*

IZ ORDINARIJATA

Seminar za ovlast isповijedanja 2009.

Datum: 16. 06. 2009.

Broj: 1055/09

Seminar za ovlast isповijedanja 2009. održat će se 01. i 02. rujna u Vrhbosanskoj bogosloviji u Sarajevu. Predavači i ispitivači: dr. fra Velimir Valjan za moralnu teologiju, dr. preč. Pero Pranjić za kanonsko pravo (umjesto fra Ivana Sesara, koji je tih dana spriječen) i mr. vlč. Tomo Knežević za pastoralnu teologiju.

Građa i literatura:

- **iz moralne teologije:** opći moral iz *Katekizma Katoličke crkve*, br. 1699-2051. Literatura - B. Häring: *Kristov zakon I* (KS, Zagreb 1973.; M. Perković: *Temelji teološke etike*, VKT, Sarajevo 2000; V. Valjan: *Moral spolnosti, braka i obitelji*, Svjetlo riječi, Sarajevo 2002.; Isti: *Bioetika*, Svjetlo riječi 2004.

- **iz kanonskog prava:** kanoni o posvetiteljskoj službi Crkve 834-1253 i crkvena administracija. Literatura: Velimir Blažević: *ženidbeno pravo Katoličke crkve. Pravno-pastoralni priručnik*, Zagreb 2004.; Viktor Nuić: *Opće pravo Katoličke crkve. Priručnik uz Novi Zakonik crkvenog prava*, Zagreb 1985., str. 281-404.; BK BiH: "Pravilnik o crkvenim maticama i drugim uredskim knjigama", *Vrhbosna* 3/1999, str. 322-327. Stat žEV-a, *Vrhbosna* 2000, br. 3. Primopredaja župe, *Vrhbosna* 1990, br. 2; Odredbe o zbirnim misama "Mox jugiter", *Vrhbosna* 1991, br. 3. Statut SVVN, *Vrhbosna* 1992, br. 2; Pravilnik dekanske službe, *Vrhbosna* 1997, br. 4. Pavilnik Međupomoći, *Vrhbosna* 2005, br. 3.

- **iz pastoralne teologije:** sve važeće liturgijske knjige o sakramentima i sakramentalima.

Seminaru nazoče svećenici koji još nemaju trajnu ovlast isповijedanja, osim ovogodišnjih mladomisnika koji prvu godinu ovlasti dobivaju na temelju svježe završenog studija teologije. Kandidati kojima je ovo treći seminar na kraju polažu usmeni ispit i bivaju predloženi za trajnu ovlast. Kandidati kojima je ovo prvi i drugi seminar polažu pismeni test. Koji tr-

ebaju prenoćište i smještaj neka se unaprijed najave ravnateljstvu Vrhbosanske bogoslovije.

Dnevni red 01. rujna:

10-11.45h Predavanje i rasprava iz kanonskog prava
12h Koncelebrirana Euharistija s Nadbiskupom; objed
15-16.45h Predavanje i rasprava iz liturgijskog pastoralara
17-18.45 Predavanje i rasprava iz moralne teologije
19h Večera

Dnevni red 02. rujna:

8.30-11.15h Usmeni ispit za kandidate koji nazoče trećem seminaru
9-11h Pismeni test iz sva tri predmeta za kandidate koji nazoče prvom ili drugom seminaru
11.30h Koncelebrirana Euharistija s Nadbiskupom. Nakon objeda nastavak usmenog ispitivanja ako bude potrebno.

Koncelebracija je sastavni dio programa i zato je poželjno da koncelebriraju i oni koji dotičnog dana slave Euharistiju u svojoj župi. Nadbiskup u homiliji obrađuje teme koje želi staviti na srce mladim isповjednicima. Ponijeti albu i štolu.

Svećenici koji bi eventualno bili spriječeni sudjelovati na seminaru trebaju to javiti u pisanoj formi.

Svako dobro i iskren pozdrav u Gospodinu!

Predsjednik komisije:
Mr. Luka Tunjić,
generalni vikar

Sjednica konzultora Vrhbosanske nadbiskupije

Sarajevo, utorak, 07. travnja 2009. u 15 sati

Datum: 1. travnja 2009.

Broj: 698/09

Ovim sazivam sjednicu Zbora konzultora Vrhbosanske nadbiskupije u zgradi Ordinarijata u utorak 07. travnja 2009. godine s početkom rada u 15 sati.

Na početku sjednice ću izložiti teme sjednice kako bi zajednički promišljali i od Vas konzultora čuo potrebne savjete u nekim pitanjima za našu Nadbiskupiju.

Zahvaljujući unaprijed za spremnost i otvorenost za suradnju iskreno pozdravljam i želim obilje Božjeg blagoslova!

Vinko kardinal Puljić
Nadbiskup vrhbosanski

Preč. Marko Zubak, kancelar

IZ ORDINARIJATA

XII. Ministrantsko zborovanje Vrhbosanske nadbiskupije

Sarajevo, subota 2. svibnja 2009.

Dekanat	Broj sudionika	Gl. scenski nastup	Kviz znanja	Stolni tenis	Prinos darova	Ministrant	Nogomet
Brčanski	50	/	/	3	/	/	Da-dekanat
Bugojanski	188	/	2	5	Kupus i kruh + 2	1	Da-dekanat
Doborski	102	/	2	4	Kruh i rukom prepisane poslanice sv. Pavla + 2	1	Da-dekanat
Kreševski	61	/	/	/	Potkovana jaja + 1	/	Da-župa
Ramski	55	/	1	2	Rakija i pogača + 2	1	Da-župa
Sarajevski	56	/	4	2	21 Misnog vina + 1	1	Da-vise župa
Sutjeski	58	/	2	1	Sutjeski križ + 1	1	Da-dekanat
Šamački	50	/	1	2	Peškir – ručni rad + 1	1	Da-župa
Travnički	119	/	4	4	Kačica sira + 1	1	Da-župa
Tuzlanski	80	Da + 1	1	/	/	/	Da-delanat
Zeničke župe	38	/	3	2	/	1	Da-dekanat
žepački	201	/	5	7	Nogometna lopta + 1	1	Da-župa
Usorski	5	/	/	/	/	/	/
Derventski	/	/	/	/	/	/	/
4.							
UKUPNO	1063	1	25	32	12	9	12

Program XII. Zborovanja ministranata - upute

(Subota, 02. 05. 2009.)

- DO 10:00 dolazak u Bogosloviju

- Koji dolaze autobusima dočekat će ih bogoslovi i otpratiti do Bogoslovije, gdje ih preuzimaju drugi bogoslovi zaduženi za pojedini dekanat ili skupinu i odvođe u njihovu prostoriju. Za svaki dekanat su određeni bogoslovi koji će davati upute i biti im na raspolaganju.

- Odmah po dolasku u predviđeni prostor slijedi oblačenje ministrantskih odijela i pripremanje za procesiju do katedrale.

- 10:00 - polazak procesije prema katedrali

- Ministranti koji predstavljaju dekanate i ministriraju u katedrali te ministranti koji prinosе darove u ime dekanata kreću u procesiji iz crkve sv. Ćirila i Metoda ispred svećenika, a zadnji u ministrantskoj procesiji. Ostali ministranti kreću iz njihovih prostorija. Bit će gužve radi prostora i s tim treba računati kao i kod samog dolaska u bogosloviju.

- 10:30 - sv. Misa u katedrali

- Kako koja skupina bude dolazila u katedralu tako zauzimati prostor od prvih klupa koje ne budu rezervirane. Budući da ne mogu svi sjesti neka se tako popunjava prostor od oltara prema izlazu iz katedrale, tako isto sa strane klupa. Za ministrante koji ministriraju, prinosе darove i čitaju bit će posebno određen prostro u prezbiteriju odnosno prvim klupama. Ministranti koji prinosе darove će ih nositi od crkve sv. Ćirila i Metoda do predviđenog prostora u katedrali i prinijeti kad bude vrijeme. Voditelji grupa trebaju o tome voditi računa.

Nakon završetka sv. Mise, ministranti se vraćaju u bogosloviju u iste prostorije za njih određene gdje su ostavili stvari i presvlače ministrantska odijela. Tu će ih čekati poklon vrećice koje dijele vođe i trebaju paziti da netko ne dobije dvije ili više, a da drugi ostanu bez išta. Nakon što se pojedju sendviči uzimaju se sve stvari i upućuju se svi prema KŠC-u. Iza sebe ostaviti čiste prostorije. Zadužena pratnja i bogoslovi. Iza sebe ostavljene uredne prostorije su naša slika.

- 12:30 - početak natjecanja u kvizu, stolnom tenisu i malom nogometu

- Sve se odvija u KŠC-u. Određeni su bogoslovi koji će pratiti i voditi natjecanje. Molimo za poštivanje propozicija i fer natjecanje. Istovremeno će bogoslovi Vis Emanuel svirati u amfiteatru za one koji se ne natječu i koji ne budu željeli pratiti druga natjecanja. U isto vrijeme će skupine koje su pripremile koju točku izvesti u amfiteatru.

- 15:00 dodjela nagrada i povratak kući

- nakon dodjela nagrada je povratak u svoje župe. Molim također KŠC i dvorište ostaviti čisto i uredno. Preporuča se radi sigurnosti kupovati samo na kiosku KŠC-a. Ne dopuštati izlazak izvan dvorišta KŠC-a. S vozačem autobusa dogovoriti gdje se naći. Sretno.

Ps. Prijavljeno je preko tisuću ministranata. Bit će gužva, zato molim svećenike, redovnice, bogoslove da budu što više uz svoje ministrante. Nadam se da pratnja ministranata (svećenici, redovnice, katehisti) neće biti ljuti što će se taj dan solidarizirati s ministrantima i dobiti sendviče kao i oni.

Duhovna obnova ministranata

Sjemenište u Travniku od 19. do 21. lipnja 2009.

Datum: 25. lipanj 2009.
Broj: 963/2009

“Doista, kao što je tijelo jedno te ima mnogo udova, a svi udovi tijela iako mnogi, jedno su tijelo - tako i Krist.” (1 Kor 12,12)

Duh 'jedinstva tijela Crkve u različitosti njezinih udova' žele poticati i razvijati svi naši pastoralni programi pa tako i programi za ministrante. Teološko-pastoralni temelj ministrantske službe nalazimo u obnovljenom bogoslužju, koje, pored ministerijalnog svećeništva, jako naglašava opće, krsno, svećeništvo svih vjernika. Krsno svećeništvo najdublje utemeljuje puno i djelatno sudjelovanje vjernika u bogoslužju, ističući istovremeno i različitost vjerničkih službi na koje su pozvani snagom sakramenta krštenja.

Stoga vam, braćo misnici, ovim najavljujem još jedan naš ustaljeni pastoralni program, a to je **“Duhovna obnova ministranata”** u našem sjemeništu u **Travniku**. Pozivam župnike da ne propuste zauzeti se svesrdno i velikodušno za dobrobit onih koji u župi vrše ministrantsku službu.

Donosim ovdje i propozicije za sudjelovanje te očekujem da ih se pridržavaju svi na koje se odnose:

- Termin održavanja: **19. do 21. lipnja 2009.**
- Dolazak je 19. lipnja u predvečerje (najkasnije do 1900 sati).
- Odlazak je 21. lipnja poslije ručka (u 13.00 sati).

- Mjesto održavanja: **sjemenište Petar Barbarić u Travniku.**

- Sadržaji: program je **duhovno-rekreativnog** karaktera.

- Dob sudionika: samo **dječaci koji su završili VI. ili VII. razred osnovne škole.**

- Mlađi će imati priliku idućih godina, a stariji su je već imali.

- Ako župnici drže da sličan program treba organizirati i za starije (srednjoškolce), neka to pismeno predlože ovom Ordinarijatu.

- Materija za kviz znanja: **Sv. Pavao** (prema vjeronaučnom udžbeniku za peti razred OŠ “Ja sam Put”, VII. poglavlje, str. 102-113)

- Prijavlivanje: **ime župe i točan broj sudionika** prijaviti najkasnije do nedjelje 12. lipnja uključivo i to na slijedeće telefon brojeve: **030/518-823** (porta sjemeništa) ili na fax broj **030/511-845** (rektor).

S obzirom na ciljeve koje ovim programom želimo postići, razumije se samo po sebi da je prikladno ponašanje među glavnim kriterijima odabira sudionika.

Na sve sudionike pripreve i realizacije ovog pastoralnog programa zazivam obilje Božjeg blagoslova.

Vinko kardinal Puljić
Nadbiskup vrhbosanski

Marko Zubak, kancelar

Imenovanja i premještaji

Preč. Ivan Bošnjak, župnik župe Jelah zahvalio se na dekanskoj službi Usorskog dekanata, te je Dekretom 720/09 od 7. travnja 2009. prihvaćena zahvala.

P. Vinko Maslač, SJ razriješen službe župnika sv. Ignacija na Grbavici u Sarajevu. (Dekret br.

753/09 od 11. travnja 2009.)

P. Ivan Cindori, SJ imenovan župnikom sv. Ignacija na Grbavici- Sarajevo (Dekret br. 752/09 od 11. travnja 2009.)

Preč. Marinko Grubešić, župnik župe sv.

IZ ORDINARIJATA

Ilije Ularice, imenovan dekanom Usorskog dekanata na pet godina (Dekret br. 811/09 od 23. travnja 2009.)

Vlč. gosp. Darko Drljo, OFM imenovan privremenim upraviteljem župe Sv. Ante Padovanskog Podhum - žitače. (Dekret br. 882/09 od 8. svibnja 2009.)

Predmet: Dostava Prijepisa matica

**Velečasnoj gospođi župnicima:
Perici Majiću, Mirku Majdandžiću, Željku Čuturiću
Dominiku Stojanoviću i Marinku Filipoviću**

Datum: 28. svibnja 2009.
Broj: 995/09

Većina župnika naše Nadbiskupije prijepise Matica dostavlja već u siječnju nakon blagoslova kuća ili najkasnije prigodom susreta župnika po dekanatima u Ordinarijatu.

Podsjećali smo župnike koji nisu dostavili prijepise Matica za 2008. godinu i čekali, ali ih nažalost do danas nismo dobili.

Ovim Vas pozivam da to učinite najkasnije

do 11. 06. tekuće godine, kako bismo mogli kompletirati i arhivirati prijepise Matica Vaših župa.

Zahvaljujem na suradnji i iskreno pozdravljam

*Mr. Luka Tunjić
Generalni vikar*

Popis sudionika na saboru svećenika

Sarajevo, 22. travnja 2009.

Ime i prezime	služba	mjesto službe
1. Vinko kard. Puljić	nadbiskup	Sarajevo
2. Msgr. dr. Pero Sudar	Pom. biskup	Sarajevo
3. Dr. Fra Ivan Dugandžić	profesor	Zagreb
4. Preč. Luka Tunjić	Generalni vikar	Sarajevo
5. Mons. Dr. Mato Zovkić	Vikar za ekumenizam	Sarajevo
6. Preč. Pero Pranjić	Sudski vikar	Sarajevo
7. Preč. Ante Meštrović	kanonik	Sarajevo
8. Dr. Niko Ikić	Rektor VBS	Sarajevo
9. Mons. Ivo Tomašević	Generalni tajnik BKBIH	Sarajevo
10. Preč. Marko Zubak	kancelar	Sarajevo

11. Preč. Luka Kesedžić	Ekonom Nadbiskupije	Sarajevo
12. Vlč. Tomo Čubela	župnik	ED- Wien, Hirtenberg
13. Mr. Božo Odošić	profesor	Sarajevo
14. Vlč. Mijo Nikolić	župnik	Posavska Mahala
15. Vlč. Ivan Kuprešak	Voditelj Katehet. ureda	Sarajevo
16. Dr. Tomislav Jozić	profesor	Sarajevo
17. Vlč. Marijan Kopic	Dušobrižnik za slijepe	Sarajevo
18. Fra Marijo Jelić	ž. vikar	Novi Šeher
19. Fra Ivan Marić	župnik	Koraće
20. Vlč. Jakov Kajinić	Duhovnik sjemeništara	Travnik
21. Fra Vinko Marković	ž. vikar	Bugojno
22. Fra Tomislav Brković	ž. vikar	Rama -Šćit
23. Vlč. Anto Dominković	župnik	Ilijaš
24. Vlč. Mato Mikičić	župnik	Krepić
25. Dr. Franjo Topić	profesor	Sarajevo
26. Dr. Darko Tomašević	profesor	Sarajevo
27. Mons. Petar Jukuć	Pročelnik KUVN	Sarajevo
28. Vlč. Ivan Ravlić	župnik	N. Sarajevo
29. Vlč. Robert Ružić	Ravnatelj „Sv. Vinko“	Sarajevo
30. Dr. Anto Čosić	profesor	Sarajevo
31. Preč. Marko Perić	župnik i dekan	Grobiljak
32. Vlč. Josip Lubar	župnik	Crkvice-Zenica
33. Fra Zvonko Zečević	župnik	Vijaka
34. Vlč. Miroslav Agostini	župnik	Gradačac
35. Vlč. Vinko Trogrlić	župnik	Bistrica k. Uskoplja
36. Fra Ivica Karatović	župnik	Novi Šeher
37. Fra Zoran Vuković	ž. vikar	Rama-Šćit
38. Vlč. Josip Knežević	Nadbiskupov tajnik	Sarajevo
39. Preč. Ivan Bošnjak	župnik	Jelah
40. Vlč. Anto Čosić	župnik	Komušina
41. Vlč. Ilija Karlović	župnik	Teslić
42. Vlč. Pavo Brajinović	župnik	N. Selo-Balegovac
43. Vlč. Miroslav Karatović	župnik	Dragunja
44. Fra Ivan Opačak	ž. vikar	Šikara
45. Don Niko Luburić	profesor	Sarajevo
46. Fra Filip Karadža	župnik	Svilaj
47. Vlč. Pavo Kopic	župnik	Prud
48. Vlč. Marko Mikić	župnik	Globarica
49. Vlč. Andrija Janjić	župnik	Radunice
50. Vlč. Mato Majić	župnik	Vidovice
51. Fra Anto Pušeljić	župnik	Grebnice
52. Fra Marijan Živković	župnik	Tolisa
53. Dr. Šimo Maršić	profesor	Sarajevo
54. Fra Josip Ikić	gvardijan	Visoko
55. Vlč. Mirko Ikić	župnik	Pećnik
56. Vlč. Marijan Marijanović	župnik	Kakanj
57. Vlč. Vladimir Borić	župnik	Turić
58. Vlč. Marko Hrskanović	župnik	Brusnica
59. Dr. Ivo Balukčić	župnik i dekan	Odžak

IZ ORDINARIJATA

IZ ORDINARIJATA

60. Vlč. Anto Stjepić	župnik	Par Selo
61. Vlč. Filip Brajinović	župnik	Garevac
62. Mons. Mato Janjić	župnik	Travnik
63. Preč. Bartol Lukuć	župnik i dekan	Oštra Luka-Bok
64. Mr. Luka Brković	župnik	Marijin Dvor-SA
65. Mons. Mijo Perić	župnik	Bijeljina
66. Vlč. Marko Stanušić	profesor	Sarajevo
67. Vlč. Danijel Jakovljević	Pastoralni suradnik	Sv. Luka- Sarajevo
68. Vlč. Josip Grubišić	Vojni kapelan	Banja Luka
69. Vlč. Josip Vajdner	Urednik KT	Sarajevo
70. Vlč. Vlatko Rosić	ravnatelj	KŠC- Tuzla
71. Vlč. Slaviša Stavnjak	župnik	Deževica
72. Preč. Stipo Knežević	župnik i dekan	Uz.G.-N. Travnik
73. Fra Martin Antunović	Uprav. župe	Zvornik
74. Fra Miroslav Ikić	župnik	Dubrave
75. Fra Gabriel Tomić	Uprav. svetišta	Olovo
76. Mr. Tomo Knežević	profesor	Sarajevo
77. Vlč. Jakov Pavlović	Vojni kapelan	Kiseljak
78. Fra Željko Brkić	ž. vikar	Vareš
79. Msgr. Petar Jelinić	župnik	Bukovica
80. Fra Marko Antić	župnik	Drijenča
81. Fra Darko Drljo	ž. vikar	Tolisa
82. Vlč. Ivo Kopic	župnik	Modriča
83. Vlč. Tadija Ivoš	župnik	Sk. Gračanica
84. Vlč. Perica Majić	župnik	Borovica
85. Vlč. Vladimir Pranjic	župnik	Sv. Josip-Zenica
86. Vlč. Ilija Orkić	župnik	Srednja Slatina
87. Fra Zoran Tadić	ž. vikar	Sv. Ilija -Zenica
88. Vlč. Ivan Tomić	župnik	Čajdraš
89. Vlč. Donald Marković	župnik	Pećine
90. Vlč. Josip Majić	Prefekt i ekonom	Travnik
91. Vlč. Anto Ledić	ravnatelj	KŠC- Zenica
92. O. Pero Jurić	župnik	Klopče
93. Vlč. Ilija Ivoš	ž. vikar	Sk. Gračanica
94. Preč. Predrag Stojčević	župnik i dekan	Vukanovići
95. Preč. Zlatko Ivkić	župnik i dekan	Žepče
96. Dr. Zdenko Spajić	Dekan VKT	Sarajevo
97. Vlč. Mario Oršolić	župnik	Sol. Kula i Obri
98. Vlč. Bono Tomić	župnik	Žabljak
99. Vlč. Pero Tunjić	župnik	Tarčin
100. Vlč. Anto Jelić	župnik	Sv. Luka- Sarajevo
101. Vlč. Željko Vlajić	župnik	Bežlja
102. Vlč. Marcel Babić	Struč. Savjetnik MO	Sarajevo
103. Vlč. Ivo Jezidžić	ž. vikar	Stup
104. Vlč. Vlado Jagustin	župnik	Živinice
105. Vlč. Marko Majstorović	ž. vikar	Katedrala
106. Vlč. Pavo Šekerija	župnik	Katedrala
107. Vlč. Ivan Mandić	Suradnik u Ordinarijatu	Sarajevo
108. Fra Marinko Didak	župnik	Ovčarevo
109. Fra Ivo Jurišić	ž. vikar	Busovača
110. Fra Drago Perković	ž. vikar	Kiseljak

111.Fra Pero Oršolić	župnik	Brajkovići
112.Fra Pero Baotić	župnik	Domaljevac
113.Fra Krešimir Vukadin	župnik	G. Vakuf- Uskoplje
114.Vlč. Miroslav Čavar	Direktor MCVN	Sarajevo
115.Vlč. Željko Marić	župnik	Bijelo Brdo
116.Fra Jure Perić	župnik	Gračac
117.Vlč. Mladen Kalfić	Prefekt Sjemeništa	Travnik
118.Vlč. Damir Ivanović	župnik	Cer
119.Vlč. Josip Šimunović	župnik	Haljinići
120.Vlč. Marinko Grubešić	župnik	Ularice
121.Vlč. Mario Čosić	Odgovitelj Internat	Sarajevo
122.Preč. Ivo Paradžik	župnik i dekan	Stup
123.Fra Anto Zrakić	ž. vikar	Sivša
124.Fra Marijan Oršolić	župnik	Donja Tramošnica
125.Fra Anto Tomas	župnik	Potočani
126.Fra Ivan Čurić	župnik	Žeravac
127.Vlč. Pero Brajko	župnik	Briješće- SA
128.Fra Mladen Jozić	župnik	Šikara
129.Fra Dario Udovičić	ž. vikar	Dubrave
130.Fra Mario Jurković	župnik	Foča
131.Fra Marko Ešegović	župnik	G. Dubica
132.Fra Marko Stjepanović	župnik	Ulice
133.Fra Ivica Vidak	župnik	Vareš
134.Fra Jozo Ančić	ž. vikar	Ovčarevo
135.Fra Ilija Jurić	župnik	Bučići
136.Preč. Franjo Ivandić	župnik i dekan	Prozor
137.Vlč. Miro Bešlić	župnik	Zavidovići
138.Fra Joso Oršolić	župnik	Tišina
139.Dr. Pero Brkić	Direktor CVN	Sarajevo
140.Vlč. Marko Lacić	župnik	Jelaške
141.Preč. Pero Iljkić	župnik i dekan	Lukavac
142.Vlč. Dominko Bilić	župnik	Bistrica k. Žepča
143.Preč. Ilija Miškić	župnik i dekan	Kandija
144.Vlč. Marinko Mrkonjić	župnik	Husino
145.Vlč. Matija Šimić	župnik	Lug Brankovići
146.Fra Vinko Jelušić	ž. vikar	Podmilačje
147.Vlč. Boris Salapić	župnik	Čardak
148.Dr. Tomo Vukšić	profesor	Sarajevo
149.Mr. Juro Babić	profesor	Sarajevo
150.Mons. Bosiljko Rajić	Direktor Caritasa BKBIH	Sarajevo
151.Mr. Drago Župarić	profesor	Sarajevo
152.Vlč. Ivo Božić	župnik	Boće
153.Fra Stjepan Živković	župnik	Dobretići
154.Vlč. Miljenko Džalto	župnik	Uzdol
155.Vlč. Jure Gavranić	župnik	Rankovići
156.Vlč. Žarko Vujica	župnik	Presv. Trojstvo N. Travnik
157.Vlč. Pavo Nikolić	župnik	Podkraj i Korićani

IZ ORDINARIJATA

IZ ORDINARIJATA

158.Fra Mato Popović	župnik	Brestovsko
159.Mr. Josip Lebo	Duhovnik- bogoslova	Sarajevo
160.Preč. Veselko Župarić	župnik i dekan	Brčko
161.Fra Mario Radman	župnik	Rumboci
162.Vlč. Željko Čuturić	Uprav. župe	Goražde
163.Vlč. Marijan Brkić	župnik	Poljaci
164.Fra Ivan Kasalo	ž. vikar	N. Bila

ISPRIČANI

Vlč. Anto Perić- Dubrovnik
 Dr. Marinko Antolović- New Zealand
 Fra Petar Andrijanić
 Fra Zdravko Anđić
 Fra Ilija Božić
 Fra Vinko Ćuro
 Fra Zdravko Dadić
 Fra Mario Divković
 Fra Kazimir Dolić
 Fra Mijo Džolan
 Fra Mirko Filipović
 Fra Zoran Jaković
 Fra Miro Jelečević
 Fra Janko Ljubos
 Fra Mirko Majdandžić
 Fra Zoran Mandić
 Fra Jozo Marinčić
 Fra Blaž Marković
 Fra Franjo Martinović
 Fra Danijel Nikolić
 Fra Frano Oršolić
 Fra Ivan Pervan
 Fra Slavko Petrušić
 Fra Drago Pranješ

Fra Hrvoje Radić
 Fra Vinko Sičaja
 Fra Miron Sikirić
 Fra Josip Tomas
 Fra Vjeko Tomić
 Fra Mato Topić
 Fra Kazimir Rehlicki
 Fra Danijel Rajić
 Vlč. Josip Janjić
 Fra Vinko Tomas
 Vlč. Josip Senjak
 Fra Damir Pavić
 Fra Kristijan Montina
 Fra Jozo Puškarić
 Vlč. Ilija Marinović
 Vlč. Marinko Filipović
 Fra Tomislav Ćaćić
 Fra Luka Martinović
 Fra Andrija Živković
 Fra Marko Oršolić
 Fra Ivan Lovrić
 Vlč. Nikica Lozančić
 Fra Marko Lovrić
 Fra Nikola Matanović
 Vlč. Filip Maršić
 Vlč. Ivan Tolj
 Fra Valerije Stipić

Radost koju nam nitko ne može oduzeti

8. svibnja: Petak četvrtoga vazmenog tjedna

Čitanja: Dj 13,26-33; Ps 2,6-9; Iv 14,1-6.

Čitanje: Dj 13,26-33

Čitanje Djela apostolskih

U one dane: Kad je Pavao došao u Antiohiju pizidijsku, govoraše u sinagogi: "Braćo, sinovi roda Abrahamova, vi i oni koji se među vama Boga boje, nama je upravljena ova Riječ spasenja. Doista, žitelji Jeruzalema i glavari njihovi ne upознаše njega ni riječi proročkih što se čitaju svake subote pa ih, osudivši ga, ispuniše. Premda ne nađoše nikakva razloga smrti, zatražiše od Pilata da ga smakne. Pošto, pak, izvršiše sve što je o njemu napisano, skinuše ga s drveta i položiše u grob. Ali Bog ga uskrisi od mrtvih. On se mnogo dana ukazivao onima koji s njim bijahu uzašli iz Galileje u Jeruzalem. Oni su sada njegovi svjedoci pred narodom."

"I mi vam navješćujemo evanđelje: obećanje dano ocima Bog je ispunio djeci, nama, uskrisivši Isusa, kao što je i pisano u Psalmu drugom:

Ti si Sin moj, danas te rodih."

Riječ Gospodnja

Pripjevni psalam: Ps 2,6-9

Ti si Sin moj, danas te rodih.

"Ja kralja svog postavih nad Sionom, svojom svetom gorom." Obznanjujem odluku Gospodnju: Gospodin mi reče:
"Ti si sin moj, danas te rodih.

Zatraži samo, i dat ću ti puke u baštinu, i u posjed krajeve zemaljske. Vladat ćeš njima palicom gvozdеноm i razbit ih kao sud lončarski."

Opametite se sada, vi kraljevi, Urazumite se, suci zemaljski. Služite Jahvi sa strahom, s trepetom se pokorite njemu.

Aleluja:

Krist uskrisen od mrtvih više ne umire, smrt njime više ne gospoduje.

Evanđelje: Iv 14,1-6

Čitanje svetog evanđelja po Ivanu

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima:

"Neka se ne uznemiruje srce vaše!

Vjerujte u Boga

i u mene vjerujte!

U domu Oca mojega ima mnogo stanova.

Da nema, zar bih vam rekao:

'Idem pripremiti vam mjesto?'

Kad odem i pripravim vam mjesto,

ponovno ću doći i uzeti vas k sebi

da i vi budete gdje sam ja.

A kamo ja odlazim, znate put."

Reče mu Toma: "Gospodine, ne znamo kamo odlaziš.

Kako onda možemo put znati?"

Odgovori mu Isus:

"Ja sam Put i Istina i život:

nitko ne dolazi Ocu osim po meni."

Riječ Gospodnja

Nagovor:

Bog nam je po uskrsnuću svoga Sina Isusa Krista očitovao svoju spasonosnu snagu kojom kida sve okove, pa i okove same smrti. Upravo to Pavao želi posvjedočiti svojim sunarodnjacima u dijaspori. Došavši u Antiohijsku sinagogu prenosi im istinu o događajima iz staroga kraja, istinu o Isusu Kristu koji je podnio strašnu muku i smrt na križu. Ljudski gledano, ne može biti gore nego što jest. I na kraju "skinuše ga s drveta i položiše u grob. Ali Bog ga uskrisi od mrtvih." Od Pavlovih vremena do danas ponavljaju se ove Pavlove riječi kao istinito svjedočanstvo o velikoj Božjoj ljubavi prema čovjeku, svome stvoru. A oni koju su povjerovali čvrsto su se držali ove istine, čak i onda kada su zbog svoje vjere morali podnositi progone. I doista, ljudi koji su se odlučili za ovoga Isusa iz Nazareta koji je ubijen a kojega je Bog uskrisio od mrtvih, uskoro će i sami u progonima osjetiti što ta odluka sa sobom nosi - patnju, nevolju, pro-

gone i ubijanje, ali isto tako i veliku radost koju im nitko ne može oduzeti. Uz vjeru Bog daje svojim i snagu da izdrže kušnje i podnesu nevolje. Bog onima koji ga ljube sve okreće na dobro.

“U Tebe se, Gospodine, uzdam: o da ne budem postidjen do vijeka”. Ova je molitva često bila na usnama Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera. Njegovo veliko pouzdanje u Boga vidljivo je i u mnogim njegovim pismima. Godine 1869. kao mladi svećenik svjestan velikih poteškoća s kojima se susreo piše kako osjeća da im nije dorastao, ali svoju nadu stavlja u Boga: “Nadam se da će Onaj, o kojem ovisi rast, već pomoći.”

Uz ovakvu nadu ide i velika hrabrost. Nije ga ništa obeshrabljivalo u službi Bogu i čovjeku, pa ni teško breme pastirske službe ovdje u Bosni. “Hrabrost mu je otvorila um za razumijevanje da život ne znači samo ići, nego znači biti pozvan i poslan, znači voljeti i birati ono što se Bogu sviđa, što je dobro, pravedno i istinito. Stadler je bio velikodušan odgovor na Božju ljubav i njegovu Riječ, na potrebe brata, na pozive u pomoć koje je oko sebe danomice slušao i čuo. Siromašan materijalnim dobrima, ali bogat vjerom i bezgraničnom nadom, kao čovjek molitve i istinskih krjeposti, hrabro se prihvatio posla, prema svojem načelu svemu se od Boga nadaj, a sam se ne boj nikakva truda i u 36 godina pastirskog služenja učinio je zadivljujuće mnogo u svojoj nadbiskupiji.” (M. Nikić)

Mnogi ga nisu mogli slijediti, a mnogi ga nisu razumjeli, jer su se zadovoljavali onim postojećim. Nenaikli na promjene, mislili su da je bolje držati se stanja kakvo jest, nego li se suočavati s “novotarijama”, zato su im smetali oni koji su oduševljeni i poletni u stvaranju boljšeg svijeta. Zbog toga je Stadler nailazio na mnoge poteškoće i protivljenja, a to mu je donosilo velike patnje, znajući da je njegova postojanost u Bogu. U jednoj poslanici svećenicima piše: “A kad nas pusti Gospodin da trpimo te se previjamo od boli pod pravednom rukom njegovom, nemojmo očajavati, nego se utecimo Trojedinom Bogu govoreći s velikim pouzdanjem: 'Oslobodi nas, spasi nas, oživi nas, o Presveto Trojstvo!’”

Kada je 1882. godine preuzeo nadbiskupsku službu u Sarajevu piše:

- Uzdamo se u Boga jer On je nepromjenljiv. On se ne mijenja kao ljudi, da nam je sad prijatelj, a sad neprijatelj, nego je stalan u svojim odlukama, koje izvodi po svojoj svetoj volji, kada i kako mu se sviđa...

- Uzdamo se u Boga jer On je stalan u svojim obećanjima. Mi ne znamo kada će nas od naših nevolja izbaviti, ne znamo kada će nam i gdje pomoći, ali ovo dobro znamo da nas ne može zapustiti nikada, nikada ne može zaboraviti na nas. I to neka nam bude dosta.

- Bilo s nama što mu drago, ne dajmo da nam se uzdrma naše pouzdanje u Boga... Ako smo i poniženi, ako nam je i veliku muku trpjeti, ako nas i progone, ako veliko siromaštvo bez utjehe trpimo, ne bojmo se, jer smo u Božjim rukama, jer On ravna naše putove... Srce nam više puta tuga para, duša nam sasvim slomljena, pamet nam se smućuje, kad i pomislimo kako je težak udarac koji nas je snašao. Ali ne bojmo se, jer Gospodin nas ravna i neće nam ništa nedostajati... Neka, dakle, naše pouzdanje bude trajno.

Mislim da bismo na svome putu vjere trebali puno toga još naučiti, jer smo još putnici u kuću Očevu. Za Stadlera je najsigurniji put u kuću Očevu po Isusu Kristu koji za sebe reče: “Ja sam Put, Istina i život.”

Molitva vjernika:

Pomolimo se Bogu koji nam je po proslavljenom Isusu pripremio mjesto u nebeskom kraljevstvu.

- Za Crkvu: da se uvijek drži Isusa koji je njezin put u vječnost, molimo Te.

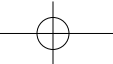
- Za sve Kristove vjernike: da im svima osiguraš mjesto u nebeskom domu, molimo Te.

- Za one koji su pozvani da više svjedoče za svoje kršćanstvo: da se ne boje tako služiti evanđelju, molimo Te.

- Za djelatnike u politici, prosvjeti i kulturi: da unesu vrjednote evanđelja u svoje programe, molimo Te.

- Za naše pokojne: da u nebu dobiju mjesto odmora i vječne sreće, molimo Te.

Usliši naše molitve, Gospodine, i daj da se spase svi za koje je Isus krv prolio, koji živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

Besplatno primiste, besplatno dajte

8. srpnja: Srijeda četrnaestog tjedna kroz godinu

čitanja: Post 41,55-57; 42,5-7a; 17-26a; Ps 33,2-3.10-11.18-21; Mt 10,1-7.

Čitanje: Post 41,55-57; 42,5-7a

Čitanje Knjige ponovljenog zakona

U one dane: Glad zavlada u zemlji egipatskoj, i puk zavapi faraonu za kruh; a faraon reče Egipćanima: "Idite k Josipu i što god vam rekne, činite!" Kad se glad proširi po svoj zemlji, Josip rastvori skladišta te je Egipćane opskrbljivao žitom, jer je glad postala žestoka i u zemlji egipatskoj. Sav je svijet išao u Egipat k Josipu da kupuje žita, jer je strašna glad vladala po svem svijetu.

Među onima koji su išli nabavljati žito, jer i u zemlji kanaanskoj vladaše glad, bijahu i sinovi Izraelovi.

Josip je bio namjesnik u zemlji; on je dijelio žito svemu svijetu. Dođu tako i Josipova braća i poklone mu se licem do zemlje. Josip prepozna braću čim ih ugleda, ali se prema njima vladao kao stranac i oštro im govorio.

Potom ih baci u zatvor na tri dana.

Treći im dan reče Josip: "Izvršite to, i ostat ćete na životu, jer sam ja čovjek bogobojazan. Ako ste poštteni, neka jedan od vas ostane u zatvoru, a vi ostali idite i nosite žito svojim izglednijim domovima. Poslije toga dovedite mi svoga najmlađeg brata, tako da se obistine vaše riječi te da ne izginete." Oni pristanu. Zatim je jedan drugom govorio: "Jao nama! Stiže nas kazna zbog našega brata; gledali smo njegovu muku dok nas je molio za milost, ali ga nismo uslišali. Stoga nas je ova nevolja snašla." Ruben im odvrati: "Zar vam nisam govorio: Ne ogrešujte se o mladića! Ali vi niste slušali. Sad se traži račun za njegovu krv." Nisu znali da ih Josip razumije, jer su se s njim razgovarali preko tumača. On se od njih udalji te zaplaka. Opet se vrati i razgovaraše s njima.

Riječ Gospodnja

Pripjevni psalam: 33,2-3.10-11.18-21

Neka dobrota tvoja, Gospodine, bude nad nama

kao što se u tebe uzdamo!

Slavite Gospodina na harfi,
na liri od deset žica veličajte njega!
Pjesmu novu zapjevajte njemu

i glazbala skladna popratite poklicima.

Gospodin razbija nakane pucima,
mrsi namjere narodima.

Naum Gospodnji dovijeka ostaje
i misli srca njegova od koljena do koljena.

Evo, oko je Gospodnje nad onima koji ga se boje,

nad onima koji se uzdaju u milost njegovu:
da im od smrti život spasi,
da ih hrani u danima gladi.

Aleluja:

Tvoja je riječ Gospodine nozi mojoj svjetiljka,
i svjetlo mojoj stazi.

Evandjelje: Mt 10,1-7

Čitanje svetog evanđelja po Mateju

U ono vrijeme: Dozva Isus dvanaesticu svojih učenika i dade im vlast nad nečistim dusima: da ih izgone i da liječe svaku bolest i svaku nemoć.

A ovo su imena dvanaestorice apostola: prvi Šimun, zvani Petar, i Andrija, brat njegov; i Jakov, sin Zebedejev, i Ivan brat njegov; Filip i Bartolomej; Toma i Matej carinik; Jakov Alfejev i Tadej; Šimun Kananaj i Juda Iškariotski, koji ga izda.

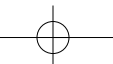
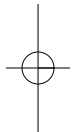
Tu dvanaesticu posla Isus uputivši ih: "K poganima ne idite i ni u koji samarijski grad ne ulazite! Pođite radije k izgubljenim ovcama doma Izraelova! Putem propovijedajte: 'Približilo se kraljevstvo nebesko!'"

Riječ Gospodnja

Nagovor:

Ova nam je pripovijest o Josipu toliko poznata, ali nam opet privlači pozornost da je moramo saslušati. I dok je slušamo, pokušavamo naći neke paralele i u evanđelju u povijesti Gospodinove muke i uskrsnuća:

- Josipova braća govore: "Jao nama! Stiže nas kazna zbog našega brata; gledali smo njegovu muku dok nas je molio za milost, ali ga nismo uslišali. Stoga nas je ova nevolja snašla."

To nas podsjeća na Isusove trenutke tjeskobe u Getsemanskom vrtu, gdje ga je spopao užas i tjeskoba pred onim što slijedi. Njegovi učenici vide koliko pati, čuju kako ih moli da ostanu i izdrže s njim, a oni spavaju, kasnije će se i razbježati.

- Ruben im kaže: "Zar vam nisam govorio: Ne ogrešujte se o mladića! Ali vi niste slušali. Sad se traži račun za njegovu krv."

Kad je Isus stajao pred Pilatom, njegova mu žena poručuje: "Nemoj se miješati u stvar toga pravednika!" A narod viče: "Smakni ga! Krv njegova na nas i na djecu našu!"

- Josip baci svoju braću na tri dana u zatvor. Treći ih dan oslobodi i reče im: "Izvršite to i ostat ćete na životu!"

Isus je tri dana bio u grobu, a treći je dan uskrsnuo od mrtvih na novi život.

- Josip je prepoznao svoju braću, ali se nije očitovao njima.

Isus je išao sa svojim učenicima u Emaus, ali ga oni ne prepoznaše.

Ono što je bilo u vrijeme Josipa egipatskog, ponovilo se u Isusovu životu, a ponavlja se i u svim vremenima u životima ljudi. Sluga Božji Josip Stadler, suočen s činjenicom stanja u Nadbiskupiji i onoga što ga čeka, piše svom bivšem poglavaru, a sada savjetniku i prijatelju Steinhuberu, kako jedino zna da ga očekuje "križ na križ". No, spreman je prihvatiti križeve i vršiti ono što je "volja Božja". Kako Bog onome tko s vjerom prihvati križ opet sve okrene na dobro, tumači u poslanici koju je 1914. uputio puku, gdje se Josip uzdigao na visok položaj uz teške muke, nepravednom mržnjom braće, prodajom Madjancima, ropstvom u Putifarovoj kući, klevetom faraonove razbludne žene, kladama i lisičinama u tamnici. "čudna li događaja, još čudnije sreće! ... Josip je svojoj braći rekao: 'Vi smislite za mene zlo: no Bog to okrenu na dobro da uzvisi mene, kao što to sada vidite, i da spasi mnoge narode! ... Eto, tako je sudio taj svetac; tako treba da i vi sudite.'"

U evanđeoskom odlomku imamo izvješće o pozivu i imenima apostola kojima Isus daje konkretnu zadatak spremajući ih na put da ljudima donesu Radosnu vijest i da im pomognu u njihovim nevoljama. Upućuje ih da ne očekuju za svoju službu nikakvu plaću ni ljudsku zahvalu, jer ono što čine i što mogu činiti u ime Božje, dar je koji su primili. "Besplatno primiste, besplatno dajte!" Bog treba ljude da bi svakom čovjeku, svim ljudima i svim narodima mogao

donijeti svoje spasenje. Učenici, svećenici, suradnici na putu spasenja ne padaju s neba, nego se uzimaju između ljudi. Ljudi trebaju orijentaciju, oni trebaju ljude koji će im reći gdje mogu naći pravo spasenje. Isus pokazuje da su mu potrebni ovi suradnici u svoj njihovoj čovječnosti, a tomu pripada i sućut s bližnjim u nevolji. I sam je Isus imao sućuti prema ljudima. Ljudi su tek onda mogli povjerovati da je kraljevstvo nebesko blizu, kada su preko apostola mogli osjetiti djelotvornu ljubav prema bližnjemu. Same riječi nisu dovoljne, djela ih moraju slijediti. Dao im je vlast da izgone nečiste duhove, da liječe "svaku bolest i svaku nemoć".

Naša nas kršćanska vjera obvezuje. Nikad se ne smijemo ogriješiti o brata, ali se trebamo osloboditi i od straha, jer smo Kristovi svjedoci u svijetu. Uvijek i svemu se trebamo podvrgavati Božjoj volji, samo ćemo tako "primiti od Boga jednu od najvećih milosti - duševni mir". A dobro koje smo od Boga primili treba dalje proslijediti. Besplatno! Upravo onako kako je i Bog nama dao. Široke ruke i široke duše. Dobrota je takva, da ne dopušta stisnutu šaku, nego uživa u davanju. To je duh kršćanskog bogoljublja i čovjekoljublja, a to je i nalog Gospodinov.

Valja nam i pred životnim tegobama izdržati u vjeri, čak i onda kada to sebi ne možemo ni protumačiti, ali doći će trenutak spoznaje kada će nam Bog sve otkriti i svaku suzu otrti.

Molitva vjernika:

Utecimo se molitvom dobrom i milosrdnom Gospodinu.

- Daruj nam, Gospodine, dostatan broj dobrih svećenika, redovnika i redovnica, molimo Te.

- Pomozi, Gospodine, svim roditeljima da izvršavaju svoje životno poslanje, molimo Te.

- Pošalji nam, Gospodine, svoga Duha da živimo čestito, molimo Te.

- Podiži nam, Gospodine, dobrih liječnika, medicinskog osoblja, tješitelja bolesnih i tužnih, molimo Te.

- Našim pokojnima daruj radost u tvom nebeskom kraljevstvu, molimo Te.

Poslušaj, Gospodine, naše molitve i daj da svaki dan slušamo tvoje pouke otvorena srca. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ako imadnete vjere

Sv. Dominik, subota 8. kolovoza

Čitanja: Pnz 6,4-13; Ps 18,2-4.47.51a; Mt 17,14-20

Čitanje: Pnz 6,4-13

Čitanje Knjige Ponovljenog zakona

Mojsije reče narodu: "čuj, Izraele! Gospodin, Bog naš, Gospodin je jedini! Zato ljubi Gospodina, Boga svoga, svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom! Riječi ove, što ti ih danas naređujem, neka ti se urežu u srce. Napominji ih svojim sinovima. Govori im o njima kad sjediš u svojoj kući i kad ideš putem; kad liježeš i kad ustaješ. Priveži ih na svoju ruku za znak i neka ti budu kao zapis među očima! Ispiši ih na dovratnicama kuće svoje i na vratima svojim!

A kad te Gospodin, Bog tvoj, dovede u zemlju za koju se zakleo tvojim ocima, Abrahamu, Izaku i Jakovu, da će je tebi dati - u velike i lijepe gradove kojih nisi zidao; u kuće pune svakog dobra kojih nisi punio; na iskopane čatrnje kojih nisi kopao; u vinograde i maslinike kojih nisi sadio - i sit se najedeš: pazi da ne zaboraviš Gospodina koji te izveo iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva. Boj se Gospodina, Boga svoga; njemu iskazuj štovanje; njegovim imenom priseži."

Riječ Gospodnja

Pripjevni psalam: 18,2-3a. 3bc-4. 47 i 51b
Ljubim te, Gospodine, kreposti moja!

Ljubim te, Gospodine, kreposti moja!
Gospodine, hridino moja, utvrdo moja, spase moj;

Bože moj, pećino moja!

Štite moj, snago spasenja moga, tvrđavo moja!

Zazvat ću Gospodina, hvale predostojna i od dušmana bit ću izbavljen.

živio Gospodin! Blagoslovljena hridina moja!

Neka se uzvisi Bog, spasenje moje!

Umnožio si pobjede kralju svojemu,

Pomazaniku svome milost iskazao

Aleluja:

Ja sam svjetlost svijeta, govori Gospodin; tko ide za mnom, imat će svjetlost života.

Evangelje: Mt 17,14-20

Čitanje svetog evanđelja po Mateju

U ono vrijeme: pristupi Isusu neki čovjek, padne pred njim na koljena i reče: "Gospodine, smiluj se sinu mojemu jer je mjesečar i zlo mu je. često doista pada u oganj i često u vodu. Dovedoh ga tvojim učenicima i ne moguše ga izliječiti." A Isus odgovori: "O, rode, nevjerni i opaki! Dokle mi je biti s vama! Dokle li vas podnositi! Dovedite mi ga ovamo!" I zaprijeti Isus zloduhu te on iziđe iz njega. I ozdravi dječak toga časa.

Tada učenici pristupiše nasamo k Isusu i rekoše: "Zašto ga mi ne mogosmo izagnati?" Kaže im: "Zbog vaše malovjernosti. Zaista, kažem vam, ako imadnete vjere koliko je zrno gorušičino te reknete ovoj gori: 'Premjesti se odavde onamo!', premjestit će se i ništa vam neće biti nemoguće."

Riječ Gospodnja

Nagovor:

"Gospodin, Bog naš, Gospodin je jedini!" Ova se rečenica nalazi u središtu starozavjetne vjere i molitve koju je pobožni židov izgovarao ujutro, u podne i navečer. čak, štoviše, on je tu rečenicu ispisivao i uza se nosio: Riječi ove priveži "na svoju ruku za znak i neka ti budu kao zapis među očima! Ispiši ih na dovratnicama kuće svoje i na vratima svojim!" O tom je trebao podučavati svoju djecu i stalno im ponavljati kako bi mu se urezale u pamet i u srce, da ne zaboravi Boga koji je jedini kadar izvesti čovjeka na slobodu i pokazati mu pravi put spasenja. Samo s vjerom u njega, molitvom i postom čovjek se može sačuvati od zla i drugima pomagati da se izbave od zloga.

I Isus je citirao ovu molitvu kao temeljnu ispovijest vjere, kad ga je jedan pismoznanc upitao koja je zapovijed prva od svijeta. Gospodin je Bog jedini, Njemu jedinome treba

služiti, Njega ljubiti sa svim onim što imaš i što jesi. A to nas podsjeća na prvu Božju zapovijed koja u završnoj rečenici glasi: "Nemaj drugih bogova uz mene!"

Zašto je Bogu toliko stalo da čovjek nikoga drugoga ne štuje na način kako svome Bogu iskazuje štovanje? Je li Bog toliko ljubomoran da nikoga ne trpi uza se, zato što bi htio sam biti gospodar nad ljudima? Kada bismo ovako razmišljali o Bogu, onda bi to bilo previše prizemno, jer bismo svoja ljudska mjerila prenosili na Boga, a to su mjerila u kategorijama konkurencije kojima bismo i Bogu željeli podmetnuti svoje shvaćanje moći, vlasti i gospodstva. Božje su zapovijedi ponuda čovjeku, ponuda kao putovi koji nas žele izvesti iz ropstva u slobodu, putovi koji vode u život. Eto, zato je Bogu stalo da nemamo drugih bogova. On je jedini, a svi drugi idoli mogu samo nametnuti čovjeku nove okove, odvesti ga u ropstvo.

Tamo gdje se Bog ne uzima sasvim ozbiljno, da je On jedini Bog, brzo se nametnu drugi gospodari sa željom da zauzmu Božje prijestolje, jer se ljudi s osjećajem nadmoći počnu ponašati kao božanstva. Nisu to pojave božanstava u bijelim odorama koji se kao napuhani paunovi šepure na televizijskim ekranima ili kroz špalire ljudi sa zastavicama, nego i onih koji kao pretpostavljeni sjede u šefovskim foteljama ili uredima odakle gospodare ljudima. Kada moć i novac postanu ljudima božanstvo, onda im sve drugo postane žrtvom, a i sam svijet u kojemu bismo trebali živjeti kao braća i sestre, Božja djeca, postaje smrtonosan i samoubilački. To smo i sami prije nešto više od petnaest godina mogli itekako osjetiti na svojoj vlastitoj koži ovdje u svojoj zemlji.

Naš Bog je Bog jedini, koji čuva čovjeka od lažnih bogova, idola koji samo žele zarobiti čovjeka, orobiti ga, a nikako osloboditi. Bog je jedan jedini. Pred njim su svi ljudi jednaki, nalaze se na istoj skali jedan pored drugoga, a nikako jedan nad drugim.

To je Bog kojemu je služio i Sluga Božji Josip Stadler, njemu jedinome i nikom drugom, pa odakle god dolazio, iz zgrade zemaljske vlade ili carske kuće u Beču. Tko je imao sreću da bolje upozna nadbiskupa Stadlera, taj se mogao samo diviti njegovoj vjeri. On je sve shvaćao s nadnaravne strane. Vjerovao je u ljubav Božju koju je Bog nama očitovao u svome Sinu, a našem Gospodinu Isusu Kristu.

Tko se nalazi na njegovoj strani, tko mu se moli i žrtvuje, njemu Bog ne uskraćuje svoje milosti, taj ne može potpasti pod vlast zloga.

Stadlerov ispovjednik, pater Springer, piše: "Imao sam sreću da kroz više godina svakoga petka popodne idem blaženom Nadbiskupu da ga ispovjedim. Kad bi se ispovjedio, započeli bismo razgovor. Uvijek bi me upitao: 'Kako ste?' Obično sam odgovarao: 'Dobro, a kako je Preuzvišeni?' čudio sam se kako je u zadnje vrijeme, kada je puno trpio, odgovarao: 'Zadovoljan sam sa svojim zdravljem.' On je znao koja je vrijednost patnje za vjernika, zato mi je jednom rekao: 'Osvajati svijet, to je za Rimljane, a strpljivo trpjeti, to je za kršćane.' Naši će mi razgovori petkom ostati u živoj uspomeni, kao i Nadbiskupova čvrsta vjera, duboka pobožnost i pravi katolički duh!"

Glavna snaga njegova karaktera bijaše njegovo nepokolebljivo pouzdanje u Boga, s čijom je pomoću učinio tako velika djela. Vjerovao je da Gospodin neće nikada dopustiti da se osramoti.

Nošen tom vjerom neumorno je želio raditi i na spasenju drugih. Ono što je vjerovao, o tome bi i govorio, a što je govorio tako je i živio. Preporučivao bi molitvu kao najbolji način da se uz Božju pomoć uspije u svim zalaganjima i služanjima, jer bez Boga ne možemo učiniti ništa. U jednoj poslanici puku piše: Uz Boga je i Marija, Isusova majka. Njoj se utječimo, posebno molitvom krunice koju je ona "iznašla" i "svomu sluzi Dominiku uručila kao oružje protiv neprijatelja našega spasenja. Uspjeh koji je sveti Dominik postigao po krunici, dovoljno pokazuje, da to oružje uistinu od one potiče, koja je paklenoj zmiji satrla glavu."

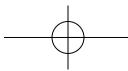
Molitva vjernika:

Pomolimo se, braćo i sestre, Gospodinu Bogu našem, koji je jedini Bog i koji i danas može činiti čudesa svoje ljubavi, neka nam po zagovoru sv. Dominika i svih dvojih ugodnika udijeli svoje milosti.

- Gospodine, povećaj i umnoži nam vjeru da budemo sretni i radosni, molimo Te.

- Gospodine, daj da te ljubimo svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom, molimo Te.

- Gospodine, daj da poput sluge tvoga

Josipa Stadlera živimo od svoje vjere i ne daj da itko propadne, molimo Te.

- Gospodine, pošalji svoj blagoslov na radnike i njihov posao od kojega živimo, molimo Te.

- Gospodine, neka se slavi tvoje sveto ime u svim svetima Tvojim, molimo Te.

Po zagovoru sv. Dominika i svih svetih tvojih poslušaj, Gospodine, naše molitve i javi se svima onima koji te lutajući traže, to te molimo po Kristu Gospodinu našem. Amen.

IZ ORDINARIJATA

Imaj prema Bogu srce djetinje, prema bližnjemu srce materinje, a prema sebi srce sudačko

Rođenje Blažene Djevice Marije, utorak, 8. rujna

čitanja: Mih 5,1-4a; Ps 13,6ab. 6cd; Mt 1,18-23

Čitanje: Mih 5,1-4a

Čitanje Knjige proroka Miheja

Ovo govori Gospodin:

"I ti, Betleheme Efrato, najmanji među kneževstvima Judinim, iz tebe će mi izaći

onaj koji će vladati Izraelom;

njegov je iskon od davnina,

od vječnih vremena.

Zato će ih Gospodin ostaviti dok ne rodi ona koja ima roditi.

Tada će se ostatak njegove braće vratiti sinovima Izraelovim.

On će se uspraviti,

na pašu izvodit' svoje stado

silom Jahvinom,

veličanstvom Imena Boga svojega.

Oni će u miru živjeti,

jer će on rasprostrijeti svoju vlast

sve do krajeva zemaljskih.

On - on je mir!

Riječ Gospodnja

Pripjevni psalam: 13,6ab. 6cd.

Radujem se u Gospodinu, radujem!

Ja se u tvoju dobrotu uzdam,

Nek mi se srce raduje spasenju tvome!

Pjevat ću Gospodinu koji mi učini dobro,

Pjevat ću imenu Gospodina svevišnjeg!

Aleluja:

Sretna li si, Djevice Marijo, i svake hvale

dostojna; jer iz tebe se rodilo Sunce pravde, Krist Bog naš!

Evangelje: Mt 1,18-23

Čitanje svetog evanđelja po Mateju

Rođenje Isusa Krista bijaše ovako. Njegova majka Marija, zaručena s Josipom, prije nego će se oni sastati, nađe se trudna po Duhu Svetom. A Josip, muž njezin, pravedan, ne htjede je izvrnuti sramoti, nego smišljaše kako da je potajice otpusti. Dok je on to snovao, gle, anđeo mu se Gospodnji ukaza u snu i reče: "Josipe, sine Davidov, ne boj se uzeti k sebi Mariju, ženu svoju. Što je u njoj začeto, doista je od Duha Svetoga. Rodit će sina, a ti ćeš mu dati ime Isus jer će on spasiti narod svoj od grijeha njegovih.

Sve se to dogodilo da se ispuni što Gospodin reče po proroku:

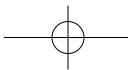
Evo, Djevica će začeti i roditi sina

i nadjenut će mu se ime Emanuel

- što znači: S nama Bog!

Riječ Gospodnja

Nagovor: Marija u Stadlerovoj duhovnosti "često nam od protivnika valja učiti što trebamo štovati. Jer, bez sumnje, oni ne navaljuju na našu nauku, posebno na bezgrješno začće BDM, iz ljubavi prema svetoj vjeri ili prema samome Bogu, ili prema BDM, jer oni mrze kako vjeru i početnika vjere Boga, tako i BDM i nas same. Njima nije ni na kraj pameti da se Bog proslavi ili da mi budemo privedeni na pravi put spasenja, nego je u njihovu opaku

srcu vruća želja da podruju Crkvu i njezinu vjeru, a nas da upropaste. Ali to im neće nikada poći za rukom, jer je Gospodin Isus obećao da će On sam biti sa svetom Crkvom dok ona propovijeda narodima da vjeruju sve što je On učio i da drže sve što je On zapovjedio”.

Marija je omiljena tema u spisima Sluge Božjega Josipa Stadlera. Prema njoj je cijeloga života gajio sinovsku odanost, beskrajnu ljubav, pa mu se čini kao da nikad nije dovoljno rekao što nam znači Isusova Majka. Koji su imali priliku izbliza promatrati, bili su zadivljeni kakvom je djetinjom pobožnošću bio odan Isusu, Sinu Boga živoga, njegovoj Majci Mariji i svome nebeskom zaštitniku sv. Josipu. U tom kontekstu je nastala i ona uzrečica kojom je izrekao sve što se tiče našega odnosa prema Bogu: “Imaj prema Bogu srce djetinje, prema bližnjemu srce materinje, a prema sebi srce sudačko.”

Ispovjednik nadbiskupa Stadlera p. Springer piše: “često smo u duhovnim razgovorima pričali o Majci Božjoj, prema kojoj je nadbiskup gajio djetinju ljubav. često je upućivao na Grignonovo djelo o pravoj pobožnosti prema Majci Božjoj koje je on preveo. Ja sam upozorio na jedan nedostatak u tom, inače, prekrasnom djelu. Marija je ovdje, kako se to u novije vrijeme obično događalo, prikazivana kao zaručnica Duha Svetoga, a ne kako su to patristi učili, kao duhovna zaručnica Kristova i kao druga Eva, jer radi njezine sjedinjenosti s Crkvom mora je se označiti duhovnom zaručnicom njezina tjelesnoga sina, a nikako zaručnicom, nego hramom i posudom Duha Svetoga.

U početku ga je to iznenađivalo, ali je ubrzo priznao razloge i čvrsto prihvatio to shvaćanje. Tu je sad bilo dovoljno materijala za razgovor o Marijinoj ljepoti. Ona je kao druga Eva i naša majka, duhovna posrednica svega našega života, svih milosti. Sve njezine uzvišene odlike jednostavno proizlaze iz njezina stava kao duhovne zaručnice Kristove posve ispunjene Duhom Svetim. Tom je prilikom više puta istaknuo misao: Krist je kao Bogočovjek kralj slave; kakvo je onda okrilje milosti dao Mariji zato što njoj zahvaljuje svoje čovječstvo. Tada me je jednom podsjetio na mjesto u Brevijaru od 9. prosinca gdje je rečeno da Marijina krasota nadilazi svu snagu stvorenog poimanja. On je općenito u svom dobrom sjećanju često koristio mjesta iz Svetoga pisma i tradicije.”

Kad je Nadbiskup imao tako uzvišeno mišl-

jenje o Mariji, onda nije nikakvo čudo da je sve pokušavao da u svom biskupskom gradu uz katedralu Srca Isusova ima, također, i jednu crkvu posvećenu Srcu Marijinu. Donekle je crkva Kraljice svete krunice na Banjskome brijegu ispunila tu njegovu nakanu.

Nadbiskup se isto tako trudio da se ponovno oživi staro hodočašće bosanskih katolika Gospi u Olovo. Dao je tamo iskopati temelje stare crkve i na njima izgraditi novu hodočasničku crkvu.

Nije čudno da je Stadleru tradicionalna marijanska pobožnost bila na srcu, da je razmatrao pred Gospinim slikama, da je molio Gospin pozdrav i krunicu, da je slavio njezine spomendane i blagdane, jer to je i za očekivati od jednoga hrvatskoga katolika. Ali je zadivljujuća činjenica kakvo je osobno značenje Marija imala u Stadlerovu životu. Rođen je i rastao u vrijeme romantizma, kada je cvjetala marijanska pobožnost uz koju je odgajan pod vodstvom iskusnih duhovnika isusovaca. Sve ovo se očitovalo u njegovu kasnijem svećeničkom životu, te u življenju i djelovanju dok je bio nadpastir ove mjesne Crkve. Za vrijeme svoga episkopata šest je svojih poslanica posvetio isključivo Blaženoj Djevici Mariji i pobožnosti prema njoj. Ali i svaki drugi pastirski i duhovni spis prožet je marijanskim temama. Stadler uvijek uz Isusa stavlja i Mariju, jer on je Marijin sin, a ona ima svoje mjesto u Božjem planu spasenja. Zato je Marija nedjeljiva od Isusa Krista, vođe i posrednika spasenja.

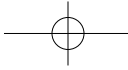
Marija je prisutna u Stadlerovim molitvama i razmatranjima. Stadler i na smrtnome času, uz Isusovo ime, izgovara i ime Marijino: “Isuse, Bože moj! Marijo!” On je svakoga tko moli upućivao Mariji na razgovor. Ako je molitva dah duše, tada bismo mogli reći: Stadler nas poziva da vlastita razmatranja, razmišljanja i osjećaje prodišemo i prosijemo kroz nježni i lijepi veo ženske čovječnosti Marijina kova.

Molitva vjernika:

Bogu, koji nam je po Mariji poslao svoga Sina Spasitelja, obratimo se usrdnom molitvom i recimo:

Nek nas Majka tvoga Sina kod tebe uvijek zagovara!

- Gospodine, s rođenjem Blažene Djevice Marije započelo je naše spasenje: daj da se

dovrši u svoj Crkvi, molimo Te.

- Gospodine, Marija je nevinošću ispravila krivnju praroditelja: daj da u svakom čovjeku njezinim zagovorom procvjeta Spasitelj svijeta, molimo Te.

- Gospodine, po Mariji je rođen Spasitelj naš, te i u našem narodu živi mnogo stoljeća: po njezinoj molitvi i zagovoru obnovi svoje prebivalište u mnogim uciviljenim dušama našega naroda, molimo Te.

- Gospodine, okupljeni na ovom misnom slavlju radosno proslavljamo Marijin rođendan: daj da se ova radost prenese u život svagdanji, molimo Te.

- Gospodine, tvoj sluga i prvi pastir ove mjesne Crkve nadbiskup Josip Stadler za života je slavio Isusa Spasitelja i Majku Mariju: našim dragim pokojnicima stavi u usta pobjedničku pjesmu kojom će te kao Marija veličati zbog tvojih silnih djela, molimo Te.

Hvala ti, Gospodine, za Majku Mariju. Neka ona, koja je moćna, ove naše molitve donese pred tvoje ljubazno lice. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Priradio: Dr. Pavo Jurišić

IZ ORDINARIJATA

Termini duhovnih vježbi u "karmelu sv. Ilija" Na Buškom jezeru

- 8. - 13. lipnja: duhovne vježbe za redovnike i redovnice
- 27. - 31. Srpnja: duhovne vježbe za svećenike
- 3. - 7. Kolovoza: duhovne vježbe za redovnike i redovnice
- 14. - 18. Rujna duhovne vježbe za svećenike

Voditelj duhovnih vježbi je o. Jakov Mamić, OCD

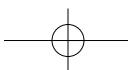
Prijave na broj ++387 63 812-094 (o. Dominik)

Da bi se duhovne vježbe održale treba biti prijavljeno barem 10 osoba

o. Dominik Magdalenić, prior

Nove adrese

Konferencija viših redovničkih poglavara i poglavarica BIH
Kaptol 32
71000 Sarajevo
Tel. 033 259-005
Fax: 259-006
E mail: kvrppbih@bih.net.ba

IZ ORDINARIJATA

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA
ŽUPA MARIJE POMOĆNICE KRŠĆANA GLOBARICA

POVELJA
U IME PRESVETOGA TROJSTVA!

ZA:
PONTIFIKATA PAPE IVANA PAVLA II.
NADBISKUPA VRHBOSANSKOGA MSGR. DR. MARKA JOZINOVIĆA
ŽUPNIKA VLČ. MILJENKA DŽALTE

PROVIDNOŠĆU I MILOŠĆU BOŽJOM

„U NEDJELJU DANA 27. LISTOPADA LJETA GOSPODNJEGA 1985.
NADBISKUP I METROPOLITA VRHBOSANSKI DR. MARKO JOZINOVIĆ,
SIN OVOGA KRAJA, BOGU NA SLAVU I NA ČAST DJEVICE BOGORODICE
MARIJE POMOĆNICE KRŠĆANA
UZ UČEŠĆE BROJNIH SVEĆENIKA I VJERNIKA, OVE I SUSJEDNIH ŽUPA
POSVETI OVU NOVU ŽUPNU CRKVU NA SELIŠĆU U GLOBARICAMA,
ŠTO JE SA SVOJIM ŽUPNIKOM VLČ. MILJENKOM DŽALTOM (NAKON
PRIPRAVE KOJU JE IZVRŠIO RADUNIČKI ŽUPNIK VLČ. LUKA JANJIĆ)
POD NADZOROM ING. MILANA KNEŽEVIĆA RADOM I PRILOZIMA
MLADIH KAO I STARIJIH GLOBARIČKIH ŽUPLJANA SAGRADIŠE
PROŠLE I OVE GODINE DOMAĆI VJERNICI.“

A ZA:
PONTIFIKATA PAPE BENEDIKTA XVI.
NADBISKUPA VRHBOSANSKOGA
UZORITOG GOSPODINA VINKA KARDINALA PULJIĆA
ŽUPNIKA VLČ. MARKA MIKIĆA
NOVO SAGRAĐENI OLTAR SA MOĆIMA SVETE GERTRUDE DJEVICE,
KOJEGA SVOJIM PRILOZIMA UZ OBNOVU ŽUPNE CRKVE, A ZA
PROSLAVU DVADESET I PETE GODIŠNJICE ŽUPE GLOBARICA DADOŠE
IZGRADITI DJECA I MLADI OVE ŽUPE (NJIH 149 IZ 69 OBITELJI),
POSVTIO JE NA SAM DAN PROSLAVE ŽUPNOG PATRONA
U NEDJELJU 24. SVIBNJA 2009.,
UZORITI GOSPODIN VINKO KARDINAL PULJIĆ,
NADBISKUP I METROPOLITA VRHBOSANSKI.

Župnik Globarički:

Nadbiskup:

Miljenko Džalte

Vinko Puljić

Član ŽPV-a

Član ŽEY-a

Olija Gimunović

Milica Jozo

Član ŽPV-a

Član ŽPV-a

Zrinka Matijević

Antun Jozinović

NADBISKUPIJA VRHBOSANSKA – SARAJEVO
ŽUPA SVETOG MARKA EVANĐELISTE – ILIJAŠ

POVELJA

U IME PRESVETOG TROJSTVA

Župljani župe Sv. Marka Evanđeliste u Ilijašu sa svojim župnicima preč. Jakovom Pavlović i vlč. Antom Dominković započeli su 25. travnja 2004. godine uz pomoć dobročinitelja iz Njemačke, Austrije, Hrvatske Vlade, Nadbiskupije Vrhbosanske te mnogobrojnih župnikovih prijatelja izgradnju župne crkve.

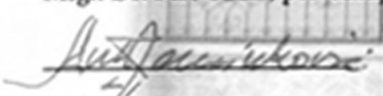
Providnošću i milošću Božjom za

Pontifikata pape Benedikta XVI.
Nadbiskupa vrhbosanskog Vinka kardinala Puljić
Načelnika Općine Nusreta Mašić
Župnika vlč. Ante Dominković

POSVETU CRKVE I OLTARA

Obavio je 25. travnja 2009. godine Gospodnje
Msgr. Dr. Pero Sudar, pomoćni biskup vrhbosanski

Msgr. Dr. Pero Sudar, posvetitelj

Vlč. Anto Dominković, župnik

Jozefina i Anto Đogo, kumovi

IZ ORDINARIJATA

POVELJA

U ime Presvetoga Trojstva!

Za pontifikata pape Benedikta XVI., ordinarija vrhbosanskog uzoritog Vinka kardinala Puljića, župnika župe u Žeravcu fra Ivana Ćurića, župnog vikara dr. fra Andrije Zirduma, predsjedavajućeg tročlanog predsjedništva BiH gospodina Nebojše Radmanovića, načelnika općine Derventa gospodina Milorada Simića,
dana 28. ožujka 2009.

uzoriti Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski, blagoslovi temelje nove župne crkve sv. Franje Asiškoga u Žeravcu.

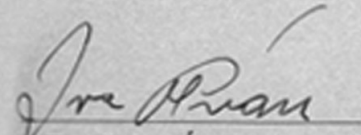
Papa Ivan Pavao II., 13. ožujka 1997. potičući hrvatski puk na duhovnu i kršćansku obnovu svečano je blagoslovio ovaj temeljac za novu crkvu u Žeravcu.

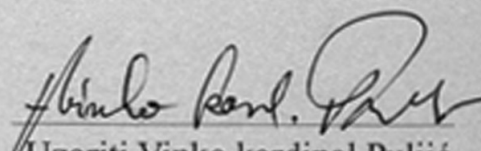
U ratu prognani župljani žeravačke župe 13. siječnja 2009. s ljubavlju započehše graditi svoju novu, na ruševinama u ratu 1992., porušenu crkvu po projektu Zlatka i Nine Ugljen. Vinko kardinal Puljić blagoslovi temelje i položi temeljac crkvi dimenzija 18x18 m.

U Žeravcu dana 28. ožujka 2009. godine.

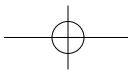
Kum Crkve

Dr. Dragan Čović

Fra Ivan Ćurić, župnik

Uzoriti Vinko kardinal Puljić
nadbiskup

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA

SVEĆENIČKI DOM

POVELJA

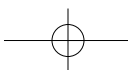
U ime Presvetog Trojstva

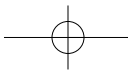
**Za pontifikata pape Benedikta XVI.,
nadbiskupa Vinka kardinala Puljića,
dobrotom svećenika, župa i dobročinitelja,
po nacrtu arhitekta Nikole Masleja,
kamen temeljac blagoslovi
nadbiskup Vinko kardinal Puljić**

8. 4. 2009.

Vinko kard. Puljić
nadbiskup Vinko kardinal Puljić

Propovijed kardinala Puljića na uskrсноj misi

Sarajevo, 12. travanj 2009.

Nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić slavio je na Uskrs svečano Misno slavlje u katedrali Srca Isusova u Sarajeva te uputio prigodnu propovijed koju prenosimo u cijelosti:

“Dragi brate u biskupstvu, mnogopoštovani oče Provincijale, braćo misnici, braćo i sestre ovdje u katedrali i svi vi koji nas pratite preko elektronskih medija!

Ovih dana u javnosti se stalno nameće tema o krizi. Sve što se priča i planira, sve je u svjetlu krize. To pomalo ubija nadu. Ne dopušta da se misli o ičem drugom osim o onome što se u javnosti nameće, a to je kriza. Izvor toga nalazi se u javnom mnijenju prema kojem je sve podvrgnuto prema: imati, uživati, trošiti. To je bio glavni interes svih sila. Svi politički i drugi kriteriji usmjereni su prema tom cilju. To rađa agresivnoću među ljudima i unutar obitelji kao i među narodima u kojima jači slabijeg tlači ili iskorištava. Mediji su puni takvih tema pa izgleda kao da na ovom svijetu nema ništa drugo osim kriminala, pljačke, nasilja, prostitucije, mržnje itd. Na taj način ovi stavovi dobivaju pravo javnosti. Je li zaista bogat onaj koji puno ima, koji puno posjeduje te može trošiti i uživati? Je li zaista bogat onaj koji radniku ne daje zarađenu plaću nego ga ucjenjuje gubitkom posla tjerajući ga da radi mimo svih normi? Je li bogatstvo u tome da se ne plaća zdravstveno i mirovinsko osiguranje?

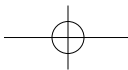
S druge strane, u javnosti se stalno nameće kompleks siromaštva. Tko je stvarno siromah, a tko je bogat? Tko nije susreo i iskusio ljubav, tko nije otkrio nadu, tko istinski nema vjeru, to je pravi siromah. Takvi nikad neće preobraziti ovaj svijet. Oni ga vode u propast, u beznade, svijet mržnje i sukoba, u život bez etičkih i moralnih vrijednosti. Tamo gdje Boga nema, čovjek je ugrožen.

Mi danas slavimo temelj naše vjere. Bog je čovjekom postao i u ljudskom tijelu iskusio ljudsku patnju, trpljenje, muku i samu smrt. Ali taj bogočovjek Isus Krist je pobijedio smrt. To mi danas slavimo. Uskrsnuvši od mrtvih, On nas ne gleda iz nekih visina nego je sišao i proživio našu stvarnost. U tu stvarnost unio je

Božji život, a Božji život je život ljubavi i svjetla koje osmišljava bol, patnju i borbu jer je u središtu Božje ljubavi taj otkupljeni ranjeni čovjek koga Bog želi spasiti. Pravo bogatstvo je, poput Pavla apostola naroda, susresti Krista Uskrsloga i doživjeti da je On naš život. Tko s Kristom živi, ništa mu ne manjka. I onda kada nema, ne manjka mu jer ima Boga, a Bog je sve; jer tada ima hrabrosti za novi, osmišljeni život. Uskrs je svetkovina novog života. Krist je sebe dao u otajstvu koje slavimo i danas u Svetoj misi, u Euharistiji. Slaveći Misu susrećemo Njega Uskrsloga koji nas uči darivati jer se On nama daruje. Pravi život je u davanju. Nitko tko nije sposoban davati, ne služi životu. On služi morbidnoj kulturi. Pravi život je u ostvarenju ljubavi, a nema ljubavi bez davanja. Bijedan je život bez ljubavi, one ljubavi koja oplemenjuje i obogaćuje duh i srce. Ljudi ljubavi nisu agresivni, ne zrače mržnjom nego unose nadu i daju sigurnost. Iz te vjere možemo se radovati životu i možemo razgovarati, a razgovor zbližava ljude. Što je molitva? Razgovor s Bogom. Ona nas približava Bogu i po njoj Bog postaje bliz čovjeku. Molitva nas oplemenjuje i osposobljava za razgovor s čovjekom. Kad čovjek s čovjekom razgovara u duhu ljubavi, stavlja se u službu života i oplemenjuje ovaj svijet.

Iako je možda teška riječ, ipak ću je reći: čovjek današnjice je pravi odrpanac jer živi bez Boga te mu ništa nije sveto. To je pravi siromah. U stanju je sve ozakoniti i donositi zakone protiv života nazivajući to napretkom. Zato sam u svojoj Uskrsnoj poslanici, u želji da ohrabrim vjernike, pozvao na vjerno slavljenje nedjeljne Mise kako bi u njoj susreli Isusa Krista i pili na izvoru života kako bi iz nas zračila radost vjere te svima budemo prepoznatljivi kao oni koji vjeruju u Isusa Krista. To je naš identitet.

Živimo u zemlji u kojoj smo sve ispolitizirali pa je politika jedina mjera i kriterij. Ako ništa ne govoriš politički, nisi zanimljiv ni medijima ni javnosti i govoriš isprazno. Postoji samo politička mjera. čak se i vjera upotrebljava i zloupotrebljava za takva mjerila. U životu

jedni s drugima moramo naučiti da je neminovnost živjeti zajedno prihvaćajući jedni druge u različitosti poštujući te različitosti. Zloupotreba je vjere svoju vjeru tumačiti napadajući drugoga. Tako ne gradimo budućnost. Mi kršćani katolici imamo križ kao znak svoga identiteta. On nije izraz provokacije nego znak našeg identiteta. On je sadržaj i škola naše vjere jer je Krist bio na njemu raspet i na njemu pobijedio smrt. Zato je nama križ znak našeg identiteta. U javnosti želim reći onima s kojima živimo: ne dirajte našu svetinju. Ali i svojima moram reći: poštujuć druge koji imaju svoj znak i svoj identitet. Nema istinskog dijaloga bez međusobnog poštivanja kako bi se svatko mogao po svom zakonu Bogu moliti, a tuđe poštivati.

Na početku rekoh da govorimo o krizi. Ali, kad su potrebna sredstva protiv drugoga, uvijek ih ima. Kada su potrebna sredstva da bi se stavila u službu kulture života, nema ih. S tugom spominjem tisuće tiskanih knjiga protiv Isusa Krista koje se dijele besplatno. Tako u Bosni i Hercegovini ne možemo graditi mir i život. Moramo jedni druge upoznati, ali se i međusobno poštivati u svojoj različitosti. Ne pravite nam kompleks u javnosti da je krivnja to

što smo različiti. To nije krivnja nego stvarnost koju trebamo prihvatiti i poštivati. Ne želimo proći sudbinu domorodaca koji su morali nestati da bi se gradila budućnost države. Mi, koji smo korijenima ovdje, želimo opstati i biti prepoznatljivi u svojoj različitosti. Upravo iz te vjere, koja oplemenjuje srce, želimo graditi budućnost. Zar je sramota vjerovati u isusa Krista, zar je sramota nositi križ? Zar je sramota svoje voljeti? Zato danas, slaveći Uskrs, želim zahvaliti svima koji su, preko mene ili na drugi način, čestitali Uskrs svim katolicima. Hvala vam što priznate naše slavlje. Ne bojte se čestitati naš Uskrs jer time vi ne mijenjate svoju vjeru nego ostajete ono što jeste. Vi samo želite podijeliti komšijsku radost, a to gradi suživot. Želim da slavlje Uskrasa donese više radosti, smisao života i dadne nam hrabrost da budemo ono što jesmo s drugima i drugačijima na ovim prostorima. Ovu prazninu u društvu želimo ispuniti duhom vjere i unijeti moral u život te osnažiti čovjeka kroz molitvu i Euharistiju. Neka mu srce bude oplemenjeno jer će se na taj način graditi bolja budućnost. Uskrsli Kriste, Ti si naše uporište i izvor naše snage. Budi radost u našem životu da gradimo bolju budućnost. Amen.

PRILOZI

Propovijed kardinala Vinka Puljića u Posavskoj Mahali

**Spomen žrtvama Drugog svjetskog rata i Domovinskog rata
Posavska Mahala, 25. svibanj 2009.**

Draga braćo misnici, draga braćo i sestre!

Počinjući ovu propovijed ovdje na ovom groblju na spomen žrtvama Drugog svjetskog rata i Domovinskog rata, s posebnim osjećajima to činim. Prolazeći svijetom u ulozi kao nadbiskup i kardinal, vidim kako svi narodi gaje jedno dužno poštovanje prema svojim pokojnima bez obzira u kojoj su vojsci bili. U meni su se tada znali pojaviti bolni osjećaji. Gledam kako oni mogu i smiju pamtit, poštivati i dužnu počast odavati svojim pokojnima.

Dapače i još jedna stvar. Nakon komunizma, brojni predstavnici njemački, austrijski i drugih struktura dolazili su mi. I kako znaju da znam gdje su ta groblja, molili su me da im pokažem da bi i oni tim svojim precima, poko-

jnjima, izrazili poštovanje i uredili grob, zapalili svijeću. Čak su i dizali spomenike. Nitko nije reagirao na to. Smatraju svi normalnim da čovjek odaje poštovanje i da pamti mjesto svojih pokojnika. A vi dobro znadete kako smo mi rasli. Rasli smo da nismo smjeli znati gdje su sahranjeni naši poginuli u drugom svjetskom ratu. Ma bolje reći više ih je poginulo naklon Drugog svjetskog rata, u poraću. Pokoji su šaptali da bi prenijeli da se ne zaboravi. Znam kad sam prvi puta ovdje dolazio, kad su mi pokazali ovo groblje, šapćući su mi to pokazali. A isto tako na tolikim drugim mjestima šapćući su govorili: ovdje su sahranjeni, ovdje su oni koji su poginuli. Sjećam se dobro kad sam postao župnik u jednoj planinskoj župi dolazi mi jed-

an župljanin, ali ne po danu, nego po noći. U selu su ga zvali "robijaš" jer je odležao 12 godina. Došao je i sjeo u dubokoj noći moleći od mene rakijcu da pijuću rakijcu ispriča bolnu priču koju je on doživio vraćajući se s Križnog puta i tamo kod Bosanske Gradiške gdje ih je oko 5.000 pobijeno, ne oružjem nego tupim predmetima. I mene su, kaže, "marnuli" nečim. Onesvijestio sam se. Našao sam se u nekoj jami. Kad sam se probudio, ništa na sebi nisam imao. Bio sam gol. Ja sam se ježio slušajući njegovu priču kao mladi svećenik. Iako sam puno toga znao, zahvaljujući vrijednim i svome župniku i svojim roditeljima. Ali sad sam s jezom ga slušao i pogotovo jer je bila noć. I priča: sav krvav iz te jame izlazim. Vučem se jer sam prebijem i uvlačim se u jednu šuplju bukvu. Tu ostajem dok se nije situacija smirila. A onda izlazim, možete misliti kakav zastrašujući izgledam krvav i gol, dok nisam našao neki komad krpe da se sakrijem. Da ne pričam dalje. Nikad o toj jami nitko nije progovorio.

Osjećam bol da su nam prali pamet da ne smijemo znati gdje su naši pokojni. I to su nazivali poviješću. I tako je i danas. Prenose kroz razne mitologije i ideologije i politiku nabijajući nam kompleks, cijelom hrvatskom narodu, kompleks krivnje, a mi kao da koji put to i prihvaćamo. Zato sam rekao na početku ove propovijedi. S posebnim osjećajima i dirljivo pristupam ovoj propovijedi. želim probuditi u nama svijest. To svaki narod čini. I mi moramo činiti: izraziti dužno poštovanje svojim pokojnima, posebno onima koji su živote položili voleći i umirući za tu grudu.

Vi koji me pratite nakon ovog Domovinskog rata, obilazeći okolo i propovijedajući, mogli ste često čuti, pa neću reći moj glas, nego moj krik hrabreći narod da voli svoju grudu, govoreći mu da mu je ta gruda sveta. Znao sam toliko puta reći: grobovi naših predaka naš su zavjet! Ne umire se bilo zašto! Umire se za ono što se smatra svetijim od života, a ako je čovjek položio život braneći svoju grudu, svoje ognjište, svoju obitelj, mi njihovi potomci nikad to ne smijemo zaboraviti, inače ćemo biti izdajice roda svoga, naroda svoga, grude svoje! Zato želim probuditi to pamćenje. Sve nas nekako vodi da postanemo zaboravan narod, da ne znamo svoje korijenje. Onda nas vjetrometina života odvodi, odnosi, integrira, asimilira, gubimo se, nestajemo! Zato želim da

u nama bude taj osjećaj da tu grudu shvatim da je sveta jer su se na njoj položili životi i krv prolila, nakon suza i znoja. I to ne smijem prezreti, ne smijem izdati, ne smijem zaboraviti.

A drugo, braćo i sestre! Trebate to što prije upoznati. Ovi ljudi koji su ovdje poginuli, oni su poginuli na pragu svoje kuće, svoga kraja, svojega zavičaja. Oni nisu išli tuđe osvajati. Oni koji su ih pobili, oni su došli sa strane. Njima su spomenike smjeli praviti i pamćenje čuvati. Oni su došli na tuđe. I tako se povijest piše. Ovi ljudi su na svome poginuli, za svoje poginuli. Zato ne smijemo dozvoliti da ijedna mitologija, ideologija ili politika pamet nam prevrne, nego moramo znati voljeti i svoju grudu, svoje korijenje. Posebno taj osjećaj, pa on je tu ginuo na svome. Nije išao osvajati tuđe. A boli me što to mlađe generacije niti se interesiraju, niti im tko prenosi. Evo što znači Crkva. Ona čuva u svom krilu uspomene i pamti i pokušava pronositi kroz molitvu. Ne širi mržnju! Ne huška narod na drugoga, nego želi da mi sebe upoznamo, sebe zapamtimo i na svome stojimo! To je Crkva koja u svom krilu pamćenje čuva i pamćenje prenosi. Zato je ona to i organizirala uz pomoć lokalnih vlasti. Nije opća politika to uradila. Gdje su naši vođe naroda koji se bore za naša prava? Zašto zaboravljaju naše korijenje? Mi trebamo one koji znaju svoje voljeti i za svoje umirati! Zato danas na ovim grobovima osjećam potrebu i sebe i vas zavjetovati: nikad tu svetu grudu izdati! S kolikom bolju kad odem u svijet, pa susretnem naše ljude, mnogi su pobjegli, mnogi za kruhom otišli, a mnogi željni novoga, pa odoše, pa im je teško o svome s ponosom govoriti. Kako su brzo zaboravili gdje su nikli i kojeg su roda i kojeg naroda!?

Zato želim danas ovdje u nama probuditi taj naš vlastiti identitet, ono što jesmo. Ne protiv drugoga! Mi možemo stvoriti most dijaloga i suradnje s drugima i drugačijima kad znam iz čega idem. Ako je u meni šuplje, prazno, slomljeno, urušeno, iz čega ću s drugima uspostavljati put dijaloga, put pomirenja, put praštanja, put povjerenja. Mnogi su mi znali u međunarodnim strukturama reći: zašto kardinale toliko naglašavaš identitet? Zato što želim biti prepoznatljiv i po svojoj kulturi i po svojoj vjeri. Pa zar nije normalno da svaka ptica svome jatju leti?

Zato, nije dovoljno doći na ove grobove i

samo za njih moliti, nego i osjećati obavezu, odgovornost, ponos, zauzetost. Tako graditi budućnost. Kukavice ne grade budućnost! Samo oni koji su spremni svoje voljeti, za svoje se žrtvovati, ti grade budućnost. I neka se ovdje na ovome spomen groblju i ovome spomendanu ponosno u nama probudi odgovornost. U tom duhu želim i slijedeću pastoralnu godinu proglasiti godinom sjećanja i solidarnosti. Ne smijemo izgubiti pamćenje. Zato mi je drago što zadnjih godina često vidim napisane brojne knjige jer će napisano ostati za pamćenje budućim pokoljenjima. Ne pišemo mi to da širimo mržnju, ali ne možemo s nekih ni skinu-

ti odgovornost. Oni moraju biti svjesni svoje odgovornosti. Mi ovdje ne propovijedamo tu mržnju, nego odgovornost! Svatko svoju odgovornost mora ponijeti, ali u nama mora biti ta svijest da ono što je bilo, što se u naš život utkao, u našu povijest zacrtano da to pamtim i budućim pokoljenjima prenesem, bilo usmeno bilo pismeno. Zato je važno da znamo biti i svjedoci vjere, svjedoci svojih korijena i iskreni ljudi koji znaju svoje voljeti i za to se žrtvovati. Kriste uskrslu koji si pobijedio mukom smrću i uskrsnućem, tu nadu utkaj u nas da s tobom i po tebi pobijedimo svako zlo i vjerni ostanemo. Amen!

PRILOZI

Dragi mladi, niste sami

Zavidovići: Krizma, 23. svibanj 2009.

Draga braćo misnici, draga braćo i sestre!

Danas u ovoj župi sv. Josipa u Zavidovićima radujem se jer danas slavimo u svetoj misi podjelu sv. Krizme. Uz krizmanike jedna je i prvopričesnica. U ovome trenutku moje besjede razumljivo je da će u središtu biti upravo to događanje. Dok budem govorio krizmanicima, vi pokušajte sebe prepoznati, pogotovo vi koji ste Krizmu primili, pa je to na svoj način za vas i ispit savjesti da vidiš koliko si ti taj sakrament primio životno, učinkovito ili s ga negdje stavio u stranu i zaboravio.

U trenutku krštenja Bog nas je posvetio za svoju djecu i naše srce i naša savjest postali su Božje svetište, dom Božji. On se udomio u našem srcu jer je najdraže Bogu boraviti u našem srcu, u našoj duši. Radi toga je objavio sebe šaljući svoga Sina koji se utjelovio da bi postao jedan od nas, da bi iskusio naš život i da bi posvetio naš život. Ali na tom životnom putu potrebna nam je snaga. Zato nam je Krist ostavio sakramente koji nas krijepe. Kao što se svaki dan moramo tjelesno osvježavati, bilo da se umivamo, tuširamo, bilo da se hranimo, želimo tjelesno ojačati, osvježiti se. Tako je isto ostavio sakramente da se duhovno jačamo, duhovno krijepimo. Duhovno se peremo u sakramentu isprovijedi gdje ono što nas je uprljalo u duši, a to je grijeh, čistimo kroz kajanje i odrje-

šenje koje primamo. Ostavio je Isus i samog sebe da ga u pričesti primamo i s njime živimo. "Tko mene blaguje živjet će u vijeke." I mi hraneći se Kristom želimo živjeti s Kristom. Ali ostavio nam je i ovaj sakrament koji zovemo Krizma ili Potvrda koji nas utvrđuje u toj krsnoj milosti, u tome da smo svetište Božje. Vidite, sveta Krizma je ulje koje posvećujemo u Velikom tjednu i tim svetim uljem mažemo sve krizmanike, ali ne samo krizmanike. I kada redim nove svećenike tim svetim uljem mažem njihove ruke da budu ruke koje blagoslivljaju. Tim svetim uljem mažem i crkve koje posvećujem i oltare koje posvećujem. Danas tim svetim uljem dragi krizmanici mažem vaša čela. To znači posvećujem ih. Postajete pomazanici. Potvrđujem ono što ste primili krštenjem. I što bi vam trebalo biti pri srcu? Evo to da preuzimate upravo što je malo prije na početku mise krizmanica rekla da budete praktični vjernici. Što to znači biti praktični vjernik? Ono što vjerujem da tako živim. Ono što sam naučio da to prakticiram. I zato je prevažno da vi sakramentom Krizme postajete praktični vjernici. Najčešće po čemu možemo prepoznati je li netko praktični vjernik, jer ne možemo zaviriti u nečiju dušu, to jedino dragi Bog može zaviriti, ali najčešće po čemu prepoznajemo da li je netko praktični vjernik za to je najbolji pokazatelj nedjelja. Koliko čovjek drži do dana Gospodnjeg.

PRILOZI

Malo prije smo na ispitu rekli da je nedjelja proslava Kristova uskrsnuća. I kršćanin shvaća da je Kristovo uskrsnuće temelj naše vjere. I slaviti Kristovo uskrsnuće to znači slaviti nedjelju, dan Kristova uskrsnuća kroz slavljenje svete mise jer On ostaje s nama da po njemu doživimo djelo spasenja u Euharistiji. Tu je njegova riječ koja se naviješta. Tu je njegova žrtva na Kalvariji koja se uprisutnjuje na oltaru i on sam sebe daje nama za hranu. I to je naš identitet. Nedjeljna misa je zapravo osobna karta katolika. Kao što kad ideš u svijet moraš imati dokument svoje osobnosti. A ja bih rekao: za nas katolike prepoznatljivost da to što smo kršteni, što smo krizmani, pokazuje koliko držimo do nedjeljne mise.

Drugi znak je i prijateljevati s Bogom. Nekoga udomiti znači biti mu bliz. Biti Bogu bliz to, znači redovno moliti. A molitva hrani dušu. Znam često puta kod ispita krizmanika reći: Molitva je disanje vjere. čim prestaneš disati, umireš. čim prestaneš molitvi, gasi se tvoja vjera. Zato je prevažno shvatiti praktični vjernik prijatelj je s Bogom. I danas vi primete Duha da budete ljudi koje će Duh Božji voditi u život. Znae kad za nekoga kažete da je bezdušan, teška je to riječ. Ali to je zapravo kad čovjek živi bez Božjeg duha. On je bezdušan. Ako čovjek živi s Božjim Duhom, on zrači. Bit ću vrlo praktičan: Kad dolazite u jednu kući, vi ne znate što se u toj kući događa, ali čim susretnete ukućane imate osjećaj je li u kući radost ili je tuga? Je li u kući raspoloženje ili neraspoloženje? Ništa oni nisu rekli, ali zrači. Isto tako kad susretneš čovjeka, po njemu već vidiš kakvog je raspoloženja. Što u duši nosi? Tako i mi katolici, mi ne moramo govoriti da smo vjernici. To se pokazuje. To je taj praktični vjernik. čim dođeš vidiš, vidiš da li tu ima Božjeg Duha ili nema. Zato želim da današnji Duh kojeg primete istinski vas prati da s njim računate, ako ga zovemo da je Duh Posvetitelj, da je Duh koji nas uvodi u istinu, da je Duh

koji nas jača, jasno ako mu dozvolimo. Bog neće na silu u našu dušu. To je tajna da Bog toliko do čovjeka drži, da s njime želi surađivati. Zato je prevažno da današnji Duhovi koji silaze na ove mlade, neka i nas obnove da znademo s Bogom surađivati da budemo ljudi Božjeg puka, da zračimo kad ništa ne kažemo, da se na nama može vidjeti da mi nosimo Božjeg Duha, a Božji Duh uvijek nosi slogu, ljubav, razumijevanje, spremnost na žrtvu, ono što izgrađuje po zapovijedima.

Zato dragi mladi, niste sami. S vama su vaši kumovi i roditelji. Njihova je dužnost pokazati vam svoju blizinu. Nažalost, vi ćete često puta u svome zrenju pokazati mladenačku divljinu. Trebat će puno strpljivosti dok sazrijete kao odrasli ljudi, ali će vam trebati pokazati blizinu onda kad ništa ne primete, biti uz vas, svjedočiti vam. Povuci će vas ono koji puta divlje. I kako lijepo reče jedan profesor koji je na kraju mature pitao svoje đake: Što si ti dobio nakon ovog školovanja? A jedan je napisao: kasno sam napisao što je za moje dobro. Vjerujem da će mnogi od vas i sami primijetiti: kasno sam spoznao što je za moje dobro. Ali blago tebi ako si ikada spoznao. želim da vas ne ostave same, da budu uz vas svjedočeci, praktični vjernici, život po Božjem Duhu, život po Božjim zapovijedima, da uvijek bude prepoznatljivost našeg identiteta. Da se osjeti: nema straha. Isus nam jamči: "Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta." I mi računajmo s Isusom i računajmo s tim Duhom kojeg smo primili. Suradujmo. Tako ćemo mijenjati ovaj svijet jer ćemo u taj svijet unijeti Božjeg Duha kojeg u sebi nosimo. Zato želim da ova krizma živi u vama, da ova Krizma istinski bude nezaboravan doživljaj Božje blizine, da ova Krizma bude jedna snaga koja će vas provući kroz 100 oluja, a da ostanete vjerni i da se s vama ponosimo što smo vas poučavali i na put Božji usmjeravali. AMEN!

Uskrsne čestitke predstavnika srpske pravoslavne crkve kardinalu Puljiću

Sarajevo, 11. travanj 2009.

Najviši predstavnici Srpske Pravoslavne Crkve uputili su uskrsne čestitke nadbiskupu metropolitu vrhbosanskom kardinalu Vinku Puljiću.

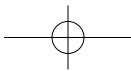
Patrijarh Srpski gospodin Pavle, u povodu nastupajućeg Blagdana nad blagdanima - svijetlog Uskrsnuća Krista Spasitelja, uputio je kardinalu Puljiću bratske čestitke uz najbolje želje s radosnim pashalnim pozdravom: Krist uskrsnu! Podsjećajući da su žene mironosnice bile prvi svjedoci i prvi vjesnici Uskrsnuća i prve radosnice novoga života u uskrsnom Gospodinu, patrijarh Pavle je istaknuo da današnja uskrsna radost potječe od toga susreta s Uskrsnim Gospodinom koji je uskrsnuo za ljude i unio radost novoga života u sve svoje sljedbenike i ispovjednike njegove božanske nauke. "On je uskrsnuo i u ime te istine njegovi učenici dadoše radosno život za njega. Noseći tu veliku istinu, njegova Crkva pošla je u pobjednički pohod širom svijeta da bez prolijevanja krvi pobijedi svoje brojne neprijatelje...Danas milijuni i milijuni duhovno osiromašenih i moralno opustošenih ljudi, zaneseni sjajem prolaznih stvari, žive u ovom svijetu kao u hladnom grobu. Zar se svijet ne pretvara u tvornicu i tržište lažnog sjaja i prolaznih vrijednosti? Zar se danas često ne govori da čovjek i bez neba može mirno hoditi po zemlji? Kao da se popeo današnji čovjek na visoke vrhove svoje babilonske kule, samouvjeren u svoje znanje, ali često sitan, sebičan, agresivan, i pun zlih nastrojenosti koje prijete njegovoj kuli i njegovom opstanku", napisao je patrijarh Pavle u svojoj uskrsnoj čestitci.

Mitropolit dabrobosanski gospodin Nikolaj uputio je uskrsnu čestitku pridružujući se kardinalu Puljiću u velikom uskrsnom slavlju Blagdana nad blagdanima radosno čestitajući

njemu, njegovu svećenstvu, redovništvu i bogoljubnoj pastvi drevnim pozdravom vjere, nade i ljubavi: Krist uskrsnu! Uistinu uskrsnu! "Gospodin Krist svojim uskrsnućem osigurao nam je dvojno uskrsnuće: uskrsnuće duše i uskrsnuće našeg tijela. Uskrsnuće duše iz grijeha jer je grijeh smrt duše, grob duše, i uskrsnuće tijela iz truljenja koje je kroz grijeh obvladalo ljudskom prirodom. Krist uskrsnu da bismo i mi uskrsnuli blagošću Njegovom iz svih smrti naših. Uskrsli Gospodin Krist stalno djeluje u nama i svojim uskrsnućem od mrtvih On nas čini pobjednicima nad grijehom, smrću i đavlom", stoji u čestitci mitropolita Nikolaja.

Episkop zvorničko-tuzlanski gospodin Vasilije također je uputio uskrsnu čestitku kardinalu Puljiću. "U ove proljetne dane, kada nas ponovno obasjava svjetlost Kristova Uskrsnuća ispunjavajući nas osjećajem pashalne radosti koja se ne može mjeriti ni s jednim drugim ljudskim osjećajem, želim Vama, a preko Vas i svim suradnicima, čestitati Blagdan vječnog života sveradosnim pozdravom: Krist uskrsnu! Bez obzira što je Krist svoju nauku potvrdio krsnim stradanjem i uskrsnućem, na žalost još ima onih u čijim srcima On još nije uskrsnuo ili u grobnoj tami srca njihovih leži. Zato, zavapimo uskrsnom Gospodinu da obasja, prosvijetli i osvijetli sve one koji zbog pomračenosti uma svoga nisu spremni primiti istinsku Ljubav, Istinu i Pravdu kako bi svi skupa u punini kršćanske ljubavi proslavljali ovaj blagdan pobjede života nad smrću. Moleći se uskrsnom Gospodinu da Vam podari dobro zdravlje i izobilje duhovne radosti, ostajem Vaše Uzoritosti u uskrsnom Gospodinu brat", piše u svojoj čestitci episkop Vasilije.

(kta)

Uskrsne čestitke predstavnika hebrejske zajednice kardinalu Puljiću

Sarajevo, 11. travanj 2009.

Najviši predstavnici Hebrejske zajednice u Bosni i Hercegovine uputili su uskrsne čestitke nadbiskupu metropolitu vrhbosanskom kardinalu Vinku Puljiću.

Predsjednik Hebrejske zajednice u Bosni i Hercegovini gospodin Jakob Finci zaželio je u ime Hebrejske zajednice i u svoje osobno ime kardinalu Puljiću, a preko njega svim katolicima u Bosni i Hercegovini, sretne uskrsne blagdane sa željom da ih još mnogo godina slave zajedno u miru i blagostanju na korist svih građana Bosne i Hercegovine. "Uskrs svojom simbolikom ponovnog rađanja ulijeva nam sv-

ima nadu u bolje sutra, a u ovim teškim trenucima takva nada nam je svima izuzetno potrebna i neophodna", napisao je predsjednik Finci u svojoj uskrsnoj čestitci.

Predsjednik Hebrejske općine u Sarajevu gospodin Boris Kožemjakin je u ime Hebrejske općine u i svoje ime zaželio kardinalu Puljiću i svim građanima, koji nastupajući Uskrs osjećaju kao svoj veliki blagdan, mnogo sreće, dobrog zdravlja i uspjeha u daljnjem radu kao i nastojanjima da zajednički život bude u miru i blagostanju.

(kta)

Uskrsne čestitke predstavnicima srpske pravoslavne crkve

Sarajevo, 17. travanj 2009.

Uskrsna čestitka kardinala Puljića patrijarhu Pavlu, mitropolitu Nikolaju, episkopima Vasiliju i Hrizostomu

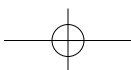
Nadbiskup metropolit vrhbosanski i predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine kardinal Vinko Puljić uputio je uskrsne čestitke patrijarhu Srpske Pravoslavne Crkve gospodinu Pavlu, dabrobosanskom mitropolitu gospodinu Nikolaju, zborničkom-tuzlanskom episkopu gospodinu Vasiliju i bihaćko-petrovačkom gospodinu Hrizostomu te preko njih i svim hijerarhima, sveštenstvu, monaštvu i pravoslavnim vjernicima.

"Slavlje uskrsnuća jest najveće blago naše vjere na kojem počiva identitet kršćanina. U ovoj godini sv. Pavla nadahnjujemo se na njegovom apostolskom primjeru i nauku, za pomlađivanje Crkve danas, kako reče u svojoj katehezi Benedikt XVI. Otajstvo Kristove muke, smrti i uskrsnuća nam je darovano da to činimo Njemu na spomenu u slavlju Euharistije. Upravo slaveći nedjeljnu Euharistiju slavimo Kristovo Uskrsnuće i time svjedočimo svoj identitet kršćanina. Ujedinjujem se u molitvama

za zdravlje ranjenih i bolesnih, za smiraj duše cijeloj obitelji, a svima nama neka Bog udijeli mir i stabilnost. Posebno neka nam udijeli sigurnost i stabilnost da možemo svoje najveće kršćanske blagdane dostojno slaviti i u njima dušu tješiti i vjeru jačati. Krist, koji je na dan Uskrsa donio svoj mir učenicima, neka nam ga udijeli da zavlada mir u dušama, u obiteljima i u našim zemljama koju nam Bog dodijeli da na njoj živimo", piše kardinal Puljić u svojoj čestitci patrijarhu Pavlu.

U svojoj uskrsnoj čestitci mitropolitu Nikolaju kardinal Puljić, između ostalog, piše: "Isto slavlje slavimo - Kristovo Uskrsnuće kroz različite obrede, zato se pridružujem s Vama osobno i svim pravoslavnim vjernicima u proslavi Kristove pobjede nad smrću, te darivajući nam svoj Uskrsni mir u duše i zajednice. S vama dijelim radost Uskrsnuća Gospodinova, te neka nas ispuni svojim svjetlom u svagdanjem životu i radu. Vama osobno i svim svećenicima, đakonima kao i svim suradnicima, te svim vjernicima čestitam Uskrs".

Zahvaljujući za uskrsnu čestitku i lijepe

želje episkopu Vasiliju, kardinal Puljić, između ostalog, piše: "Kako ove godine isto slavlje Vi u SPC tjedan dana kasnije kalendarski slavite, od srca uzvraćam vjerničke želje Vama osobno, Vašem svećenstvu i svim vjernicima. Ove godine obilježavamo godinu Sv. Pavla, na čijem apostolskom poslanju i naukom se nadahnjujemo i izgrađujemo svoj kršćanski identitet utemeljan na Kristu Raspletom i Uskrsom, zato želim da izmjena naših uskrsnih čestitki učini nas bližima onome što slavimo!"

"U istoj vjeri u Uskrslog Krista uzvraćam

Vama osobno, kao i cijelom stadu kojeg kao apostolski nasljednik predvodite u Vašoj Eparhiji. Neka radost vjere u Uskrslog Krista donese snagu da onaj Mir Kristov, kojeg darova Crkvi svojoj na sam dan uskrsnuća, svjedočimo, živimo i navještamo. U tom duhu upućujem iskrene pozdrave pružajući ruku zajedništva u Uskrsom Kristu!", napisao je kardinal Puljić u svojoj čestitci episkopu Hrizostomu.

(kta)

IZ KORESPONDENCIJE

Uskrsne čestitke članova predsjedništva BiH kardinalu Puljiću

Sarajevo, 11. travanj 2009.

Članovi Predsjedništva Bosne i Hercegovine uputili su uskrsne čestitke nadbiskupu metropolitu vrhbosanskom kardinalu Vinku Puljiću

Član Predsjedništva iz reda hrvatskog naroda g. Željko Komšić uputio je najiskrenije čestitke u povodu nastupajućeg Uskrsa kardinalu Puljiću, svim biskupima, svećenicima i vjernicima uz želju da ovaj veliki dan proslave s radošću, u zdravlju i miru zajedno sa svojim najbližima. "Iako živimo u vremenu velike krize, nadam se da će nam jedinstvo i posvećenost obitelji, za vrijeme ovog blagdana, pomoći da napokon počnemo razmišljati o bitnim životnim problemima čije će rješavanje doprinijeti boljem životu svih nas. Moja najveća želja je da se što više ljudi vrati u svoje domove i da uživa u svim blagodatima koje nam Uskrs donosi", stoji u čestitci gospodina Komšića.

Predsjedatelj Predsjedništva g. Nebojša Radmanović uputio je, u povodu velikog kršćanskog blagdana Uskrsa, čestitke kardinalu Puljiću u ime Predsjedništva BiH i u svoje osobno ime. "Neka svjetlost Kristova uskrsnuća obasja srca i domove svih vjernika i ispuni ih radošću

i toplinom. Svim vjernicima katoličke vjeroispovijesti želim da predstojeći uskrs provedu u miru, zadovoljstvu i obiteljskoj sreći, ispunjeni dubokom duhovnom simbolikom i univerzalnom porukom ovog velikog kršćanskog blagdana o nadi i spasenju u zajedničkoj budućnosti svih ljudi na svijetu. U nadi da će nam blagdan Kristova uskrsnuća donijeti nove razloge za radovanje, duhovni mir i međusobno razumijevanje, želim Vam sretan i blagoslovljen Uskrs", napisao je u svojoj čestitci predsjedatelj Radmanović.

Član Predsjedništva BiH dr. Haris Silajdžić uputio je kardinalu Puljiću i svim građanima katoličke vjeroispovijesti u Bosni i Hercegovini iskrene čestitke povodom najvećeg kršćanskog blagdana Uskrsa sa željom da ga provedu u sreći blagostanju. "Ovaj blagdan je dio historije i duhovnosti Bosne i Hercegovine, a njegovo obilježavanje je još jedna potvrda naše višestoljetne tolerancije i suživota na ovim prostorima", stoji u čestitci dr. Silajdžića.

(kta)

**Provincijalat Školskih sestara franjevki Krista Kralja
Bosansko-hrvatske provincije
Bjelave 43
BIH-71000 Sarajevo
S. Ivanka Mihaljević, provincijalna predstojnica**

Mnogopoštovana sestro Provincijalko!

Datum: 11. travnja 2009.
Broj: 750/09

Uzoriti kardinal Vinko Puljić, nadbiskup vrhbosanski primio je Vašu Obavijest o blagoslovu samostana i kapele u Varešu kojeg će predvoditi mons. Alessandro DžErrico, apostolski nuncij u BiH. Kardinal se raduje ovom činu, te Vama osobno i cijeloj Provinciji čestita i zahvaljuje na spremnosti za prihvata i odgoj djece u

Varešu, te želi da ovim blagoslovom uzmogne cijela Provincija ostvarivati i izvršavati volju Božju u ovom vremenu.

Prenoseći Vam ovu Nadbiskupovu poruku, želimo Vam Sretan i blagoslovljen Uskrs.

Marko Zubak, kancelar

Nadbiskupova kronika

(od 17. ožujka do 15. lipnja)

17. ožujak

U 09:30 uzoriti je Kardinal primio rektora Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa preč. dr. Niku Ikića. U 10:00 primio je mnogopoštovanog fra Miju Džolana, provincijala franjevačke provincije Bosne Srebrene. U 11:00 primio je vlč. prof. Dragu župarića, a u 11:30 mons. Ivu Tomaševića. U poslijepodnevnom satima, u 15:00, primio je gospođu Myrnu Jurcev iz Chicaga.

18. ožujak

Uzoriti je Kardinal u 10:00 vodio duhovnu obnovu na Humcu na kojoj je sudjelovalo oko 70 svećenika franjevaca. Zatim je nakon duhovne obnove posjetio časne sestre Milosrdnice i starački dom.

19. ožujak

U 11:00 uzoriti je Kardinal slavio svetu misu i patron sv. Josipa u Rankovićima. Tom je prigodom blagoslovio kamen temeljac za novu župnu crkvu. Nakon svete mise posjetio je travničko sjemenište. U poslijepodnevnom satima zaputio se u žepče na susret s neokatekumenskom zajednicom. U večernjim satima vratio se u Sarajevo.

20. ožujak

U 09:30 uzoriti je Kardinal primio vlč. Fabijana Stanušića. U 10:00 primio je gospođu Jasnju Krivošić-Prpić, Veleposlanicu BiH pri Svetoj Stolici. U 11:00 primio je rektora Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa preč. Niku Ikića, u 11:30 mons. Ivu Tomaševića, potom mons. Bosiljka Rajića, te vlč. Miroslava Čavara. U 15:00 predsjedao je sjednici Ekonomskog vijeća Vrhbosanske Nadbiskupije.

21. ožujak

U 08:30 uzoriti je Kardinal primio vlč. dr. Šimu Maršića. U 10:00 je imao sastanak u Bogosloviji sa članovima župskih pastoralnih vijeća. U 11:30 u katedrali slavio je svetu misu. U poslijepodnevnom satima primio je bogoslove koji se spremaju za kandidaturu.

22. ožujak

U jutarnjim satima uzoriti je Kardinal slavio svetu misu u Srednjoj Slatini. U poslijepodnevnom satima u pratnji tajnika vlč. Josipa Kneževića otputovao je za Banja Luku.

23. ožujak

U 14:00 uzoriti je Kardinal sa ostalim članovima Međureligijskog vijeća održao sastanak

sa Predsjednikom Vlade Republike Srpske gospodinom Miloradom Dodikom. Nakon toga zajedno su dali izjave za medije. U 15:30 uzoriti Kardinal i ostali članovi Međureligijskog vijeća bili su gosti emisije na RTRS-u. U večernjim satima uzoriti Kardinal vratio se u Sarajevo.

24. ožujak

U 07:00 uzoriti je Kardinal slavio svetu misu u bogosloviji. U 10:00 primio je s. Ivanku Mihaljević, novu provincijalnu glavariču sestara Franjevki bosanske provincije. U 15:00 primio je fra Ivana Šarčevića, a u 16:30 vlč. Pavu Škeriju. U 18:00 primio je preč. Zdenka Spajića dekana na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji.

25. ožujak

Uzoriti je Kardinal u 08:30 primio vlč. dr. Peru Brkića. U 10:00 pošao je u Vrhbosansko bogoslovno sjemenište na proslavu blagdana Navještenja Gospodnjega koji je patron bogoslovije. U 10:30 slavio je svetu misu u sjemenišnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda pod kojom je podijelio kandidaturu osmorici bogoslova. U 17:00 uzoriti je Kardinal primio na razgovor mnogopoštovanu časnu sestru Elviru Tadić, provincijalku družbe sestara Kćeri Božje Ljubavi koja je došla u pratnji časne sestre Milke Srše, ekonomice Provincije, te časne sestre Kristijane Jurić, predstojnice u Sarajevu. U 18:00 primio je mons. Ivu Tomaševića.

26. ožujak

U 08:30 uzoriti je Kardinal primio vlč. Miroslava Čavara, direktora MCVN. U 09:00 primio je generalnog vikara preč. Luku Tunjića. U 15:00 predsjedao je sjednici Ordinarijata. U 19:30 primio je vlč. prof. Franju Topića.

27. ožujak

U 09:00 uzoriti je Kardinal primio direktora Caritasu vlč. dr. Peru Brkića zajedno sa gospodinom Heribertom Helzom i njegovom pratnjom. U 10:00 primio je vlč. Peru Tunjića, župnika iz Tarčina. U 11:00 primio preč. Antu Meštrovića, a u 11:30 gospodina Marka Preveca iz Međunarodne krizne grupe. U 15:30 primio je gospođicu Bojanu Đukić, a u 16:00 mnogopoštovanog oca provincijala fra Miju Džolana i vlč. prof. Franju Topića, predsjednika HKD "Napredak".

28. ožujak

U jutarnjim satima, uzoriti je Kardinal, u pratnji tajnika vlč. Josipa Kneževića i vlč. Josipa Vajdnera, glavnog urednika "Katoličkog Tjednika" otputovao u žeravac gdje je blagosl-

ovio gradilište nove župne crkve. U 15:00 susreo se sa vlč. Nikicom Mihaljevićem, a u 15:30 u Orahovici kod Virovitice sa gospodinom Vojom Lukićem. U Orahovici je dao intervju za lokalni radio.

29. ožujak

Uzoriti je Kardinal na Palama predvodio u 10:30 križni put, a potom je slavio svetu misu. U večernjim satima primio je talijanskog novinara Roberta Morozzo-a della Rocca-u.

30. ožujak

U 09:00 razgovarao je sa svojim gostom novinarom gospodinom Robertom. U 17:00 primio je bogoslove koji se pripremaju za primanje službe lektorata i akolitata: Siniša Jozić, Ilija Marković, Tomislav Soldo i Ivan Rako. U 19:30 primio je vlč. Peru Brkića, direktora Caritasu Vrhbosanske Nadbiskupije.

31. ožujak

U 08:30 uzoriti je Kardinal primio na razgovor generalnog vikara preč. Luku Tunjića, te vlč. Ivana Mandića. U 09:00 razgovarao je sa svojim gostom novinarom gospodinom Robertom. U 11:00 primio je mons. Ivu Tomaševića. U 17:00 primio je bogoslove želimira Tomaševića i Marija Lakića, te studenta Ivana Soldu.

01. travanj

U 08:30 uzoriti je Kardinal primio fra Zdravka Dadića. U 09:00 primio je preč. Luku Tunjića, preč. Marka Zubka i preč. Luku Kesedžića. U 11:30 uzoriti je Kardinal u pratnji preč. Luke Kesedžića pošao u bolnicu obići mons. Marka Josipovića, a u 15:00 pošao je u bogosloviju na sastanak sa odgojiteljima. U 18:00 primio je bogoslove koji uređuju bogoslovski list "Gorući grm": Antu Vidovića, Iliju Markovića, te Damira Vrbešića.

02. travnja

U 08:30 uzoriti je Kardinal primio preč. Luku Tunjića i preč. Marka Zubka. U 11:00 pošao je u bogosloviju na predavanje o diplomaciji Svete Stolice koje je imao apostolski nuncij u BiH mons. Alessandro d'Errico. U 14:30 pošao je za Travnik gdje je u 17:00 održao duhovnu obnovu za sjemeništare i interniste, te nakon toga s njima slavio svetu misu.

03. travanj

U 09:00 uzoriti je Kardinal primio vlč. Miroslava Čavara. U 09:30 primio je mons. Bosiljka Rajića, a u 10:00 mons. Heriberta Augusta. U 11:00 primio je komandanta NATO snaga u BiH Sabbata Errica. U 14:30 pr-

imio je sestru Milosrdnicu s. Vilmu. U 15:00 primio je bogoslova Ivicu Kusturu, zatim Damjana Soldu i đuru Arlovića. U 17:00 primio je prof. Niku Luburića.

04. travanj

Uzoriti je Kardinal prisustvovao susretu odgovornika, roditelja te župnika bogoslova koji je održan u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu, a nakon toga je slavio svetu misu na kojoj je bogoslovima podijelio službe lektorata i akolitata. U 18:00 posjetio je samostan "Karmel" na Stupu.

05. travanj

Uzoriti je Kardinal na Nedjelju muke Gospodnje, Cvjetnicu, slavio svetu misu u katedrali u 10:30. U 16:00 pošao je u Gromiljak gdje je sa župnikom, načelnikom općine Kiseljak, direktorom Caritasa vlč. Perom Brkićem, te fra Ivanom Sesarom provincijalom franjevaca Hercegovачke provincije pošao u obilazak lokacije na kojem bi se trebala otvoriti kuća za ovisnike. U 17:00 posjetio je sestre Klarise u Brestovskom, u 18:00 posjetio je sestre Služavke malog Isusa u Gromiljaku, a u 19:00 posjetio je franjevačku bogosloviju na Nedžarićima gdje je bila izvođena preduskrsna priredba.

06. travanj

U 10:00 uzoriti je Kardinal primio gospodina Gorana Martića iz župe Bukovica. U 12:00 primio je ekonomu Nadbiskupije preč. Luku Kesedžića, a potom vlč. Miroslava Čavara, direktora MCVN. U 15:00 predsjedao je sjednici Upravnog odbora Medijskog Centra Vrhbosanske nadbiskupije, a u 17:00 prisustvovao je sjednici Caritas Vrhbosanske nadbiskupije. U 20:00 primio je vlč. prof. Tomu Kneževića.

07. travanj

U 11:00 uzoriti je Kardinal primio vlč. Pavu Šekeriju, župnika katedralne župe. U 15:00 imao je sjednicu konzultora.

08. travanj

U 10:00 uzoriti je Kardinal primio vlč. Nikolu Lovrića. U 10:30 slavio je misu posvete ulja na kojoj su svećenici obnovili svoja svećenička obećanja. Nakon svete mise svećenici su se uputili sa Kardinalom prema bogosloviji gdje je položen kamen temeljac za novi svećenički Dom.

09. travanj

U 09:00 uzoriti je Kardinal primio gospođicu Irenu Ilić iz Novog Sarajeva. U 10:00 primio je gospodina Jozu Jerkovića iz Novog Travnika, a u 11:00 primio je delegaciju HDZ 1990

na čelu sa predsjednikom dr. Božom Ljubićem i dopredsjednikom gospodinom Martinom Ragužom. U 13:30 primio je vlč. dr. Šimu Maršića. U 18:00 predvodio je u katedrali svečano misno slavlje Mise Večere Gospodnje.

10. travanj

U 11:00 uzoriti je Kardinal održao preduskrsnu konferenciju za novinare. U 18:00 predvodio je obrede Velikog Petka.

11. travanj

Uzoriti je Kardinal u 23:00 predvodio obrede Velike Subote, te misu Bdijenja.

12. travanj

U 10:30 uzoriti je Kardinal na dan Vazma predvodio u katedrali sveto misno slavlje. Nakon svete mise u dvorani Ordinarijata ugostio je katedralni zbor "Josip Stadler". U 13:00 na svečanom ručku ugostio je mons. Alessandra d'Errica, apostolskog nuncija i njegova tajnika mons. Stanislaw Waldemara Sommertaga. U 16:00 posjetio je časne sestre SMI i djecu u "Egiptu", a nakon toga časne sestre Karmelićanke na Stupu.

13. travnja

U 11:00 uzoriti je Kardinal u zgradi Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa priredio uskršnji prijam. U 15:00 primio je vlč. Ivu Tomića župnika iz Čajdraša. U 16:00 pohodio je mons. Marka Josipovića u bolnici. U 20:00 prisustvovao je Napretkovom uskršnjem koncertu.

14. travanj

U 09:00 uzoriti Kardinal je primio gospođicu Branka Pejića.

15. travanj

U 09:00 uzoriti je Kardinal primio đakone Zagrebačke i Varaždinske (nad)biskupije koje je predvodio vlč. Tomislav Markić i vlč. prof. Ivica Mršo. U 10:00 primio je vlč. Miroslava Čavara, a u 11:00 prof. Franju Marića. U 15:00 primio je grupu mladih iz Hrvatske. U 16:00 primio je obitelj Manuela i Franceske Franzi iz Udina.

16. travanj

U 10:00 uzoriti je Kardinal primio gospođicu Sandu Smoljo, studenticu u Rimu. U 11:00 primio je gospodina Mahira žišku, a u 11:30 gospođicu Aminu Selimović. U 16:30 primio je vlč. Josipa Jelića, koji je sada na studiju crkvenog prava u Rimu.

17. travanj

U 16:00 uzoriti je Kardinal u pratnji tajnika i direktora Caritas Vrhbosanske nadbiskupije dočekao na zračnoj luci u Sarajevu mons. Alo-

jsia Schwarza, biskupa iz biskupije Klagenfurt koja je partnerska biskupija sa Vrhbosanskom nadbiskupijom. Sa biskupom Schwarzom došla je njegova delegacija. Sa zračne luke uputili su se prvo u Austrijsko veleposlanstvo, a potom u Nadbiskupski Ordinarijat.

18. travanj

Uzoriti je Kardinal zajedno sa biskupom Schwarzom slavio svetu misu u Maglaju u 11:00 gdje je održan XII. po redu susret prijatelja Malog Isusa. Nakon povratka u Sarajevo, uzoriti je Kardinal poveo biskupa Schwarza i njegovu delegaciju na obilazak župe Pale.

19. travanj

Uzoriti Kardinal i biskup Schwarz slavili su svetu misu u župi Gromiljak na kojoj su podijelili i svetu potvrdu. U 15:00 uzoriti je Kardinal ispratio biskupa Schwarza i njegovu delegaciju sa zračne luke u Sarajevu. U 17:00 uzoriti je Kardinal slavio svetu misu u župi Novo Sarajevo prigodom kolaudacije novih orgulja. Nakon svete mise održan je i prigodni koncert.

20. travanj

U 08:00 uzoriti je Kardinal slavio svetu misu na Franjevačkoj bogosloviji u Nedžarićima prigodom slavlja Kapitula OFM. U 11:00 primio je mons. Ivu Tomaševića, a u 12:00 vlč. Antu Dominkovića župnika župe Ilijaš. U 15:00 primio je veleposlanika Malteškog reda Njegovu ekscelenciju Christofa Fritzena koji je došao u pratnji gospodina Hrvoja Šunjića. U 16:00 primio je dr. Michele-a Frignone-a, tajnika znanstvene međunarodne zaklade "Oasis" i njegovu suradnicu gospođu Mariu Lauru Conte. U 17 primio je gospođicu Božanu Katavu iz Međureligijskog vijeća.

21. travanj

Uzoriti je Kardinal u 10:00 u Zenici održao sastanak sa direktorima srednjih škola. U 13:00 je u župnom uredu sv. Josip u Zenici primio gospodina Antu Anića i njegovog sina Ivana. U 17:00 primio je vlč. željka Vlajića, župnika iz Bežlje.

22. travanj

U 10:30 uzoriti je Kardinal pošao u Vrhbosansko bogoslovno sjemenište gdje je održan svećenički sabor. U 15:30 uzoriti je Kardinal primio predstavnike Vijeća Caritasa. U 17:00 primio je vlč. Marka Stanušića.

23. travanj

U 10:30 uzoriti je Kardinal zajedno sa generalnim vikarom preč. Lukom Tunjićem, te kan-

celarom preč. Markom Zubkom primio premijera Federacije BiH gospodina Nedžada Brankovića i ministra kulture i sporta Federacije BiH gospodina Gavriela Grahovca. U 15:00 održana je sjednica Ordinarijata Vrhbosanskog na kojoj je predsjedao uzoriti Kardinal. U 17:30 primio je gospođu Jelenu Kapetanović.

24. travanj

U 09:00 uzoriti je Kardinal primio gospodina Antu Cicvarića generalnog konzula Republike Hrvatske u BiH. U 09:30 primio je mons. Ivu Tomaševića, a u 10:00 preč. Luku Tunjića generalnog vikara. U 13:00 uzoriti je Kardinal u pratnji preč. Luke Kesedžića i svog tajnika posjetio u bolnici mons. Marka Josipovića. U 16:00 u zgradi Ordinarijata održana je konstituirajuća sjednica Vijeća za mlade na kojoj je predsjedao uzoriti Kardinal. U 17:30 uzoriti je pošao u Vrhbosansko bogoslovno sjemenište obići vlč. Juru Čolića pri tom mu čestitavši jučerašnji imendan, a potom je posjetio vlč. Marka Stanušića te mu čestitao imendan.

25. travanj

U 10:30 uzoriti je Kardinal slavio svetu misu u katedrali povodom susreta župnih zborova. U 16:00 predvodio je svetu misu u Kreševu na kojoj je primilo svetu krizmu 130 krizmanika. U večernjim satima vratio se u Sarajevo.

26. travanj

U 10:00 uzoriti je Kardinal slavio svetu misu u župi Gornji Vakuf/Uskoplje na kojoj je primilo svetu krizmu 170 krizmanika, a u 16:00 slavio je svetu misu u Bugojnu gdje je također krizmano 71 krizmanik. U Večernjim satima vratio se u Sarajevo.

27. travanj

U 09:30 uzoriti je Kardinal primio vlč. Roberta Ružića. U 11:30 primio je mons. Tomaševića, a u 15:00 fra Iliju Božića, župnika iz Kraljeve Sutjeske. U 16:00 primio je grupu Talijana, predstavnike "San Paolo Intesa" banke i vlč. prof. Franju Topića.

28. travanj

U 10:00 uzoriti je Kardinal u Tuzli, u rezidenciji vladike Zvorničko-tuzlanskog gospodina Vasilija Kačavende predsjedao na sjednici Međureligijskog vijeća na kojoj je predao jednogodišnje predsjedanje vladiki Kačavendi. U 16:00 u zgradi Ordinarijata započelo je izvanredno zasjedanje BKBiH na kojem su sudjelovali nadbiskup Vrhbosanski uzoriti kardinal Vinko Puljić, biskup Mostarsko-Duvanjski i Treb-

injsko-mrkanski upravitelj mons. Ratko Perić, biskup Banjalučki mons. Franjo Komarica, pomoćni Vrhbosanski biskup mons. Pero Sudar, te mons. Ivo Tomašević generalni tajnik BKBiH.

29. travanj

U 09:30 uzoriti je Kardinal zajedno s ostalim biskupima BKBiH, te tajnikom BKBiH održao sastanak s redovničkim poglavarima i poglavaricama. Na sastanku su sudjelovali: provincijal hercegovačke provincije fra Ivan Sesar, zatim novoizabrani provincijal franjevačke provincije Bosne Srebrne fra Lovro Gavran, zatim provincijalka sestara SMI s. Marina Piljić, provincijalka hercegovačkih franjevki s. Jelenka Puljić, provincijalka bosanskih franjevki s. Ivanka Mihaljević, i provincijalka Milosrdnica s. Korona Cigić. U 11:00 uzoriti je Kardinal zajedno s biskupom Komaricom sudjelovao na konferenciji za tisak o susretu Hrvatske katoličke mladeži u Livnu i Banjoj Luci. U 14:30 započeo je drugi dio zasjedanja BKBiH. U 16:30 biskupi su se uputili na Franjevačku teologiju na Nedžarićima gdje su slavili svetu misu. U 17:00 primio je mons. Ivu Tomaševića.

30. travanj

Uzoriti je Kardinal u 10:00 primio gospodina Jozu Pavlovića iz župe Lug-Brankovići. U 15:30 primio je vlč. Pavu Jurišića, a u 16:00 vlč. Miroslava Čavara.

01. svibanj

U 11:00 uzoriti je Kardinal predvodio svetu misu u svetištu BDM u Olovu, čime su započele svibanjske pobožnosti u našoj nadbiskupiji.

02. svibanj

U 10:30 uzoriti je Kardinal predvodio svetu misu u katedrali povodom ministrantskog zbivanja gdje se okupilo preko 1000 ministranata. U 14:00 uzoriti je Kardinal pošao na put u Gospičko-senjsku biskupiju predvoditi svetu misu u župi Križpolje. U 20:00 stigli smo u Ogulin gdje nas je dočekaio župnik vlč. Tomislav Rogić, župski vikar vlč. Petar Šporčić, te pastoralni suradnik vlč. Antonio čutura, svećenik Vrhbosanske nadbiskupije.

03. svibanj

U 09:30 uzoriti je Kardinal u župnom uredu u Ogulinu obavio razgovor s gvardijanom franjevac trećoredaca (glagoljaša) fra Petrom Runjom, a u 10:30 sa vlč. Antoniom čuturicom. U 11:00 pošao je u župu Križpolje gdje je u 12:00 predvodio sveto misno slavlje. U 16:30 uzoriti Kardinal se u pratnji tajnika uputio u

Sarajevo gdje je stigao u večernjim satima.

04. svibanj

U 13:30 uzoriti je Kardinal otputovao u Borovicu gdje je do srijede 6. svibnja imao duhovne vježbe za maturante Travničkog sjemeništa.

07. svibanj

U 10:00 uzoriti Kardinal je primio vlč. Ivicu Milovčića ravnatelja Caritasa HBK, te djelatnike Caritasa HBK u pratnji mons. Bosiljka Rajića, ravnatelja Caritasa BKBiH. U 13:00 je u Kreševu predvodio sprovodnu misu i obred sprovoda fra Vladi Koštromanu.

08. svibanj

Uzoriti je Kardinal u pratnji preč. Luke Tunjića i vlč. Roberta Ružića otputovao u Komušinu gdje je održana sjednica odbora za gradnju svetišta na Kondžilu.

09. svibanj

Uzoriti je Kardinal u pratnji tajnika otputovao za Livno na susret Hrvatske katoličke mladeži. U večernjim satima stigao je u Skopaljsku Gračanicu.

10. svibanj

Uzoriti je Kardinal u 11:00 predvodio sveto misno slavlje u župi Skopaljska Gračanica pod kojim je primilo sakrament krizme 30 krizmanika. U 17:00 slavio je svetu misu i krizmu u župi Kandija pod kojom je sakrament krizme primilo 19 krizmanika. U večernjim satima vratio se u Sarajevo.

11. svibanj

U 09:00 uzoriti je Kardinal u sjemenišnoj sv. Ćirila i Metoda slavio svetu misu zadušnicu za pokojnom mons. dr. Marka Josipovića, a sprovod je vodio u 15:00 u pokojnikovom rodnom mjestu Gornjim Kladarima kod Modriče. U večernjim satima stigao je u Doboju.

12. svibanj

Uzoriti je Kardinal u 11:00 predvodio svetu misu u župi Maglaj povodom patrona sv. Leopolda Bogdana Mandića, te tridesete obljetnice ustanove ovog svetišta. U posljednjim satima vratio se u Sarajevo.

13. svibanj

U 15:00 uzoriti je Kardinal primio gospodina Darija Vučića, a u 15:30 mons. Ivu Tomaševića.

14. svibanj

Uzoriti je Kardinal u 10:00 pošao u obilazak gradilišta svećeničkog doma. U 11:30 primio je s. Kristijanu Jurić. U 15:00 predsjedao je sjednici ordinarijata.

15. svibanj

U 08:30 uzoriti je Kardinal primio vlč. Roberta Ružića, u 09:00 vlč. prof. Šimu Maršića, a u 11:00 vlč. prof. Marka Stanušića.

16. svibanj

U 17:00 uzoriti je Kardinal u pratnji svoga tajnika pošao u župu Bežlja.

17. svibanj

U 09:00 uzoriti je Kardinal slavio svetu misu u Bežlji uz koncelebraciju župnika vlč. Željka Vlajića, direktora MCVN vlč. Miroslava Čavara, glavnog urednika Katoličkog Tjednika vlč. Josipa Vajdnara i svoga tajnika vlč. Josipa Kneževića, pod kojom je uveo župsko pastoralno i ekonomsko vijeće župe Bežlja. U poslijepodnevnom satima vratio se u Sarajevo.

19. svibanj

U 08:30 uzoriti je Kardinal primio gospodina Antona Talajića, u 09:00 vlč. Matu Križanca, a u 11:00 don Jakova Jurića iz Međugorja. U 16:00 uzoriti je Kardinal pošao u Parlament BiH na prijem na kojem je održao govor potpredsjednik SAD-a Joseph Biden.

20. svibanj

U 08:30 uzoriti je Kardinal primio preč. prof. Zdenka Spajića dekana na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji. U 09:00 sudjelovao je na Međunarodnoj konferenciji o siromaštvu i socijalnoj isključenosti u BiH i jugoistočnoj Europi. U 15:00 primio je gospodina Erny-ja Gillena, predsjednika Caritasa Europa iz Bruxellesa koji je došao u pratnji ravnatelja Caritasa BKBiH mons. Bosiljka Rajića i njegove suradnice gospođice Sanje Horvat.

21. svibanj

U 10:00 uzoriti je Kardinal primio preč. Zdenka Spajića, dekana na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji. U 11:00 primio je zamjenika predsjednika HDZ 1990 gospodina Martina Raguža. U 17:00 uzoriti je Kardinal slavio svetu misu u župi Bistrica kod Uskoplja pod kojom je podijelio sakrament svete Krizme.

22. svibanj

U 10:00 uzoriti je Kardinal primio gospodu Petra Lušu i Borisa Babića, inženjere koji su došli u pratnji vlč. Miroslava Čavara direktora MCVN. U 16:00 uzoriti je Kardinal predsjedao sjednici pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije.

23. svibanj

U 11:00 uzoriti je Kardinal slavio svetu misu u župi Zavidovići pod kojom je podijelio sakr-

ament svete Krizme, a u 17:00 slavio je svetu misu i podijelio sakrament svete Krizme u župi Globalarica.

24. svibanj

Uzoriti je Kardinal u 11:00 slavio svetu misu u župi Globalarica provodom 25 godina postojanja župe, te je tom prigodom posvetio novosagrađeni oltar. U poslijepodnevnom satima uputio se u župu Tolisa slaviti svetu misu i Krizmu. U večernjim satima uzoriti Kardinal se u pratnji tajnika uputio na noćenje u župu Odžak.

25. svibanj

U 11:00 uzoriti je Kardinal slavio svetu misu na groblju u Posavskoj Mahali u spomen žrtvama Drugog svjetskog rata i Domovinskog rata.

26. svibanj

Uzoriti je Kardinal u 09:30 slavio svetu misu u svojoj kapelici uz koncelebraciju tajnika vlč. Josipa Kneževića i vlč. Jakova Pavlovića vojnog dušobrižnika pod kojom je podijelio sakrament svete Krizme četvero pripadnika vojske Federacije BiH iz reda Hrvatskog naroda. U 11:30 primio je gospodu Jelenu Malić, a u 14:30 vlč. prof. Tomu Kneževića.

27. svibanj

U 08:30 uzoriti je Kardinal primio preč. Luku Tunjića generalnog vikara. U 10:00 pošao je u posjet časnim sestrama u Karmel na Stupu. U 16:00 primio je s. Kristijanu Jurić.

28. svibanj

U 10:00 uzoriti je Kardinal primio gospodina Marija Primorca. U 18:00 slavio je svetu misu u Zenici, župa sv. Ilije, povodom dana škole KŠC "Sv. Pavao" u Zenici.

29. svibanj

U 08:30 uzoriti je Kardinal primio vlč. dr. Zdenka Spajića dekana na VKT. U 10:00 predsjedao je sjednici Caritasa BKBiH.

30. svibanj

U 11:00 uzoriti je Kardinal predvodio hodočašće mladih Vrhbosanske nadbiskupije u Gospino svetište u Komušini na Kondžilu. U poslijepodnevnom satima vratio se u Sarajevo.

31. svibanj

U 10:30 uzoriti je Kardinal na svetkovinu Duhova slavio svetu misu u katedrali te podijelio sakrament sv. Krizme. U poslijepodnevnom satima otputovao je za Zagreb gdje je predvodio svetu misu na blagdan Gospe od Kamenitih vrata.

1. lipanj

U 17:00 uzoriti je Kardinal u pratnji vlč. mr.

Tome Kneževića otputovao u Zambiju na posvetu crkve u misiji Lusu koju vodi krčki svećenik vlč. Boris Dabo.

10. lipanj

U 15:30 uzoriti Kardinal vratio se iz Zambije.

11. lipanj

Na svetkovinu Tjelova uzoriti je Kardinal slavio svetu misu u katedrali. U 15:00 primio je gospodina Hrvoja Šunjića i gospodina Bernarda Mitterhuznera sa Radio Marije. U 16:00 primio je vlč. Marija Oršolića.

12. lipanj

U 11:00 uzoriti je Kardinal primio mons. Alessandra d'Erica, apostolskog nuncija u BiH i njegova tajnika mons. Stanislava Waldemara Sommertaga. U 16:00 primio je vlč. dr. Darka Tomaševića.

13. lipanj

U 11:00 uzoriti je Kardinal na spomendan sv. Antuna Padovanskog slavio svetu misu u

Sočanici. U 17:00 slavio je svetu misu i Krizmu u Oštroj Luki-Bok gdje je sakrament sv. Krizme primilo 97 krizmanika. Potom se uputio na noćenje u KŠC "Petar Barbarić" u Travniku.

14. lipanj

U 09:30 iz Travnika uzoriti Kardinal uputio se za Vitez gdje je slavio svetu misu i podijelio sakrament sv. Krizme 225 krizmanika. U 17:00 slavio je svetu misu i Krizmu u župi Ban Brdo/Lepenica gdje je sakrament Krizme primilo 57 krizmanika. U večernjim satima vratio se u Sarajevo.

15. lipanj

U 10:00 uzoriti je Kardinal u zgradi Ordinarijata otvorio natječaj za spomenik sluzi Božjem papi Ivanu pavlu II. U 18:15 primio je vlč. mr. Ivicu Mršu.

*Kroniku vodio
Vlč. Josip Knežević, tajnik*

U Franjinoj jednostavnosti doživjeti Pavla

(Sarajevo, 22. travnja 2009.)

Franjin i Pavlov jubilej

Kad me je uzoriti kardinal Puljić pozvao za ovo predavanje, naglasio je kako se ove godine poklapaju proslava 800. obljetnice utemeljenja Franjevačkoga reda i godina koju je Crkva posvetila sv. Pavlu i zamolio me da se osvrnem na ta dva velika jubileja, iz kojih i kao svećenici i kao redovnici možemo crpiti duhovne poticaje za svoj život i poslanje na ovim našim prostorima. A jedan i drugi jubilej ne žele imati samo slavljenički već puno više poticajni karakter. U proslovu završnoga dokumenta Izvanrednoga generalnoga kapitula Franjevačkoga reda, rujna mjeseca 2006. godine pod naslovom "Gospodin nam govori na putu" kaže se kako Red svojom trogodišnjom duhovnom pripravom nastoji "aktualizirati našu karizmu suočavajući se s izazovom epohalnih promjena".

A papa Benedikt XVI., otvarajući Pavlovu godinu 28. lipnja 2008. godine, naglašava kako tu godinu "nije proglasio zato da razmišljamo o minuloj povijesti, već da njega čujemo i da od njega kao svoga Učitelja učimo". Dakle, namjera Reda s našim velikim jubilejom i namjera Crkve s Pavlovom godinom poklapaju se: obnova na izvorima. Obnova na izvorima evanđelja za sve, a za nas franjevce i obnova na izvorima franjevaštva koji su bili posvema nadahnuti evanđeljem.

Uz proslavu 800. obljetnica Franjina rođenja 1981. tadašnji biskup Recifea u Brazilu Helder Camara u tom smislu je uputio Crkvi riječ: "Neka nam sv. Franjo pomogne ne samo da ponavljamo ono što je on govorio i činio, nego da Božjom milošću pokušamo reći ono što bi on rekao i činio kad bi danas živio". Zato sam ovom današnjem razmatranju dao naslov koji povezuje jedan i drugi jubilej: "U Franjinoj jednostavnosti doživjeti Pavla". Današnjoj Crkvi potrebno je i jedno i drugo: Pavlov žar i zanos u naviještanju evanđelja, ali i Franjina jednostavnost i otvorenost u slušanju evanđelja, kako bi se shvatila i prihvatila njegova poruka.

Ako samo letimično usporedimo tu dvojicu velikana kršćanstva, Pavla i Franju, naći ćemo puno dodirnih točaka. I jedan i drugi su počeli

od dubokoga duhovnog iskustva koje je usmjerilo njihov život. Pavao kaže kako evanđelje nije primio ni od jednoga čovjeka već objavom Isusa Krista (usp. Gal 1,12sl.), a Franjo u svojoj Oporuci kaže: "Nitko mi nije pokazao što mi je činiti". Pavao je poslan da Radosnu vijest navijesti poganskomu svijetu tadašnjega vremena, čime je udario temelje univerzalnoj Crkvi iz židova i pogana, a Franjo je od istoga Gospodina pozvan da u Srednjemu vijeku popravi njegovu Crkvu koja se ruši. I jedan i drugi svoj su poziv shvatili do kraja poslušno, bez ikakva pridržaja ili uzmaca. I u Pavlovu i u Franjinu životu otada postoji samo Krist i njegova Crkva.

I Pavao i Franjo cijeli su život ostali otvoreni poticajima Duha, ne dajući se zarobiti ničim što koči ili ubija pravi život evanđelja. Pavao je to izrazio čuvenom rečenicom: "Slovo ubija, a Duh oživljuje" (2 Kor 3,6), a istu je poruku Franjo utkao u riječi svojih "Opomena": "Slovo je ubilo one redovnike, koji ne slijede duh božanskoga slova, već žele radije znati riječi i drugima ih tumačiti. A duh božanskoga slova oživljuje one, koji svako slovo koje znaju i koje žele znati, ne pripisuju tijelu, nego ga riječju i primjerom vraćaju preuzvišenom Gospodinu Bogu, čije je svako dobro" (Op 7,3-4).

Danas, kad u Crkvi vlada prava inflacija riječi bez stvarnoga pokrića u životu, ništa nije potrebnije od Pavlova i Franjina iskustva koje rađa nesebičnom predanošću u službi evanđelja i trajnom otvorenošću i poslušnošću Duhu. Budući da smo kroz protekle tri godine često govorili o Franji, naglasak ovoga razmatranja bit će na Pavlovoj godini. Jer da nije bilo Pavla, ne bi bilo ni Franje, a ni nas danas ovdje okupljenih. Uvjeren sam da najviše duhovne koristi od te Pavlove godine možemo imati ako se u Franjinoj jednostavnosti i malenosti suočimo s likom velikog Apostola i njegovom riječi, tražeći u njegovim poslanicama odgovore na goruća pitanja današnje Crkve i suvremenoga svijeta.

Smisao Pavlove godine?

Samo nas malo više od dva mjeseca dijeli od završetka godine kojom je Crkva željela počastiti jednu od najvećih i najznačajnijih

pojava u svojoj povijesti, apostola Pavla. Sudeći po raznolikom i bogatom programu na razini župa, biskupija, teoloških fakulteta, različitih crkvenih akademija, i napokon cijele Crkve može se već sada reći kako je Pavlova godina uspjela. Oživjela su hodočašća putovima sv. Pavla, kršćani u velikom broju pohode mjesta gdje u nekoć bile njegove zajednice, drže se predavanja, pišu članci i knjige o njemu i njegovoj teološkoj misli.

Sve je to hvalevrijedno, ali ipak ostaje odlučujuće pitanje: hoće li se Crkva svim time samo nakratko sjetiti Pavla ili će doista barem pokušati vratiti zaboravljenog Apostola u središte svoga života? Hoće li se ostvariti već spomenuta želja Benedikta XVI. izražena prigodom otvaranja Pavlove godine "da njega čujemo i da od njega kao svoga učitelja učimo"? Jer, istini za volju, Crkva ga nikad nije do kraja shvatila, a još manje zdušno prihvatila. U isto se vrijeme divila njegovoj mudrosti i bila suzdržana pred sadržajem i izazovom njegovih poslanica (usp. 2 Pt 3,14sl). Zajedno s Petrom, proglasila ga je apostolskim prvakom i velikim učiteljem vjere, ali se nije baš odveć orevno oduševljavala njegovim apostolskim žarom, ni dala jače zahvatiti njegovim nemirod zbog sudbine evanđelja. Možda ima pravo njegov sunarodnjak H.-J. Schoeps kad kaže da "Crkva od početka nije bila u stanju probaviti tako grandioznu pojavu".

Zato u godini posvećenoj njemu ostaje ključno pitanje: Hoće li se Pavao, zahvaljujući toj godini, doista ponovo pojaviti u Crkvi, uvjerljiv u svojoj riječi i načinu života kako je nekoć bio? Hoće li se u Crkvi naći muževa i žena kojima će Krist biti sve kao što je bio njemu (Gal 2,19sl)? Hoće li se i danas naći navjestitelja spremnih da zbog evanđelja budu proglašeni luđacima na pozornici svijeta (usp. 2 Kor 11,16)? Hoće li se u Crkvi 21. stoljeća naći Pavlove odvažnosti i mudrosti da na areopagu suvremenih zabluda navijesti pravoga i živoga Boga (1 Sol 1,9sl), unatoč podsmjehu i porugama? Uvjeran sam da njega, Pavla, zanima samo odgovor na ta pitanja. Sve drugo će se vrlo brzo zaboraviti.

Autor jedne od ponajljepših knjiga o sv. Pavlu, njemački bibličar Wolfgang Trilling u predgovoru kaže: "Već odavno me muči pitanje, zašto je apostol Pavao tako malo poznat, zašto je baš nama katolicima nekako 'stran', poput zatvorenoga lijepog parka, od kojega kroz

zatvorena rešetkasta vrata doduše ponešto vidimo, ali obično ne običavamo ušetati u taj park i bolje ga upoznati?" Iz takvoga razmišljanja nastala je njegova knjiga koja je drukčija od uobičajenih knjiga o Pavlu. Nije to ni biografija velikog Apostola, ni pokušaj cjelovitoga prikaza njegove teologije, ni nekakav uvod u njegove poslanice. Autor je knjigu zamislio kao živi razgovor s Pavlom u koji želi uvući i svoga čitatelja, kako bi zajedno osluhnuli vjeru i upoznali misao najvećega propovjednika evanđelja i kako bi se pokušali uživjeti u taj čudesni duhovni svijet.

Iako dugogodišnji profesor Novoga zavjeta, W. Trilling odmah na početku svoje knjige iskreno priznaje kako mu je trebalo puno vremena da počne shvaćati Pavlovu teologiju. Zašto? Kaže da mu je, unatoč činjenici što je kroz studij teologije imao priliku slušati vrsne profesore, to područje ipak ostalo nekako nedostupno. Slušajući njihova predavanja, uvijek mu je ostajao dojam kako je sve najvažnije iz Pavlove teološke misli ušlo u "učenje Crkve", kako se to obično kaže. Pavao je dakle dao svoj značajan doprinos tom učenju, što se može provjeriti ako se čitaju njegove poslanice. U prvome planu tih predavanja uvijek je bio taj cjelovit dojam teološkoga studija koji se shvaća kao sustavno upoznavanje s "učenjem Crkve". A kad je u pitanju "učenje Crkve" pojedinačni glasovi nisu toliko važni. Važna je cjelina onoga što Crkva vjeruje i što traži od svojih vjernika da vjeruju.

Zašto se onda toliko baviti pojedincem, kad imamo cjelinu, pa makar to bio čovjek i Pavlova ranga - pita se Trilling. On misli da je to glavni razlog što je Pavao (stvarni Pavao kako ga možemo doživjeti iz njegovih poslanica) stran i premalo poznat među katolicima. Tomu doduše doprinosi i činjenica što sam Pavao nipošto nije sustavan teolog. On je ponajprije dubok i originalan mislilac koji se izražava u antitezama, suprotnostima koje je teško povezati u veće cjeline. On je čovjek koji krči nove putove i ruši uske okvire što ugrožavaju čovjekovu slobodu, ne robujući slovu koje ubija, već služeći Duhu koji oživljuje (2 Kor 3,6).

Stvarni Pavao nije nikakav salonski teolog koji u miru svoje sobe razvija nekakvo sustavno teološko učenje, već zanosni navjestitelj evanđelja i strastveni pastoralac koji svim srcem služi evanđelju i bdije nad svojim zajednica-

ma, pazeći da evanđelje koje im je navijestio ne bude ugroženo, ni unutarnjim neurednostima tih zajednica, ni izvanjskim krivovjerjem. Tu on nalazi i konkretan povod za pisanje svojih poslanica kad je tijelom nenazočan. U njima ponajprije želi utvrditi poljuljano evanđelje, usredotočujući se na bit tamo nastaloga problema. Zato je poznavanje njegovih poslanica prvi uvjet boljega poznavanja i samoga Pavla. A samo tako ima smisla i Pavlova godina, ako on bude i svojom osobom kao navjestitelj evanđelja i riječju svoga navještaja prisutniji u životu Crkve. Kroz sve što se bude njemu u čast organiziralo i činilo najvažnije je da se dobro čuje njegov poziv: "Nasljedovateli moji budite!" (1 Kor 4,16; Fil 3,17).

Tajna neviđenog apostolskog žara

Svaka prava duhovna veličina ima svoju tajnu kojom se hrani i iz koje crpi snagu za svoje djelovanje. Tek u svjetlu te tajne moguće je do kraja shvatiti nesebičan, plodan i uspješan život velikih ljudi. Nije primjerice teško nabrojiti što je sve Pavao učinio u relativno kratkom vremenu svoga djelovanja. Ako njegovo Prvo misijsko putovanje datiramo u godinu 49., a njegovo uhićenje u Jeruzalemu u 58. p. Kr., onda je to nepunih deset godina Pavlove aktivnosti. A kroz to relativno kratko vrijeme prokristario je Cipar, Malu Aziju i Grčku do Makedonije te u svim većim gradovima navijestio evanđelje i osnovao kršćanske zajednice. Kroz to vrijeme većinu tih zajednica ponovo je posjetio barem jednom, a neke i više puta.

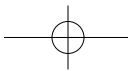
U tome istom vremenu Pavao je najmanje dva puta bio u tamnici, što međutim nije nimalo umanjilo njegov apostolski žar i uspjeh. Štoviše, on je uvjeren da su i njegovi okovi pridonijeli širenju Radosne vijesti, pa gotovo s neskrivenim ponosom ističe Filipljanima "da se većina braće, ohrabrena u Gospodinu mojim okovima, usuđuje sve više i više bez straha propovijedati riječ Božju" (Fil 1,14). Kroz to vrijeme napisao je barem sedam poslanica koje predstavljaju najstariji dio Novoga zavjeta i neprocjenjiv izvor kršćanske teološke misli. Nekoliko puta je osobno nosio kolektu za siromašnu prazajednicu u Jeruzalemu.

Kad sve to sagledamo, tek tada nam se neodoljivo postavlja pitanje tajne njegove veličine. U čemu je tajna toga neviđenog i do danas

nenadmašenoga misionarskog uspjeha? Ili da se poslužimo riječima jednoga njegova sunarodnjaka: "Tko je taj čovjek koji je bio spreman zaniijekati i svoj ego samo da Krist može biti potpuni gospodar njegova života?" (Schalom Ben-Chorin). Braneci svoje apostolske poslanje pred nekima u korintskoj zajednici, koji su ga proglasili lašcem i lažnim apostolom koji se sam nametnuo, Pavao im vrlo emotivno skreće pozornost na težinu svoga apostolskog djelovanja koje je nerazmjerno njegovim ljudskim snagama i mogućnostima pa kaže: "Ali ovo blago nosimo u zemljanim posudama da se ona izvanredna uspješnost pripisuje Bogu, a ne nama. U svemu trpimo nevolje, ali nismo u tjeskobi; ne znamo kamo bismo se okrenuli, ali ne očajavamo; progone nas, ali nismo ostavljeni u pogibli; obaraju nas na zemlju, ali nismo uništeni. Mi uvijek i svuda na svom tijelu nosimo smrtnu patnju Isusove, da se na našem tijelu očituje i život Isusov. Mi se uvijek, dok smo živi, predajemo smrti zbog Isusa, da se i život Isusov očituje na našem smrtnom tijelu" (2 Kor 4,7-11). Tek nakon toga, pozivajući se na riječ Pisma kao vrhovni autoritet, Pavao otkriva tajnu svoje aktivnosti i uspješnosti u navještaju Radosne vijesti kad nastavlja: "A kako imamo isti duh vjere o kojem je pisano: 'Vjerovah, zato govorih', jednako i mi vjerujemo, i zato govorimo" (4,13).

Tu se krije odgovor na pitanje Pavlova apostolskoga žara i silnih uspjeha u službi navještaja evanđelja. čin vjere kao posvemašnje predanje, kako ga Pavao shvaća nasljedujući Krista, koji mu se objavio i pozvao ga za apostola pogana (Gal 1,12sl.), u njemu je stvorio snažan osjećaj ne samo apostolskoga poslanja poganima već i duboke odgovornosti za to poslanje, ali i čudesno uvjerenje kako je od Krista i osposobljen za ono za što je poslan. Zato on, unatoč inače naglašenoj samozatajnosti, može vrlo samouvjerenno reći: "čovjek duhovan prosuđuje sve, a sam ne podliježe ničijem sudu, jer: 'Tko je upoznao misao Gospodnju da ga može poučiti?' Ali mi posjedujemo Kristovu misao" (1 Kor 2,15sl). S tim čvrstim uvjerenjem Pavao poručuje svojim kolebljivim Korinćanima: "Meni nije nimalo stalo do toga da me vi ili drugi ljudski sud sudite...Moj je sudac Gospodin" (4,3sl).

Budući da su njegove namjere s naviještanjem Radosne vijesti uvijek i u svemu čiste, Pavao se ne obazire na okolnosti pod kojima je naviješta, niti svoj govor podešava prema ras-

položnju i očekivanju slušatelja, "već baš kako nas je Bog smatrao dostojnima da nam povjeri Radosnu vijest, tako govorimo, ne kao oni koji se nastoje svidjeti ljudima, već Bogu, 'koji prosuđuje naša srca'. Nikada nismo, kako već znate, nastupali ni s laskavim riječima ni s pritajenom željom za bogatstvom...Nismo tražili od ljudi slave, niti od vas niti od drugih"- piše Solunjanina (1 Sol 2,4-6). "Vjerujem, zato i govorim" - to se doista može smatrati najkraćom formulom Pavlova života i djelovanja.

Polazeći od toga, moramo se nužno zapitati: što je s navještajem Radosne vijesti u naše današnje vrijeme? Gdje se u Crkvi zagubio taj Pavlov apostolski žar? Što ga je ugasilo? Ne može se reći da se danas ne govori i ne navješta, ali gdje su plodovi? Golem je broj sati vjeronauka po našim školama, župnih kateheza i radijskih emisija u službi navještaja. Tu su zatim propovijedi na euharistijskim slavljinama, različitim seminarima vjere, homilije i nagovori u različitim prigodama. Ipak, s plodovima te silne aktivnosti nitko danas nije zadovoljan. Zašto? Najlakše bi bilo svaliti krivnju na slušatelje i ustvrditi kako današnji čovjek nema potrebe za Evanđeljem - kako se katkada čuje. No teško je u to povjerovati. Prije će biti da navjestitelji ne mogu zajedno s Pavlom uvjerljivo ponoviti: "Vjerujem, zato govorim".

Nadbiskupu Kölna, kardinalu Meissneru, nedavno je postavljeno pitanje, kako vidi budućnost svoje, po mnogima najbogatije biskupije na svijetu, nakon što su i u Njemačkoj znatno smanjeni prihodi Crkve. Time su naime dovedena u pitanje brojna radna mjesta u karitativnim i socijalnim institucijama njegove velike nadbiskupije. A s druge strane sve teže je prepoznati po čemu se primjerice neka katolička bolnica ili škola razlikuje od onih državnih. Kardinal je odgovorio u slici: "Naša Crkva slična autu s velikom karoserijom i preslabim motorom. Moramo se potruditi da motor ojačamo, jer motor je pokretačka snaga auta. A motor nas kršćana je snaga naše vjere. Crkva ne živi od svojih institucija, već od svoje vjere, koju može udahnuti institucijama, ali one same nisu motor...Moramo učiniti najbolje moguće iz sadašnje situacije, pa i pod cijenu da postanemo siromašniji institucijama. Možda će iz siromašne Crkve proizaći više snage i duhovnosti nego iz bogate". Kardinal Meissner je u uvjetima svoje nadbiskupije odlično interpretirao

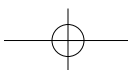
Pavlovo načelo "vjerujem, zato govorim".

Navjestitelj riječju i svjedok životom

Pavao je svjestan da je zbog svoje prošlosti progonitelja Crkve u usporedbi s drugim apostolima "nedonošče" (1 Kor 15,8sl). Grčki izraz *ektroma* koji obično prevodimo s nedonošče označava onoga tko je neprirodno rođen. U odnosu na one koji su bili pozvani i poslani od Isusa iz Nazareta, Pavao je doista na neprirodan način postao apostol. No, unatoč svemu on je duboko svjestan svojih velikih uspjeha u službi evanđelja i ne libi se ustvrditi kako se "trudio više nego oni svi", da bi u istoj rečenici sam sebe ispravio i istaknuo stvarnu tajnu svoga uspjeha: "ne ja, nego milost Božja sa mnom" (15,10). Milost je posve neočekivano promijenila njegov život i odredila mu novi smjer. On je u pravom smislu dijete milosti, pa onda kao apostol i njezin nesebičan posrednik drugima i napokon, zahvaljujući svojim poslanicama, i prvi teolog milosti.

Osjećaj sreće što mu je Bog iskazao toliku milost Pavla je tjerao da tu sreću podijeli sa svima kojima je poslan. Taj osjećaj, udružen s uvjerenjem da je vrijeme do ponovnoga Kristova dolaska doista "kratko" (1 Kor 7,1sl.), davao mu je neviđenu odlučnost i snagu da prije toga dopre do kraja svijeta s Radosnom viješću spasenja. S tim osjećajem on želi doprijeti i do rimske kršćanske zajednice, otkrivajući Rimljanima odakle ta njegova želja: "Ja sam dužnik i Grcima i barbarima, i mudrima i nerazumnima. Odatle moja želja da propovijedam Evanđelje i vama, stanovnicima Rima" (Rim 1,14sl).

Osjećaj da je dužnik svima u Pavlu je urodio odlukom da se ponaša drukčije od drugih propovjednika evanđelja koji su s punim pravom očekivali da ih njihove zajednice materijalno uzdržavaju. On sam se dragovoljno odrekao i toga prava, o čemu s neskrivenim ponosom piše Korinćanima: "Jednako je Gospodin naredio onima koji navješćuju Radosnu vijest da od Radosne vijesti žive. A ja se nisam ničim od toga poslužio. Ovo ne pišem u nakani da se sada tako učini meni, jer bih radije umro ne...Nitko mi neće uništiti ovo pravo na slavu. Ako, naime, propovijedam Radosnu vijest, to mi ne daje pravo na slavu, jer sam na to obvezan. I jao meni ako ne propovijedam Radosne vijesti! Ako na vlastitu pobudu to činim, to je samo vršenje povjeren mi dužnosti.

Koja je onda moja nagrada? Da propovijedajući Radosnu vijest predajem je badava, tako da se nikako ne poslužim svojim pravom u Radosnoj vijesti. Uistinu, iako sam slobodan s obzirom na sve, pretvorio sam se u roba svima, da ih pridobijem što više" (1 Kor 9,14-19). On koji se tek u nekoliko slučajeva poziva na riječ povijesnog Isusa, čini to ovdje vjerojatno aludirajući na Isusovu riječ poslanja učenicima kako na put ne smiju nositi ništa osim najnužnije odjeće i obuće te da smiju jesti sve što se pred njih stavi (usp. Lk 10,4-7).

Ako usporedimo Isusa i Pavla s obzirom na navještaj, možemo vidjeti zanimljivu razliku. Dok Isus navješta blizinu kraljevstva Božjega uglavnom pripovijedajući svoje poznate prisporodbe i potkrepljujući to čudesima, Pavao je sav usredotočen na događaj riječi. U njega nema čudesa, ali zato njegov navještaj prati primjer vlastitoga života kao izraz vraćanja duga za ono što je Bog na njemu učinio. Zato, da bismo razumjeli Pavla, ne smijemo ostati samo na literarnoj razini njegovih poslanica, već treba nastojati prodrijeti do samoga oblika i sadržaja njegova života. Jer, Pavao je - može se s punim pravom reći - tek sekundarno pisac poslanica. Primarno on je navjestitelj Radosne vijesti o Kristu raspetom i uskrslom, kojega u smislu svoga apostolskoga poslanja navješta. Otuda i njegova potreba da ne ostane samo kod riječi navještaja već da se sve više suoobljučuje Kristu i njegovim patnjama. Štoviše, on je duboko uvjeren da će patnje na tijelu Apostola podnesene u službi Evanđelja učiniti uspješnijim njegov navještaj.

Gledajući upravo u tome uspješnost apostolske službe, Pavao još jednom poziva svoje protivnike u Korintu da pravilno sude o njemu kao Apostolu koji ničim ne daje povoda za bilo čiju zbunjenost: "Mi ničim ne dajemo nikakva povoda sablazni, da se ne bi ozloglasila naša služba. Naprotiv, preporučujemo same sebe u svemu kao Kristovi službenici velikom postojanošću: u nevoljama, u nuždama, u tjeskobama, pod udarcima, u tamnicama, u bunama, u naporima, u bdijenjima, u postovima; čistoćom, znanjem, strpljivošću, dobrotom, Duhom Svetim, iskrenom ljubavi; riječju istine, silom Božjom, s oružjem pravednosti za napad i obranu, sa slavom i sramotom, sa zlom i dobrim glasom. čini se da smo zavodnici, a zapravo smo poštenji; čini se da smo nepoznati, a zapravo smo poznati; čini se da umiremo, a

zapravo evo živimo; čini se da smo kažnjavani, a zapravo nismo ubijani; čini se da smo žalosni, a zapravo smo uvijek veseli; čini se da smo siromasi, a zapravo smo oni koji mnoge obogaćuju; čini se da smo ljudi bez ičega, a zapravo smo oni koji posjedujemo sve" (2 Kor 6,3-10).

Na literarnoj razini možemo se diviti snazi i mudrosti Pavlove riječi koja ovdje izbija poput vulkana, ali snaga ovoga teksta u potpunosti nam se otkriva tek na egzistencijalnoj razini. Jer, taj tekst je plod Apostola koji je sve stavio na kocku zbog evanđelja, ali je upravo zato osjetio i snagu Isusova obećanja: "Tko izgubi život svoj radi mene i Radosne vijesti, spasit će ga" (Mk 8,35). Pavao ne skriva da on nije svoje slušatelje osvajao ni nekakvim uvjerljivim govorom ni ljudskom mudrošću. To potvrđuju i riječi njegovih protivnika u Korintu kako su mu poslanice doduše "stroge i snažne, ali tjelesna nazočnost nemoćna i riječ bezvrijedna" (2 Kor 10,10), da je "nevješt u govoru" (11,6).

Neki iz toga zaključuju da je Pavao možda čak bio mucavac, da se teško izražavao i da se to krije iza one njegove poznate metafore o "trnu u tijelu" (12,7), što on sam naziva anđelom Sotoninim i priznaje da je usrdno molio Boga da to ukloni od njega, ali je dobio odgovor: "Dosta ti je moja milost jer snaga se u slabosti usavršuje". Bilo kako bilo, njemu to nije bila zapreka u službi navještaja pa svojim protivnicima samouvjerenost uzvraća: "Najradije ću se još više hvaliti svojim slabostima da se nastani u meni snaga Kristova. Zato uživam u slabostima, uvredama, poteškoćama, progonstvima, tjeskobama poradi Krista. Jer kad sam slab, onda sam jak" (2 Kor 12,9sl). A onima koji bi od njega željeli čuti više mudrosti (filozofije) uzvraća kako ga Krist nije poslao evanđelje navješćivati "mudrošću riječi, da se ne obeskrjepi križ Kristov" (1 Kor 1,17).

Poslanice kao ponovni navještaj

Sv. Ivan Zlatousti pita se na jednom mjestu čime se to "Pavao u tolikoj mjeri razlikuje od drugih apostola i zašto je njegovo ime svima na ustima". Umjesto odgovora, on se dalje pita: "Nije li to možda zbog njegovih prekrasnih poslanica? Njima je donio blagoslov ne samo vjernicima svoga vremena, već i onima koji su to postali kasnije...A taj njihov utjecaj neće prestati sve dok bude čovječanstva". Taj sud o Pavlu Ivan Zlatousti je proširio i produ-

bio na početku svoga komentara Pavlove poslanice Rimljanima, gdje piše: "Kad god slušam čitanja iz Pavlovih poslanica..., radujem se što mogu ponovo slušati zvuk te duhovne trublje. Obuzimaju me zanos i čežnja kad čujem taj meni tako dragocjen glas i počinje mi se pričinjati kao da pred sobom gledam Apostola kako govori. Ali obuzima me tjeskoba i žalost što svi ne poznaju toga čovjeka onako kako on to zaslužuje. Neki znaju tako malo o njemu da ne bi znali reći ni točan broj njegovih poslanica. To nije zato što ne bi bili za to sposobni, već zato što su lijeni baviti se njegovim spisima. Za ono što znam - ako nešto znam - i ja zahvaljujem ne nekoj posebnoj nadarenosti i oštrini uma, već svojoj ljubavi prema tome čovjeku koja me tjera da se trajno bavim njegovim spisima. Tko nekoga ljubi, taj znade više o njemu nego svi drugi, baš zato što mu je on važan".

Boljem shvaćanju poruke Pavlovih poslanica pomoći će nam i svijest da Pavao nije bio u prvom redu nekakav literat, pisac, već gorljivi navjesticitelj evanđelja i neumorni pastoralac koji izgara ljubavlju prema evanđelju i svojim zajednicama. A evanđelje po svojoj naravi nije spis već živa riječ navještaja. Pavao je bio prisiljen pisati svoje poslanice tek kad je trebalo braniti evanđelje koje je prethodno navijestio. Kako sam kaže, "briga za sve crkve" (2 Kor 11,28) i problemi u tim crkvama koje je trebalo rješavati potaknuli su ga da se posluži tada općepoznatim medijem komuniciranja - poslanicom.

Za razliku od literarne vrste evanđelja, takav literarni oblik davao mu je puno više prostora da razvije svoje i književne i teološke sposobnosti. Dok konačno oblikovanje starijih, bilo pisanih bilo usmenih, predaja evanđelistima nije ostavljalo baš puno prostora za vlastitu kreativnost, Pavao u tome smislu nije bio ničim ograničen dok je pisao svoje poslanice. Zato u njima nalazimo elemente i proročkoga govora i rabinske argumentacije na jednoj, ali i helenističke retorike i filozofije, na drugoj strani.

No sve to stoji u službi navještaja i zato svaka Pavlova poslanica nije ništa drugo već novi pokušaj Apostola da u novonastaloj situaciji poljuljano evanđelje utvrdi ili da ga ponovo navijesti. U tu svrhu on katkada izravno podsjeća na svoj prvi navještaj kojim je utemeljio dotičnu zajednicu. To najupadnije čini u Prvoj poslanici Korinćanima i to dva puta. Prvi put u kontekstu govora o neurednostima vezanima

uz slavljenje euharistije Pavao podsjeća na početke toga slavlja koje im je predao u svom prvom navještaju: "Ja sam, uistinu, primio od Gospodina ono što sam vam i predao: Gospodin Isus one noći u koju bijaše izdan uze kruh..." (1 Kor 11,23sl.). Kako se iz toga vidi, problem nastao u kontekstu slavljenja euharistije Pavao ne rješava nikakvim ljudskim razlozima, već novim navještajem u kojemu podsjeća na porijeklo i narav euharistije, gradeći tako na teološkim temeljima svoju opomenu (r. 27).

Slično čini i u slučaju nijekanja uskrsnuća mrtvih u toj istoj zajednici. Svoje vrlo dugo i dobro promišljeno izlaganje o uskrsnuću Pavao započinje podsjećanjem na početke korintске zajednice: "Predao sam vam najprije ono što sam i primio: da je Krist, suglasno Pismima, umro za naše grijeh, da je pokopan, da je treći dan, suglasno Pismima, uskrsnuo, da se ukazao Kefi, potom Dvanaestorici" (1 Kor 15,3-5). Time im doziva u pamet kako njihova vjera počiva na temelju njegova prvoga navještaja Kristove smrti i uskrsnuća, iz čega onda dalje izvodi svoje učenje o uskrsnuću mrtvih koji u Krista vjeruju.

Ta činjenica, da on u svojim poslanicama želi ponovo navijestiti poljuljano evanđelje, razlog je što Pavao, bez obzira što katkada znade biti i zajedljiv i polemičan sve do sarkazma, uvijek pazi da ne prekorači granicu i da to ne bude na rušenje već na izgradnju. On znade držati na uzdi svoje osjećaje i ne dopušta da se njegova srdžba otme kontroli. O tome najbolje svjedoči rečenica iz njegove najpolemičnije poslanice, 2 Kor. U tekstu u kojem se, uvrijeđen i ogorčen urotom protiv njega u toj njemu tako dragoj zajednici, brani od bezočnih napada u Korintu da je lažac i da mu se ne može vjerovati, nakon što je i Boga pozvao za svjedoka da istinu govori, umjesto da takvima uzvрати oštro i odlučno, on im blago poručuje: "Ne bismo se htjeli vladati kao gospodari vaše vjere, štoviše, mi smo (samo) suradnici na vašoj radosti" (2 Kor 1,24), da bi ih još jednom podsjetio kako mu je Gospodin dao apostolsku vlast "za vaše izgrađivanje, a ne rušenje" (10,8).

Posve logično, ako je evanđelje Radosna vijest, ono to mora ostati i u najtežim iskušenjima po njegova navjesticitelja. U protivnom on bi demantirao sama sebe. Apostol koji je poslan da, zajedno s drugima, gradi na temelju koji je sam postavio (1 Kor 3,10sl.) u tome bi se slučaju doista pretvorio u rušitelja. Na ovo

možemo samo dodati: kad bismo mi svećenici i biskupi imali više te Pavlove svijesti, kako bi naš odnos prema povjerenim nam vjernicima bio drukčiji i kako bi Evanđelje bilo uspješnije!

Živa i pisana riječ

No treba isto tako reći da je s poslanicama u određenom smislu nastupilo i osiromašenje Radosne vijesti kao žive riječi navještaja. činjenica da su se morale pisati poslanice, a kasnije i drugi novozavjetni spisi, podvrgla je potrebu navještaja opasnosti da postane mrtvo slovo, što je Pavao sam žestoko kritizirao. Židovima koji, zarobljeni Mojsijevim zakonom, ne prihvaćaju Krista on predbacuje kako su slijepi da shvate Pismo, jer "slovo ubija, a Duh oživljuje" (2 Kor 3,6). Pa što je onda navelo Pavla da sam stvara nešto što bi moglo postati mrtvo slovo? On sam otkriva kako je pisao iz velike ljubavi prema zajednicama za čiju je sudbinu bio zabrinut. Tako uvjerava Korinćane: "Da, pisao sam vam u velikoj tuzi, u tjeskobi srca i s mnogim suzama, ne da vas ražalostim, već da upoznate preveliku ljubav koju imama prema vama" (2 Kor 2,4).

On je zasigurno bio duboko svjestan granica medija komuniciranja kojim se poslužio, ali jednostavno nije imao drugog izbora. Možda je to sudbina svakoga pionirskog pothvata. Inicijatori takva pothvata uglavnom vide njegove prednosti, dok im granice ili loše strane još uvijek ostaju skrivene. To se obično pokaže kasnije. No Pavao se doista trudio da svojim poslanicama dade što osobniji karakter, da u njih utisne svoju dušu a ne samo svoj um. Tako su primjerice Korinćani, dok su čitali Pavlove riječi kojima osuđuje tamošnjeg prestupnika, doista morali imati dojam živoga zajedništva sa svojim Apostolom: "Neka se ukloni između vas počinitelj toga nedjela! Nenazočan tijelom, ali nazočan duhom, ja sam već osudio i osuđujem, kao da sam nazočan, onoga koji je to tako učinio" (1 Kor 5,2sl).

Teško da se i Apostolova riječ upućena Galaćanima mogla pretvoriti u mrtvo slovo. Zar je bilo moguće otupiti oštricu Pavlove anate me nad svakim tko bi se usudio navijestiti

neko drugo evanđelje, različito od onoga koje im je on navijestio (Gal 1,6) ili trajno ne osjećati bol zato što ih je njihov ljubljeni Apostol morao nazvati "nerazumnim Galaćanima" (3,1sl)? S druge strane, kao melem na sve njihove rane morale su uvijek iznova djelovati riječi u kojima Apostol do kraja izlijeva osjećaje svoje duše prema zajednici: "Dobro je da budete predmet ljubavi u dobroj stvari uvijek, a ne samo kad sam ja kod vas, djeco moja, koju ponovo s bolovima rađam dok se Krist ne oblikuje u vama. Htio bih sada biti kod vas i promijeniti način govora, jer sam zbunjen s obzirom na vas" (4,18-20). Možda baš ova posljednja rečenica najbolje otkriva kako je Pavao bio duboko svjestan granica sredstva komuniciranja sa svojim zajednicama koje je sam izabrao, poslanice, ali drugog izbora jednostavno nije bilo. A on se doista trudi koliko je god moguće, da poslanice budu živo svjedočanstvo njegove duhovne nazočnosti, kad već tjelesna nije moguća. To moramo imati na umu čitajući danas te poslanice.

Istini za volju, postoji i druga strana medalje. Ako je živa riječ, postajući u poslanici pisanom, u opasnosti da bude shvaćena kao mrtvo slovo koje ubija, ona ima i jednu pozitivnu stranu. U sabranj tišini kad je čovjek primoran svoje misli staviti na papir one dobivaju na jasnoći i dubini, katkada u tolikoj mjeri koju je gotovo nemoguće postići u živoj komunikaciji. A sve to opet doprinosi tome da Pavlove katkada vrlo osobne opomene, pouke, upozorenja poprimaju opći karakter. One ne vrijede samo za određenu zajednicu i vrijeme u kojemu su napisane, već Crkva svakoga vremena u njima može naći odgovore na izazove i pitanja svoga vremena. Ako se sve to ima u vidu, i prednosti i slabe strane poslanica kao pisanoga medija, u njima će uvijek biti moguće čuti glas velikog apostola i njegov uvijek nov i uvjerljiv navještaj evanđelja.

Dr. fra Ivan Dugandžić

Pavlovi suradnici u okupljanju i vođenju zajednica krštenih

Pastoralna vijeća na razini župe i biskupije imaju korijen u Novome zavjetu, gdje je istaknuta vjera prvih kršćana da se krštenjem pridružujemo Gospodinu Isusu i zajednici Crkve. Pavao uči da smo se na krštenju "Kristom zaodjenuli" i zato "postali Jedan u Kristu" (Gal 3,26-28). "Kao što je tijelo jedno te ima mnogo udova, a svi udovi iako mnogi, jedno su tijelo - tako i Krist. Ta u jednom Duhu svi smo u jedno tijelo kršteni, bilo židovi, bilo Grci, bilo robovi bilo slobodni" (1 Kor 12,12-13). Zato Drugi vatikanski sabor izvodi iz krštenja pravo i dužnost vjernika laika da aktivno pridonose životu i djelovanju župe i biskupije. Kako se ovaj susret predstavnika župnih pastoralnih vijeća u Vrhbosanskoj nadbiskupiji odvija u Pavlovoj godini, želim skrenuti našu zajedničku pozornost na Pavlove suradnike u okupljanju i vođenju zajednica krštenih¹. Bibličari su ustanovili da sedam sigurno Pavlovih poslanica navode oko 40 Apostolovih suradnika, zatim Djela apostolska donose 8 novih imena i pastoralne poslanice još deset.

U Pavlovo doba nije bilo klera u današnjem smislu riječi a starješine koji su bili postavljeni ili potvrđivani nisu prolazili nikakvu teološku školu, preko tjedna su radili svoj redoviti profani posao i u nošnji se nisu ni kod liturgije razlikovali od ostalih pripadnika mjesne zajednice krštenih. Bila je to Crkva u nastajanju koja još nije razvila svoje institucije što ih danas ima. Ipak, među Pavlovim suradnicima jedni su bili stalni pratioci u evangeliziranju, kao: Timotej, Silvan, Sosten, Tit, Apolon i Barnaba. Drugi su ostajali u mjesnim zajednicama i pomagali da Pavlovo djelo evangelizacije pusti dubok i trajan korijen u njihovu gradu. Mi ćemo danas prelistavati Novi zavjet da vidimo kako su krštenici pojedinog mjesta Pavlu pomagali zajednice okupljati i posluživati. Nazivamo ih laicima, jer ta riječ u crkvenom nazivlju znači "pripadnik ili pripadnica naroda Božjega" (*laos* - narod Božji, *laikos* - član naroda Božjega). Pavao je razborito i taktično postupao

prema ovim pripadnicima mjesnih zajednica. Prema njima se tako vladao da su svoje sposobnosti i materijalna sredstva trošili na dobro Crkve. Zašto je on to činio? Što iz toga slijedi za današnju Crkvu okupljenu u župe i biskupije?

1. Pavao je njegovao vrlinu suradivanja

Prema autobiografskim podacima iz Gal, Fi1 i 2 Kor, Pavao je nakon doživljaja pred Damaskom neko vrijeme proboravio u Arabiji, zatim je u Damasku počeo svoj evangelizatorski rad. Tri godine nakon obraćenja - koje se moralo dogoditi ubrzo nakon Stjepanova mučeništva god. 36. - "uzašao" je u Jeruzalem "potražiti Kefu", kako sam kaže. Za iskaz "potražiti" stoji grčki glagol *historeo* koji znači "ispitivati, upoznavati, istražiti; o istraženom izvijestiti, pripovijedati". Čini se da je tom zgodom Pavao od Petra naučio bitne točke misionarskog nastupanja i događaja o Isusu. Također se čini da se nije osjećao prihvaćenim u jeruzalemskoj zajednici pa je već nakon 14 dana otišao "u krajeve sirijske i cilicijske". Nekoliko godina morao je djelovati u Antiohiji, prvoj mjesnoj zajednici izvan Palestine koja se sastojala od većine obraćenih pogana. Morao se privremeno povući u svoj rodni grad Tarz cilicijski (usp. Dj. 9, 30).

Četrnaest godina nakon obraćenja, što bi bilo u vrijeme apostolskog sabora oko god. 49, Pavao je ponovno "uzašao" u Jeruzalem i poveo Tita kao živ dokaz da pogani mogu prihvatiti i živjeti kršćanstvo bez obrezanja i drugih obaveza Zakona. Cilj pohoda prema Pavlovu izvještaju jest:

"Izložih im - napose uglednijima - Evandjelje koje propovijedam među poganima, da ne bih možda, ili da nisam, trčao uzalud" (Gal 2,2).

Prema Lukinu izvještaju cilj je pohoda dvostruk: odnijeti pomoć antiohijskih vjernika jeruzalemskim u toku gladi i riješiti s Apostolima pitanje obrezanja za krštenike iz poganstva (usp. Dj 11, 27-30; 15, 1-4). Pavao kaže da su st-

¹ Priredeno kao izlaganje na susretu delegata župnih pastoralnih vijeća u Sarajevu 21. ožujka 2009. Ovdje prerađujem poglavlje "Pavlova suradnja s laicima" iz moje knjige *Služitelj Krista Isusa među poganima*.

upovi Crkve Kefa, Ivan i Jakov pružili njemu i suradnicima desnice zajedništva u znak da odobravaju njihov rad među poganima, ali su tražili da i unaprijed skupljaju materijalnu pomoć kršćana poganskog porijekla za vjernike matične zajednice u Jeruzalemu (usp. Gal 2, 6-10). Pri kraju Rim Pavao traži od svojih povijesnih naslovnika da mole za uspjeh njegova pohoda u Jeruzalem, nakon kojega kani preko Rima otvoriti drugo razdoblje svoga evangeliziranja, u Španjolskoj i na zapadu Rimskog carstva (usp. Rim 15, 25-30). Daljnji razvoj događaja pokazuje da je stigao u Rim, ali kao zatvorenik, proboravivši prije toga vrijeme od 58. do 60. godine u istražnom zatvoru u Cezareji i još nove dvije godine u Rimu. Prema tradiciji bio je pušten na slobodu, još jednom je putovao na Istok te nastavio kroz nekoliko godina djelovati na Zapadu i oko 67. godine, pod kraj Neronova vladanja podnio mučeničku smrt u Rimu.

Ovi podatci pokazuju da je u toku svoga ministrija održao zajedništvo s matičnom zajednicom u Jeruzalemu, sa zajednicama koje je on osnovao i s rimskom mjesnom Crkvom koja će nakon prapasti Jeruzalema god. 70. preuzeti ulogu matične zajednice. Da bi to zajedništvo sačuvao i produbljivao, Pavao je prvih desetak godina svoga kršćanskog života učio surađivati. Damask, Jeruzalem i Antiohija bile su tri postaje njegova učenja. Dokaz da je dobro naučio surađivati jest 1 Kor 16, 12:

“A glede brata Apolona: mnogo sam ga nagovarao da ade k vama s braćom. I nikako mu ne bijaše s voljom da sada dođe, no doći će kad mu bude zgodno.”

Apolon je došao u Korint prvi put nakon Pavla, jer Pavao kaže da je on zasadio sjeme Riječi Božje, Apolon zalio a Bog dao da raste. Ipak su se korintski kršćani podijelili na Pavlovu i Apolonovu partiju, očito pod utjecajem grčkog poimanja dobrog govornika, jer je Pavao u Korintu smatran kao propovjednik “bezvrijedne riječi” i “nevješta govora” (2 Kor 10, 10; 11, 6), a Apolon kao “čovjek rječit i upućen u Pisma” (Dj 18, 24). Pavao nije bio ljubomoran na Apolonov uspjeh. Nije ga izbacio iz tima svojih suradnika niti mu arogantno naređivao da odmah krene u Korint i smiri pobunjenu zajednicu. Iz formulacije: “A glede brata Apolona...” naslućujemo da su Korinćani molili Apostola neka im pošalje svoga sposobnog i šarmantnog suradnika. čini se također da je

glavni razlog Apolonova odbijanja da pođe *sada* upravo želja da iskopni podjela na njegovu i Pavlovu partiju u Korintu. Samo zato što je naučio surađivati, Pavao je mogao voditi računa i o željama Korinćana i o raspoloženju Apolona a da nikoga ne ogorči i ne zatvori šanse za daljnju suradnju. Od Pavla koji je učio surađivati na dobro zajednice trebamo svi učiti, svećenici i vjernici laici.

2. Pavlovi suradnici u zajednicama krštenih

Odabiremo glavne Pavlove suradnike koji mu nisu bili stalni pratioci u djelu evangelizacije niti predstojnici mjesnih zajednica.

Akvila i Priscila - Prema Dj 18, 1-3 Pavao je došao u Korint oko god. 50. te ostao 18 mjeseci propovijedajući evanđelje. Židovi su ga pokušali izvesti na sud novom prokonzulu Galionu, ali je ovaj odbio da presuđuje u strogo vjerskim sporovima. Pavao je stanovao kod Akvile i Priscile te radio s njima, jer su bili istog zanata kao i on: šatorari. Luka ovdje bilježi da su ovi kršteni židovi upravo doselili iz Rima, jer je Klaudije bio naredio izgon uglednijih židova iz glavnog grada države. Rimski pisac Svetonije u svom djelu *život cara Klaudija* svjedoči da je glavni razlog izгона bila javna svađa radi Krista. Kršćanski pisac Orosius oko god. 400. svjedoči da je to bilo u Klaudijevoj devetoj godini vladanja, što bi bilo god. 49. Pavao se u svojim poslanicama češće poziva na razlog uzdržavanja sebe i suradnika vlastitim radom u toku prvog misionarskog nastupa u pojedinim gradovima; nije želio tražiti uzdržavanje i tako otežavati evangelizaciju. Providnosnim se pokazalo što je Pavao uz rabinsku teološku školu morao prema ondašnjim shvaćanjima židova izučiti i zanat, jer je prilikom dolaska u novi grad mogao odmah potražiti ljude svoga zanata koji su u ono doba živjeli u određenoj gradskoj četvrti. Kada je stranac dolazio u neki grad, trebao je unaprijed znati ili je mogao lagano doznati gdje može naći doseljenike iz svoje zemlje, naroda ili zanata. To je bilo sasvim prirodno, jer su to bila dva najvažnija faktora u nastajanju i identificiranju gradskih četvrti. Iz Pavlova insistiranja na vlastitom radu, a uspomena na to bila je još živa u vrijeme pisanja Djela apostolskih, možemo s pravom pretpostaviti da je njegov dodir s ljudima svoga zanata i njihovim mušterijama

omogućavao prve dodire u dotičnom gradu uopće. S pravom se smatra da je sama radionica mogla biti mjesto velikog dijela Pavlova misionarskog propovijedanja i poučavanja.

Pod kraj Pavlova djelovanja u Korintu Akvila i Priscila pošli su zajedno s njime do Efeza. Oni su tamo ostali, a on je produžio u Palestinu (Dj 18, 18-22). Između Pavlova drugog i trećeg putovanja u Efezu su novodoseljenog Aleksandrija Apolona poblizje uputili u Put Gospodnji, nakon čega je on mogao poći na misijski rad u Grčku. Pavao je za vrijeme trećeg misijskog putovanja boravio u Efezu tri godine te odatle slao svoje izaslanike i pisma zajednicama koje je osnovao. U 1 Kor 16, 19 - koju je pisao iz Efeza oko god. 57. - kaže:

"Pozdravljaju vas mnogo u Gospodinu Akvila i Priska zajedno s Crkvom u njihovu domu."

To znači da su poslovni kršćanski par Akvila i Priscila u novom mjestu boravka svoj dom stavili zajednici u Efezu na raspolaganje za liturgijske sastanke te da su bili od velike koristili samom Pavlu. Najljepši kompliment izrekao im je Pavao na početku Rim 16, poglavlja u kojemu pozdravlja 25 osoba u rimskoj zajednici:

"Pozdravite Prisku i Akvilu, suradnike moje u Kristu Isusu. Oni su za moj život podmjestili svoj vrat; zahvaljujem im ne samo ja nego i sve Crkve pogana. Pozdravite i Crkvu u njihovoj kući" (Rim 16, 3-4).

U ovom kratkom tekstu uočavamo najprije da ovog puta žena stoji na prvom mjestu. To znači da je nakon njihova povratka u središte vlastite zanatske radnje u Rimu Priska nadmašila muža u služenju svetima. Pavao je morao dobivati vijesti o njima preko trgovačkih i vojničkih putnika, makar pošta nije postojala kao javna ustanova. Naziva ih suradnicima, *synergoi* u Kristu Isusu. Tim izrazom zove sebe i sve misionare, u 1 Kor 3, 9 te u 2 Kor 1, 24 kaže da su on i misionari suradnici milosti u prilog vjernicima. Iako nisu putovali s njima u smislu stalnog propovijedanja, Pavao njihove zasluge za evangelizaciju nazivom *synergos* izjednačuje sa zaslugama misionara. Također iz njihova preseljenja u Efez pa zatim u Rim naslućujemo da su mogli *seliti upravo radi Pavla*: da mu svojim radom i poznanstvima omogućuju plodno djelovanje u vrijeme trogodišnje misije u Efezu te u vrijeme planiranog preseljenja na Zapad preko Rima. Da Pavao nije prema njima postupao s poštovanjem, ne bi ih nikakvim

prijetnjama mogao prisiliti na uslužnost.

Korinćani - Prema Dj 18 Pavao je dobio zabranu nastupanja u korintskoj sinagogi pa je pošao u susjednu kuću bogobojažnog pogani- na Ticija Justa. Ipak je nadstojnik sinagoge Krisp prihvatio kršćanstvo i zato izgubio dotadašnju službu. Nadstojnik Sostena tokom vremena se također opredijelio za vjeru koju je propovijedao Taržanin Pavao. Nakon neuspjela pokušaja suđenja pred Galionom židovi Korinta izmlatili su Sostena a da Galion nije intervenirao. Kad je u 1 Kor želio ispraviti neke zloporabe, Pavao kaže da su mu Klojini ukućani javili kako u korintskoj zajednici ima nereda: podijeljenost na stranke, parničenje, slučaj rodooskrvrnuća. Kloja je morala biti neka istaknuta kršćanka u Korintu, a njezini ukućani mogli su biti kršteni robovi koji su lađom došli u Efez te dok su čekali utovar nove robe pohodili Pavla i izvijestili ga o stanju u zajednici. Kako se poslanica trebala čitati na liturgiji, izvještaj je morao biti vjerodostojan, jer Pavao nije smio reagirati na tračeve. U 1 Kor Pavao među pašiljateljima poslanice spominje i "brata Sostena". Ta je bivši predstojnik korintske sinagoge koji se ne samo obratio nego i postao Pavlov stalni suradnik, a Korinćani ga poznavali i poštivali. U pobijanju podjela na partije Pavao se odriče svoje grupe i kaže da nitko nije na njegovo ime kršten niti je on za njih razapet. U tom kontekstu spominje da je krstio Krispa, Gaja i Stefanin dom. Na kraju ove poslanice kaže da su mu Stefanas, Fortunat i Ahajik donijeli pismo s njihovim pitanjima te umirili duh njegov i korintskih vjernika. Za Stefanin dom kaže da su "prvina Ahaje", što znači među prvim obraćenicima u Korintu, te "da se posvetiše posluživanju svetih." Apostol traži da vjernici takve cijene te da se pokoravaju takvima i "svakomu tko surađuje i trudi se" (1 Kor 16, 15-18). Nismo sigurni da li je Stefanas spadao u starješine koji su zbornu vodili korintsku zajednicu nakon Pavlova odlaska, ali je sigurno da njegovi ukućani nisu spadali među starješine zajednice. Pavao ipak traži da ih vjernici cijene i da im se pokoravaju zato što surađuju i trude se. Ovdje su upotrebljeni glagoli *synergeō* i *kopiaō* koje inače Pavao upotrebljava za svoj evangelizatorski rad. Stefanini ukućani posvetili su se posluživanju svetih pa Apostol svejedno njihov rad naziva istim izrazom kojim označuje svoj rad oko izravnog pr-

oklamiranja spasenja u Kristu. Njihovo služenje je karitativna briga za vjernike u Korintu i prikupljanje priloga za svete u Jeruzalemu. Oni su zajedno s Titom, kojega je Pavao poslao u Makedoniju i Ahaju da organizira kolektu za jeruzalemske kršćane, postali promotori karitativne brige za članove kršćanske zajednice.

Korint je bio grad na tri kilometra širokoj prevlaci Peloponeskog poluotoka. Roba je dolazila iz Italije u zapadnu luku Lehaj, zatim se prenosila kopnom u istočnu luku Kenhreju i odatle dalje razvozila lađama po Maloj Aziji. Imamo podatak da je u Kenhreji, također postojala u Pavlovo doba organizirana kršćanska zajednica. U Rim 16, 1-2 stoji:

“Preporučujem vam Febu, sestru našu, poslužiteljicu Crkve u Kenhreji: primite je u Gospodinu kako dolikuje svetima i priskočite joj u pomoć u svemu što od vas ustreba, jer je i ona bila zaštitnicom mnogima i meni samomu.”

Feba je nosila Pavlovu poslanicu Rimljanima, iz čega vidimo da je ova poslanica pisana iz Korinta g. 58. u zimu ili rano proljeće. Febu Pavao zove poslužiteljicom, zapravo đakonom Crkve u Kenhreji. Upotrebljava grčki izraz *diakonos*, a ta je u pastoralnim poslanicama službeni naziv za jednu od triju grupa starješina u prvoj Crkvi (episkopi, prezbiteri, đakoni). Vjerojatno u Korintu god. 58. još nije postojala đakonska služba u smislu pastoralnih poslanica, ali je oznakom *diakonos* za Febu Pavao svakako htio reći da ona obavlja ustaljenu i priznatu funkciju u zajednici, koja se po svoj prilici sastojala od dvorenja bolesnih te zbrinjavanja siromašnih. Uz Stefanine ukućane ona je morala pripadati stalnom timu mjesnih vjernika koji su znali da Crkva potpuno živi svoju vjeru tek onda ako u njoj postoji aktivna ljubav prema bližnjima. Pavao zove Febu “sestrom našom”, to znači sestrom u vjeri i služenju, potpunom kršćankom. On moli da Rimljani prime Febu u Gospodinu, kako dolikuje svetima. To je njegova preporuka i svjedočanstvo za nju koja u tuđem gradu treba gostoprinstvo dobrih ljudi. Zaslužuje pomoć zato što je bila “zaštitnica” mnogih i samog Pavla. Ovo pretpostavlja da je bila imućna i ugledna građanka koja je svojim imanjenjem i interventima štitila kršćane svoga grada i misionare u provinciji Ahaji. Bez njezine suradnje misijsko bi djelovanje bilo još teže. Čudno je što bibličari i površni čitaoci Pavlovih poslanica, koji Apostola na brzinu

proglašavaju ženomrscem, ovo previdaju.

Filipijanke - U Dj 16 Luka je zabilježio da je prva Pavlova misijska postaja u Evropi bila u Filipima, gradu isluženih rimskih veterana koji su svome gradu davali strogu upravu. Kako je kolonija židova u njemu bila malena, nisu imali sinagoge. Prve subote Pavao je izašao na rijeku gdje su se židovi sabirali na molitvu i propovijedao da je Isus Krist i Gospodin. Među slušateljima je bila i Lidija, trgovkinja iz Tijatire, koja je bila Grkinja ali je pristupila grupi *theofoboumenoi* - tj. bogobojaznih pogana koji su simpatizirali židovsku monoteističku religiju i visok moral. Ona je povjerovala, krstila se i misionarima dala na raspolaganje svoju kuću u toku njihova boravka u Filipima. čini se da su među prvim krštenicima u Filipima bile još neke utjecajne žene.

Poslije, kad je Pavao pošao u Solun i Korint, Filipijanci su mu slali pomoć i on ju je primao znajući da je njihova nakana čista i da evangelizacija od toga neće trpjeti (usp. Fil 4, 16). Dok je bio u zatvoru u Efezu, poslali su mu po Epafroditu pomoć i on im u Fil zahvaljuje što na njega misle, iako zna oskudijevati i obilovati. On ih opominje

“Stoga, braćo moja, ljubljena i željkovana, radosti moja i vijenče moj, tako čvrsto stojte u Gospodinu. Evodiju zaklinjem i Sintihu zaklinjem da budu složne u Gospodinu. Da, molim i tebe čestiti družo, pomaži im, jer su se u Evandjelju borile sa mnom, zajedno s Klementom i ostalim mojim suradnicima, kojih su imena u knjizi života” (4, 1-4).

Evodija i Sintiha bile su istaknute pripadnice prve generacije obraćenih. Pavao im odaje priznanje da su se zajedno s njime borile u Evandjelju. Upotrebljava aorist glagola *synathleô* koji označuje atletske napore, borbu poduzetu za postizanje cilja. Kod Grka i Rimljana Pavlova vremena taj glagol značio je zajedno se zalagati, boriti se skupa protiv zajedničkog neprijatelja, naprezati se zajedno. U Fil 1, 27 zove Apostol ovim istim glagolom sve vjernike u Filipima da se jednodušno bore za evandeosku vjeru. Ove dvije žene Pavao izravnava s ostalim svojim suradnicima kojih su imena u knjizi života. Aorist *synêthlêsan* označava prošlu dogođenu radnju i zasluge koje ostaju, unatoč činjenici da su Evodija i Sintiha u trenutku kad Pavao piše ovu poslanicu posvađene i njihova posvađenost škodi cijeloj mjesnoj Crkvi. Svoga suradnika kojega zove vjernim drugom moli da im pomaže (“si-

zig" bi moglo biti i osobno ime Sizig, jer *syzigos* znači prvenstveno "suujarmljenik", pa odatle bračni drug, suradnik, ali i vlastito ime). Imperativ prezenta u grčkom naređuje nastavak radnje. Prema tome, Sizig se već angažirao i Apostol traži neka nastavi predviđajući da do pomirenja neće doći preko noći. Ovdje vidimo kako Apostol ne otpisuje zasluge ovih suradnika, makar imaju mana. Iz toga zaključujemo da je znao surađivati s ljudima kakvi jesu, ne čekajući da se prije promijene i poprave. Znao je u njima dobre kvalitete primijetiti i razvijati s nadom da će mane polako odumirati.

Istaknuti vjernici u rimskoj zajednici krštenih - Već smo spominjali da u Rim 16 Pavao pozdravlja, osim već poznatih Priscile i Akvile, još 24 osobe kao istaknute i aktivne pripadnike te crkvene zajednice. Među egzegitama se živo raspravlja, da li je izvorno ovo poglavlje spadalo u Rim, jer Pavao nije osnovao rimsku zajednicu pa prema tome ne bi poznavao osobno njezine članove. Zato neki iznose hipotezu da je ovo poglavlje bilo prilijepljeno uz kopiju Rim poslanu Efežanima. Međutim, svi sačuvani rukopisi imaju ga ovdje. Smatram da je upravo suradnjom s Akvilom i Priscilom u Korintu i Efezu Pavao doznao za imena aktivnih vjernika u Rimu, a također i iz drugih izvještaja, jer je trgovački saobraćaj s Rimom bio čest iz svih većih gradova rimskog carstva. Upravo zato što se spremio da preko Rima pređe na evangelizaciju Zapada, Pavao se morao zanimati za pojedince u rimskoj zajednici, kako bi se mogao na njih oslanjati u svom budućem radu. Iz ovih "litanija pozdrava" upozoravam na neke odlike pozdravljenih. U r. 6 pozdravlja Mariju koja se mnogo trudila za Rimljane. Glagol je opet *kopiaô* koji Pavao u 1 Kor 15, 10 upotrebljava da pokaže kako se trudio u evangelizaciji više od drugih propovjednika. U r. 9 pozdravlja Urbana kao svoga suradnika u Kristu. Apela naziva "prokušanim u Kristu" (r. 10). Pridjev *dokimos*, koji je ovdje upotrijebljen, označuje osobu koja je provjerena i nađena dostojnom povjerenja, pouzdana, čestita, ugledna. Očito se radi o dugim godinama ustrajnog kršćanskog svjedočenja u zajednici. U r. 12 pozdravlja Trifenu i Trifozu. One su kršćanke "koje se trude u Gospodinu". Akuzativ participa aorista ž. roda *kopiasas* ima ovdje ingresivno značenje: pozdravi one koje su se počele truditi i još uvijek se trude. On ovdje ima ulogu imenice. Rupčić iz 1967. imao je ovdje "koje se trude u Gos-

podinu", a 1996. i 2000. ima "trudbenice u Gospodinu". Persidu pozdravlja Apostol kao onu "koja se mnogo trudila (*ekopiasen* - indikativ aorista!) u Gospodinu". Prve dvije su otpočele službu zalaganja za braću i sestre, posljednja je na kraju svoga služenja, vjerojatno nemoćna starica. U ovim pozdravima očituje se Pavlova odluka da uoči ljude sposobne za služenje zajedničkom dobru, da im dadne podršku u njihovu zalaganju i priznaje njihove trajne zasluge.

Iz Pavlovi poslanica i Djela apostolskih vidimo da su ovom apostolu pogana pomagali kršteni muškarci i žene u gradovima gdje je on zasadio evanđelje, oformio zajednice krštenih i pratio vjerničko djelovanje tih zajednica. Najistaknutiji su bračni par Akvila i Priscila koji su mu u Korintu kroz 18 mjeseci davali mogućnost zaradivanja u vlastitom obiteljskom poduzeću i pružali podršku i evangeliziranju stanovnika toga grčkog grada s mnoštvom doseljenika. Oni su ga pratili po završetku drugog misijskog putovanja u Efez i tamo ostali da mu budu na uslugu tokom trećeg misijskog putovanja kada je Pavao ostao u tom kulturnom središtu Male Azije tri godine. Zatim su se vratili u Rim odakle ih je god. 49. car Klaudije bio istjerao kao ugledne židove zajedno s drugim židovskim prvacima u glavnom gradu carstva, nadajući se da će time prestati nemiri povodom rasprava o u Kristu. U Korintu, Filipima i Rimu živjeli su istaknuti građani i članovi kršćanske zajednice čije sposobnosti su Pavlu dobro došle za učvršćivanje mladih zajednica. Svi ovi muškarci i žene rado su se odazvali Pavlovu pozivu te svoje sposobnosti i materijalna dobra stavljali na uslugu kršćanskoj braći i sestrama. Bila su to prva pastoralna vijeća u Crkvi. Kao odgovorni i zreli vjernici ovi Pavlovi suradnici nisu išli za vlastitim probitkom nego su ponizno i hrabro služili istinskom dobru zajednice kršćana.

Potrebno je još jednom istaknuti dragocjenu ulogu Lidije u Filipima te Akvile i Priscile u Korintu, Efezu i Rimu koji su davali svoju kuću na raspolaganje za liturgijsko okupljanje zajednice. Tu je i Korinćanka Feba koja je imala važnu ulogu u svom rodnom gradu i poslužila kao nositeljica Poslanice Rimljanima. Pavao joj daje časni naziv "sestra naša koja je bila zaštitnicom meni i mnogima" (Rim 16,2). Bilo je to vrijeme kada kršćanstvo kao nova religija još nije imalo vlastitih sakralnih građevina pa su se na tjedni spomen Isusove smrti i uskrsnuća - na euharistiju - kršt-

enici sabirali u prostranijoj kući jednoga od njih.

3. Pavlovi suradnici u evangeliziranju različitih naroda

Iz česte upotrebe glagola "suradivati" te imenice "suradnik", zatim "truditi se, skupa se boriti" vidimo da je Pavao suradnik bio i suradnike prihvaćao u djelu evangelizacije.

U 1 Kor 3, 5-15, on je ponosan što je prvi zasadio evanđelje u Korintu te Apolon kasnije zalio. Ali nije važan onaj koji sadi ni onaj koji zalijeva nego Bog koji daje rasti!

Tko sadi i tko zalijeva, jedno su; a svaki će po svome trudu primiti plaću. "Jer Božji smo suradnici: Božja ste njiva, Božja građevina" (1 Kor 3, 8-9).

On se osjećao pozvanim i poslanim na misionarsko djelovanje među poganima. U odazivu Grka na vjeru vidio je autentičnost svoga zvanja, ali je ostao skroman te u isto vrijeme ponosan što smije biti Božji suradnik. Ovo Pavao ističe u kontekstu odbacivanja kulta ličnosti prema misionarima, jer bez Božjeg blagoslova rad bi misionara bio bezuspješan. Oni su samo Božji suradnici! Međutim, kad na rang suradnika diže i one koji nisu putujući propovjednici, čak krhke i nepriznate ženske osobe, onda hoće reći da evangelizacija rađa kršćanske zajednice koje ne mogu živjeti punim vjerničkim životom bez zalaganja svih svojih pripadnika. Zato je suradnja granica i vrhunski domet vjerničkog djelovanja. U Drugoj Korinćanima Pavao na početku iznosi kako su njega i suradnike u Efezu snašle nepredvidive nevolje tako da su očajavali za život (1, 8). Zahvaljuje Bogu koji jedini tješi trajno i kvalitetno te objašnjava da je razlog zašto nije došao, a obećao, to što se ne osjeća gospodarom njihove vjere:

Nismo gospodari vaše vjere, nego suradnici vaše radosti. Ta u vjeri ste postojani (2 Kor 1, 24).

Oni koji ga optužuju za nedosljednost u izvršavanju najavljenog pohoda nemaju pravo, jer ih je htio poštediti od ukora i čekati prikladniji trenutak. Kad kaže da nije gospodar njihove vjere, želi ih pozvati na vjerničku odraslost i zdravu samostalnost. On ne želi biti tiranin u zajednici nego duhovni otac i koordinator zajedničkih pothvata. Zajedno s ostalim misionarima on se osjeća suradnikom vjerničke radosti. S njima dijeli životnu radost radi uključenosti u spasenje dostupno po Kristu te

zove vjernike da budu radosni, unatoč tjeskobama života.

U ovom kontekstu značajan je odlomak Fil 1, 12-26. Neki vjernici mjesta gdje Pavao u zatvoru čeka neizvjesni ishod parnice ne odobravaju Pavlov način držanja u zatvoru i evangeliziranja. Oni marljivo dalje evangeliziraju da pokažu Pavlu kako i bez njega Božja stvar može ići dalje:

Oni ipak Krista navješćuju iz suparništva, zakulisno - misleći da će tako otežati nevolju mojih okova. Pa što onda? Samo se na svaki način, bilo himbeno bilo istinito, Krist navješćuje. I tome se radujem i radovat ću se (Fil 1, 17-18).

Pavao nije trpio od toga da mu se svi moraju diviti i odobravati svaki njegov potez. Nije izgonio iz tima najužih suradnika niti iz mjesnih Crkava one koji su mu išli na živce.

Zaključak

Iz Pavlove suradnje s laicima otkrivamo najprije da je Crkva zajednica vjernika koji prihvaćaju darovano opravdanje u Kristu, krsnom vjeron povezuju se s Kristom ali i jedni s drugima. Pavao se nije ponašao kao da je on jedini mjesna ili opća Crkva. Znao je zato suradnik biti i suradnike prikupljati, oduševljavati ih i podržavati u služenju evangelizaciji i već okupljenoj zajednici vjernika. Pavao je suradivao radi evangelizacije novih katekumena i izgrađivanja vjere krštenika. Nije se zaustavio na već osnovanim Crkvama nego je nastavljao misijski djelovati i tražio da zajednice uz intenzivan vjerski život u svom mjestu pridonose djelu evangelizacije. Ovu dimenziju crkvenih trebali bi i mi stalno imati na umu. Crkva može pravo hraniti svoje pripadnike riječju Božjom i sakramentima, ako misli na one koji još nisu za stolom Gospodnjim ili su ohladili u prakticiranju svoje vjere. Pristajući na suradnju i prihvaćajući suradnike Pavao je pokazao da zajednica krštenih u pojedinom mjestu živi punim životom, ako se svi zalažu za djelo spasenja. On je to činio i drugima omogućavao. Na to zove i nas. Svjesni smo da svoju ljudsku i vjerničku zadaću ne možemo obavljati sami. Nitko od nas ne zna sve i ne može sve. Trebamo jedni druge u obitelji, na poslu, u široj zajednici. Zato biskup i župnici očekuju od vjernika laika suradnju u vođenju i služenju biskupijske zajednice i župnih zajednica.

Dr. Mato Zovkić

**Vrhbosansko
bogoslovno
sjemenište**

Josipa Stadlera 5
71 000 SARAJEVO
BOSNA I HERCEGOVINA
tel./fax: +387 33 53 45 94
e-mail: rektor@vbs.ba

Nr. 53./2009.

**Prečasni
Nadbiskupski ordinarijat Vrhbosanski
Kaptol 7
BiH – 71000 Sarajevo**

Predmet: Potvrda podjeljivanje službi ČITAČA i AKOLITA

Prečasni Naslove!

Ovim izvješćujem prečasni Naslov da je prigodom susreta roditelja i župnika naših bogoslova, 4. travnja 2009., **Vrhbosanski nadbiskup Vinko kardinal Puljić**, u sjemenišnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda, podijelio službu ČITAČA sljedećim bogoslovima:

- **Iz Vrhbosanske nadbiskupije**
  - Siniši JOZIĆU, 4. god.
  - Ivici KUSTURI, 4. god.
  - Iliji MARKOVIĆU, 4. god.
  - Ivanu RAKI, 4. god.
  - Tomislavu SOLDI, 4. god.

Također je istog dana Kardinal podijelio službu AKOLITA sljedećim bogoslovima:

- **Iz Vrhbosanske nadbiskupije**
  - Đuri ARLOVIĆU, apsolvant
  - Mariju LAKIĆU, 5. god.
  - Želimiru TOMAŠEVIĆU, 5. god.

Molimo da navedene kandidate unesete u službenu knjigu kandidata i službi.

Bogoslovima kojima su podijeljene službe ČITAČA i AKOLITA čestitamo i želimo Božji blagoslov nas daljnjem putu prema svećeništvu.

Uz srdačan pozdrav!

Sarajevo, 15. svibnja 2009.

Niko Ikić
Niko Ikić, rektor VBS-a

**Vrhbosansko
bogoslavno
sjemenište**

Josipa Stadlera 5
71 000 SARAJEVO
BOSNA I HERCEGOVINA
tel./fax: +387 33 53 45 94
e-mail: rektor@vbs.ba

BILJEŽIMO

Nr. 52./2009.

**Prečasni
Nadbiskupski ordinarijat Vrhbosanski
Kaptol 7
BiH – 71000 Sarajevo**

Predmet: Potvrda primljene kandidature

Prečasni Naslove!

Ovim izvješćujem prečasni Naslov da je na patron naše kuće, tj. na blagdan Blagovijesti, 25. ožujka 2009., Vrhbosanski nadbiskup Vinko kardinal Puljić, u sjemenišnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda, primio među kandidate za đakonat i prezbiterat sljedeće bogoslove:

- **Za Vrhbosansku nadbiskupiju**
  - Miodraga BRKANA, 3. god.
  - Josipa BUDIMIRA, 3. god.
  - Ivana KARAČU, 3. god.
  - Petra KLARIĆA, 3. god.
  - Josipa IVKIĆA, 4. god.
  - Dalibora JURANOVIĆA, 4. god.
- **Za Banjalučku biskupiju**
  - Zlatka MATČA, 3. god.
  - Antu VIDOVIĆA, 3. god.

Ovim nadalje potvrđujem da je 14. Svibnja 2009., u sjemenišnoj kapelici, generalni vikar vrhbosanske nadbiskupije, preč Luka Tunjić, kao Nadbiskup delegat, primio među kandidate za đakonat i prezbiterat

- **Vrhbosanske nadbiskupije**
  - Damjana SOLDU, 4. god.

Molimo da navedene primljene kandidate unesete u službenu knjigu kandidata i službi.

Primljenim kandidatima čestitamo i želimo Božji blagoslov nas daljnjem putu prema svećeništvu.

Uz srdačan pozdrav!

Sarajevo, 15. svibnja 2009.

Vinko Puljić
Vinko Ikić, rektor VBS-a

Papa proglasio petero novih svetaca

**Među novim svecima jedan potječe iz Portugala, a četvorica iz Italije
Vatikan, 27. travanj 2009.**

Papa Benedikt XVI. je jučer proglasio petero novih svetaca što je privuklo u Rim veliki broj hodočasnika, posebno iz Portugala i Italije odakle potječu novi sveci. Tom je događaju bio posvećen i njegov nedjeljni nagovor na kraju mise prije molitve Kraljice neba.

Među novim svecima jedan potječe iz Portugala, a četvorica iz Italije. Alvares Pereira bio je general u bici kod Atoleirosa kojom je Portugal postigao neovisnost. God. 1422. Pereira je ostao udovac. Nakon vjenčanja svoje jedine žive kćerke za kraljeva sina, ušao je u samostan karmelićana kao jednostavan brat laik i uzео ime Nuno di Santa Maria. U 14. stoljeću živio i opat Bernardo Tolomei koji je nakon uspješne vojne službe utemeljio Kongregaciju svete Marije od Maslinske gore Reda sv. Benedikta. Veliki borac, ali na socijalnom području, bio je i treći novi svetac, svećenik iz talijanskog grada Brescie Arcangelo Tardini, koji se u duhu enciklike pape Lava XIII "Rerum novarum" trudio oko provođenja crkvenog socijalnog nauka, braneći posebno prava mladih radnica. Za njih je 1900. osnovao Družbu sestara radni-

ca Svete nazaretske kuće i prvo "Radničko društvo za uzajamnu pomoć". Sestra Geltrude Comesoli, utemeljiteljica Instituta sestara sakramentalki, bila je mističarka, a živjela je krajem 19. stoljeća. U Italiji je vrlo poznata i plemikinja Caterina Volpicelli, koja se krajem 19. stoljeća posebno brinula za siromahe, a napose za napuštene mlade u Napulju. Bila je utemeljiteljica Družbe službenica Presvetog Srca.

Papa je izrazio nadu da će taj znak svetosti ojačan Pavlom godinom pomoći svima da s više radosti i jačim poletom žure prema konačnom cilju, a to je Božja nagrada, koja nas poziva da je primimo na nebu u Isusu Kristu. Papa Ratzinger je upozorio nazočne i na važnost obilježavanja Dana Katoličkog sveučilišta Presvetog Srca prigodom 50. obljetnice smrti njegova utemeljitelja o. Agostina Gemellia. Hodočasnike iz Poljske, gdje je danas započelo pod zaštitom Ivana Pavla II. prvo obilježanje Biblijskog tjedna, potaknuo je na dublje čitanje Svetog Pisma.

(kta/ika)

Papa otvorio svećeničku godinu

**U svojoj homiliji Papa je pozvao oko 400.000 katoličkih svećenika koji djeluju u raznim krajevima svijeta da obavljaju svoju svećeničku službu velikodušno i predano, ali i bogobojazno
Vatikan, 20. lipanj 2009.**

Svečanom prvom Večernjom svetkovine Presvetog Srca Isusova u bazilici sv. Petra u Vatikanu papa Benedikt XVI. otvorio je 19. lipnja Svećeničku godinu. U svojoj homiliji Papa je pozvao oko 400.000 katoličkih svećenika koji djeluju u raznim krajevima svijeta da obavljaju svoju svećeničku službu velikodušno i predano, ali i bogobojazno. Treba voditi računa da svojim ponašanjem, nehajem ili krivnjom ne nanesimo štetu povjerenim nam dušama, rekao je Papa i podsjetio svećenike kako su Crkvi potrebni sveti svećenici, službenici koji će po-

magati vjernicima da iskuse ljubav milosrdnog Gospodina i koji će biti njegovi uvjereni svjedoci. "Na to na pozivaju svećenička obećanja, koja smo dali prigodom našeg ređenja i koje obnavljamo svake godine na Veliki četvrtak. čak i naši nedostaci, naša ograničenja i slabosti moraju nas voditi Presvetom Srcu Isusovu", rekao je papa Ratzinger, dodavši kako i kada grijeshimo, promatrajući Krista, moramo se kajati za svoje grijehе kako bi nas On doveo k Ocu. To vrijedi posebice za službenike Božje.

"Ništa ne tišti toliko Crkvu, Tijelo Kristovo,

koliko grijesi njezinih pastira, posebno onih koji se pretvaraju u otmičare ovaca, zavodeći ih svojim privatnim naukom ili vežući ih zamkama grijeha i smrti", rekao je Papa. Benedikt XVI. se osjeća dužnim štiti Crkvu od zastaranjivanja vjere kao i djecu koju su crkveni ljudi povrijedili zbog toga je već na početku svog pontifikata odlučio da Crkva ne može imati nikakve snošljivosti prema svećenima i redovnicima koji seksualno zlostavljaju djecu. "I za nas vrijedi poziv na obraćenje i traženje pomoći u Božjem milosrđu", rekao je Papa i primij-

etio kako se svi crkveni ljudi s poniznošću i neustrajnom molitvom moraju obraćati Presvetom Srcu Isusovu. Papa je svećenicima kao primjer dao sv. Mariju Ivana Vianneya, čije su relikvije bile toga dana izložene u bazilici sv. Petra. Za uspješnog službenika Božjeg sigurno je potreban studij s posebnim i trajnim pastoralnim odgojem, ali još više je potrebna "znanost ljubavi", koju čovjek prima u prisnom zajedništvu s Kristom.

(kta/ika)

BILJEŽIMO

Vlč. Mario Bernadić - novi doktor teologije

*Doktorsku tezu obranio je na sveučilištu Leopold-Franzens u Innsbrucku
Innsbruck, 2. svibanj 2009.*

Vrhbosanski svećenik vlč. Mario Bernadić obranio je 28. travnja na sveučilištu Leopold-Franzens u Innsbrucku svoju doktorsku tezu i stekao naslov doktora teologije. Dr. Bernadić rođen je 29. siječnja, 1975. god. u Sarajevu gdje je završio osnovno i srednjoškolsko obrazovanje. Kao svećenički kandidat Vrhbosanske nadbiskupije završava filozofsko-teološki studij 2001. god. u Sarajevu. Iste godine na Petrovo u sarajevskoj katedrali je zaređen za svećenika. Poslije toga obnaša dužnost župnog vikara u Žepču, Novom Travniku i Sarajevu. Godine 2004., odlukom vrhbosanskog nadbiskupa Vinka kardinal Puljića, poslan je na post-diplom-

ski studij katoličke teologije u Innsbruck (Austrija). U okviru instituta za sistematsku teologiju pri Leopold - Franzens sveučilištu, specijalizira na području dogmatske teologije pod vodstvom dr. Jozefa Niewiadomskog. Svoju doktorsku tezu pod nazivom "Promjena u sudu. Transformacija sudske misli u postkoncilskoj katoličkoj teologiji njemačkog govornog područja" brani 28. travnja, 2009. te stječe naslov doktora teologije.

(kta)

Čestitamo!

Kardinal Puljić primio veleposlanicu BiH pri svetoj stolici

*Razgovarano je o programima Veleposlanstva Bosne i Hercegovine pri Svetoj Stolici
Sarajevo, 20. ožujak 2009.*

Danas, 20. ožujka, uzoriti Vinko kardinal Puljić, nadbiskup metropolita Vrhbosanski primio je, u prostorijama zgrade Ordinarijata, gospođu Jasnu Krivošić-Prpić, Veleposlanicu Bosne i Hercegovine pri Svetoj Stolici. Gospođa Veleposlanica razgovarala je sa uzoritim Kardinalom tražeći suglasnost i mišljenje o

programima Veleposlanstva Bosne i Hercegovine pri Svetoj Stolici koje ona kao veleposlanica želi provesti u Rimu, a ti programi imaju za cilj predstaviti državu Bosnu i Hercegovinu Svetoj Stolici i diplomaciji koja se nalazi pri Svetoj Stolici u Rimu.

(kta/j.k.)

Veliko slavlje u Lusu: Kardinal Vinko Puljić posvetio novu crkvu

Mnoštvo ljudi pjesmom i molitvom zahvaljivalo je Bogu za novu župnu crkvu sagrađenu darovima Hrvata
Lusu, 9. lipanj 2009.

U nedjelju 7. lipnja crkva u misiji Lusu je otvorena i posvećena u prisutnosti mnoštva katolika i drugih prijatelja. Višednevno slavlje je doživjelo svoj vrhunac u nedjelju na misi koja je trajala četiri i pol sata. Kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski koji je iz Sarajeva stigao sa don Tomom Kneževićem, bio je glavni posvetitelj u prisutnosti apostolskog nuncija u Zambiji i Malaviju nadbiskupa Nicola Girasolli, domaćeg biskupa Livingstona Raymonda Mpezele, desetak svećenika i dvadesetak časnih sestara koje su došle iz Livingstona i misije Sioma. Još su bili prisutni, pored domaćih vjernika, župljani pet okolnih župa koje pripadaju ovom dekanatu, neke od njih udaljene čitav dan putovanja kamionom.

Prva grupa slavljnika stigla je još u srijedu, drugi su stizali u četvrtak pred slavlje. U petak je počeo program ispunjen čitanjem određenih biblijskih odlomaka te dramatiziranjem života sv. Pavla i života sv. Josipa patrona nove crkve, a rad se odvijao po grupama. U popodnevnom satima je svaka grupa predstavljala svoje novokomponirane crkvene pjesme na lozi jeziku. Sličan program je nastavljen i u subotu.

Jutarnje mise s kardinalom

Značajan dio dana su bile jutarnje mise sa kardinalom Puljićem u staroj crkvici. Iako svi nisu u nju stali, bile su prožete emocijama i pobožnošću. Kardinal Puljić i don Tomo su to mogli dobro osjetiti te doživjeti katoličko zajedništvo. Kardinal Puljić nije u svojim nagovorima krio radost, a don Tomo je to pokazivao svojom fotografskom kamerom. Gotovo nije znao koji bi detalj prije uhvatio.

Obred posvete

Sam obred posvete crkve je bio dirljiv i upечатljiv. Ljudi su sve to pažljivo promatrali. Kardinal Puljić je u svojoj propovijedi na hrv-

atskom jeziku, a koju je don Boris Dabo prevodio na silozi, izrazio svoju radost zbog ovog događaja te je ovdašnjim vjernicima davao podršku i ohrabrenje u daljnjem širenju vjere u ovom kraju u kojem je katolička Crkva još uvijek u manjini u odnosu na razne protestantske grupe te sljedbenike tradicionalne religije.

Predstavnici kraljevskog dvora Lozi plemena

Slavlju su prisustvovali i predstavnici kraljevskog dvora iz Mwandi te su održali govor u kojem su izrazili zahvalnost za ono što je katolička Crkva učinila u Lusu te molili da im se nastavi pomagati osobito u proširenju postojeće škole. Kardinal Puljić je na to odgovorio da je čuo njihovu zamolbu i da će ju zapamtiti. Oni su naglasili da bi oni bili voljni dati još terena misiji ako treba. Kardinal, biskupi i misionar su tada dobili kraljevske lozi fesove te ih odmah stavili na glavu. Ti su fesovi znak odlikovanja.

Kardinalov pijetao

Na prikaznoj procesiji narod je donosio dosta poklona kardinalu Puljiću: tikava, kikirikija, bubanj itd. No kardinalu je bio najsimpatičniji veliki pijetao koji je došao kao poklon iz nove misije u Njoko Malomo.

Kardinal u novoj misiji

U petak prije slavlja kardinal Puljić je posjetio novu misiju Njoko Malomo koja se nalazi na drugoj strani rijeke Zambezi. Najprije je bilo potrebno autom otići tridesetak kilometara uzvodno, a tada su se ukrcali u čamac. Nakon što su prešli rijeku koja je na tom mjestu široka oko jednog kilometra, u novoj misiji kardinal Puljić se susreo s malobrojnou zajednicom. I njih je ohrabrio i dao im poruku Isusu o ljubavi kao temeljnicu kršćanskog života.

Dani provedeni s kardinalom

Na aerodromu u Livingstonu kardinala Puljića je dočekaao biskup Raymond, svećenici, časne sestre te pjevački zbor iz župe Maramba u Livingstonu. Bili su prisutni i brojni novinari te televizija Zambije. Iste večeri je u TV dnevniku bio prikazan razgovor s kardinalom.

Kardinal Puljić je odsjeo kod biskupa Raymonda, a poslije je organizirana svečana večera zajedno sa svećenicima i redovnicama grada Livingstona. U srijedu kardinal Puljić je pošao u Lusu gdje su već počeli stizati prvi gosti. Tu se već počeo osjećati onaj tipičan afrički duh pjesme i radovanja što je nastavljeno svih ostalih dana. Pjesme, plesanja i radosti nije nedostajalo. živjeti s kardinalom Puljićem svih ovih dana je bila posebna privilegija. Bez opterećujućih formalnosti kardinal je znao povesti pjesmu, nasimijavati nas vicevima te bio ugodan dio društ-

va. Poželjeli smo da nam opet dođe.

Naši iz Lusake

Prevažnu ulogu u svoj ovoj proslavi imali su domaćini iz Lusake. Božo žeravica sa suprugom Ankom i Zvonko Sanković sa suprugom Gordanom su odigrali važnu ulogu u pripremi i opskrbi svega što je trebalo za svečani ručak nakon mise posvete crkve. Njihova imena su bila javno spomenuta u crkvi jer su oni, pored ostalih, značajni prijatelji ove misije. Oni su i financijski podnijeli dobar dio tereta organizacije. Bez njih bi bilo puno teže sve uzvanike zadovoljiti. Dragan Barac je vješto izradio veliki metalni križ koji će naći svoje mjesto u blizini nove crkve. Molimo se neka osjete Božju blizinu i pomoć u životu.

(kta/lusumission.org)

BILJEŽIMO

Svećenici, redovnici i redovnice čestitali Uskrs kardinalu Puljiću

U ime svih nazočnih čestitku je uputila s. Ivanka Mihaljević

U skladu s tradicijom, nadbiskupu metropolitu vrhbosanskom kardinalu Vinku Puljiću Uskrs su prvi uživo čestitali svećenici, redovnici i redovnice grada Sarajeva na čelu s pomoćnim biskupom vrhbosanskim mons. dr. Perom Sudarom. Zbog pastoralnih i drugih obveza, oni su došli u prostorije Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog u Sarajevu na Veliku subotu 11. travnja te izmijenili čestitke sa svojim Nadbiskupom.

Nakon zajedničke uskrsne pjesme, u ime svih nazočnih čestitku je uputila provincijska predstojnica Školskih sestara franjevki Krista Kralja Bosansko-hrvatske provincije s. Ivanka Mihaljević. Napominjući kako sve nazočne povezuje zajedničko, isto poslanje - u ovom vremenu i na ovim prostorima naviještati Božju Riječi, svjedočiti Kristovo uskrsnuće i živjeti uskrsnu stvarnost, istaknula je kako su Isusovom smrću nade i očekivanja učenika i onih koji su Isusa pratili za njegova života potpuno splasnule te je ostalo mučno i teško pitanje - kako

gledati u budućnost? "I Crkva u BiH pamti mnoge Velike subote, mnoge trenutke kada pogled u budućnost nije dosezao obzore nade i kada je, ljudski misleći, bilo nedovoljno svijetla da rasvijetli put, nedovoljno povjerenja da se ulije hrabrost i probudi nada. To je ona muka, onaj križ koji u ovo vrijeme možda ponajviše pritišće već dobro izmorena leđa našega čovjeka. želimo, uzoriti gospodine Kardinale, da ovaj Uskrs bude izvor nade koja će vraćati povjerenje u život, koja će donositi život, Vama, svima nama ovdje okupljenima, našoj Crkvi u domovini i po čitavome svijetu. Vjerujemo da Bog i danas podiže ljude preko kojih djeluje, preko kojih usmjerava Crkvu i budi nadu. I sv. Pavao, čiju 2000. obljetnicu rođenja slavimo, i sv. Franjo Asiški čija nas karizma nadahnjuje već 800 godina, i mnogi drugi miljenici Božji, svjedoče da je - unatoč nepovoljnoj situaciji - nadu moguće živjeti", naglasila je s. Ivanka zaželjevši da Uskrsli bude izvor nade te odagna svaku tamu i svijetli svakom čovjeku.

BILJEŽIMO

Zahvaljujući na upućenoj čestici kardinal Puljić je kazao kako puno puta čovjek, poput žena na uskršno jutro, dođe do grobnog kamena koji ne može odvaliti što ga ispunja tjeskobnim pitanjima. "Toliko puta se nadvije tama nad našu budućnost, a uzrok mraka je ponekad u našoj sebičnosti a ponekad je uzrokuju druge osobe. Gdje naći odgovor? Puno puta odgovor tražimo u okrivljivanju, optuživanju ili napadanju drugih. Stojeći pred tajnom muke, smrti i uskrsnuća, nalazimo jedini pravi odgovor koji daje svjetlo, a to je Isus. Krist odvaljuje kamen s groba, silazi u tamu našega života te nas oslobađa i daje nam svjetlo. Isus je središte naše vjere, našeg osobnog

identiteta i naše crkvenost, našeg prosuđivanja, odlučivanja i našeg žrtvovanja", istaknuo je kardinal Puljić zaželjevši da uskrsli Krist bude središte, uporište i ishodište svih zajedničkih susreta, suradnje, traženja i ostvarivanja Božje volje. "Zahvaljujem svima koji se nesebično daju i daruju kroz žrtvu i ljubav u ovoj mjesnoj i za ovu mjesnu Crkvu. Zahvaljujem svima koji svojim slabim ali velikodušnim snagama izgaraju izgrađujući zajedništvo te svaku dušu smatraju vrijednim izgaranja za postignuće spasenja", kazao je kardinal Puljić zaželjevši sretan, radostan i blagoslovljen Uskrs.

(kta)

Sabor svećenika Vrhbosanske nadbiskupije

Na XV. Saboru Prezbitarija Vrhbosanske nadbiskupije sudjelovao je 164 svećenika koji djeluju u Vrhbosanskoj mjesnoj Crkvi

Dana 22. travnja u zgradi Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa u Sarajevu održan je XV. Sabor Prezbitarija Vrhbosanske nadbiskupije na kojem je sudjelovao velik broj svećenika, dijecezanskih i redovničkih, koji djeluju u Vrhbosanskoj mjesnoj Crkvi kao i pomoćni biskup vrhbosanski mons. dr. Pero Sudar. Nakon zajedničke molitve, riječi dobrodošlice i pozdrava uputio je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić. Zahvalio je predstavnicima tvrtke Straesser-Stuttgart koja je darovala ozvučenje za dvoranu Pavla VI. u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu.

Napominjući kako ne želi nabrajati sve ono što su svećenici svojom marljivošću ugradili u život i pastoral mjesne Crkve, kardinal Puljić je spomenuo neke važnije susrete: godišnji susret župnika po dekanatima u Ordinarijatu, dekanatske korone te susret prigodom Mise posvete ulja i obnove svećeničkih obećanja. Podsjetio je na iznimno važan odgojiteljski i intelektualni rad na polju odgoja i obrazovanja svećeničkih kandidata u bogoslovnim i malim sjemeništima. Istaknuo je važnost djelovanja na razini pastoral mladih, medijske djelatnosti, karitativnog djelovanja, vojnog dušobrižništva, misijske animacije, duhovnih obnova, katehetskog djelovanja, katoličkog školstva,

liturgijskog pjevanja itd. Naglasio je i neka važna hodočašća od ministrantskog zborovanja, hodočašća Gospi Olovskoj te hodočašća mladih u Komušinu kao i hodočašća na Mariju Bistricu i na Bobovac. Ukratko se osvrnuo i na djelovanje institucija i vijeća Vrhbosanske nadbiskupije. Pozvao je svećenike da stvarju i gaje pozitivno ozračje i poštivanje osobe.

Dr. fra Ivan Dugandžić, autor više knjiga s egzegetskom i biblijsko-teološkom tematikom, održao je predavanje pod nazivom: "U Franjinoj jednostavnosti doživjeti Pavla", a u povodu osamstote obljetnice utemeljenja franjevačkog reda i godine koju je Crkva posvetila sv. Pavlu. "Današnjoj Crkvi potrebno je i jedno i drugo: Pavlov žar i zanos u naviještanju evanđelja, ali i Franjina jednostavnost i otvorenost u slušanju evanđelja, kako bi se shvatila i prihvatila njegova poruka...Danas, kad u Crkvi vlada prava inflacija riječi bez stvarnoga pokrića u životu, ništa nije potrebnije od Pavlova i Franjina iskustva koje rađa nesebičnom predanošću u službi evanđelja i trajnom otvorenosti i poslušnošću duhu. Budući da smo kroz protekle tri godine često govorili o Franji, naglasak ovog razmatranja bit će na Pavlovoj godini. Jer da nije bilo Pavla, ne bi bilo ni Franje, ni nas danas ovdje okupljenih. Uvjeren

sam da najviše duhovne koristi od te Pavlove godine možemo imati ako se u Franjinoj jednostavnosti i malenosti suočimo s likom velikog Apostola i njegovom riječi, tražeći u njegovim poslanicama odgovore na goruća pitanja današnje Crkve i suvremenog svijeta", kazao je dr. Dugandžić. Ističući kako je godinom sv. Pavla Crkva željela počastiti sv. Pavla apostola ko jednu od najvećih i najznačajnijih pojava u svojoj povijesti, dr. Dugandžić je zapitao, hoće li se Crkva svim tim samo nakratko sjetiti sv. Pavla ili će doista pokušati vratiti zaboravljenog Apostola u središte svoga života? U daljnjem izlaganju nastojao je proniknuti u

tajnu nevidenog žara apostola Pavla te o njemu progovorio kao navjestitelju riječi i svjedoku životom, a osvrnuo se i na njegove poslanice kao ponovnom navještaju. Nakon izlaganja slušatelji su imali prigodu postavljati pitanja i sudjelovati u diskusiji.

Svećenici su dobili i pisana izvješća o projektima i troškovima Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije, uplatama u fond za gradnju novih crkava, prikupljenim kolektama, djelovanju Katehetskog ureda Vrhbosanske nadbiskupije te dušobrižništvu vojske, redarstvenika i zatvorenika u Vrhbosanskoj nadbiskupiji.

(kta)

BILJEŽIMO

Izabrana nova uprava Franjevačke provincije Bosne Srebrene

Utorak, 05. 05. 2009.

Trećeg dana Kapitula Franjevačke provincije Bosne Srebrene, koji se održava u Sarajevu u kući Franjevačke teologije na Nedžarićima, izabrana je nova uprava Bosne Srebrene. Za provincijala je izabran fra Lovro Gavran, dosadašnji definitor Provincije na službi u đakovici na Kosovu. Za njegova zamjenika - vikara Provincije - izabran je fra Marijan Karaula, dosadašnji gvardijan samostana sv. Ante u Sarajevu. Za definitore (vijećnike) Provincije izabrani su:

1. fra Luka Marković, voditelj Hrvatske katoličke misije u Münsteru,
2. fra Mirko Majdandžić, dosadašnji gvardijan samostana u Fojnici,
3. fra Mato Topić, dosadašnji gvardijan samostana u Rami i
4. fra Pero Vrebac, bivši misionar u Africi.

Kapitul nastavlja s radom do konca ovoga

tjedna, do kada treba formulirati zadatke rada nove Uprave i franjevaca Bosne Srebrene u sljedećem trogodištu.

Novi provincijal fra Lovro Gavran rođen je u Velikom Prnjavoru, župa Foča kod Doboja, klasičnu gimnaziju je završio u Visokom, teologiju u Sarajevu i od tada do danas djelovao je u đakovici na Kosovu i u Albaniji, gdje je nakon pada režima Envera Hodže imao zadatak iznova organizirati albansku franjevačku provinciju, koja je za vrijeme komunizma bila zabranjena i gotovo uništena. Fra Lovro je vršio službe gvardijana, definitora i zamjenika provincijala albanske provincije te, osim redovitog pastoralnog angažmana, jedno vrijeme predavao je dogmatiku na Nacionalnom katehetskom institutu u Skadru.

www.bosnasrebrena.ba

Preč. Nikola Kekić imenovan biskupom križevačke eparhije za vjernike bizantsko-slavenskog obreda

Papa Benedikt XVI. prihvatio je ostavku mons. Slavomira Miklovša na službu pastoralnog upravljanja Križevačkom eparhijom za

vjernike bizantsko-slavenskog obreda, koju mu je podnio mons. Miklovš, sukladno kanonu 201. par. 1. Zakonika kanskog prava i imen-

BILJEŽIMO

ovao prečasnog Nikolu Kekića, dosadašnjeg župnika konkatedrale Svetih Ćirila i Metoda, biskupom Križevačke eparhije za vjernike bizantsko-slavenskog obreda, objavljeno je u ponedjeljak 25. svibnja 2009. godine, u 12 sati u Vatikanu, a priopćila Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj.

Apostolska nuncijatura k tomu obavještava da će mons. Miklović i nadalje upravljati Križevačkom eparhijom u svojstvu apostolskog administratora "sede vacante" do biskupskog ređenja preuzvišenog mons. Kekića i njegova preuzimanja službe upravljanja spomenutom eparhijom.

Mons. Nikola N. Kekić rođen je 18. siječnja 1943. u selu Stari Grad, u žumberku. Roditelji su mu Nikola i Anđa rođ. Smičiklas. Kršten je i miropomazan u crkvi Sv. Petra i Pavla u Mrzлом Polju. Po nacionalnosti je Hrvat. Osnovnu školu (prva dva razreda te četvrti i peti razred) pohađao je u Sošicama i u Iloku (treći razred). Godine 1956. (1. rujna) primljen je u Grkokatoličko sjemenište i pohađa četiri razreda Klasične gimnazije, a zatim još četiri razreda Klasične gimnazije kod franjevaca na Kaptolu, gdje je 1963. godine maturirao. Od 23. rujna 1963. do 10. ožujka 1965. služio je vojni rok. U ožujku 1965. upisao je studij na KBF-u u Zagrebu. Godine 1967. križevački ordinarij ga je poslao na daljnji studij u Rim na Papinskom sveučilištu Urbanianum. U tijeku toga studija boravio je u Papinskom ukrajinskom zavodu sv. Jozafata.

Po završetku studija u Rimu križevački vladika Gabrijel Bukatko rukopoložio ga je za svećenika 1. studenoga 1970. u župi sv. Petra i Pavla u Sošicama, u žumberku. U prosincu iste godine povjerena mu je na upravljanje župa sv. Petra i Pavla u Mrzлом Polju, u žumberku. U prosincu 1972. godine imenovan je upraviteljem Grkokatoličkog vjerskog centra u Karlovcu. Odatle je privremeno upravljao i grkokatoličkom župom Blagovijesti u Pribiću i Uznesenja Marijina na nebo u Pećnom, u žumberku. Godine 1977. vraća se u Rim, boravi u Papinskom hrvatskom zavodu sv. Jeronima i pohađa poslijediplomski studij crkvene povijesti na Papinskom orijentalnom institutu, gdje je postigao stupanj magistra. Po povratku iz Rima kraće je vrijeme upravljao Grkokatolič-

im vjerskim centrom u Karlovcu. U listopadu 1984. imenovan je vicerektorom Grkokatoličkoga sjemeništa, a od 1. srpnja 1990. rektorom. U prosincu 1984. dobio je dekret za upravitelja zagrebačke župe sv. Ćirila i Metoda. Od 1. prosinca 1988. do danas obnaša službu dekana Katedralnog dekanata Križevačke eparhije. Od 8. prosinca 2003. bio je konzultor križevačkoga vladike Slavomira, a ujedno član Prezbiterijalnog i Liturgijskog vijeća Križevačke eparhije. Godinama obnaša i službu arhivara Križevačke eparhije. Od 1999. urednik je žumberačkoga krijesa, edicije za Hrvate žumberčane diljem Hrvatske i inozemstva, gdje je objavio brojne članke iz povijesti Križevačke eparhije i žumberka. Od rujna 1998. godine na Radiju Marija vodi emisiju "Iz baštine grkokatolika", a organizator je svih radio i TV prijenosa liturgija iz grkokatoličkih crkva.

Križevačka biskupija okuplja grkokatolike na cijelome području Hrvatske, Slovenije te Bosne i Hercegovine. Grkokatolička Crkva ili Crkva istočnoslavenskog obreda je Crkva vlastitog prava (sui iuris) koja se u bogoslužju služi bizantskim obredom i grčkim, staroslavenskim ili narodnom jeziku, u punom je zajedništvu s Rimskom Crkvom te priznaje papu za svoga vrhovnog poglavara. Grkokatoličku Crkvu u Hrvatskoj organizirali su oni kršćani grčko-slavenskog obreda koji su u XVI. i XVII. stoljeću ostavili svoja sela u Dalmaciji, Bosni i Slavoniji te prebjegli pred Turcima u slobodne krajeve hrvatske Vojne krajine. Središta grkokatoličkoga crkvenog života bila su Marča kao prvo sjedište biskupa od 1511. godine nakon sklapanje unije s Rimom, Pribić, žumberak te Križevci gdje je 1777. ustanovljena Križevačka biskupija za vjernike istočnog obreda. U Križevcima se nalazi rezidencija i stolna crkva grkokatoličkih biskupa. U početku je Križevačka biskupija bila u sastavu Ostrogonske a zatim novoosnovane Zagrebačke metropolije (1852). Vjernici te biskupije su Hrvati od 1511. godine, Rusini od 18. st. te Ukrajinci od 19. st. i ostali. Od godine 1966. sjedište biskupije nalazi se u Zagrebu gdje je i grkokatoličko sjemenište koje je izgrađeno u drugoj polovici XVII. stoljeća te konkatedralna crkva Sv. Ćirila i Metoda.

(kta/ika)

Predstavljeno idejno rješenje spomen-obilježja pape Ivana Pavla II. u Sarajevu

Izabrani rad djelo je akadamskog kipara iz Zagreba, Hrvoja Urumovića, dok je idejno rješenje za trg djelo arhitekta Zvonimira Krznarića Sarajevo, 18. lipanj 2009.

U prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog, održana je 18. lipnja konferencija za novinstvo na kojoj je predstavljeno idejno rješenje spomen-obilježja pape Ivana Pavla II. u Sarajevu. Na konferenciji su priopćena imena pobjednika natječaja, a izabrani rad je djelo akadamskog kipara iz Zagreba, Hrvoja Urumovića, dok je idejno rješenje za trg djelo arhitekta Zvonimira Krznarića. Ova dva autora su poslali zajednički rad koji se na kraju pokazao najboljim za žiri.

Ideju o podizanju spomen-obilježja papi Ivanu Pavlu II. u Sarajevu te raspisivanje natječaja pokrenuli su Vrhbosanska nadbiskupija i Hrvatsko kulturno društvo Napredak. Na međunarodni natječaj za idejno rješenje spomen-obilježja pristiglo je 20 radova iz BiH, Hrvatske, Italije i Poljske, a žiri je jednoglasno izabrao rad akadamskog kipara Urumovića. članovi žirija su bili: kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski; prof. dr. Franjo Topić, predsjednik HKD-a Napredak; prof. dr. Muhamed Hamidović, profesor na Univerzitetu u Sarajevu; akademik Tonko Maroević, profesor na Sveučilištu u Zagrebu; akademik Boško Kućanski, profesor na Univerzitetu u Sarajevu; Mr. Nisveta Kurtagić Granulo, član Predsjedništva udruge arhitekata Raguza - Italija; dr. fra Mirko Jozić, profesor na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu, Vanja Gavran, glavni tajnik HKD-a Napredak te zamjenski član Lidija Mičić, direktorica Zavoda za zaštitu spomenika Federacije BiH.

Urumovićev kip prikazuje uspravnu figuru pape Ivana Pavla II. u meditativnoj molitvi, na vjetrometini zbivanja savremenog svijeta, Pape koji moli za mir, poniznog i uzvišenog, mudrog i predanog, krhkog i snažnog te bliskog čovjeku. Lik Pape oslonjen je na papinski štap kao simbol papinskog stolca, blago pognute glave, skrušenog i lica okrenutog ljudima, navodi se u obrazloženju žirija.

Za materijal je odabran segetski kamen,

vapnenac iznimne tvrdoće i otpornosti na vremenske prilike i udarce. Skulptura od 2,92 metra bit će smještena u osi istočnog tornja Katedrale, malo uvučena i sa zelenom pozadinom novog drvoreda. Predviđena je i izgradnja izdužene fontane.

U ime žirija prvi se obratio novinarima kardinal Puljić govoreći o samom žiriranju i teškoći odabira pristiglih radova te je pročitao biografije pobjednika natječaja. Kazao je kako je potrebno prvo izračunati točnu vrijednost projekta, zajedno s izradom spomen-obilježja i uređenjem trga te sakupiti novac od domaćih institucija i međunarodnih donatora. On je istaknuo punu podršku projektu koju je dobio od predstavnika Općine Stari Grad, Grada Sarajeva i Kantona Sarajevo, koji su ocijenili da Sarajevo treba biti mjesto iz kojeg se šalju poruke mira.

Akademik Tonko Maroević, profesor na Sveučilištu u Zagrebu je kazao o kreativnom i umjetničkom aspektu samog kipa. "Odabrano rješenje djeluje moćno kao cjelina, kao oblik pokrenut sa svih strana i skladno odmjeren u dinamičkoj ravnoteži. Položaj štapa o koji se lik pape oslanja dijel stranu na dva dijela, a ta okomica dobro dolazi kao protuteža nizu dijagonala papina plašta." Kazao je da se odabranim spomenikom uspio individualizirati lik pape Ivana Pavla II kao mislioca i čovjeka spremnog da dođe među ljude. Njime se također evocira Papina težnja da pomogne ugroženima u Sarajevu, ali i odupiranje nedaćama čovječanstva u današnjem svijetu.

Prof. dr. Muhamed Hamidović je govorio o urbanom i arhitektonskom rješavanju trga ispred katedrale i Strossmayerove ulice. "Autori su predvidjeli jednu izduženu fontanu u području gornjeg dijela ulice tako da će i voda na neki način djelovati simbolistički pri pristupu katedrali."

Mr. Nisveta Kurtagić Granulo, član Predsjedništva udruge arhitekata Raguza - Italija je

još iznijela šifre radova kojima će biti ponudeno da se njihovi radovi otkupe, a također će se ponuditi nekim radovima obeštećenje, tj. pokriće troškova izrade.

Arhitekt Krznarić rješenje spomen-obilježja ocjenjuje jednostavnim i nenametljivim, uz veoma inspirativan prostor. Spontano se stvara postament koji prelazi u niz neformalnih linija i detalja. Navodeći da spomenik Papi znači svim ljudima otvorenog srca, bez obzira na to da li su vjernici, kipar Urumović ističe da su pripreme i radovi na realizaciji ideje trajali oko tri mjeseca, te da će za klesanje konačnog spomenika biti potrebno najmanje sedam mjeseci.

Idejno rješenje spomen-obilježja rad je mr. art. Hrvoja Urumovića, akademskog kipara (1976.) Rođen je u Sarajevu. Srednju školu završava u Splitu 1995. godine kao kiparski dizajner na odjelu kamena pri školi Likovnih umjetnosti u Splitu. Te iste godine upisuje se na kiparski odjel Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu. Zbog istaknutog rada Akademija mu dodjeljuje stipendiju čiji je korisnik dvije godine. Nakon dvije godine studija dolazi u klasu profesora Stipe Sikirice te 24.2.2000. godine diplomira s izložbom Cabaret, s ocjenom izvrstan. Akademске godine 2001./2002. upisuje se na poslijediplomski studij kiparstva na Akademiji likovnih umjetnosti u Ljubljani kod mentora prof. Dušana Tršara. Magistrirao je 2003. godine na temu Komunikacija skulpture i promatrača u interieru i eksterieru, te nostrifikacijom, odnosno priznanjem istovjetnosti diplome u Hrvatskoj stječe naslov magistar

umjetnosti. Od 2000. Godine član je Hrvatskog društva likovnih umjetnika, a od 2004. i Hrvatske zajednice samostalnih umjetnika. Trenutno je uposlen na radnom mjestu višeg asistenta na Akademiji primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci na Katedri za kiparstvo. U svom dosadašnjim umjetničkom radu izražava se raznim kiparskim materijalima, te raznim likovnim i vizualnim medijima. živi i radi na relaciji Zagreb - Rijeka.

Idejno rješenje trga i Strossmayerove ulice djelo je Zvonimira Krznarića, arhitekta (1938.) Autor je i koautor brojnih reprezentativnih projekata poput Nacionalne i sveučilišne biblioteke u Zagrebu, Krematorij na Mirogoju, Turističko naselje Babin kuk, Crkva uznesenja Blažene Djevice Marije u Jajcu, Adaptacija i uređenje Hrvatskog sabora. Osnovnu školu i Klasičnu gimnaziju završio je u Zagrebu, a 1963. je diplomirao na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu. Godine 1970./1971. i 1975. dobiva stipendiju francuske vlade tj. specijalizaciju na A.S.T.E.F - u u Parizu. Godine 1964. zapošljava se kao asistent na Katedri za urbanizam Arhitektonskog fakulteta u Zagrebu, a od 1965. do 1993. radi u Urbanističkom institutu Hrvatske. Godine 1993. osniva vlastiti arhitektonski ured - Arhitektonski atelier Krznarić.

Trg ispred Katedrale odabran je za postavku spomen-obilježja jer je to mjesto s kojeg je papa Ivan Pavao II., tijekom posjeta Sarajevu 1997. godine, pozdravio i blagoslovio ljude.

(kta)

Proglas mladih okupljenih na drugom Susretu hrvatske katoličke mladeži u Livnu

"Korake nam upravljaj putovima mira i dobra, Kriste"

Livno, 9. svibanj 2009.

U godini velikih kršćanskih jubileja - apostola Pavla i franjevačkog pokreta, nalazeći se na tlu biskupije prvog blaženika vjernika - laika iz naše zemlje i naroda, mi, mladi, okupljeni iz mnogih biskupija na veleslavlje našeg crkvenog identiteta i kršćanske vjere na Drugom susretu hrvatske katoličke mladeži u

Bosni i Hercegovini, svečano izjavljujemo:

1. Izražavamo svoju radost i zahvalnost Bogu, što smo, kao predstavnici hrvatske katoličke mladeži, mogli doživjeti ljepotu i bogatstvo naše svete vjere i slaviti Trojedinoga Boga, ovdje, u drevnom katoličkom kraju, uz franjevački samostan i crkvu posvećenu apostolskim

prvacima u Livnu.

2. Ispovijedamo javno, da je jedino Isus Krist pravi Bog i pravi čovjek, najuspjeliji model istinski ostvarene ljudske osobe, uzor svake savršenosti i ljubavi bez mjere. Riječima iz novozavjetne knjige Djela apostolska (4,12) i mi isповijedamo: 'Nema ni u kome drugom spasenja. Nema, uistinu, pod nebom drugoga imena dana ljudima po kojemu se možemo spasiti'.

3. Isus Krist je za nas dokaz da je jedino svetost istinsko čovjekovo samoostvarenje i da je hod prema svetosti ujedno razvijanje svih čovjekovih sposobnosti do maksimuma. Zato smo odlučni: prihvatiti svetost kao 'stil života' svakog od nas kao Kristovih sljedbenika; i da ćemo nastaviti proučavati Bibliju i još temeljitije upoznati nauk i cjelokupno duhovno blago Kristove Crkve kojoj pripadamo.

4. Izražavamo svoju odanost Katoličkoj Crkvi i svom hrvatskom narodu, te svoju spremnost oduprijeti se nasrtljivosti diktature relativizma svjesno i odvažno svjedočiti kršćanska načela u svakodnevnom životu, te tako postojano koračati putovima mira i dobra.

5. Izjavljujemo da ćemo odlučno braniti i zauzimati se za dostojanstvo svakog ljudskog života, za njegovu svetost i nepovredivost njegovih temeljnih prava, kao i za svetost kršćanskog braka i obitelji.

6. Izražavamo ljubav prema svome rodnom kraju i domovini naših roditelja i predaka; svoju blizinu i solidarnost prema katolicima ove teško nastradale mjesne Crkve banjolučke te svoje poštovanje prema ubijenim svećenicima i redovnicima, prema poginulim braniteljima i

svim drugim žrtvama domovinskog rata.

7. Izražavamo spremnost, da u suradnji s drugim i drugačijim našim suvremenicima, ulažemo sve svoje sposobnosti i talente koje nam je Bog darovao, u izgradnju nove civilizacije ljubavi u našem životnom okruženju.

8. Vjerni sadašnjem nasljedniku apostola Petra papi Benediktu XVI. i zahvalni Sluzi Božjem papi Ivanu Pavlu II. koji nam je blaženog Ivana Merza darovao kao 'svjedoka Kristova, zaštitnika, uzora i suputnika na putu u našoj povijesti i primjer svima', izražavamo spremnost uzeti lik i djelovanje ovog izuzetnog, najdličnijeg sina naše zemlje i naše domovinske Crkve za program svojega osobnog života i angažiranja u Crkvi i u društvu, te tako biti istinski graditelji sretnije budućnosti Katoličke Crkve i hrvatskog naroda u našoj Domovini.

9. Izražavamo svoju želju i zahtjev svima koji nose društvenu ili političku odgovornost u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj da nama i svim našim vršnjacima omoguće dostatne uvjete za obrazovanje i osiguraju zaposlenje, kako bismo mogli što učinkovitije doprinositi duhovnoj obnovi i materijalnoj izgradnji naše Domovine.

10. Zahvaljujemo našim duhovnim pastirima koji nas uvijek iznova potiču da se odazovemo Kristu, kako bi nas On učinio svojim vjerodostojnim suradnicima i donositeljima nade našim suvremenicima. S Kristom i Njegovom Majkom Marijom želimo graditi svoju budućnost i tako biti uistinu svjetlo svoje Domovine.

Zato još jednom kličemo: *'Korake nam upravljaj putovima mira i dobra, Kriste!'*

(kta)

Kardinal Rode na proslavi naslovnika katedrale i Vrhbosanske nadbiskupije

*Riječi pozdrava i dobrodošlice visokom gostu uputio je nadbiskup mitropolit
vrhbosanski kardinal Vinko Puljić
Sarajevo, 21. lipanj 2009.*

Pročelnik zbora za ustanove posvećenoga života kardinal Franc Rode predslavio je svečano Misno slavlje u sarajevskoj katedrali čime je prvostolnica i cijela Vrhbosanska nadbiskupija proslavila svog naslovnika. Riječi pozdra-

va i dobrodošlice visokom gostu uputio je nadbiskup mitropolit vrhbosanski pozdravivši i ostalu nazočnu braću u biskupstvu: apostolskog nuncija u BiH nadbiskupa Alessandra D'Errica, dopredsjednika Biskupske konferen-

BILJEŽIMO

cije Bosne i Hercegovine, biskupa mostarsko-duvanjskog i apostolskog upravitelja trebinjsko-mrkanskog mons.dr. Ratka Perića, biskupa banjolučkog mons. dr. Franju Komaricu, pomoćnog biskupa vrhbosanskog mons. dr. Peru Sudara, brojne svećenika među kojima i vikara Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Marijana Karaulu. Osim vrhbosanskih bogoslova i ostalih vjernika na Misi su sudjelovale i sve provincijalne glavarice u BiH: s. Marina Piljić, predsjednica Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica i provincijalna glavarica sestara Služavki Malog Isusa; s. Jelenka Puljić, provincijalna glavarica Školskih sestara franjevki Hercegovačke provincije; s. Korona Cigić, provincijalna glavarica sestara milosrdnica provincije Majke Divne - Sarajeva; s. Ivanka Mihaljević, provincijalna glavarica Školskih sestara franjevki Bosansko-hrvatske provincije.

Izražavajući radost što upravo u Sarajevu može slaviti svetkovinu Srca Isusova, kardinal Rode je istaknuo kako je svetkovina Srca Isusova slavlje Božje nježnosti koja u sebi nosi najaktualniju istinu: ljubav Boga prema čovjeku. "Naći utočište u Srcu Isusovu i iz njega gledati svijet posebno je važno u ovom mučeničkom gradu i cijeloj Bosni i Hercegovini obilježenoj logikom smrti, podjele i uništenja kao što veli sluga Božji papa Ivan Pavao II. u svom povijesnom apostolskom pohodu Sarajevu 1997. godine. I sama katedrala, izgrađena po želji biskupa Stadlera, obilježena je zlom, nasiljem i mržnjom kao i vaša zemlja. Prekrasni vitraji, koji

su predstavljali tajnu Kristovu, bili su uništeni, ali ste ih obnovili. Zidovi crkve su pošteđeni, ali nose rane kao i vaša srca koja može ozdraviti samo bogatstvo ljubavi Srca Isusova" kazao je kardinal Rode. Podsjećajući na razvoj tradicije pobožnosti Srcu Isusovu, kardinal Rode je rekao da je posebno u prošlom stoljeću pobožnost Srcu Isusovu prožela svu pobožnost i postala dio duhovnosti većine vjernika koji osjećaju potreba oprosta za grijeh, čovječanstva, naroda, obitelji i pojedinaca te utočište kod Presvetog Srca.

"Pobožnost Presvetom božanskom Srcu, napisa Ivan Pavao II. prigodom posvete čovječanstva, sadrži poruku od posebne važnosti za naše dane jer iz Srca Sina Božjega, koji je umro na križu, potekao je vječni izvor života koji daje nadu svakom čovjeku. Iz njegovog se Presvetog Srca rađa novo čovječanstvo oslobođeno od grijeha. čovjek treba spoznati Srce Isusovo da bi upoznao Boga i sebe. Potrebna mu je ova spoznaja da bi mogao izgraditi civilizaciju ljubavi. I mi, ljudi trećeg tisućljeća, trebamo spoznati ljubav spoznati ljubav Srca Isusova da bi poznali Boga i sebe. I vi trebate upoznati ovu ljubav kako biste mogli izgraditi vaše divne gradove, vaše kuće i crkve razorene mržnjom. Osjećamo ovu potrebu svaki dan kako bi mogli ponovno izgraditi civilizaciju ljubavi", poručio je kardinal Rode.

Tijekom Misnog slavlja pjevao je Katedralni mješoviti zbor "Josip Stadler" pod ravnanjem maestra vlč. Marka Stanušića.

(kta)

Vrhbosanska teologija u 37 godina moje profesorske službe

Priopćenje na sjednici Proforskog vijeća 22. lipnja 2009.

Početak listopada 1972. Vrhbosanska visoka teološka škola (VVTŠ) ulazila je u četvrtu ak. godinu svoga ponovno otvorenog djelovanja. Uz 3 isusovca, 4 vrhbosanska svećenika i jednog bosanskog franjevca koji su već bili profesori, na njoj je te jeseni počelo predavati još 5 vrhbosanskih svećenika: Zvonimir Baotić, Ivan Čavar, Filip Josipović, Petar Jukić i ja. Toga

ljeta dogodila se velika novost: nakon što su isusovci uložili ostavku na službu poglavara zato što po njihovu uvjerenju trpi odgoj bogoslova ako ekonom i dalje ostane biskupijski svećenik, nadbiskup čekada imenovao je dr. Rudolfa Römera za prvog dijecezanskog rektora Sjemeništa a time i dekana VVTŠ. Prvu sjednicu profesora rektor je sazvao 3. listopada i na njoj

je vrlo aktivno sudjelovao nadbiskup. Jedna od točaka bila je raspodjela predmeta za IV. godinu studija koji tek prvi puta dolaze na red te preuzimanje liturgijskog pjevanja i ekleziologije u nižim godinama, jer su predavači tih predmeta prestali djelovati na VVTŠ. Meni je nadbiskup dodijelio ekleziologiju i biblijske discipline koje mi prepusti profesor Römer. Imenovan sam i prefektom studija pa me rektor odmah zadužio da napravim raspored sati.

U prvoj godini profesorskog rada s tugom sam ustanovio da Teologija ne prima teološke časopise - ni hrvatske, ni strane, da je biblioteka nedostupna i da se ne nabavljaju nove teološke knjige. Pod kraj te ak. god. pitao sam se, trebam li ostati ili zamoliti za neku drugu svećeničku službu. čvrsto uvjeren da je za odgoj i naobrazbu biskupijskih kandidata za ministrijalno svećeništvo u Vrhbosanskoj metropoliji takva ustanova potrebna i da je mogu voditi biskupijski svećenici, ostao sam. S vremenom sam za ekleziologiju napisao priručnik Crkva kao narod Božji koji je 1976. objavila Kršćanska sadašnjost u Zagrebu. Ista izdavačka kuća izdala je 1975. i 1977. tri knjige W. Harringtona koje sam u dogovoru s hrvatskim bibličarima preveo s engleskog (preporučio ih je B. Duda koji se njima služio na francuskom). One su služile kao priručnik kroz tridesetak godina ne samo katoličkim studentima teologije nego i pravoslavnima u Beogradu. Uz ekleziologiju, koju je ujesen 1985. preuzeo F. Topić, predavao sam jedne godine patrologiju zato što nije bilo drugog predavača, a nakon povlačenja prof. Römera 1977. preuzeo sam sav Stari Zavjet do dolaska kolege Odošića 1980. U tom vremenu priredio sam skripta za egezegezu odabranih poglavlja Izajijine i Jeremjine knjige.

Od 6. listopada 1976. do 9. srpnja 1983. bio sam po odredbi biskupa Jablanovića i kasnije nadbiskupa Jozinovića rektor Sjemeništa a time i dekan Teologije. Posredovao sam da za profesore dođu svećenici hercegovačkih biskupija dr. Ratko Perić i dr. želimir Puljić te svećenik banjalučke biskupije dr. Franjo Komarica. Djelujući na našoj ustanovi, oni su "zapeli" za oko nuncijaturi u Beogradu pa su mogli biti imenovani biskupima. S kolegama P. Vrankićem i F. Komaricom organizirao sam kao rektor simpozij 1. i 2. srpnja 1982, prigodom stogodišnjice ponovne uspostave redovite hijerarhije u BiH. Jedan referat s tog simpozija morali

smo čekati 4 godine, a jedan najavljeni nije nikada izrađen. Zahvaljujući tehničkim i financijskim uslugama Crkve na kamenu u Mostaru objavili smo ostale radove kao prvi svezak našega niza Studia vrhbosnensia.

U ak. god. 1980/81. bio sam, uz dopuštenje nadbiskupa Jozinovića, u Rimu radi subotnje godine na Papinskom biblijskom institutu. Vršilac dužnosti rektora bio je kroz to vrijeme dr. želimir Puljić i na njegov prijedlog uvedeno je u Statut novo ime Vrhbosanska katolička teologija koje ostaje i u sadašnjem statutu. Nakon prethodnih kontakata i nužnih odobrenja naših biskupa i Kongregacije za katolički odgoj, 9. ožujka 1990. naš veliki kancelar nadbiskup Jozinović i delegat iz Zagreba prof. dr. Bonaventura Duda potpisali su na kraju sjednice našeg profesorskog zbora Konvenciju o afiliaciji Vrhbosanske katoličke teologije Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Imao sam radost sudjelovati na toj sjednici. Rektor sjemeništa i Teologije bio je dr. Pero Sudar. Pod vodstvom istog rektora počeli smo u Travniku 20. listopada 1990. proslavu stote obljetnice Bogoslovije, na kojoj je bivši pitomac preč. Anto Paradžik iznio svoja sjećanja na Travnik i Sarajevo, a ja sam podnio referat o našem početku na temelju arhivske građe. Nastavili smo tu proslavu simpozijem u Sarajevu 3. i 4. srpnja 1991. i završili je ujesen 1993. objavljivanjem svih referata te popisa studenata i profesora u svesku broj 5 našega niza Studia vrhbosnensia, u Bolu na Braču gdje smo bili izmješteni zbog rata u Sarajevu. Tek u ljetnom semestru 1994/95. mogli smo početi s diplomskim ispitima za vrijeme dekana dr. Marka Josipovića. Dosada su na našoj teologiji diplomirala 122 studenta, od toga 28 djevojaka. Kod mene su pisali diplomski rad 8 studenata i 3 studentice. Dvojica kojima sam bio mentor na diplomskom sada su ovdje profesori, još dvojica načinili su magisterij u Rimu i sada rade na disertaciji; jedna studentica magistrirala je moralnu teologiju u Rimu i sada radi na disertaciji, druga studentica apsolvirala je magistarski program u Sarajevu i sada radi na radnji. - Kad je dekan Josipović predložio pokretanje našeg časopisa te ga pokrenuo 1997., s njime te kolegama Čosićem, Jozićem i Vukšićem predložen sam u uredničko vijeće. Objavljivao sam članke s područja međureligijskog dijaloga i recenzije knjiga. Kako sam se 1986. habilitirao za docen-

ta pri katedri NZ u Zagrebu, kada je B. Duda odlazio u mirovinu, njegov asistent i redovnički subrat dr. Izidor Herman pitao me, kanim li se natjecati. Odgovorio sam da vidim kako mogu bolje koristiti Crkvi i hrvatskom narodu nastavkom rada u Sarajevu i sugerirao neka se on natječe.

Prof. dr. Pavo Jurišić organizirao je 1998. simpozij o nadbiskupu Stadleru i 2002. o nadbiskupu Šariću. Sudjelovao sam biblijskim referatom na oba i radovi su objavljeni u našem nizu kao br. 11 i 13. U svom egzegetskom radu služio sam se i djelima američkog bibličara Josepha A. Fitzmeyera. Kad sam ga u živo susreo na simpoziju u Louvainu i pitao, što sada spre-

ma, dogovorio je da radi na komentaru Prve Korinćanima te da kao umirovljenik ima više vremena za znanstveni rad. Dopisom dekana dr. Zdenka Spajića od 7. svibnja razriješen sam službe profesora zbog godina, ali mi dekan nije mogao dodijeliti mirovinu. Ako mi Bog dadne života i zdravlja, želio bih dovršiti u tri knjige građu o Tobiji, Efežanima i Jakovljevoj.

Zahvaljujem Bogu što sam mogao kao profesor duhovno i intelektualno sazrijevati, zatim četvorici nadbiskupa na iskazanom povjerenju te pokojnim i živim profesorima za bratsku suradnju.

Dr. Mato Zovkić

Novi Ređenici - Mladomisnici

Na svetkovinu apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla, 29. lipnja 2009. u sarajevskoj katedrali Presvetog Srca Isusova u 10.30 sati uzoriti kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski, zaredio je sedmoricu đakona za svećenike, od kojih šestoricu iz Franjevačke provincije Bosne Srebrene, a jednog za Vrhbosansku nadbiskupiju.

Za Franjevačku provinciju Bosnu Srebrenu zaređeni su:

Fra Ivo Bošnjak, iz Ripaca župa Rama-Ščit, rođen 23. lipnja 1982. u Prozoru od Bože i Anuše r. Fofić. Osnovnu školu završio u Ripcima, a Franjevačku klasičnu Gimnaziju u Visokom. Oblačenje u Kiseljaku 14. srpnja 2001. Novicijat na Gorici-Livno 2001/02., prvi zavjeti 7. srpnja 2002. Od rujna 2002. student na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu. Za đakona je zaređen 30. studenoga 2008. u Sarajevu.

Fra Miroslav Jelić, iz Dubrava, župa Dubrava, rođen 28. kolovoza 1981. u Brčkom od Filipa i Ike r. Breškić. Osnovnu školu završio u Poljacima i Gemsbachu (Njemačka), a Franjevačku klasičnu Gimnaziju u Visokom. Oblačenje u Tolisi 14. srpnja 2002. Novicijat na Gorici-Livno 2002/03., prvi zavjeti 6. srpnja 2003. Od rujna 2003. redovan student na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu. Za đakona je zaređen 30. studenoga 2008. u Sarajevu.

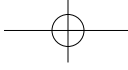
Fra Ilija Alandžak, iz Mijatovića, župa Dob-

retići, rođen 21. travnja 1982. u Jajcu od Franje i Mande r. Mijatović. Osnovnu školu završio u Dobretićima, Livnu i Jajcu, a Franjevačku klasičnu Gimnaziju u Visokom. Oblačenje u Tolisi 14. srpnja 2002. Novicijat na Gorici/Livno 2002/03., prvi zavjeti 6. srpnja 2003. Od rujna 2003. redovan student na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu. Za đakona je zaređen 30. studenoga 2008. u Sarajevu.

Fra Šimo Ivelj, iz Potočana, župa Potočani, rođen 27. travnja 1982. u Potočanima od Mate i Šimice r. Filipović. Osnovnu školu završio u Potočanima, Donjim Andrijevima (HR) i Odžaku, a gimnaziju u Odžaku. Postulatura u Visokom 2001/02. Oblačenje u Tolisi 14. srpnja 2002. Novicijat na Gorici-Livno 2002/03., prvi zavjeti 6. srpnja 2003. Od rujna 2003. redovan student na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu. Za đakona je zaređen 30. studenoga 2008. u Sarajevu.

Fra Marinko Baotić, iz Donje Mahale, župa Tolisa, 26. rujna 1982. u Vinkovcima od Ive i Ane r. Filipović. Osnovnu školu završio u Donjoj Mahali, a Franjevačku klasičnu Gimnaziju u Visokom. Oblačenje u Tolisi 14. srpnja 2002. Novicijat na Gorici-Livno 2002/03., prvi zavjeti 6. srpnja 2003. Od rujna 2003. redovan student na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu. Za đakona je zaređen 30. studenoga 2008. u Sarajevu.

Fra Ilija Dević, iz Mladoševice, župa Novi Šeher, rođen 21. kolovoza 1983. u Doboju od Joze i Rže r. Banović. Osnovnu školu završio u Novom

Šeheru, a Franjevačku klasičnu Gimnaziju u Visokom. Oblačenje u Tolisi 14. srpnja 2002. Novicijat na Gorici-Livno 2002/03., prvi zavjeti 6. srpnja 2003. Od rujna 2003. redovan student na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu. Za đakona je zaređen 30. studenoga 2008. u Sarajevu.

Za Vrhbosansku nadbiskupiju:

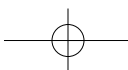
Vlč. Davor Topić, iz župe Skopaljska Gračnica, je rođen 06. siječnja 1981. godine u Bugojnu, od oca Joze i majke Marije, rođ. Prskalo.

Osnovnu školu je završio u Uskoplju, srednju u Uskoplju i Splitu, teologiju je studirao u Sarajevu, a diplomirao na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove u Zagrebu.

Primio je službu lektora i akolite, te primljen među kandidate Vrhbosanske nadbiskupije za đakonat i prezbiterat. Za đakona je zaređen 30. rujna 2008. u rodnoj župi.

Čestitamo!

BILJEŽIMO

Prenositi vjeru na djecu

Vjeru treba prenositi u obitelji i to odmah, od samoga rođenja djeteta, dok je ono još u kolijevci
Vatikan, 16. lipanj 2009.

NOVE KNJIGE

“Prenositi vjeru na djecu”, naslov je knjige talijanskoga novinara Fabia Narcisija, člana Svjetskoga pokreta duhovnosti bračnih parova. Knjiga predstavlja, u obliku istraživanja, iskustvo krsnoga pastora, pokrenutoga prije više od 12 godina u jednoj rimskoj župi. Na predstavljanju knjige, održanome na Papinskom rimskom bogoslovnom sjemeništu, govorio je i sâm autor, koji je za Radio Vatikan pojasnio kako prenijeti vjeru najmanjima.

Vjeru, prije svega, treba prenositi u obitelji i to odmah, od samoga rođenja djeteta, dok je ono još u kolijevci - naglasio je Narcisi. Dijete osjeća blizinu roditelja na način koji će mu poslije pomoći otkriti Božju veličinu, a posebice kroz znakove. Znak križa koji mu roditelji naprave na čelu ujutro kada se probudi, i navečer kada ga stave spavati, nešto je drugačije od uobičajenih nježnosti koje prima, jer je on popraćen riječima blagoslova, ali i zbog toga što dijete osjeća da je glas roditelja promijenjen, te će tako malo pomalo u tom znaku i u tim riječima otkriti da postoji Otac koji je njegov

Otac, ali i Otac svih ljudi, nebeski Otac.

Osvrnuvši se potom na krsni pastoral, Narcisi je napomenuo da je riječ o dušobrižništvu koje polazi od Krštenja kako bi došlo do drugih sakramenata. To znači uspostaviti veliki most između Krštenja, Euharistije i Krizme, tako da dijete kada se rodi, ima oko sebe obitelj i zajednicu koji ga mogu voditi. Na novinarov upit kakvi su rezultati istraživanja prikazanoga u knjizi, Narcisi je primijetio da je najveća promjena ta što je sve manje važna vanjska sredina, koja je u prijašnjim naraštajima, naprotiv, nosila velike znakove religioznosti i svetoga. Toga je sve manje, ali je manje i odgojno djelovanje obitelji; odnosno, počevši od '70-ih godina obitelj sve više vjerski odgoj povjerava katoličkim školama i župi. Tako da se danas događa da dijete navrší osam godina, i u trenutku kada treba na Prvu svetu Pričest ne zna se prekrížiti, što zabrinjava, jer nije imalo vjerskoga odgoja u prijašnjim godinama koje su vrlo važne - upozorio je Narcisi.

(kta/rv)

Mato Zovkić - “Poslužitelj Krista Isusa među poganima”: egzegetsko-teološke studije o Pavlu

U “Pavlovoj godini” izašla je knjiga prof. Mate Zovkića u kojoj su sabrani određeni egzegetski članci koji govore o Pavlu. Knjiga se sastoji od 18 članaka koji su podijeljeni u tri cjeline. Inače većina od ovih članaka je već objavljivana u raznim teološkim časopisima (osim dva rada), a ovdje su sabrani u jednu cjelinu. Prva je Pavao u svom vremenu - gdje je autor sabrao 6 članaka: “Pavlov doživljaj pred Damaskom”; “Kronologija Pavlova djelovanja i pisanja”; “Multikulturalnost apostola Pavla”; “Pavlovo kršćansko rodoljublje i gledanje na državu”; “Pavlova suradnja s laicima”; “Spomen na Pavla u novozavjetnim poslanicama”.

Prvi dio dotiče ne samo Pavla u njegovu vremenu nego i današnje prilike. Profesor Zovkić

je nastojao u svojim člancima približiti Pavla, a ujedno dati smjernice današnjem čovjeku kuda ići, tj. postaviti Pavla za primjer i pristup određenim temama, kao što su multikulturalnost, gledanje na državu, odnos prema laicima. S te strane, želja je autora da Sveto pismo bude princip djelovanja današnjeg čovjeka.

Iz sva tri dijela uzet ću po jednu temu, želim naglasiti neke stvari koje su profesoru Zovkiću jako važne. A to se vidi po izboru tema. Naime, očito je da Zovkić prati suvremena teološka gibanja, tj. ako bi govorili rječnikom mladih, Zovkić je “in”; tj. prati ono što je aktualno.

A jedna od aktualnih tema, koja je obrađena u prvom dijelu knjige, je uloga laika u Crkvi. Nakon II. Vatikanskog koncila želi se laici-

ma dati mjesto u Crkvi koje im i pripada. Donedavno se u Crkvi na laike gledalo kao na nešto ne baš previše potrebno. Mnogi svećenici nisu željeli da im se drugi "miješaju u posao". Ali danas je situacija sasvim drukčija. Laicima su otvorena vrata i pružaju im se mogućnosti uključiti se u razne djelatnosti u Crkvi.

Rekoh da je profesor Zovkić već davno ovo uočio i o ovom pisao. Naime, već osamdesetih godina, prošlog stoljeća on je pisao o Pavlovim suradnicima koji su bili laici.

I što se tiče Pavla, mnogi su proučavali Pavla kao "svađalicu" tj. onog koji se sukobljavao s raznoraznim vrstama ljudi - prije svega s onim koji nisu prihvaćali Radosnu vijest. No, Pavao nije bio samo svađalica, on je bio itekako društven tip. Pavao nije bio "vuk samotnjak"; nije bio izoliran; nije pripadao starom "tipu svećenika", nego je itekako bio moderan - rekli bi današnjim rječnikom. U čemu se očituje ta njegova modernost? Pa upravo što je za suradnike izabirao "laike". Sedam autentičnih Pavlovih poslanice navodi skoro 40 imena s kojima je Pavao surađivao; u Djelima apostolskim spominje se još 8 novih imena, a u pastoralnim poslanicama još 10. Tako da sveukupno možemo govoriti o 60tak osoba s kojima je Pavao kontaktirao i koje je uključivao u svoj pastoralni rad.

Naravna stvar, treba imati na umu da u Pavlovo vrijeme nije bilo "klerika" i "laika" u današnjem smislu. Naime, u to vrijeme Crkva još nije bila hijerarhijski ustrojena. Tako da je s te strane teško govoriti o "svećenicima" i "laicima" u to vrijeme. No, jasno je da je bilo onih koje bi mogli svrstati u grupu svećenika, kao recimo, one koji su ga stalno pratili, kao što su Timotej, Silvan, Sosten, Tit, Apolon, Barnaba. Među laike, bi mogli svrstati one koje je Pavao susretao dolazeći u pojedino mjesto, i kojima je povjerio da se brinu za zajednicu. Pavao ih je tako "istrenirao" da su oni svoje vrijeme, svoje talente i svoja materijalna sredstva ulagali i davali zajednici. A to je velika stvar.

Pavao je učio surađivati

Jedna od stvari koje su bitne u odnosu između "župnika" i "suradnika laika" je suradnja. Iako je Pavao bio, rekli bi, buntovne naravi, ipak je lekciju surađivanja dobro naučio i položio. Spomenimo samo nekoliko detalja: kad je došao u Jeruzalem na tkz. "jeruzalemski sa-

bor", on je Petrom, Ivanom i Jakovom izgadio situaciju glede pristupa pogana u zajednicu vjernika. Znači on nije prekinuo suradnju sa jeruzalemskom zajednicom vjernika, nego je nastojao oko suradnje, unatoč nekih različitih pogleda. Znači, Pavlu razlike u mišljenjima nisu bile razlog nesuradnje.

Sljedeći primjer Pavlove suradnje je njegov odnos s Apolonom, koji je došao u Korint nakon Pavla i odmah privukao mase uza se. Budući da je bio izvrstan govornik, ljudi su se radije priklonili njemu nego li Pavlu koji nije bio vrstan govornik. No to Pavlu nije smetalo i nije bio ljubomoran na Apolonov uspjeh; na činjenicu da su ga ljudi više voljeli nego li Pavla. Nije ga izbacio iz tima svojih suradnika; nego ga je prihvatio kao suradnika. Pavlu nije bilo stalo do osobne afirmacije, nego do "afirmiranja" Krista i njegove poruke. Božje mu je bilo puno važnije, nego li osobno.

Pavlova suradnja s laicima vidljiva je iz još nekoliko primjera

Mnogi Pavlu predbacuju da je nije baš previše volio žene, (neki ga čak nazivaju "ženomrscem" - i recimo u tom kontekstu često se pozivaju na neke tekstove. Jedan od njih (1 Kor 14,33) kaže: žene na sastancima neka šute). Međutim ne smije se zaboraviti da je upravo Pavao bio taj koji je među svoje suradnike uključio i žene. Recimo, među njegove bliske suradnike spadaju i Akvila te njegova žena Priscila. On je kod njih stanovao dok je bio u Korintu. Oni su s njim otišli i u Efez i tamo nastavili širiti radosnu vijest. Nakon toga su otišli i neko vrijeme s Pavlom boravili u Rimu. Vjerojatno su se selili upravo stoga što je Pavao s njima postupao lijepo. Da nije prema njima postupao s poštovanjem, ne bi ih nikakvim prijetnjama mogao prisiliti na uslužnost. Ovo je dakle, samo još jedan od primjera Pavlove orijentiranosti na suradnju. Pavao je suradnju s laicima smatrao nužnom i važnom u svom djelovanju.

Moglo bi se još nabrajati osoba s kojima je Pavao surađivao, a koje su bile žene. Recimo, imamo Febu, koja je nosila Pavlovu poslanicu Rimljanima, pa Lidiju iz Filipa, bogobojaznu poganku koja se krstila i misionarima dala na raspolaganje svoju kuću za širenje kršćanstva. Pa recimo Evodiju i Sintihu. Naime, u Fil 4,1-4

on kaže: ²Evodiju zaklinjem, i Sintihu zaklinjem da budu složne u Gospodinu. ³Da, molim i tebe, čestiti družo, pomaži im jer su se one u evanđelju borile zajedno sa mnom, i s Klementom i ostalim mojim suradnicima, kojih su imena u knjizi života.

Pavo govori o ove dvije žene, koje su u trenutku pisanja bile posvađane i ta činjenica je štetila mjesnoj Crkvi. I stoga Pavao poziva svog druga da pokuša pomiriti ove dvije žene. Međutim ne treba zanemariti činjenicu da Pavlu nije teško istaknuti pozitivnu stranu ovih žena, iako su imale i svojih mana. Ističe da su se borile za evanđelje. Znači Pavao je isticao ono što je pozitivno, a upozoravao ono što je negativno. No to negativno nije ga priječilo da prekine suradnju s ljudima. Pozitivno u ljudima je prihvaćao i razvijao, a na negativno upozoravao i nadao se da će popraviti.

Pavao je dakle znao surađivati s ljudima. često u svojim pismima koristi glagol "surađivati", zatim imenicu "suradnik", te izraze "skupa se truditi, boriti".

Ovdje treba još nešto naglasiti. Iako je Pavao imao velikog uspjeha u propovijedanju, i iako se u širenju Evanđelja služio suradnicima, on nikad nije zaboravljao surađivati s Bogom. Pavao je naučio surađivati s ljudima, ali je surađivao i s Bogom. To je dimenzija koja se ne smije zanemariti. Svaki rad na njivi Gospodnjoj nije radi osobnog uzdizanja, nego na slavu Božju. Bez Božjeg blagoslova rad, i svećenika i laika, bio bi bezuspješan.

Pavao je znao surađivati. I kao što smo vidjeli, on je među suradnike izabirao, ne samo muškarce, nego i žene. Ovim je želio pokazati da je potrebno zalaganje svih potrebno da zajednica (župa) cvjeta i raste. Svi staleži, sve grupacije su pozvane, i trebale bi biti uključene u rast zajednice. Nitko ne bi trebao biti isključen, jer svatko može dati svoj doprinos. Pavao je znao biti suradnik, i znao je suradnike prikupljati. Znao ih je oduševljavati i podržavati u služanju. Ako nekoga uspijemo oduševiti "za neku stvar" onda će on to raditi zdušno i sa srcem.

Drugi dio knjige je Egzegeza odabranih dijelova Pavlovih poslanica - gdje je autor skupio 5 članaka: "Milosrđe Božje u odabiranju Izraela"; "Povod Pavlovih zahvalnih molitava"; "Krštenje i Večera Gospodnja u Prvoj Korinćanima"; "Mir s Bogom i ljudima u poslanici Rimljanima"; "žene u Prvoj Timotejevoj".

U ovom drugom dijelu autor se dotiče nekih važnih tema kršćanstva: euharistija, mir s Bogom i ljudima, odnos prema židovima i uloga židovskog naroda u povijesti spasenja, te uloga žene u kršćanstvu. Iako su samo ovo neke od tema koje obrađuje Pavao u svojim poslanicama, izbor tema odražava autorovo zanimanje za dotične teme, koje su vrlo aktualne. Recimo tema pomirenja je akutna tema u BiH; uloga žene je tema koju neki izbjegavaju, ali autor ni ovakve "vruće krumpire" ne izbacuje iz ruku; tema krštenja i euharistije su središnje teme kršćanstva. Sve ovo pokazuje da je itekako dorastao uhvatiti se u koštac i sa najzahtjevnijim temama.

Sljedeća tema o kojoj je gore već bilo malo riječi, a koju bih htio malo više naglasiti, jest teme žene u Crkvi. Jedan od mnogobrojnih tekstova koji govore o ovoj temi, a s kojim se u svojoj knjizi uhvatio u koštac prof. Zovkić jest tekst is 1 Tim 2,8-15: ⁸Hoću dakle da muškarci mole na svakome mjestu, podižući čiste ruke bez srdžbe i raspre; ⁹isto tako žene - u doličnu držanju: neka se rese stidljivošću i razborom, ne pletenicama i zlatom ili biserjem ili skupocenim odijelom, ¹⁰nego - dobrim djelima, kako dolikuje ženama koje ispovijedaju bogoljubnost. ¹¹žena neka u miru prima pouku sa svom podložnošću. ¹²Poučavati pak ženi ne dopuštam, ni vladati nad mužem, nego - neka bude na miru. ¹³Jer prvi je oblikovan Adam, onda Eva; ¹⁴i Adam nije zaveden, a žena je, zavedena, učinila prekršaj. ¹⁵A spasit će se rađanjem djece ako ustraje u vjeri, ljubavi i posvećivanju, s razborom.

Iščupan iz konteksta, ovaj ulomak mogao bi izgledati uvjerljivo. A vidite da se i o ovakvim tekstovima "hvata u koštac" prof. Zovkić. O čemu se radi. Treba prvo biti svjestan da Pavao ovdje polemizira s gnostičkim krivovjercima koji su se zalagali za lažnu emancipaciju žena i naučavali da je rađanje djece nešto u sebi zlo. Zato Pavao govori u retku 15. da rađanje nije zlo, nego da donosi spasenje.

Ono što je Pavao htio ovdje naglasiti i što je središnja tema ulomka jest r. 10. Tu Pavao govori o odanosti Bogu (bogoljubnost). Dok su druge žene onog vremena smatrale najvažnijom stvari biti odane kakvom filozofu, caru, bogatom mužu; kršćankama je najvažnija životna vrijednost biti odan Bogu (Boga ljubiti). I ljudi današnjeg vremena upadaju u opasnost biti

odan političaru, vlasti, ili nekoj važnoj osobi; dok se zanemaruje ili u drugi plan stavlja odanost Bogu.

Na početku ulomka Pavao govori kojih bi se mana trebali kloniti muškarci. Radi se o tipično muškim manama: srdžbi i raspravljanju. A onda govori i kojih bi se mana trebali kloniti žene: precjenjivanje odjeće i kićenje.

Ulomak zabranjuje ženama poučavati. Ne radi se o tome da se zabranjuje bilo kakvo poučavanje, nego poučavanje tijekom bogoslužja. Kad ženama zabranjuje poučavati za vrijeme bogoslužja, pisac vjerojatno ima na umu gnostičke struje svog vremena, gdje su gnostici dopuštali učiteljske nastupe ženama. Drugi razlog "zabrane ženama poučavati" vjerojatno je bila praksa u židovskim sinagogama gdje žene nisu bile predvođene za poučavanje i predvođenje zajednice.

Treći dio knjige naslovljen je: Pavlove teološke teme u okviru Svetog pisma. Unutar ovog poglavlja obrađuju se sljedeće teme: "Sportske igre kao izraz tjelesnosti i kao metafora u Bibliji"; "Geslo 'Dođi, Gospodine Isuse!'"; "Teologija tjelesne smrti"; "Grieh kao otuđenje od Boga"; "Predaja i 'poklad' u pavlovskim poslanicama"; "Crkva i nacija iz Pavlove perspektive"; "Crkva i multikulturalnost - impuls kršćanima u BiH".

I u trećem dijelu autorov izbor tema je značovit. On se kreće od zanimljivih (sport), egzistencijalnih (tema smrti, grijeha) do društvenih (tradicija, nacija i multikulturalnost). I ovdje je vidljivo da je autor htio približiti Sveto pismo ljudima današnjice, usmjeravajući se na konkretne probleme.

Uz ove teme želio bih predstaviti još jednu temu kojom prof. Zovkić u zadnjih desetak i više godina, posebno bavi. To je tema dijaloga i multikulturalnosti. živimo u zemlji koju neki vole nazivati "multi, kult". I iako neki ovo multi-kulti smatraju nedostatkom, ipak se na ovo može gledati kao na bogatstvo. Zatvorenost samo u svoj "tor" i pokušaj da samo svoje ovce "okolči" u svoj ovčinjak, a druge automatski isključujući je stvar koju će kulturalan, i čovjek širokih pogleda teško braniti. Ovakva uskogrudnost dovela je do posljedica koje smo doživjeli prije 15tak godina, a čije se posljedice i danas osjećaju.

Budući da ne želim ulaziti u politiku i s te strane promatrati ovu temu, radije ćemo se ov-

dje osvrnuti na to kako je Pavao gledao i živio ovu stvarnost.

Da Pavao nije bio "multikulti" tko zna koje bi mi danas vjere bili i u kakvog bi Boga vjerovali. Da je Pavao razmišljao kako se samo "okolčiti" u svoj tor, i na taj način Isusa naviještati samo "svojima", tj. židovima, najvjerojatnije veliki dio ljudi još ne bi čuo a kamoli prihvatio Isusovu poruku spasenja. Zato je i s te strane potrebno pozitivno gledati na ovu stvarnost.

Znači, Pavao je bio ponosni židov koji je odrastao njegujući svoje židovske korijene. Međutim, nakon što je upoznao Isusa Krista, koji je od njega tražio da bude "oruđe izabrano", Pavao je Isusa naviještao ljudima druge kulture - Grcima i Rimljanima.

Treba odmah reći, da današnji pojam multikulturalnosti ne treba miješati sa globalizacijom koja ignorira identitet malih naroda i gazi gospodarski slabe države. Multikulturalnost znači bogatstvo u različitosti, gdje svatko treba njegovati svoj identitet i aktivno ga uklapati među one koji imaju drugačije kulturno ili vjersko nasljeđe.

Pavlovu multikulturalnost možemo pogledati kroz nekoliko primjera. Pavao je, recimo, na jeruzalemski sabor, gdje se raspravljalo o tome trebaju li se pogani obrezati da bi postali kršćani, poveo i Tita koji je bio poganin. (Pavao je bio i dobar "političar". Naime, puno je teže osobi u lice reći ti ne možeš biti kršćanin dok se ne obrežeš, ili reći osobi direktno u lice: ti nisi dobar kršćanin zato što nisi obrezan. Pavao je s tim računao i zato je sa sobom i doveo Tita koji je već neko vrijeme bio kršćanin). Znači, Pavao je doveo obraćenog poganina Tita kao primjer da se ljudi drugačije kulture mogu uključiti u Isusov pokret. Od tada je počeo proces inkulturacije kršćanstva koji traje i trajat će dok bude Crkve.

Zanimljivo je pogledati tekst iz poslanice Filipljanima, gdje se Pavao nije odrekao svoje nacionalnog identiteta, nego ga je samo stavio na pravo mjesto. Tekst kaže (Fil 3,5-9):

⁵obrezan osmog dana, od roda sam Izraelova, plemena Benjaminova, Hebrej od Hebreja; po Zakonu farizej, ⁶po revnosti progonitelj Crkve, po pravednosti zakonskoj besprijekoran. ⁷Ali što mi god bijaše dobitak, to poradi Krista smatram gubitkom. ⁸Štoviše, čak sve gubitkom smatram zbog onoga najizvrsnijeg, zbog spoz-

nanja Isusa Krista, Gospodina mojega, radi kojega sve izgubih i otpadom smatram: da Krista steknem ⁹i u njemu se nađem - ne svojom pravednošću, onom od Zakona, nego pravednošću po vjeri u Krista, onom od Boga, na vjeri utemeljenoj.

Pavao ovdje nabraja sedam vrlina kojima se ponosi kao židov, od kojih je četiri naslijedio zato što se rodio u židovskoj obitelji (obrezan osmog dana, od roda Izraelova, plemena Benjaminova, Hebrej od Hebreja) a tri stečena osobnim naporom (farizej, po revnosti progonitelj krivovjeraca, pravednosti zakonskoj besprijekoran). Nekih svojih židovskih vrlina odrekao se kad je "spoznao Krista". Njegov hod za Kristom koštao ga je gubitka rodbinskih veza, židovskih prijatelja i unosne rabinske karijere. Sve je to sada smatrao smećem.

Iz ovog teksta jasno je da se Pavao ne odriče svoje židovske nacionalnosti i kulture, ali je podlaže svojoj vjeri u Krista. Odsada je za njega mjerilo svega Krista raspeti i uskrsnuti, koji je "židovima sablazan, poganima ludost, pozvanima pak - židovima i Grcima - Božja snaga i Božja mudrost" (1 Kor 1,25). Kad je povjerovao u Krista presložio je svoj nacionalni identitet tako da se iz njegova ponašanja i učenja vidi kako je Krist spasitelj svih. Vjera u Krista za Pavla je kriterij vrednovanja svega, pa i nacionalnog identiteta.

Prof. Zovkić ukazuje na još jedan važan Pavlov stav. Naime, vjerujući i naučavajući da je jedan Bog stvorio sve ljude te da je Krist posrednik spasenja za sve pojedince i narode, Pavao je također vjerovao i učio da ljudi različitih kultura mogu živjeti u miru, zadržavajući kulturne i nacionalne razlike. To posebno ističe u Poslanici Rimljanima. Prema Pavlu ljudi različitih kultura mogu živjeti u miru ako se otvore za mir koji Bog nudi: ⁹"Nevolja i tjeskoba na svaku dušu čovječju koja čini zlo, na židova najprije, pa na Grka; ¹⁰a slava, čast i mir svakomu koji čini dobro, židovu najprije, pa Grku! ¹¹Ta u Boga nema pristranosti." Tko istinski vjeruje u Boga, može poštivati druge ljude koje je isti Bog stvorio kao pripadnike drugih obitelji, naroda i kultura. Po Pavlu, čovjek izlazi iz grešnosti, koja prouzročuje ratove,

ako se otvori Bogu.

Pavao u jednom tekstu govori i kako se treba ponašati prema onima koji su različiti: ¹⁷"Nikome zlo za zlo ne vraćajte; zauzimajte se za dobro pred svim ljudima! ¹⁸Ako je moguće, koliko je do vas, u miru budite sa svim ljudima! ¹⁹Ne osvećujte se, ljubljani, nego dajte mjesta Božjem gnjevu. Ta pisano je: Moja je odmazda, ja ću je vratiti, veli Gospodin... ²¹Ne daj se pobijediti zlom, nego dobrim svladavaj zlo."

Pavao pokazuje da zna za napetosti u društvu. No, zlo se pobjeđuje jedino dobrim. Dok su u Starom zavjetu, Izraelci, kad bi doživjeli nepravdu od moćnijih naroda, zazivali Boga da uništi taj narod (jer oni kao mali narod to ne mogu), Pavao vjeruje da se Božja slava ne očituje u nadmoći jedne skupine nad drugom, nego u njihovom međusobnom prihvaćanju.

Ovih nekoliko Pavlovih tekstova pokazuje da je on vjerovao da različite nacionalne i kulturne skupine ljudi mogu živjeti u miru, njegujući vlastiti identitet i poštujući identitet drugih.

Ime Mate Zovkića je toliko poznato biblijskoj ali i općoj javnosti da ne treba trošiti riječi za upoznavanje. Do sada je čitalačku publiku obradovao mnoštvom kako svojih originalnih radova, tako i prevođenjem mnoštva važnih teoloških knjiga. Stoga se svaki novi naslov ovog doajena hrvatske biblijske literature s nestrpljenjem očekuje. Ni s jednim svojim djelom do sada nije razočarao čitalačku publiku, a ni ovaj puta to nije slučaj. Važnost ovog iznimno vrijednog dijela je u tome da je na jednom mjestu skupljena egzegetska građa koja govori o apostolu Pavlu - neumornom radniku u vinogradu Gospodnjem. Iz svog bogatog profesorskog iskustva, ovaj vrsni bibličar, na vrhuncu svog stvaralaštva zaokružuje opus i dugogodišnji rad. Ogromno iskustvo i stručnost na biblijskom polju ponudio je i zainteresiranim čitateljima. Za očekivati je da "iznjedrili" još naslova, tako da preko zapisane riječi, ono ostane budućim čitateljima i zaljubljenicima u Sveto pismo.

Darko Tomašević

+ Jozefina Babić

Majka svećenika Vrhbosanske nadbiskupije vlč. Marcela Babića + Jozefina, preminula je na čistu srijedu, 25. veljače 2009. u Kaknju. Rođena je 1952. u ćatićima, župa Kraljeva Sutjeska od oca pok. Mate i majke Ruže, rođ. Šljivić. Krštena je u Kraljevoj Sutjesci. Tu je i krizmana 1964. god., a potom i vjenčana s Franjom Babićem 21. travnja 1978. Rodili su sina jedinca Marcela i nejga su darovali Bogu i Crkvi kako bi svjedočio i naviještao Isusa Krista današnjem svijetu.

jem svijetu.

Pok. Jozefina je bila istaknuta vjernica u župi, te je radosno živjela i svoju vjeru svjedočila pred drugima. Ukop pok. Jozefine u nazočnosti pedesetak svećenika na gradskom groblju u Kaknju 28. veljače predvodio je vrhbosanski nadbiskup Vinko kard. Puljić, a nakon sprovoda predvodio je Misu zadušnicu u župnoj crkvi.

Počivala u miru!

NAŠI POKOJNICI

+ Kata Baotić

U županji je u subotu 28. 03. 2009. Godine, okrijepljena svetim sakramentima, blago preminula u Gospodinu u 89- oj godini života Kata Baotić rođ. Vincetić. S mužem pok. Đurom je rodila trinaestero djece, od kojih je pok. Zvonimir bio svećenik Vrhbosanske nadbiskupije, a jedna od kćeri časna sestra Judita. Inače pok. Zvonimir je bio profesor na VVTŠ i dugogodišnji voditelj misijske djelatnosti Vrhbosanske nadbiskupije, te urednik Radosne vijesti i Vrela života. Uz to je bio i pastoralac. U vrijeme rata je bio župnik u župi Presveto Trojstvo u Novom Sarajevu, gdje je i preminuo 19. 12. 1995. Godine.

Pok. Kata je sahranjena 29. 03. 2009. godine na gradskom groblju u županji. Sprovodne obrede je vodio župnik preč. Ivan Varoškić. Uz izraze sućuti, posebno je naglasio uzorni vjernički život pokojnice. Izraze sućuti, u ime uzoritog gospodina Vinka kardinala Puljića, je prenio Luka Tunjić, generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije. U svojim izrazima sućuti kardinal Puljić ju je ubrojio među herojske majke. Posebno dirljivim riječima se oprostila,

u ime obitelji i rodbine, unuka pok. Kate. Zahvalila joj je posebno za životnu školu u kojoj su svi od nje najviše naučili.

Odmah nakon ukopa je bila sv. Misa zadušnica u župnoj crkvi koju je predvodio Generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije, uz koncelebraciju nekoliko svećenika. Nazočno je bilo i 50-ak časnih sestara te mnogobrojna rodbina i prijatelji.

Na početku sv. Mise je Generalni vikar zahvalio Bogu za njezin dug i plodonosni i Bogom ispunjeni život. Maestro Vinko Sitorić iz đakova je u homiliji posebno naglasio kako je pokojna Kata završila sve "stupnjeve škole", a da joj je najteža bila škola trpljenja koju je također uspješno svladala. Na koncu sv. Mise je kćer s. Judita zahvalila svima koji su im izrazili sućut, došli s njima podijeliti kršćanski žalost i vjernički moliti, te pozvala sve nakon sv. Mise na okrpju.

Pokoj vječni daruj joj Gospodine i svjetlost vječna svijetlila joj.

Luka Tunjić

U spomen vlč. Anti Bajiću prigodom prijenosa tijela u groblje rodnog Čardaka

Vrhbosanski svećenik Anto Bajić bio je 1992. župnik žabljaka kada je usorski kraj zapao u ratno okruženje. Kod njega je kao suradnik u župi tada boravio Anto Burić, župnik Ularica, čiji su župljani morali pobjeći zbog ratnih akcija. Kad se početkom veljače 1993. Bajić naglo razbolio, Burić mu je podijelio sakramente i otpratio ga u tešanjku bolnicu gdje je Bajić umro 6. veljače. Iako je pokojnik u oporuci napisao da želi biti sahranjen u obiteljskoj grobnici rodnog čardaka, ta želja nije mu mogla biti ispunjena, jer je čardak s drugim mjestima Bosanske Posavine tada bio pod vojnom okupacijom srpskih oružanih snaga. Vrhbosna 1993. donijela o tome nepotpisanu obavijest i pregled Bajićeve svećeničkog djelovanja (str. 149). Pokojnikov brat Ivo, koji s obitelji živi u Velikoj Gorici, i udana sestra Kaja, koja s obitelji živi u Zagrebu, odlučili su zajedno s ostalom rodbinom prenijeti njegovo tijelo u čardak te zamolili župnika Borisa Salapića da od Ordinarijata zatraži potrebno dopuštenje. Ekonom nadbiskupije preč. Luka Kesedžić određen je za delegata nadbiskupa Puljića i novi ukop obavljen je na groblju u čardaku 18. travnja 2009. uz sudjelovanje oko 130 vjernika, dvije redovnice Služavke Malog Isusa sarajevske provincije, koje u čardaku djeluju u svom obnovljenom samostanu, i 16 svećenika.

Podsjetimo se još jednom da je Anto Bajić rođen u čardaku 22. rujna 1932. Kao vrhbosanski kandidat sjemenišnu gimnaziju završio je u Zagrebu na Šalati, studij teologije u đakovu gdje je zaređen za svećenika na kraju četvrte godine studija 29. lipnja 1956. Studij je završio kao mladomisnik 1957. U vrijeme njegovih dviju posljednjih godina studija bio sam kao vrhbosanski kandidat u Liceju pri đakovačkoj bogosloviji (posljednja dva razreda gimnazije) te pažljivo pratio ređenike i mladomisnike. Bajić je bio izvrstan student i posebno je doprinio životu sjemenišne zajednice pišući tekstove za kućne priredbe - ozbiljne i šaljive. Mi sarajevski kandidati bili smo ponosni na njega, između ostaloga i stoga što su Slavonci ponekad na nas gledali s visoka kao goste u njihovoj kući.

Čardak je u vrijeme Bajićeve Mlade mise pripadao župi Gradačac, a sestarska crkva žalosne Gospe koja je sagrađena 1918. služila za redovne nedjeljne i blagdanske mise vjernika te filijale. U njoj je mladomisnik Bajić 29. srpnja 1956. slavio svoju mladu misu (kad je 1963. nadbiskup Alaupović osnovao župu čardak, odredio je da sestarska crkva služi za župnu). Toga ljeta provodio sam praznike kod Petra Grgića, župnika Oštre Luke-Boka i on nas je svojim čezama (lagana zaprežna kola na dva kotača) odvezao prašnjavim posavskim cestama u čardak. Putem mi je pokazao veliko kukuruzno polje koje je prije drugog svjetskog rata pripadalo Vrhbosanskoj nadbiskupiji i zvalo se "Filomena". Manuduktor ili "kum" je bio Josip Konopka, tadašnji župnik Gradačca. Također se vrlo dobro sjećam recitacije mladomisnikove sestre Kaje.

Kao mladomisnik kratko vrijeme bio je kapelan u Brčkom te smo mi mlađi u bogosloviji upijali njegove pastoralne doživljaje kad nam ih je pripovijedao. Kroničar Vrhbosne 1993. zabilježio je da je Anto Bajić 1959. na montiranom procesu skupini đakovačkih profesora i bogoslova u Osijeku bio osuđen na dvije i pol godine zatvora, od toga odrobijao dvije godine. U toj skupini od profesora su osuđeni Ćiril Kos, duhovnik i profesor duhovne teologije, i Ivan Kopic, prefekt i profesor dogmatike, a od sarajevskih mladih svećenika uz Bajića još Zvonko Petrović i Hrvoje Gašo. Bio je to pokušaj komunističke tajne službe da izmišljenim optužbama pronađe razlog za prisilno zatvaranje bogoslovije, jer da se u njoj navodno odgajaju neprijatelji države. Bogosloviju ipak nisu zatvorili, ali među nas bogoslove su posijali strah da je svaki drugi njihov suradnik.

Prva župa bila mu je Jelaške, od 1. kolovoza 1957. do rujna 1959. kada je odveden u zatvor, najprije 55 dana u Sarajevo a zatim dvije godine u Osijek. Ustanovio je na početku svoje župničke službe da crkva i župna kuća prokišnjavaju. Pregledavši temeljito crkvu vidio je da je previše ruševna za popravljavanje pa je motivirao župljane na pravljenje nove crkve. Župljani koji su radili u rudniku u Varešu javno su se pred vjernicima i župnikom obveza-

li koliko će darovati u novcu. To je bilo bitno za traženje državnog dopuštenja, jer je vlast insistirala da župnik obrazloži kojim će se sredstvima crkva graditi. Od ordinarijata je dobio pismeno dopuštenje 18. rujna 1958, iz Vareša je 20. rujna stiglo građevinsko dopuštenje, a već 7. listopada nadbiskup Alaupović je krizmao 107 djece i blagoslovio kamen temeljac. Uz crkvu Uzvišenja sv. Križa podigao je i dvoranu za vjeronauk. župnu kuću je potpuno popravio a crkvu uspio dovesti do krova prije odvođenja u zatvor. Prema svjedočanstvu sadašnjeg župnika Marka Lacića crkveni oci još i danas rado spominju da je župnik Bajić osobno fizički radio zajedno sa župljanima tokom izvođenja radova na crkvi i župnoj kući. Prema Šematizmu nadbiskupije vrhbosanske 1961, str. 51 Bajić je jedan od trojice svećenika koji "privremeno ne vrše službu", što je bio eufemizam za zatvor, jer se istina o socijalističkoj "slobodi" nije smjela pisati. Ipak je na str. 63. ubilježeno među "promjene u dijecezanskom kleru nastale u vrijeme pisanja Šematizma" da je imenovan župnikom u Solakovoj Kuli gdje je ostao godinu dana. Po sjećanju kasnijeg župnika te župe Msgr. Petra Jukića napravio je podzidu u crkvenom dvorištu te zasadio ruže i voćnjak. Kako je bio komunikativan, župljani su ga zavoljeli i dugo spominjali, a on se u razgovorima sa svojim nasljednicima zanimao za ruže i voćke koje je zasadio. Od 1962. do 1982. bio je župnik Skopaljske Gračanice gdje je zatekao malenu i ružnu župnu crkvu pa se svom dušom dao na traganje za planom, materijalom i novčanim sredstvima za novu župnu crkvu. Počeo je s pripremnim radovima 1965. i sjećam se kako sam za svoje kapelanske službe u Travniku 1966. i 1968. pratio župnika Alojza žagara u pohod Bajiću koji je gradio crkvu. Našli smo ga obučena u radničko odijelo sa šljemom na glavi, jer se upravo spremao za novu rundu miniranja kamena da proširi buduće gradilište za crkvu. Gledao sam kako ga prisutni radnici s poštovanjem slušaju kad im je rekao neka se sklone a zatim dao naredbu da mina ispali. župna crkva posvećena je 1969. a nova župna kuća dovršena 1970. U vrijeme gradnje povezoao se s augsburškim biskupom Josephom Stimpfleom koji je više puta došao u njegovu župu te obilno pomagao gradnju iz sredstava svoje biskupije i Biskupske

konferencije Njemačke. Zaštitnik župe prije njega bio je sv. Jeronim; na njegov prijedlog župljani su pristali da nova crkva bude posvećena Prečistom Srcu Marijinu, a sv. Jeronim da bude drugotni zaštitnik. To je na preporuku ordinarijata odobrila Sv. Stolica. Otvorio je 1971. novo groblje u selu Ričica svoje župe. Sjećam se da je za vrijeme posjeta jedne skupine svećenika, među kojima sam bio i ja, predstavio jednog muslimana kao direktora rudnika u Gračanici, a ovaj je sa zahvalnošću istaknuo kako je Bajić svojim mudrim savjetom izvukao rudnik iz opasnosti zatvaranja. Prema svjedočanstvu sadašnjeg župnika Tadije Ivoša župljani i danas pričaju s ponosom i radošću o građevinskim i pastoralnim pothvatima župnika Bajića te o pomaganju bolesnicima da dođu do pravog liječnika i lijeka.

U žabljak je premješten 23. prosinca 1982. Od građevinskih radova, u visokom potkrovlju župne kuće napravio nekoliko soba za goste i proširio vjeronaučnu dvoranu. Kada je nastao rat u travnju 1992. osnovao je župni Karitas, sam prikupljao hranu za potrebne i dijelio onima koji su trebali ne tražeći od njih dokumente o katoličkom i hrvatskom identitetu. Za to su mu iskazali zahvalnost katolici i muslimani toga kraja na sprovodu 7. veljače 1993. u žabljaku ali i prigodom prenošenja njegova tijela u rodni Garevac 18. travnja 2009. Prema svjedočanstvu sadašnjeg župnika Bone Tomića župljani su mu prvenstveno zahvalni što ih je nagovorio da ne odseljavaju zbog ratnih teškoća i sam pokazao primjer ostajanja. Oni kažu, da nije bilo župnika Bajića, ne bi ostali u svojoj župi.

Na svečanosti prijenosa tijela u obiteljsku grobnicu u čardaku Luka Kesedžić je prenio rodbini sućut nadbiskupa i osoblja ordinarijata, Pero Ilkić zahvalio mu je za kumstvo na mladoj misi a Anto Burić iznio je dirljive detalje iz pokojnikova služenja i bolovanja u ratnom žabljaku. To zainteresirani mogu naći na elektronskoj adresi Garevca.

Neka našem pokojnom subratu iz prezbiterija Vrhbosanske nadbiskupije Bog udijeli utjehu za podnesene nevolje i nagradu za učinjeno dobro!

dr. Mato Zovkić

+ Fra Vlado Koštroman (1939-2009)

NAŠI POKOJNICI

U Žitačama je 6. svibnja umro fra Vlado Koštroman, član Franjevačke provincije Bosne Srebrene. Fra Vlado je rođen 1939. u Blelovićima, župa Kreševo. U Visokom je završio Franjevačku klasičnu gimnaziju (1956-1960), a potom i Franjevačku teologiju u Visokom (1963-1965) i Sarajevu (1965-1968).

Franjevački habit obukao je 1960. u Kraljevoj Sutjesci. Red đakonata primio je 1967. te je iste godine u Sarajevu zaređen i za svećenika. Kao župni vikar djelovao je u Sivši (1968-1972), Ovčarevu (1972), Tolisi (1972-1973), Gornjoj Dubici (1977-1979) te Varešu (1985-

1988). Od 1973. do 1977 bio je samostanski vikar u Kreševu. Kao župnik djelovao je u Breškama (1977), Osovi (1979-1984), Novom Šeheru (1984-1985), Doljanima (1988) te od 2000. u Žitačama gdje je i umro.

Sprovod i misu zadušnicu predvodio je u četvrtak 7. svibnja u 13 h na groblju u Kreševu iuoriti kardinal Vinko Puljić, nadbiskup vrhbosanski.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

Franjevci Bosne Srebrene

+ Ruža Mikičić (22. 05. 1926. - 28. 03. 2009.)

U obiteljskoj kući u Oštroj Luki je 28. 03. 2009. godine preminula Ruža Mikičić, rođ. Kopic. Pok. Ruža je bila praktična vjernica, poštovna, radina i samozatajna. Posebnu pobožnost je gajila prema Blaženoj Djevici Mariji i sv. Josipu. Zbog toga vjerujem da nije slučajnost što što je bolesničko pomazanje primila upravo na Blagovijest. S mužem pok. đutom je rodila sedmero djece od kojih je sin Mato svećenik Vrhbosanske nadbiskupije, župnik u Krepšiću. Sprovodne obrede je uz župnika preč. Bartola Lukića, sina svećenika Matu i desetak svećenika predvodio mons. Dr. Pero Sudar, pomoćni biskup Vrhbosanske nadbiskupije. Odmah nakon ukopa na mjesnom groblju u Oštroj Luki je slavljena sv. Misa zadušnica u župnoj crkvi, koju je također predvodio mons. Sudar, uz koncelebraciju rečenih svećenika, te nazočnost članova obitelji, rodbine i prijatelja. Izrazivši sućut u ime uzoritog gospodina Vinka kardinala

Puljića i svih svećenika u homiliji je mons. Sudar protumačio nedjeljna čitanja, naglasivši da pšenično zrno dok ne umre ne donosi rod. Pok. Ruža je život shvaćala kao dar i druge nesebično darivala neprestano umirući. Na koncu je župnik preč. Bartol Lukić zahvalio mons. Sudaru što je predvodio sprovodne obrede i sv. Misu zadušnicu, te poticajnim riječima je zahvalio pok. Ruži na nesebičnom darivanju života i življenoj vjeri. Svećenik sin Mato je također zahvalio svima koji su došli suosjećati s obitelji i koji su na bilo koji način pomogli u podnošenju bolesti i organizaciji sprovoda. Izrazio je nadu da će joj Gospodin podariti Kraljevstvo nebesko. U toj nadi kličemo pokoj vječni daruj joj Gospodine i svjetlost vječna neka joj svijetli.

Luka Tunjić

+ Lucija Mandić, rođ. Miloš

Dana 28. travnja ove godine u Andrijaševcima kod Vinkovaca ispraćena je u vječnost pok. Lucija Mandić r. Miloš, majka vlč. Ivana Mandića, svećenika Vrhbosanske nadbiskupije.

Lucija je rođena 03. svibnja 1939. godine u mjestu Dažnica, općina Derventa od oca Franje i majke Jele r. Bekić, a 13. veljače 1961. godine na Ceru je sklopila brak s Markom Mandićem s kojim je u 48 godina braka dobila tri sina i tri kćeri.

Živeći i skrbeći se za svoju djecu dok je suprug Marko radio na željeznici nastojala je djeci usaditi prave vrijednosti istinskog i poštenog čovjeka kako bi jednoga dana kada se otisnu u život i svijet mogli biti na ponos svoga kraja i naroda.

Ratni vjhor je učinio svoje te je sa svojim suprugom poput ostalih žitelja Bosanske Posavine morala u progonstvo. Svoj novi život u tuđini je započela u Vrpolju u Slavoniji dok je Gospodin nije pozvao na novo putovanje, ali

ovaj puta na susret s Njime u vječnosti.

Ukopne obrede predvodio je domaći župnik vlč. Mirko Crnča, a zadušnicu u župnoj crkvi preč. Luka Tunjić, izaslanik vrhbosanskog nadbiskupa. Prisutno je bilo 12 svećenika i mnoštvo vjernika iz njezine rodne župe Krista Kralja na Ceru kod Dervente koji nakon rata žive na području Slavonije te autobus vjernika iz Vrpolja.

Zahvaljujući svima koji su došli na sprovod njegove majke, vlč. Ivan ocrtavajući lik svoje majke je istaknuo njezinu ulogu u obitelji slikom uskrsne svijeće koja je osvijetlila svojom svjetlošću put njemu i ostaloj braći i sestrama nastojeći uvijek svojim životom biti primjer u svemu pa tako i u vjeri.

Pokoj vječni daruj joj Gospodine!

Damir Ivanović

NAŠI POKOJNICI

+ Prof. dr. Marko Josipović, prelat, kanonik (22. 09. 1948. - 08. 05. 2009.)

U ranim jutarnjim satima, u Gospinu mjesecu i na Stadlerov dan 08. 05. 2009. godine je blago u Gospodinu preminuo, okrijepljen svetim sakramentima, u bolnici Koševo prof. Dr. mons. Marko Josipović, svećenik Vrhbosanske nadbiskupije. Preminuo je u 61. godini života i 36. godini svećeništva.

Rođen je 22. rujna 1948. god. u Gornjim Kladarima, župa Modriča. Klasičnu gimnaziju je završio 1967. god. na Interdijecezanskoj srednjoj školi za spremanje svećenika na Šalati u Zagrebu. Filozofsko-teološki studij je pohađao u đakovu i Sarajevu, a diplomirao 1975. godine na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Za đakona je zaređen 13. svibnja 1973. godine u Sarajevu, a za svećenika Vrhbosanske nadbiskupije 08. srpnja 1973. godine u Prozoru. Nakon ređenja upućen je na službu župnog vikara u Travnik, koju obavlja do 17. rujna 1975. godine, kada odlazi na postdiplomski

studij u Rim. Na Papinskom sveučilištu Gregorijana 1977. godine postiže magisterij iz filozofije, a 1985. godine doktorira iz filozofije na Angelicum.

Od 1982. godine pa sve do 22. ožujka tekuće godine, kada je doživio moždani udar, predaje skoro sve filozofske traktate na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji. U tom vremenu bio je prefekt bogoslova od 1982.-1985. godine.

06. prosinca 1991. imenovan je duhovnim vođom Hrvatske katoličke mladeži grada Sarajeva. Od 03. prosinca 1993. do 31. listopada 1996. godine u ratno vrijeme, kada je Bogoslovija bila izmještena u Bol na otok Brač, bio je rektor Bogoslovije i Vrhbosanske visoke teološke škole, da bi 31. listopada 1996. godine bio imenovan dekanom Vrhbosanske katoličke teologije. U nekoliko navrata bio je član svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije, a 31. 08. 2001. godine imenovan je u zbor konzulto-

ra naše Nadbiskupije na pet godina. 08. ožujka 1998. godine dobio je počast monsinjora, kao počasni prelat njegove svetosti pape Ivana Pavla II. a 04. travnja 2001. godine imenovan je kanonikom Stolnog kaptola Vrhbosanskog. Bio je i ispovjednik i slavitelj Euharistije sestrama Karmelićankama na Stupu. Predavao je filozofske traktate na Katehetskom institutu u Mostaru. Bio je aktivni član HKD Napredak, nekoliko puta i član Središnje uprave.

Od 22. 01. 2002. godine do preminuća obnašao je službu rektora Katedrale, a 27. srpnja 2002. godine imenovan je na novi mandat dekanom Vrhbosanske katoličke teologije. 07. rujna 2007. godine imenovan je ravnateljem knjižnice u Bogosloviji i Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji.

Kroz sve ovo vrijeme obnašanja različitih službi bavi se uređivačkim i spisateljskim radom. Tako je od 1996. godine glavni i odgovorni urednik Vrhbosnensie, časopisa za teološka i međureligijska pitanja, kojeg je Vrhbosanska katolička teologija počela izdavati 1997. godine. Suradnik je niza Studia Vrhbosnensia i urednik Biblioteke Radovi koje izdaje također Vrhbosanska katolička teologija. Objavio je nekoliko knjiga iz područja filozofije, priredio je ili uredio kao urednik ili suradnik petnaestak knjiga. Sudjelovao je na raznim znanstvenim skupovima u Bosni i Hercegovini i u inozemstvu, te međunarodnim simpozijima. Bio je suradnik u mnogim zbornicima i časopisima. Uz ovo napisao je dvadesetak članaka, desetak recenzija i prikaza, te desetak uvodnika u časopisu Vrhbosnensia.¹ Smrt ga je prekinula u najzrelijoj fazi života i plodonosnog djelovanja. Sv. Misu zadušnicu i Misu ispraćaja zemnih ostataka iz Sarajeva predvodio je u crkvi sv. Ćirila i Metoda, uzoriti gospodin Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski, uz suslavlje pomoćnog biskupa vrhbosanskog mons. dr. Pere Sudara, članova Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog, članova Stolnog kaptola vrhbosanskog, profesora Vrhbosanske katoličke teologije, poglavara Vrhbo-

sanskog bogoslovnog sjemeništa te oko osamdeset svećenika koji žive i djeluju u Vrhbosanskoj nadbiskupiji, a došli su svećenici i iz drugih biskupija. U ime biskupa iz Mostara mons. dr. Ratka Perića, koncelebrirao je generalni vikar mons. Srećko Majić. Na Misi zadušnici sudjelovale su mnoge redovnice, bogoslovi Vrhbosanske katoličke bogoslovije, studenti Vrhbosanske katoličke teologije, te mnogobrojni prijatelji i poznanici pok. Marka kojih je on uistinu puno imao.

U prigodnoj homiliji kardinal Puljić se prisjetio njihovih bogoslovskih dana, zajedničkog života u Vrhbosanskoj bogosloviji te u Ordinarijatu. Naglasio je njegovu ljubav prema Bogu, svakaom čovjeku, crkvi Vrhbosanskoj, hrvatskom narodu i Bosni i Hercegovini. Kardinal je naglasio također njegovu odgovornost i revnost prema službama koje je s ljubavlju obavljao. Zahvalio mu je za nesebično izgaranje i izsijavanje pozitivne energije, i tamo gdje je bilo puno boli i rana, te zaželio da nam njegov svijetli primjer bude kao poticaj da se ne žalimo Bogu, nego da nam sve bude na Božju slavu i spas duša.²

Na kraju Mise izraze sućuti su izrekli: u ime Vrhbosanskog ordinarijata i svećenika Vrhbosanske nadbiskupije mr. Luka Tunjić, generalni vikar, preč. Ante Meštrović u ime Stolnog kaptola, fra Mijo Džolan, u ime franjevacu Bosne Srebrene, dr. Niko Ikić, u ime Vrhbosanske katoličke bogoslovije i dr. Zdenko Spajić u ime Vrhbosanske katoličke teologije. Preč. Pero Pranjić je prenio mnogobrojne pristigle izraze sućuti i telegrame.

Nakon Mise zadušnice, opijela i okrijepe u Bogosloviji tijelo pok. Marka je prevezeno u njegovo rodno mjesto Gornje Kladare u župi Modriča. Iz Sarajeva su u dva autobusa došli bogoslovi i vjernici sarajevskih župa, časne sestre i prijatelji. I na mjesnom groblju slavljena je Misa zadušnica, a predvodio ju je kardinal Puljić, uz suslavlje biskupa banjolučkog mons. dr. Franje Komarice, pomoćnog biskupa mons. dr. Pere Sudara, te oko 120 svećenika, koji su

¹ Ne ulazim ovdje поближе u njegov spisateljski i uređivački rad, jer će se tome dati više prostora u posebnoj knjižici koja se priprema.

² Obadvije Kardinalove propovijedi i sve sućuti će biti objavljene u posebnoj knjižici koja je u pripravi, zato ovdje donosim ukratko misli i nabrajam tko je izrazio sućut.

došli iz Vrhbosanske, Banjalučke, đakovačko-osječke i drugih dijeceza. Uz rodbinu na Misi zadušnici sudjelovali su bogoslovi, velik broj časnih sestara, prijatelja i poznanika, te mnogobrojni vjernici župe Modriča i susjednih župa. U svojoj propovijedi kardinal Puljić je kazao kako se ugasila svijeća ispunjenog svećeničkog života ostavljajući iza sebe svijetli trag. Zahvalio je pokojnom Marku što je volio svoju mjesnu Crkvu, za nju izgarao i do kraja izgorio. Podsjetio je kako je nakon moždanog udara najprije izrekao svoju želju da ga sahrane u rodnu zemlju gdje je ponikao i koju su svojim znanjem i suzama natapali njegovi preci i u kojoj zajedno s njime čekaju uskrsnuće.

Na kraju Mise od pokojnika su se oprostili: mons. dr. Franjo Komarica, u ime banjalučke biskupije, preč. Heribert August, svećenik iz Aachena - počasni kanonik Stolnog kaptola vrhbosanskog, inače dugogodišnji prijatelj pok.

Marka koji mu je pomogao pri liječenju u Aachenu, dr. Pero Aračić, u ime Katoličkog bogoslovnog fakulteta u đakovu, dr. Franjo Topić, u ime HKD Napredak i mr. Božo Odošić, u ime rodbine i kao prijatelj.

U izrečenim i pristiglim izrazima sućuti mogu se iščitati iste misli: ljubav prema Bogu, čovjeku, svojoj Nadbiskupiji, svome narodu... Vedrina, neizmjerne energija, požrtvovnost, marljivost, skromnost i jednostavnost. Dovoljno da svi s ponosom kažemo hvala Bogu, dragi naš Marko, što smo Te imali. Dovoljno također da se smijemo nadati da će Te dobri i milosrdni Bog zbog svoje ljubavi, ali i Tvoga života nagraditi vječnim osmijehom. U toj želji i nadi, uz najiskrenije zahvale, uživaj u Božjoj blizini.

Luka Tunjić
Generalni vikar

NAŠI POKOJNICI

